

Tarihçesi ve yaşıyanların anlatımlarıyla

İŞKENCE 1

Gerçek bilinmezse, görülmezse, devlet büyüklerinin hep söyledikleri gibi işkençe, *"bir kaç kendini bilmez polisin yaptığı", "münferit" bir olay olarak görülecektir.*

Oysa işkençe, ne "bir kaç polisin işi", ne "münferit" bir olay, ne de "polisin eğitim-sizliği"nin sonucudur.

Gerçekler bilinirse, görülür ki...

Tarihçesi ve Yaşayanların Anlatımlarıyla

İŞKENCE

1

TAYAD'lı Ailelerin Katkılarıyla...

A*nadolu*

ANADOLU YAYINCILIK

Tarihçesi ve Yaşayanların Anlatımlarıyla

İşkence - 1

Derleyen: **Ali Osman Köse**

Birinci Basım Tarihi:

Baskı: ASPAŞ Matbaacılık

Anadolu Yayıncılık:

Çakırağa Mah. Sineklibağçe sok.

No:1 Kat:1 Daire:1

Fatih/İSTANBUL

İşkencede katledilenlerin anısına...

Ahmet Kartangaç'lara...

Baki Erdoğan'lara...

....

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
Yayınevinden	11
1. BÖLÜM	
Osmanlı'dan bugüne işkencenin tarihçesi	17
2. BÖLÜM	
İşkenceyi yaşayanlar anlatıyor (1980/1994)	77
3. BÖLÜM	
İşkenceyi yaşayanlar anlatıyor (1995/2000)	179

ÖNSÖZ

Ülkemiz toprakları üzerinde işkence, Osmanlı'nın son dönemlerinden başlayarak günümüze kadar hep tartışma konusu olmuştur. Ama işkence de bu tartışmalarla beraber sürmüştür. Kimi zaman görece az, kimi zaman daha fazla olarak işkence bu ülkede hep olmuştur.

Kuşkusuz bu durum üzerinde yaşadığımız topraklarda egemenliğini sürdüren devletten bağımsız değildir. Devlet, sömürü ve zulüm üzerine kurulduğu için, bu sömürü ve zulmü kabul etmeyenler, karşı çıkanlar ve hakkını arayanlar da sürekli olmuştur. İşte devlet, kendine muhalif olan, emeğine ve hakkına sahip çıkan kesimleri baskı ve zorla sindirmeye çalışmıştır. Bu baskı ve zorun başında da kuşkusuz işkence gelmektedir.

İşkenceden en büyük payı da, halk muhalefetinin en önünde bulunan, halka önderlik eden devrimciler almıştır. Her dönem yapılan işkencelerle devrimcileri düşüncelerinden vazgeçirmek, teslim almak ve böylece halk muhalefetini öndersiz bırakmak istemişlerdir. Ama bu devrimcilerin dışındaki kesimlere iş-

kence yapılmadığı anlamına da gelmiyor. Sistemli işkenceler büyük çoğunlukla devrimcilere yapılırsa da, halktan insanlar da işkencenin mağduru olmuştur. Kimi zaman devrimcilere yardım ettikleri için, kimi zaman devletin gücünü gösterip, sindirmek için halka da hep işkence yapılmıştır. Yani işkencenin asıl hedefi devrimciler olmakla birlikte halkı da ses çıkaramaz hale getirip sömürü ve zulüm düzeninin rahatça sürmesini sağlamaktır.

Bu durum görülmezse, işkencenin neden bu kadar yaygın olduğu da anlaşılabilir. Yoksa, devlet büyüklerinin hep söyledikleri gibi işkence, “*bir kaç kendini bilmez polisin yaptığı*”, “*münferit*” bir olay olarak görülecektir. Ve işkencenin “*mazereti*” olarak da “*polisin eğitimsizliği*” gibi yalanlara inanılacaktır. Oysa işkence ne “bir kaç polisin işi”, ne “münferit” bir olay, ne de “polisin eğitimi” -zira, polisler zaten işkencenin nasıl yapılması gerektiği konusunda eğitilmektedir- ile çözülebilecek bir olgudur. İşkence bir devlet politikasıdır. Ve bu sömürü ve zulüm düzeni sürdükçe işkence de varolacaktır.

Bu tespit edilmeden işkenceye karşı mücadele de doğru bir rotaya oturtulamaz. İşkence düzenin politikası olduğuna göre, işkenceye karşı mücadele de düzene karşı bir mücadeleyi içermelidir.

Elinizdeki kitap, hep varolan ve hep tartışılan işkence olgusunu, bu bakış açısıyla ele alıyor.

Kitap esas olarak iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Osmanlı’dan günümüze işkencenin nasıl uygulandığı anlatılırken, ikincisi

ci bölümde ise sözü işkenceyi bizzat yaşayanlara bıraktık.

Anlatımlar için de doğrudan devrimci tutuklulara başvurduk. Bilindiği üzere devrimciler hapisaneye konulmadan önce istisnasız işkence tezgahlarından geçirilmektedir. Böylece işkenceyi en sistemli ve yoğun olarak görenlerin yaşadıklarını aktarmak istedik.

Yüzlerce tutuklunun işkence anlatımlarından bir kısmını derledik ve yaşanan bu işkencelerin herkes tarafından bilinmesi gerektiğini düşündüğümüz için kitap haline getirdik.

İşkencenin, katliamların, kayıpların, baskı ve zulmün olmadığı bir ülkede yaşamak dileğiyle...

Yayınevinden

Bu kitabın ilk bölümünde Osmanlı'dan başlayıp bugüne uzanan bir tarihçe var: İşkencenin tarihçesi.

Osmanlı'da yapılan işkencenin bugün için ne önemi var demeyin. Bugün hala devam eden işkence politikasının nasıl bir "devlet geleneği" olduğunun anlaşılması açısından bu tarih önemli.

İkincisi, işkencenin "sınıfsal" bir özelliği olduğunu görmek açısından da önemli. İşkenceye, belli bir "sömürü" düzenini sürdürmek için başvuruluyor. Bu nedenle adları ister Padişah, Sadrazam, Kolağası olsun, isterse Başbakan, İçişleri, Adalet Bakanı, ya da Emniyet Müdürü, Jandarma Komutanı olsun, bu politika değişmiyor.

*

ikinci ve üçüncü bölümlerinde okuyacağınız 1980'den bugüne yaşanan işkencelerden örnekler içeren anlatımlar, 2000 yılı içinde derlendi. Bu nedenle anlatımları olan tutukluların kaldıkları hapishaneler bugün F tipleri...

TAYAD'lı Ailelerin katkılarıyla bir araya getirilen bu bölümlerde, işkenceyi yaşayanlar anlattı.

Böylelikle okurun gözlerinin önüne, işkencenin yalnızca tahlilini ve tarihini değil, bugünkü canlı tanıklarını da getirmiş oluyorduk.

Ne var ki...

Bu canlı tanıkların bir kısmı **bugün artık “canlı” değil.**

*

Anlatımların büyük bölümü hapisanelerdeki tutuklu ve hükümlülerden derlenmişti.

Böyle olması da doğaldı: Çünkü, hapisane-
deki herkes, ister siyasi tutuklu olsun, ister
adli tutuklu, mutlaka o işkence tezgahlarından
geçmişti.

Ama bu ülkede, emniyet müdürlüklerinden,
jandarma karakollarından MİT binalarından çı-
kınca işkence geride kalmış olmuyordu. Ha-
pishaneler de işkencenin değişik biçimlerde
devam ettirildiği bir yerdi.

İşkence konusunda tanıklıklarına başvur-
duklarımız, işkencenin bu boyutunu da yaşı-
yorlardı. Ve üstelik 2000 yılının başlarında iş-
kencenin çok daha sistemleşmiş bir biçimiyle
karşı karşıyaydılar. Hapisanelerde gündeme
gelen bu “sistemleşmiş işkence”nin adı **F Tipleri**'ydi.

F Tipleri, “izolasyon işkencesini” yani tutuk-
luları tek kişilik hücrelerde tecrit ederek zul-
metmeyi kurumlaştıran hapisane tipinin
adıydı. Daha önce bu uygulamanın yapıldığı
yerlerde bu işkence “**beyaz işkence**” olarak
adlandırılmıştı.

Ama ülkemizde tabii F tipleri, yalnız bu “be-

yaz işkence” ile yani, yalnız tecritle sınırlı kalmadı. Copla tecavüzden falakaya kadar işkencenin diğer türlerinden de vazgeçilmedi.

*

Tutuklular, daha başından itibaren işkencenin bu biçimine de direndiler.

İktidar, bu direnişi bastırmak için, 19 Aralık'ta onlarca hapishaneye saldırarak büyük bir katliam yaptı.

Ardından F Tiplerinde tecrit işkencesi ve diğer işkence biçimleri dizginsizce sürdürüldü. F tiplerine götürülen tutuklular, buradaki işkenceyi **“aynen şubedeki gibi”, “aynen 12 Eylül dönemindeki gibi...”** diye anlatıyorlardı.

Bu anlamda, bu kitapta okuduğunuz işkence anlatımları, aynı zamanda F tiplerini gözlerinizin önünde canlandırmanızı da sağlayacaktır.

*

Hangi biçimde olursa olsun direnişi kırma politikası, yeni bir işkence türünü daha gündeme getirdi: **“Zorla tıbbi müdahale”!**

Tarihçede ve anlatımlarda okuyacaksınız; ülkemizde işkencenin en önemli saç ayaklarından biri “Adli tıp”lardır. İşkenceden her yanı morarmış, kırılmış bedenler karşısında “sağlamdır” raporu veren doktorlar, işkencenin tıbbi ayağını oluşturuyordu.

“Tıp” ve **“işkence”**, direnişi kırmak için uygulanan “zorla müdahale”de fiilen yanyana geldi.

Tıbbın kendisi, bir işkenceye dönüştü.

Doktorlar, doğrudan işkenceyi yürüten görevliler haline geldi.

Cop, falaka, manyeto yoktu bu işkencede. Tutukluları ellerinden ayaklarından yataklara bağlayan **zincirler** ve damarlarına giren **serum iğneleri**, bu işkence türünün temel araçlarıydı.

*

Şubelerde, karakollarda işkencelerden geçen bu kitabın yazıcıları, hapishanelerde de işte bu işkencelerden geçtiler.

Bu kitapta anlatımlarını okuyacağınız **Rıza Poyraz** artık yaşamıyor. 19 Aralık'ta onlarca hapishaneye birden yapılan saldırı sonucunda yaşamını yitirdi.

Bu kitapta anlatımlarını okuyacağınız **Mehmet Zincir, Erdal Gökoğlu** ve **Eylem Yeşilbaş** da artık yaşamıyor sayılırlar. Başka bir deyişle, onlar artık yaşayan bir ölü.

“Zorla tıbbi müdahale” işkencesi, onları mezarsız ölümlere çevirdi. İşkence bu defa onların hafızalarını yoketti.

*

Artık burada anlattıkları hiç bir şeyi hatırlamıyorlar. Artık kendilerine işkence yapıldığını bile hatırlamıyorlar belki. Onlar işkencenin ülkemizdeki en yeni kurbanları.

Ama son değil.

Çünkü bu ülkenin hapishanelerinde, bu ülkenin polis ve jandarma karakollarında, MİT binalarında İŞKENCE SÜRÜYOR!..

*

İşkence konusunda son bir söz:

Osmanlı onca işkenceye rağmen ayakta kalamadı.

Türkiye Cumhuriyeti, onca işkenceye rağmen, halkın haklar ve özgürlükler mücadelesi-

ni bastıramadı. Falakalar, coplar, işkencehanelerden geçirilen, onbinlerce insanı düşüncelelerinden vazgeçiremedi.

İşkencenin olduğu her yerde direniş de oldu.

Ve son sözü de hep direniş söyledi.

*

İşkenceyle yüzyüze kaldığımızda direnmek,
Bizim dışımızda başkalarına yapılan işkenceye karşı da sessiz kalmayıp mücadele etmek,

Onurlu, namuslu, dürüst bir insan olmanın gereğidir.

Çünkü işkence, hep söylendiği gibi, insanlık suçudur.

Bu kitabı okurken, yalnız yapılan işkencele-ri değil, adları anılmış olsun ya da olmasın, suçluları da göreceksiniz.

1. BÖLÜM

**Osmanlı'dan bugüne
işkencenin tarihçesi**

UMUTSUZLUK YASAK

*Kavruldu en yamanı çiçeklerin
Kalbim, katlan bunlara
Çünkü kıştır yaşanılan.
Amansız ve limansız bir kış!
Ve sarılmışız dört bir yandan*

*Ama düşün kalbin,
Düşün kavgaıyla kazanılan baharı
Direnen, adressiz yaşayan dostları
Fıskırarak ekinleri
İlk yazda karlar altında*

*Ve dolu dizgin geçerek
Her acıyı bir sevinçle
Yol yok kalbim
Sağ çıkacağız bu acılardan*

*Çünkü umutsuzluk yasak
Yılgın türküler söylemek de
Çünkü yürüyor umudun ordusu.
Umutsuzluğu kurşuna dizerek.*

A- OSMANLI'DA İŞKENCE

Şiddet ve işkence Osmanlı ile özdeştir. Osmanlı'nın 600 yıllık tarihi şiddetin, işkencenin, öldürme ve katliamların egemen olduğu kanlı bir tarihtir.

Bu kanlı tarihin her döneminde çok değişik işkence türlerini görebiliriz. Kaldı ki, işkence Osmanlı'da serbesttir. Örneğin yasalarda hırsızlara ya da hırsızlık zanını nedeniyle gözaltına alınanlara işkence yapmak serbesttir.

Buna dayanılarak hırsız diye yakalananlara günlerce işkence yapılırdı. İşkence zoruyla insanlar, işlemediği suçları kabul etmek zorunda kalırdı.

Halkın işkencelerle yüzyüze gelmelerinin nedenlerinin biri de vergi konusuydu. Belki de Anadolu halkının Osmanlı devletinden çektiği zulüm ve işkencenin en önde gelen gerekçesi vergi konusuydu.

Ağır vergiler halkı canından bezdirirdi. Halk, elinde-avucunda olan her şeyi vermesine rağmen vergilerin tümünü ödeyemezdi.

Osmanlı, çıkardığı kanunnamelerle, vergisini ödemeyen herkese işkence yapılmasını hükme bağlamıştı. Vergisini ödeyecek parası, malı olmayan binlerce köylü

ağır işkencelerden geçirildi. Köylülere uygulanan işkenceler öyle bir noktaya geldi ki, Osmanlı'nın son dönemlerinde vergi toplamaya giden vergi memurları köylülere bizzat işkence yapar oldular.

Vergisini veremeyen köylü, vergi memuru tarafından herkesin içinde yatırılıp **kırbalanıyordu**. Yine meydan dayağı, falaka ve bazen de değişik işkence türleriyle köylüler cezalandırılıyordu.

"Borcunu deyemeyenlere de haysiyet kırıcı hakarete bulunulurdu. Borçlu kişi eşeğe sırtüstü yatırılır boynuna bağırsaklar asıldıktan sonra eline eşeğin kuyruğu verilir, bütün pozisyon aldırıldıktan sonra sıra üzerine bok atmaya gelir. Bir bok bulunarak borçlunun üzerine atılır. Bu şekilde şehrin sokaklarında dolaştırılır. Sonra da kırbaçlanarak cezasını çekmiş olurdu." (Osmanlı'nın Kanlı Tarihi, İsmail Metin, Ant Yayıncılık, s. 86)

Osmanlı uyguladığı işkence ve katliamlarla halkları korkutup sindirmeyi amaçlamıştır. Yaratacağı korku ile düzenine itaatı amaçlamıştır. Halka karşı uygulanan işkence ve değişik cezaların temelinde bu vardır.

"Osmanlı'da oyun çoktur" deyişi, bu devletin halka olan düşmanlığını, işkence ve katliamlarla ayakta kaldığını gösteren bir deyiştir.

Osmanlı'nın oyunları içinde işkencenin ayrı bir yeri vardır. İşkence ile köhnemiş düzenini ayakta tutmaya çalışmıştır. Yeri gelmiş korkutmak ve sindirmek için işkence yapmış, yeri gelmiş, işkence, ayaklanma önderlerine karşı bir  alma biçimine dönüşmüştür.

Nitekim şeyh Bedrettin ayaklanması kanla bastırılıp binlerce müridi kılıçtan geçirilirken, ayaklanma önderlerine de katledilmeden önce halkın gözü önünde en ağır işkenceleri yapılmış ve onlardan davalarına ihanet etmeleri istenmiştir.

"... Tezden sıçradı Beyazıt... 'Tez davranın' dedi... Cellatlar hemen bir çarmıh hazırladılar. Ve dahi, otuz-

dan fazla yaralı Dede Sultanımızı soyup üstüne yatırdılar. Beyazıt uzaktan gözlemekte... Sağ elini, çarmıhın ucuna getirip avucunun ortasına çivi çaktılar. (...) Ellerinden, ayaklarından çivilediler çarmıha...” (Azap Ortakları, Erol Toy, Cilt 3, s. 383)

Dede Sultan otuz yerinden yaralı olmasına rağmen en ağır işkenceleri görür. Sonra da pala, nacak ve bal-talarla vücudu parçalanarak katledilir. Bu aynı zamanda Osmanlı'nın öç alma hareketidir.

Diğer yandan ise bu türden cezalarla Anadolu halkına bir daha ayaklanmasın diye gözdağı verilir.

“ATA YADİGARİ” MEYDAN DAYAĞI VE FALAKA OSMANLI'DA EN YAYGIN İŞKENCE BİÇİMİDİR

Osmanlı'da belki de en yaygın işkençe biçimi meydan dayağı ve falakadır.

Dayak atmalar farklı şekillerde olabilmektedir. Sırtın kırbaçlanması, sırtın sopayla dövülmesi, ayakların sopayla dövülmesi, kaba dayak atılması gibi çok çeşitleri vardır.

İstanbul'a yaptığı seyahatte gördüklerini “İstanbul ve Anadolu'da Seyahat Günlüğü” isimli kitabında top-layan Hans Dernswam şöyle yazıyordu:

“... dayak atma şöyle yapılıyor. Ben bunu bizzat gördüm. Dayak yiyecek kişinin ayakları birbirine iyice yakınlaştırılıp bağlanır ve ayakları arasına uzun sopaya benzeyen bir şey konur. Bundan sonra iki kişi O'nu başı yere ayakları havaya gelecek şekilde kaldırırlar. Bunlardan biri çıplak ayaklarının tabanlarına bir sopa ile vurmaya başlar. 100 veya 300 sopa. Ne kadar dayanabilirse. Suçu ağırorsa böyle yapılır. Şayet değilse mavar usulü dayak atılır ki bu neresine rastgelirse birkaç sopadan ibarettir. Bu şekilde sopalarda, sopa dayak yiyenin fena bir yerine rastlarsa ömür boyunca sakat kala-

bilir. Türkiye’de dayak günlük ekmek gibi bir şey. Kim bir suç işlerse 100, 150, 300 sopa yer. Bundan dolayıdır ki, Türkler’de korku ve itaat vardır...”

Osmanlı, egemenliği altında yaşayan herkesi kul olarak görüyordu. Bakış böyle olunca, bu kulların insanca yaşam hakkı da yoktur. Adı üstünde, “kul” dur.

Kulları düzene uydurmak için acımasız ceza ve yaptırımlar vardı. Kul, insan olarak görülmediği için onur kırıcı davranışlarla sıkça karşılaşır. Küfürler, hakaretler, ahlaksızlıklar Osmanlı topraklarında yaşayan tüm kulların karşılaştıkları başlıca davranış biçimleridir.

İnsanların hiçbir gerekçe yokken öldürülebildiği, padişahın ve onun adamlarının “hikmetinden sual olunmadığı” böylesi bir devlette elbette işkence de günlük, sıradan olaylardan biri olacaktır.

Dükkanların önünde suçlu diye insanlar asılırken, eşeklere bindirilip hakaret edilip sokak sokak dolaştırılırken, günlük yaşamın her yerinde falaka ile karşılaşmak şaşırtıcı olmamaktadır.

Falaka, en yaygın ve hemen hemen imparatorluğun her yerinde uygulanan bir işkence yöntemidir. Falaka sokakta ve herkesin gözü önünde uygulanırdı.

Yine gezginlerden birinin halkın sokak ortasında falakaya yatırılmasını anlatan şu satırları da işkencenin boyutunu ortaya koymaktadır.

“Bugün ilk defa olarak Serasker kapısında değnek cezası uygulandığını gördüm. Beş Rum her biri 500 toplam 2500 sopa yemeğe mahkum edilmişti. Bir kavas yani polis zabiti mahkumun göğsü üzerine diz çöküyor ve O’nun ellerinden tutuyor. İki kavas mahkumun ayaklarının bağlı olduğu bir sırığı omuzlarına almışlardı. İki tanesi de değneklerle vuruyordu. Bana karşı hususi bir iltifat eseri olarak Paşa 200 değneği affetti.”

Bu manzaraları imparatorluk sınırları içinde her zaman ve her yerde görmek mümkündür.

Kuyucu Paşa'lar, Bekirağa Bölüğü ve İşkencenin Envai Çeşidi OSMANLI'DA İŞKENCENİN KURUMLAŞMASI

Osmanlı'da işkence elbette ki bugünkü modern araçlarla, iz bırakmayan yöntemlerle yapılmıyordu. İşkence kaba ve açıktan yapılıyordu. Çoğu, vücutta iz bırakan, sakat bırakan, ölüme yol açan işkence türleridir bunlar.

Kaldı ki, işkencecilerin "ölür", "sakat kalır" diye kaygıları da yoktur. Çünkü işkencede adam öldürmenin bir cezası da yoktur.

Bugünün ünlü işkencehanelerinden olan İstanbul'daki Vatan, Ankara'daki DAL gibi kontrgerilla merkezleri yaygın değildir Osmanlı'da. Buna ihtiyaç da duymamışlardır. Çünkü her yer; meydanlar, sokaklar, evler... ihtiyaç duyulduğunda her an bir işkencehane olarak kullanılabilir.

Özel işkence merkezlerinin oluşturulmasına Osmanlı'nın son yıllarında başlanmıştır. Örneğin Abdülhamit döneminde, İttihat ve Terakki'nin iktidarında böyle işkence merkezleri oluşturulmuştur.

Bugün, nasıl ünlü işkenceciler varsa Osmanlı'nın da işkenceciliğiyle tarihe geçmiş ünlüleri vardır. Bunlar öylesine ünlüdürler ki, bu işkenceciler paşalara bile her şey yapabilecek, yaptırabilecek güce sahiptirler. Öyle ki, bunlardan birisi, sekiz yaşındaki bir çocuğu elleriyle boğacak kadar işkenceyle bütünleşmiştir. Yine bir başkası açtığı kuyulara insanları doldurup öldürdüğü için adı **Kuyucu**'ya çıkmıştır.

Osmanlı'nın köhne düzeni onlarca işkence yönteminin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Belki de hiç kimsenin aklına gelmeyecek, duyulduğunda insanların tüylerini diken diken edecek onlarca işkence yöntemine sahiptir Osmanlı.

İşkence türlerine gelince; bunlar falakadan başlayıp,

sakal boyamaktan erkeklik organını kesmeye, kol dağlamadan el kesmeye, kola bıçak sokup gezdirmeden alın dağlanmasına, deri yüzmeğe kadar uzanır.

“Genç Osmanlılar akımının elemanları Sultan Abdülhamid’i devirmek için Çırağan Sarayı’nı bastı. Bu baskının ardından yoğun bir tutuklama kampanyası başlatıldı. Yakalananlar Yıldız Sarayı’na götürülerek, öncelikle Saray’da işkenceye tabi tutuldular. İşte bu işkencelerden birisinde Çırağan baskını sanığı olarak tutuklanan sanıklardan birisine ağır işkenceler yapıldı. Gözüne mum sokarak kör ederler.” (Osmanlı’nın Kanlı Tarihi, İsmail Metin, s. 80)

Yine gözlere mil çekilmesi, gözlere demir sürme çekilmesi, gözlere sirke atılması, burnu delmek, çarmıha germek, el ve ayak tırnaklarını sökmek, usturayla diri diri yüzmeğe, saçları kesilmiş başa ateşte kızılaştırılmış taç giydirmek, vücudu kızgın demirle dağlamak, vücudu oyup mum dikerek yakmak, cımbızla sinirleri çekmek, bir uzvun içine burgu sokmak, kaynar ve soğuk suya sokup çıkarmak, çekiçe kol, bacak, el ve ayak kemiklerini kırmak, çeşitli organları kesmek, bağırsakları boşaltmak da diğer işkence yöntemlerindedir.

Tüm bunlar Osmanlı’nın vahşet ve işkence konusundaki “yaratıcılığını” gösterecek işkence türleridir. Bugün, kontrgerilla merkezlerinde kullanılan işkence türlerinin bir çoğu Osmanlı’dan miras kalmıştır. Osmanlı, günümüz zulüm düzenine bu konuda da örnek olmaya devam ediyor.

Osmanlı işkenceyi o kadar benimsemiştir ki, taht kavgalarında bile padişahlara, vezirlere ve devlet bürokrasisi içerisinde yer alan kesimlere kadar herkese uygulanmıştır.

Osmanlı’nın işkence baskı ve şiddet üzerine kurulu olan bu düzeni yüzyıllarca sürmüştür. Bilinen gerçek şudur ki, Osmanlı’da işkence her zaman varolmuştur. Özellikle hapisane olarak kullanılan ve İstanbul’da bulunan “*Bekirağa Bölüğü*”nde el ve ayak tırnaklarının

çekilmesinden tutalım da falakaya kadar bir çok işkence yöntemi uygulanmıştır.

Osmanlı'da işkence meselesi, imparatorluğun son yıllarında tartışılmaya başlanmıştır. İşkence önce 1838 Tanzimat Fermanı ve sonra 1858 ceza kanunu ile yasaklanmıştır. Yani o günden bugüne kadar aradan geçen 150 yılda kağıt üzerinde işkence yasaktır. Ama yaşamda bunun tam tersi uygulanmaktadır.

Osmanlı'da işkence konusunda çifte standart bile vardır. Örneğin nefit dökerek öldürme cezasının uygulandığı kişiler hep halktan insanlardır. Ayrıcalıklı sınıflara mensup kişilere ya da hanedan ailesine böyle bir ceza uygulanmazdı.

Bu işkence biçimi daha çok Osmanlı'nın zulmüne ayaklananlara karşı uygulanmıştır.

OSMANLI'YA TERS DÜŞEN HERKES İŞKENCEDEN NASİBİNİ ALMIŞTIR

Osmanlı'da işkencenin yaygınlığından ve sürekliliğinden hareketle *"işkence doğu kültürüne özgüdür"*, *"doğu kültüründe şiddet vardır"* diyenler de vardır. Hatta daha da ileriye gidip, *"işkence Türk kültürünün bir parçasıdır"* diyenler de çıkmıştır.

İşkenceye böyle bir yaklaşım hem yanlış, hem de Osmanlı'daki işkence gerçeğini açıklamaktan uzaktır. İşkenceyi *"Doğu toplumu olmanın sonucu"* veya *"Türk kültürü"* ile açıklamak işkencenin **sınıf politikası** olduğu gerçeğini görmemektir.

İşkence, sınıflı toplumlar tarihi boyunca **egemenler** tarafından sürekli kullanılmıştır. Sömürünün devamının sağlanması, iktidarların korunması için, adalet isteyenlere, eşitlik, özgürlük isteyenlere, halk kurtuluş hareketlerine karşı işkence biçimsel değişikliklere uğrasa da her zaman uygulanmıştır.

Elbette Osmanlı gibi devletler tüm ilerici hareketleri hep kanla bastırılmıştır. Aydınlıktan, bilimsel gelişmelerden korkan bir devlettir Osmanlı. Bilim adamları ege- men düşünceye karşı çıktığında işkence tezgahlarına, hapishanelere gönderilmiş ve birçoğu katledilmiştir.

Bu tür işkence ve katliamlara uğrayan ilk kesimlerden biri **Hurifiler**'dir. Hurifilerin önderleri işkence görmüş, birçoğu vahşice katledilmiştir. Hatta diri diri ateşe atılıp yakılanlar bile vardır.

Osmanlı'nın bu politikalarının hedefleri arasında her zaman çeşitli milliyetler ve dinsel azınlıklar olmuştur. Türkmen köylüleri, alevilerin yanı sıra Kürtler ve Ermeniler de işkenceye, baskı ve katliamlara uğramışlardır.

Adı baskıyla özdeşleşmiş bir sultan: Abdülhamid... Abdülhamid'in tahtta olduğu yıllarda sadece İstanbul'da 4000 kişilik bir "**hafiye ordusu**" vardı. Osmanlı, Abdülhamid zamanında, bugünün deyimleriyle söylersek, tam bir "**polis devleti**" haline getirilmiş, tüm rejim muhalifleri takibe alınarak gözaltında tutulmuştur.

Abdülhamid dönemi aydınlara yönelik en yoğun işkencelerin yapıldığı dönem olmuştur. Almanlar'ın gözetiminde oluşturulan polis örgütü, açtığı işkence mekanlarıyla halka ve düzen muhaliflerine saldırmıştır.

O dönem yapılan işkencelere ilişkin Namık Kemal şunları söylemektedir:

"Bu ... içine yanyana iki kişi sığmayacak kadar dar olan bir nevi dolaptır ki, yalnız tepesinde ufak bir deliği vardır. İstintakta (sorguda) bulunan biçareyi güya doğru söylemesine medar olmak için onun içine tutarlar, kapısını kaparlar. Ekmek ve sudan başka bir şey vermezler. İçinde iskemle gibi bir şey olmadığından herif oturamaz. Yatmak hiç mümkün değildir. Yalnız çarmıha çekilmiş gibi ayakta durur." (Ortadoğu'da Yeni Dünya Düzeni, Suat Parlar, s. 192)

“**Tabutluk**” işkencesi sonraki yıllarda da geliştirilerek sürdürülmüştür. Özellikle cumhuriyet döneminde Kemalistlerce bu işkence türü yaygın olarak kullanılmıştır.

Aydınlara yapılan işkencelerle, düşüncelerine ihanet eden, Abdülhamid’in düzeninin yaltakçısı olan uşaklar yaratılmaya çalışmıştır.

İTTİHAT TERAKKİ DÖNEMİ İŞKENCELERİ

Abdülhamid’in tahttan indirilip meşrutiyetin ilanını sağlayan İttihat ve Terakki’nin iktidarında da işkence sürmüştür. Üstelik bu dönemde özel işkencehaneler açılmıştır.

“Artık işkence sadece geleneksel yerlerde, polis karakolları, hapishanelerde değil, özel amaçlı binalarda yapılıyordu. (...) O devrin bir tane de gizli, ismi yok, cismi mevcut bir zindan daha doğrusu bir işkencehane -işkence yurdu diyemeyiz ya- vardı ki, kendi kabahatini örtercesine saklı tutulmuş, gazetelerde ve kitaplarda bunun bahsi geçmemiştir, sır kalmıştır. Nerede, hangi semtteydi o yer? Zamanın İstanbul Muhafızlığı lokaline yakın bulunması için Cağaloğlu seçilmiş, sokak içinde ve evler arasında ahşap bir binaydı. Sadece on saat süren kısa bir misafirliğim dolayısıyla ben de orasını görmüştüm...

İşkenceye uğramışların veya seyircisi olmuşların bizat bana anlattıklarına göre gizli zindandaki işkence usulleri Bekirağa Bölüğü’nde (Osmanlı’nın ünlü cezaevi) yapılanlara benzemezdi. Benzemeyenler -tırnakları menge neyle çekmek gibi- iz bırakmazdı. Şeytanın aklına gelmez şeyler bile icat etmişlerdi. Bahsedilen işkencehanenin bahçesinde ağaca bağlayarak, üste soğuk su dökerek günlerce bekletmek, özellikle uzun sakallı ve sarıklılara uygulanan sakal ve sarıkları ile tuvaletleri temizlemek sayılabilir...” (Refik Halit Karay, Bir Ömür Boyu, aktaran Suat Parlar, Osmanlı’dan Günümüze Gizli Devlet, s. 52)

Aradan 90 yıl geçmiş ama işkence yöntemleri, işken-

ce gerçeği değişmemiştir. Dün gözaltına aldıklarını ağaçlara bağlayanlar bugün ise ormanlık arazilere götürerek orada **infaz provaları** yapmaktadırlar.

İttihatçılar özellikle işkence konusunda yeni bir çığır açmışlardır.

“İttihatçıların özel işkence yeri olarak kullandıkları ikinci yer Bekirağa Bölüğü olarak bilinen, bugün İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi olarak kullanılan binadır. Bu binaya Abdülhamid ve İttihat Terakki döneminde hemen her muhalefet mensubu bir kez uğramıştır. Bu yerin işkencehane olarak kullanılmasına Abdülhamid döneminde başlanmışsa da buranın gerçek anlamda ‘işkence teknolojisiyle’ donatılması İttihatçıların iktidarlarında olmuştur...” (Kurtuluş, Bir Devlet Geleneği, Vahşet, İşkence ve Katliam, Nisan-Mayıs 2000, s. 51)

İttihat ve Terakki döneminde işkence ayyuka çıkınca bugünkü gibi o yıllarda da Meclis-i Mebusan’da işkence meselesi tartışılmıştır. Mecliste işkence üzerine yapılan konuşmalardan birinde İttihat ve Terakki’nin Der-sim mebusu şunları anlatmıştır:

“Bu işkenceler neden ibaretti? Onu da anlatayım: İşkencenin çeşitli türlerini uygulamışlar. Önce klasik olarak falaka. Bu falaka gayet kalın meşe sopasından üretilmiş. Gerekli kızılcık değneklerini Mısır Çarşısı’ndan alırlarmış... ve bunlar suda ıslatılarak güya gerçeği söyletme için çaresizleri falakaya yatırıp, en az elli sopa... Saniğin dayanıklılığına göre bu sayı artarmış (...) Şu gördüğünüz kanlı sopanın da orada çaresizler üzerinde kırılmış sopalardan olduğu anlaşılacak. (Bir kamçı göstererek) bunun ile sanıkların size ispat ederim ki, dövüldüğü meydana çıkacak...” (Ali Nejat Ölçen, Osmanlı Meclis-i Mebusan’ında Kuvvetler Ayrımı ve Siyasal İşkenceler, s. 105-106)

Şimdi Filistin askısı bulan Sema Pişkinsüt’ler olduğu gibi o yıllarda da kırık falaka sopalarını ortaya çıkarana vardı.

Bu tartışmalar sırasında Mebus Rıza Tevik ise;

"... Bu koşullarda zulüm yeni değildir. Bu çok eskidir. Fakat siz unutuyorsunuz galiba. İmam-ı Azam'ı da dayaktan öldürdünüz. İmam Hambeli falakadan öldü." (age, s. 112)

Falaka, tırnak sökme, çarmıha germe, kaba dayak... Ve daha onlarca işkence türü... Korku, yılmılık yaratarak itaat ettirmeyi amaçlayan işkence Osmanlı'nın yıkılışına kadar varlığını korumuştur.

Osmanlı yıkıldıktan sonra bu kez onun işkence konusundaki mirasını Kemalistler devralmıştır.

B- KEMALİST İKTİDAR DÖNEMİ VE İŞKENCE

Kemalistler, iktidarı ele geçirdikten sonra, onu korumanın yolunu demokraside, halkın desteğinde değil, her zaman muhaliflerini tasfiye etmekte gördüler. Cumhuriyetin kurulmasından itibaren hep bu yolu izlediler.

Kemalistler muhaliflerini tasfiye ederken komplolara, düzmece davalara, işkenceli sorgulara ve tutuklamalara sıkça başvurdular. Düzmece senaryolarla veya işkence altındaki ifadelere dayanarak açılmış onlarca dava vardır. İşkence altında alınan ifadeler sonucu çok sayıda insan yıllarca hapiste tutulmuştur.

KEMALİST DÖNEMDE DE İŞKENCE BİR DEVLET POLİTİKASIDIR

Ulusal Kurtuluş Savaşı verilmiş, bağımsızlık kazanılmıştır. Peşpeşe yapılan reformlar da vardır. Ancak Kemalistler halkın ekonomik-demokratik taleplerini görmezden geldiler, yok saydılar.

Toprak reformunun adından sözedilmesine karşın milyonlarca köylünün toprak sorunu görmezden geldi. Köylüler okulsuz, yolsuz, işsiz, topraksızdı. Köylü-

leri toprak ağaları ve jandarmanın zulmüne terk ettiler.

Kurtuluş Savaşı sırasında Kürt halkını tanıyan, Kürt ve Türk halkının birliğinden sözeden Kemalistler, cumhuriyetin ilanı ile birlikte Kürt halkını yok saydılar. Kürt halkının tüm taleplerini zorla bastırdılar.

Düşünce, söz ve örgütlenme özgürlüğü konusunda adım atmadılar. Dernek, sendika, yayın konusunda hep yasaklayıcı, baskıcı politikalar izlediler.

Kendileri gibi düşünmeyenlere karşı baskıyı, işkenceyi ve tutuklamaları eksik etmediler. Düzenlerini tehlikede gördüklerinde katliam yapmaktan geri durmadılar. Bu yanılla iktidarlarının geleceği için katliamlar, baskı ve işkence Kemalistlerin temel politikası arasında yer aldı.

Her şey iktidarlarını korumak üstüne kurulmuştu. İktidarlarına yönelik en küçük muhalefete bile izin vermek istemediler. Bu yanılla Kemalist iktidar tüm halka karşı yoğun bir baskı, işkence uygulamıştır.

Kemalist dönemin işkencelerinin sembolü **Sansaryan Han** ve **Harbiye Askeri Hapishanesi**'dir.

Kemalistler bir yandan Osmanlı'nın diğer yandan İttihat ve Terakki'nin işkence yöntemlerini aldılar. Ayrıca 1940'lı yılların başında, faşist Almanya ile ilişkilerin geliştirildiği dönemde, egemen sınıflar Gestapo'nun işkence yöntemlerinden yararlanarak bu konuda "devleti geliştirdiler"!

Faşist Almanya'ya gidip yeni işkence yöntemlerini öğrenip gelen emniyetçiler vardı. Bunlar Gestapo'nun işkence yöntemlerini öğrendikten sonra siyasi şubelerdeki "**K Masası**"nda görevlendirildiler; "**K Masası**", hemen tahmin edilebileceği gibi "**Komünizmle Mücadele**" demektir.

Cumhuriyet anayasası, kanunları işkenceyi yasaklamasına rağmen Kemalist dönemde de işkence politikası süreklidir. Özellikle toplumsal muhalefetin hareketlendiği dönemlerde işkence daha yoğun olarak kullanılır.

miştir. Açılan tüm siyasi davalardaki iddianameler işkenceli sorgular sonucu alınan ifadelerden oluşmuştur.

Kemalist dönemde uygulanan işkence de devlet politikasıdır. Devletin resmi görevlileri, resmi kurumlarında işkence yapmaktadır. İşkence yapmasının karşılığında ise devletten maaş almaktadırlar.

Polis sorguları, falaka, kaba dayak onur kırıcı davranışlar, aşağılama, küfür ve ölüm tehditleri yanı sıra tabutluk işkencesi eşliğinde yapılmaktadır.

Sorguda kullanılan yöntemlerden biri de, belli başlı işkence merkezlerinde bulunan **tecrit hücreleri**'dir. "Sanıklar", daracık, havasız, gün ışığı görmeyen bu hücrelerde aylarca tutularak, her an işkence görme psikolojisi içine sokularak, itirafçılaştırmaya ve teslim alınmaya çalışılır.

1944 yılı sonlarında gözaltına alınan **Hasan Basri Alp**, iki gün iki gece sürekli işkence görmüş, üçüncü gün **Sansaryan Han**'ın en üst katından aşağı atlayarak intihar etmiştir.

Yine o dönemin ünlü işkencecileri de vardır...

"Siyasi şubeye, emniyetin en bilgili kesimi gözüyle bakılırdı. O şubenin başı ise, Talimname icabı şubenin en bilgilisi sayılırdı. İşte bu şubenin amiri yani başı Namlızade Arif idi. Namı diğer, "Altıparmak Arif" idi. Taşı konuşturup, ölüyü yürüttüğü söylenirdi.

Altıparmak Arif, bir gün Gülhane'nin karşısındaki morga gitmiş. İncelemeye hazır ölüler, havuzun içinde tepe taklak yüzerlerken o:

'Ulan içinizde sesi büyük Süccaddin Sertkaya diye biri var mı?' demiş. Ölülerden ikisi birden parmak kaldırmış: 'Az önce buradaydı, sizi görünce havuzun dibine daldı' O da 'iyi benim acelem yok beklerim, nasıl olsa solukları tükenip çıkacaklar' demiş." (Umut Çiçeği, Hasan Kıyafet, s. 39)

Namlızade Arif ve Komünist Masası Emniyet Amiri

Hamdi Özdemir (Namı diğer Parmaksız Hamdi) neredeyse o yıllardaki işkenceli sorguların tümünün içindedirler.

Gencecik öğrenciler, tütün, tramvay ve maden işçileri, gazeteciler, yazarlar, aydınlar işkencelerden geçirilmiş ve günlerce hücrelerde tutulmuştur. Yine kasabalarda, köylerde işkence jandarma zulmü ile sürmüştür. Kemalist iktidar jandarmayı köylülerin başından eksik etmemiştir. Köylüler jandarma korkusuyla yaşamıştır.

Özellikle vergisini ödeyemeyen köylüler jandarma tarafından köy meydanında falakaya çekilmiş, onur kırıcı davranışlara maruz kalmıştır. "Vergi vermemek" Kemalist iktidar döneminde de büyük bir suçtur. Ve cezası da işkencedir.

BİR İŞKENCE MERKEZİ: SANSARYAN HAN

"Önce şunu bil! dedi. Öyle bir yerdesin ki, burada, ne insanlık var, ne yasa var, ne devlet var, ne allah var! Dinliyorsun değil mi?"

Sansaryan Han'a getirilenlere işkencecilerin ilk söyledikleri sözlerdir bunlar. Sansaryan Han İstanbul'dadır. Kemalist dönemin zulüm ve işkence merkezidir. Altıparmak Arifler, Parmaksız Hamdiler burada "icra-i sanat" ederlerdi.

Evinde bir kitap bulundurdu diye ya da yazdığı bir şiir nedeniyle, işyerinde sendika hakkını savunduğu için işkence gören çok sayıda insan vardır. Öğrenciler, işçiler, ev kadınları, aydınlar kısaca düzene muhalif olan tüm kesimleri Sansaryan Han'ın misafirleri olmuşlardır.

Bir tütün işçisi olan Zehra Kosova, 1951 yılındaki TKP Tevkifatı sırasında gözaltına alınır ve Sansaryan Han'a götürülür.

"Sansaryan Han'ın merdivenlerini çıkıp şubenin kapısından girdikten sonra beni koridorda bir sandalyenin üzerine oturtular, saatlerce yerimden kalkamadım.

(...) derken koridorda gezinen polislerin beni sürekli gözlediklerini fark ettim. Aslında amaçları beni uyutmaktı, artık bunu anlamıştım..." (Ben İşçiyim, Zehra Kosova, s. 149)

Uykusuz bırakmak, günlerce aç ve susuz tutmak, falakaya yatırmak, tabutluk işkencesi uygulamak, hücrede tecrit etmek, soğukta ve sıcakta bekletmek kullanılan başlıca işkence yöntemleridir.

Yine Sansaryan Han'a alınıp işkence gören herkes artık polisin gözünde "*tehlikeli*" dir. Ve izlenmelidir. "Zanlı" artık, yıllarca polis takibi altında yaşamak zorunda kalacaktır. Ve keyfi bir şekilde sık sık gözaltına alınıp Sansaryan Han'a götürülecek ve işkence görecektir.

Zehra Kosova da, 1957'yi 58'e bağlayan gece tekrar gözaltına alınıp Sansaryan Han'a götürülür.

"(...) Gece yarısına doğru dayak odasına götürdüler. Hemen korkunç bir işkenceye başladılar. Bu arada sağ ayağımın taban kemiği kırıldı, tabanım cerahat bağladı. Rahmi denilen adamı orada yine gördüm. Bu kez de işkenceyi idare ediyordu. Süleyman denilen polis de bana bir yandan vuruyor, bir yandan da 'bu komünistlik denilen şeyin nesini beğeniyorsun' diyordu. (...) Süleyman denilen işkenceci kaburgalarımaya vurdu, bir ara nefes alamaz oldum, yeniden yere yığıldım. Sonra bir polis beni kolumdan kaldırarak zorla yürüttü ve her taraftan akan kanlar içinde hücreye kadar getirerek kapıyı üstüme kapattı." (age, s. 158-159)

Sansaryan Han'da sadece fiziki işkence yoktur. Hücrelerde kalmak ayrı bir işkencedir.

"Beni birinci şubenin bulunduğu üst kattaki hücreden alıp bodrum kattaki 34 numaralı hücreye koydular. Sansaryan Han'ın lağım küpleri tepemdeydi. Bunlardan sızan pis sular yerlerde birikiyordu. Havadaki nemden kibrit çöplerinin başı bir iki dakikada hamurlaşıyordu. Aşırı nemden hoşlanmadıklarından tahta kuruları bile hücreye uğramıyorlardı. Ama pirelerin başkentiydi

orası. Başucumda hücreye bitişik hela tıkanmış, ağzına kadar dolmuştu.” (Mihri Belli’nin Anıları-1, s. 284)

Sansaryan Han’da haftalarca işkence altında tutulan, birbirinden tecrit edilmiş ilerici, yurtsever ve devrimcilerden inançlarına ihanet etmeleri istenirdi. Halka ihanet ettirilmeye, çeşitli vaatlerle işbirlikçi olmaya zorlanırdı gözaltındakiler.

Özellikle anti-faşist kesimlere gözdağı vermek amacıyla yapılan operasyonlarda polis, karşısındakini sindirmek için her türlü yola ve yöntemle başvururdu. Bu tür operasyonlarda işkence zoru ile itirafçılaştırılanlar kamuoyu önüne çıkarılarak konuşturulurdu.

Açılan davalarda öne sürülen itirafçılar mücadeleye karşı koz olarak kullanılırdı. Siyasi şubelerdeki “K masası” tarafından yürütülen anti-komünist kampanyanın birer piyonuydu bu itirafçılar.

“Asker” sorgunun da, yargının da bir parçasıydı. 1951-53 TKP Tevkifatı’nda hükümet açtığı davalardan sonuç alabilmek için askerleri devreye sokmuştur. Askeri savcılar soruşturmayı devralmış, 1. Şubenin hücrelerini TKP’liler ve TKP’lilerle uzaktan yakından ilgisi olabileceği düşünülen kişilerle doldurmuş ve aylarca işkence yapmışlardır. Aylarca süren işkenceli sorgulardan geçirilen insanların büyük bir bölümü sağlığını yitirmiş ve sakat kalmıştır.

Yargılamalar askeri mahkemelerde yapılırdı. Mahkemede “yaptıklarımın dolaylı pişmanım” demek yeterliydi. Bunu diyen herkes serbest bırakılırdı. Böylece mahkemeler pişmanlığı, ihanet etmeyi meşrulaştırmaya çalışırdı.

Sansaryan Han’da işkence çarkı hızla dönerken polis işkencede direnilemeyeceğini, Sansaryan Han’da direnen kimse olmadığını, herkesin teslim olduğunu yaymakla meşguldü.

“Dışarıda da polisin biz içerdekiler hakkında korkunç

söylentiler yaydığı günlerdi. Sol çevreleri terörize etme, moral bozma, bir panik havası yaratma amacını güdüyordu yayılan söylentiler. İşkencede çıldıranların, intiharara sürüklenenlerin sayısı abartılıyordu...” (Age, s. 380)

Yapılan işkenceler, ölüm tehditleri, ağır tecrit koşullarıyla polis insanları çaresizliğe zorlayarak teslim almaya çalışıyordu. İşkence ve ağır koşullar nedeniyle direnmeyi sürdüremeyip intiharı seçenler de oluyordu. Elbette bunun sorumlusu işkenceyi yapan ve yaptıranlardı.

“Başlangıçta Şevki Akşit yanımdaki hücredeydi. Kendini asıp intihar etme girişiminde bulundu. Memurlar engellediler. Memurların telaş içinde yanındaki hücreye girip çıktıklarını ve alçak seslerle ‘kendini astı’ diye konuştuklarını duyunca...”

Şevki’yi dışa penceresi olan bir hücreye naklettiler. Bu kez hücre duvarına başını vura vura kendini öldürmeye çalışıyordu. Sabahlara kadar ‘güm güm’ duvara çarpan sesi duyuyordum.” (age, s. 382)

Sansaryan Han’ın kalın taş duvarları dile gelse de konuşsa... O taş duvarlar nelere tanık olmadı ki... İkinci Paylaşım Savaşı’nda Alman faşistlerin yenilmesini istediği için; faşizme karşı çıkan yazılar, şiirler yazdığı için işkence görenler mi, hepsine tanık oldu.

DÖNEMİN BİR DİĞER İŞKENCE MERKEZİ: HARBİYE HÜCRELERİ

1945’te Askeri Hapishane Tophane’den Harbiye’ye taşındı. Harbiye’nin hücreleri kısa sürede ünlenecekti! Sansaryan Han’daki işkenceli gözaltılardan geçenler tutuklandıktan sonra buraya konmaya başlandı.

Osmanlılar döneminde yapılan Harbiye binasının arkasında, Harbiyeli öğrencilerin kış eğitimleri için kullandıkları üstü kapalı büyük bir hangar vardır. Hangarın içine 1.5 metre uzunlukta ve 2 metre genişliğinde me-

zar biçiminde **kırk hücre** yapılır.

Siyasi polisin belirlediği isimler Harbiye’de tek başına rutubetli ve havasız “taş odalarda” tutulurdu. Önder, yönetici durumunda olan ilerici, yurtsever ve devrimciler burada diğer tutuklulardan ayrı tutularak tecrit ediliyordu.

“(...) İzmir’de tutuklamalar başlamıştı. Birinci Şube hücrelerinde onlara yer açmak gerekiyordu. Harbiye’nin ‘taş odalar’ denen hücrelerine konulduk. Cezaevinde disiplini bozanların atıldığı yerdı bu hücreler. Altı ay bu hücrelerde kaldık. İzmirli’lerin işi bitince, sorunun son aşamasında, elaltında bulunalım diye, gerisin geriye, Sansaryan Han’a götürüldük.” (age, s. 8)

Siyasi polis Harbiye’den istediği tutukluyu alıp Sansaryan Han’da işkenceli sorgulardan geçirip geri gönderebiliyordu. TKP’nin önder kadrolarından bir çok kişi buradan yeniden işkence için alınıp götürülmüştür.

“(...) TKP Merkez Komitesi Üyesi ve Parti Genel Sekreteri Şefik Hüsnü Değmer, Reşat Fuat Baraner ve Zeki Baştımar taş odalarda tek başına kalıyor, arada bir Birinci Şube’ye götürülüp, yeniden sorguya çekiliyor, işkenceden geçiriliyorlardı. Bir kere de bizim Melahat’ı Şube’ye götürdüler. Ancak biz arkadaşımızın dayak yemededen gelmesi için bir açlık grevi yaptık.” (Ben İşçiyim, Zehra Kosova, s. 151)

Harbiye hücreleri hiç boş kalmadı. TKP operasyonları ve ardısıra aralarında büyük bölümü Kürt yurtseverlerinden olan “**Kırkdokuzlar**” operasyonu başlatıldı. İçlerinden kırkı tutuklandı.

“Gebermezsiz, gebermezsiziz”

17 Aralık 1959’da tutuklanan “Kırklar” hücrelerde aylarca tutuldular.

“Hücre, tek başına oturulan küçük bir oda demektir.

Ama, aslında, benim bütün arkadaşlarımdan hücrelerine 'mezar' demek gerekir. Hem bu mezarlar Zincirlikuyu Mezarlığı'ndaki zenginlerin mermer mezarlarına benzeriyordu. Olsa olsa sahipsiz olarak hastanelerde ölen fakir fukaraların belediyelerce hazırlanan çukur mezarları misali idi. Hücrenin mefruşatı şöyle idi: Bir tahta kerevet üstünde döşek diye bir çuvalın içine konmuş beş-altı eski asker ceketi; altı-yedi tane ezik kasket, sekiz-on tane soluk inzibat koltuğu ve kafi miktarda linyit kömürü. Yastık yok. Üstünüzü örtmek için levazımın 'HEK' dediği cinsten; yani H- hurda, E- enkaz, K- köhne cinsinden çürük ve delik iki battaniye..." (Hatıralarım, Musa Anter, s. 152)

Hücrelerde bitlenmek her tutuklunun kaderidir. Yıkanmak yasaktır burada. Tutuklulara verilen cezalar arasında, banyo yaptırmama da vardır.

Kışın hücrede soba ve benzeri ısıtıcı bir şey olmadığından tutuklular dondurucu soğuğun içinde yaşamak zorunda kalmışlardır. Hücreler kar ve yağmur sularının istilasına da uğrarlardı. Kışın soğuğu, yazın sıcaklığı olduğu gibi hissedilebilirdi hücrelerde.

Hücrelerde değil güneşi, gün ışığını görmek, elektrikler kesildiğinde etrafı bile görmek mümkün değildir. Karanlık ve sağlıksızdır hücreler. Havasızlıktan dolayı tutukluların tırnakları bile simsiyah olurdu.

Verilen yemekleri, bırakalım insanların yemesini köpeklere versen yemeyecek cinstendi. Kalaysız, çoğu delik birer bakır kapla birlikte bulgur pilavı ve pırasayı karıştırarak verirlerdi. Tutukluların içme suyu sorunları vardı. İçme suyu öğlen ve akşam yemeklerinde tabakla verilirdi. Sigara içenlere onbeş günde sadece beş adet asker sigarası verilirdi.

Hücreler arası konuşmak, alış veriş yapmak yasaktır. Gülmek, yüksek sesle konuşmak, türkü söylemek kısaca insani olan herşey yasaktır. İşte elli yıl önceki hücreler ve hücre politikası bugün iktidara yeniden model olabilmektedir.

Yaşamını yitiren, sakat kalan tutuklular...

“Hücre yaşantımız aşağı yukarı bu iken, oradaki Kürt bir askerden Emin’in öldüğünü ve ölmeden evvel ısrarla Merkez Komutanı General Binatlı’yı çağırdığı ve kendisine, ‘Paşa ölüyorum, beni doktora götürün’ demesine rağmen, Binatlı’nın, ‘gebermezsiniz, gebermezsiniz’ dediğini ve yanındaki askere kapıyı kapatmasını söyledikten sonra çekip gittiğini öğrendik. Emin’in yarı ölü bir şekilde Haydarpaşa Askeri Hastanesi’ne kaldırıldığına O’nu götüren askerlerin dönüşte, kendilerinin oraya varır varmaz Emin’in canverdiğini söylediklerini de öğrenmiştik...” (Age, S. 156)

“Kırklar” 195 gün ölüm hücrelerinde tutuldular. Bir kişi hapisane idaresinin ihmali sonucu yaşamını yitirirken kalanların yarısından fazlası da hasta ve sakat kaldı. Kimi verem, kimi ülser olmanın yanı sıra büyük bir bölümü ağır derecede romatizma ve siyatik oldu. Bir bölümü de kalp ve böbrek hastalığına yakalandı.

Nitekim tutukluluk dönemi bittikten iki-üç yıl sonra çeşitli aralıklarla 24 kişi genç yaşta yaşamını yitirdi. Sağ kalanlar ise hücre yaşamının izlerini ömür boyu taşıdı.

1950’lerden sonra yeni bir dönem başlamıştı. Ülkeyi emperyalistlere peşkeş çeken Menderes Hükümeti’nin ve Demokrat Parti’nin halk üzerindeki saldırıları artmaya başladı. Emperyalistlerle girilen ilişkiler sonrası ordu ve polis in yapısında da değişiklikler oldu.

Artık, işkence daha sistemli bir biçime bürünecekti...

C- 12 MART VE İŞKENCE

12 Mart dönemiyle birlikte halka yönelik şiddet tırmandırılır. İşkence, halkın tüm kesimlerini içine alabilecek şekilde kitleselleştirilir. Yaygın ve sistematik işkence ile kitlelerin pasifikasyonuna yönelinmiş, depolitizasyon hedeflenmiştir.

12 Mart faşist iktidarının işkenceleri, aradan geçen 29 yıla rağmen henüz belleklerden silinmemiştir.

12 Mart öncesi, mücadelenin yaygınlaşması sözkonusudur. İşçilerin, köylülerin, gençliğin, memurların mücadelesinin kitleselleştiği, anti-emperyalist mücadelenin boyutlandığı bir dönemdir.

Faşist cuntanın generallerinden Memduh Tağmaç'ın dediği gibi "**Sosyal uyanış ekonomik gelişmenin önüne geçmiş**"tir. Generallerin "sosyal uyanış" dedikleri halk kitlelerinin örgütlü mücadelesinin boyutlanması ve düzeni tehdit edecek biçime gelmiş olmasıdır.

Emperyalistlerin onayıyla da generaller sosyal uyanışı bastırmanın yolu olarak da 12 Mart cuntasını tezgahladılar. Artık işkence ile, katliam ile sosyal uyanışı bastırabilirlerdi. Manyetolar bunun için çalıştı. Falaka sopaları bunun için inip-kalktı. Bunun için ilaçlı işkencelemlerle insanlarda kalıcı hastalıklar yaratılmaya çalışıldı.

Bunun için, Ziverbey Köşkleri, Harbiye Kışlaları, Diyarbakır ve Ankara işkencehaneleri tıka basa dolduruldu. İşkenceciler fazla mesai yapmak durumunda kaldılar.

Bunun için, koca İstanbul'u evlere hapsedip yüzlerce insanı evlerinden gözaltına aldılar. Bu operasyonun adına da "**Balyoz Harekatı**" denildi.

Kürtlerin yaşadığı bölgelerde komando baskınları ile en ücra köyler basıldı, köy meydanları işkence yapılan yerler haline getirildi.

Ülkeye "huzur ve güven" getirmek dendi bunun adına.

12 Mart faşizminin Ankara Sıkıyönetim Savcısı olan ve Deniz Gezmişler'in idamını histerik kahkahalarla seyreden, yıllar sonra da DYP milletvekili olan **Baki Tuğ**, "*Türkiye'de her zaman işkence olmuştur*", "*Ama polisimiz yakalanan eşkiyayı, soyguncuyu nasıl konuşuracak? Devlet, düşmanları karşısında eli-kolu bağlı kalmaz...*" diyerek işkenceyi savunmuştur.

Nitekim devletin eli kolu bağlı kalmamış, "terörist", "anarşist" ilan ettiği hakkını arayan binlerce öğrenciyi, işçiyi, memuru, esnafı ve onların öncüsü olan devrimcileri işkenceden geçirmiştir.

Kontrgerilla ve Sistemik İşkence

Aralık 1971- Mayıs 1973 arasında Ankara, İstanbul, Adana, Diyarbakır, İzmir Askeri Hapishaneleri, ayaklarının tabanları falakada patlamış, bedenleri elektrik akımıyla kavrulmuş, tecavüze uğramış yüzlerce erkek ve kadınla doldu taşı.

Bu insanların her biri işkencelerden geçirilerek hapishanelere konulmuştu. İşkenceyi yapanlar ise kendilerine kontrgerilla adını veren işkencecilerdir.

"... İşkenceciler kendi deyişleriyle 'Genelkurmay'a bağlı kontrgerilla merkezlerinde' inanılmaz işkencelere uğrayanlar yargılanma sırasında da işkencecilerin

adlarını mahkeme tutanaklarına geçirmeyi becermiştir. Bunlardan zamanın Merkez Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü Tank Albay Yaşar Savaş, Ankara Merkez Komutanı Tümgeneral Tevfik Türüng, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı İstihbarat Daire Başkanı Tümgeneral Memduh Ünlütürk, işkence gören devrimcilerin 'Fevzi bey' diye tanıdıkları ve kendini MİT Ankara Bölge Başkanı olarak tanıtan Hiram Abas ile Mehmet Eymür'dür..." (Mehmet Eymür, Ziverbey'den Susurluk'a Bir MİT'çinin Portresi, Talat Turhan, Orhan Gökdemir, S. 15)

12 Mart'ta işkence, polis merkezlerinde, askeri birliklerde, Özel Harp Dairesi'ne bağlı ve MİT'le ortaklaşa kullanılan kontrgerilla merkezlerinde yapıldı. Ülke bir uçtan bir uca işkence merkezleriyle dolduruldu.

Buralarda yapılan işkence yöntemlerine gelince;

El, ayak ve cinsel organa elektrik şoku, başa kablo sararak elektrik verilmesi, düz askı, ters askı, makata cop sokma, cinsel taciz, falaka, kaba dayak, tecavüz, ilaç verip uyuşturmak, zincirle sürekli bağlı tutmak, uykusuz ve aç bırakmak, yakınlarını getirip gözleri önünde işkence yapmak...

İşkence öylesine yoğunudur ki, İstanbul'dan Fatsa'ya, Diyarbakır'dan Silvan'a kadar Anadolu'nun en ücra kasabalarına kadar yayılmıştır.

"(...) 27 Mart 1972 tarihinde Fatsa'da gözaltına alındım. Aynı gün Ünye'ye götürüldüm... Aynı gece Mahir Çayan ve arkadaşlarının nerede oldukları sorusuna cevap vermediğim için bir kurşuna dizme senaryosu düzenlendi. Samsun Bölge Jandarma Komutanı olan Albay ile Tümgeneral Tevfik Türüng tarafından bizzat işkence yapıldı. 100 bin Türk lirası dahi teklif edildi... Ünye'de korkunç terör estiriliyordu. Ünye Jandarma Karakolu'nda yüzlerce kişiye işkence yapıldı. Bana bütün sanıkların önünde işkence yapıyorlar, bir avukata böyle yaparsak sizlere neler yaparız, varın hesap edin diyerek

bütün Kızıldere sanıklarına gösteriliyordu. Her türlü işkencenin uygulandığı bu bir hafta zarfında her iki ayağımda ikiye kırılmaya üzere dört tırnağım söküldü. İki kavgaya kemiğim kırıldı. Anüsüme soba demiri sokulmak suretiyle iki ay süreli bir kanamaya sebep olundu.”

Avukat Şener Şadi o dönem kendisine yapılan işkenceyi böyle anlatıyordu. Özellikle devrimci mücadelenin gelişmiş olduğu bölgelerde toplu gözaltılar yapılıyor, insanları sindirmek için ağır ve sistematik işkence uygulanıyordu.

Silahlı mücadelenin gelişmesi, THKP-C'nin eylemlerinin halkta yarattığı sempati oligarşiyi korkutmuş ve telaşlandırmıştı. Devlet çareyi halka işkence ve terör uygulamakta bulmuştu.

“Teknik Sorgu Ekipleri” adı altında MİT’de, Özel Harp Dairesi’nde yer alan bu işkenceciler CIA tarafından yetiştirildiler. 1965 yılından sonra bazı MİT görevlileri CIA’da eğitim görmüşlerdi. Örneğin Hiram Abas Dışişleri Siyasi Memur kimliğiyle bir çok kez yurtdışında görevlendirildi, eğitime yollandı. Abas’ın CIA’nın okullarında işkence eğitimi gördüğü bilinmektedir.

Sorgulama, sabotaj, provokasyon ve işkence konusunda eğitilen bu işkenceciler kontrgerilla merkezlerinde istihdam edildiler.

12 Mart’ta birçok işkence yönteminin yanı sıra ilaçlar da denendi. “Mescaline” isimli ilaç ihlamur ya da çay ile birlikte karıştırılarak veriliyordu. Uyuşturucu özelliği olan bu ilacı alan kişi bir süre sonra halüsilasyonlar görmekte ve ilaç akıl hastalığına kadar varan kalıcı ve derin etkiler bırakabiliyordu.

Ziverbey’de işkence gören bir doktor kendisine verilen “Mescaline”in etkilerini şöyle anlatmaktadır:

“Psikiyatrik açıdan önemli olduğu için buradaki uygulamada yaşadığım bir olayı anlatmadan geçemeyeceğim. Bu cehennemde kavruğum ikinci gün süre-

li bir şekilde ıhlamur getirmeye başladılar, iki gün sonra çok yakın tanıdığım bir aile dostumu getirdiler. Anadan doğma soydular ve (...) Ertesi gün yine bir başka tanıdığım aynı şekilde hırpalandı. Fakat üçüncü gün olan olay beni birden ayılttı. Ve aklımı kaybetmekten kurtardı. Bu sefer getirilen Suje Erzurum'lu Fatma hanım yani annemdi. Kendime geldiğim zaman bunun mümkün olmadığı anladım. Çünkü annem on yıl önce ölmüştü. Gördüklerimin halüsilasyon olduklarını fark ettim. Bolca gelen ıhlamurun içinde LSD türünden 'Mescaline' adında bir ilaç verdiklerini ve onun etkisiyle hayal gördüğümü anladım." (12 Mart 1971 Portreler 2, Sırrı Öztürk, S. 130-131)

İşkence merkezlerinde insanlar üzerinde CIA taktikleri ile bir kobay gibi deneme yapıldı. Geri bırakılmış ülkelerin tümünde uygulanan işkence yöntemleri CIA tarafından kontrgerillacılara birer birer öğretildi.

ABD geri bırakılmış ülkelerdeki kontrgerilla örgütlerine işkence aletlerini parasız vermesinin yanı sıra işkence tekniklerini de ihraç etti. Panama'da ve ABD'de bulunan CIA'nın işkence uzmanlık okullarında yıllardır sorğu, halk ayaklanmalarının bastırılması, yurtseverlerin itirafçılaştırılması gibi konularda dersler verilmektedir.

Özellikle 1950'lerden sonra, ülkemize CIA ve tüm emperyalist kurum ve kuruluşların yerleşmesiyle birlikte orduda, poliste, MİT'de önemli değişiklikler oldu. Bu kurumlar hızla faşistleştirildi. Halka karşı her türlü silahla donatılarak emperyalistlerin çıkarlarını koruyacak güçler haline getirildiler.

ABD, 12 Mart cuntasını tezgahlamadan önce Vietnam Savaşı'nda, Vietnam halkına kan kusturan işkence ve katliam uzmanı kasaplarını Türkiye'de görevlendirdi. Bütün namlı CIA ajanları Türkiye'de konumlandırılmıştı. 12 Mart cuntasının hazırlıkları o dönemde yapıldı. CIA ve MİT ortaklığıyla gözaltına alınacakların listesi çıkarıldı. Silahlı devrimci hareketlere karşı CIA'nın

marifetiyle provokasyonlar örgütlendi. Devrimciler “anarşist”, “terörist” ilan edildiler.

Kontrgerilla saldırıları sadece şehirlerle sınırlı kalmadı. Özellikle devrimci hareketi destekleyen bölgelerde insan avlarına çıktılar. Kürt halkına karşı yoğun saldırılar yapıldı.

Kürt halkının yaşadığı ilçeler, köyler komando baskınlarına uğradı. Binlerce komandonun, helikopterlerin, uçakların katıldığı operasyonlarla ilçeler kuşatıldı. Köy baskınları yapıldı. Köylüler köy meydanlarında toplu işkencelerden geçirildiler.

Örneğin Derik'te Rafşast köyü imamını çırılçıplak soyarlar. Tenasül uzvuna bir ip bağlayarak karısının eline tutuştururlar. Bu halde bütün köyü dolaştırırlar sonra sıra karısına işkence yapmaya gelir. Herkesin gözü önünde bu kez askerlerin kahkahaları arasında kadına işkence yaparlar.

“Silvan'ın merkezinde (...) Sabah saat 3 sularında üçbine yakın jandarma, komando birlikleri, altı helikopter ve topçu keşif uçaklarının desteği ile etrafı kuşattılar. Görenler sanki bir düşman kalesi muasara altına alınmış da düşürülecekmiş sanırdı. Gürültüden uyanıp evinden çıkan herkesi istisnasız belli bir toplanma yerine götürüyorlar. Toplanma yerleri TEKEL işletmesi meydanı Çale Korta Şador'un yukarı kısmı idi. Olup bitenleri öğrenmek için başını dışarı çıkaran herkes dipçiklenerek bu toplanma yerlerine getirildi. Toplanma yerlerinde halka sürün, yat, kalk, yuvarlan emirleriyle toplu halde işkence edildi. Ve halkı sırtüstü, yüzükoyun yere yatırarak üzerlerinde tepiniyorlar, gülüşüyorlardı...” (Hüseyin Cevahir Silvan'da, Cevahir'den Kalan, S. 65)

12 Mart döneminde işkence yaygın ve sistematik bir biçimde kullanıldı. İşkenceyi ülkede yaşananlardan, ülkenin sosyal koşullarından ayrı düşünemeyiz. 77 yıllık cumhuriyet tarihinin 26 yılı sıkıyönetim altında geçmiştir.

ZİVERBEY KÖŞKÜNDE İŞKENCE

"(...) Alındığım zaman tersanede normal çalışmalarımı yapıyordum. Önce gözlerimi bağladılar, ilkin Kadıköy'e, oradan da bir minibüsle, üzerime bir battaniye örterek, 'Ziverbey Köşkü' olarak anılan ve 'Kontr-Gerillanın', 'Karargah' olarak kullandığı yere getirdiler.

Burada eğitilmiş köpeklerle karşılaştık. Köpeğin iki ya da dört ayaklı olması önemli değildi. Kimi zaman dört ayaklınıninkine iki ayaklılarınki rahmet okutuyordu. İkinci kata getirildim; burada bir tuvalette gözlerimi açtılar; soyun dediler, soyunduk; sıfır numarayla saçlarımızı traş ettiler; fotoğraf çektiler, aşağı kata indirdiler gözlerimiz bağlı olarak. Burada 'Kontr-Gerilla', 'Albay', 'Yarbay', 'Yüzbaşı' diye başlayan sözlerle, hitaplarla karşılaşıyorduk. (...) işkence seansları artık böylece başlayacaktı. İşkence yöntemleri ise falaka, kaba dayak, el ayak ve cinsel organa elektrik şoku. (...) Bana çok süratli ve değişik yöntemlerle 24 saat durmadan işkence yapılıyordu." (Hilmi Taşdemir, aktaran, 12 Mart 1971 Portreler 2, Sırrı Öztürk, S. 72)

Gözaltına alınıp Ziverbey Köşkü'nde işkence gören Hilmi Taşdemir, Ziverbey'i böyle anlatıyordu. O dönem gözaltına alınanların tümü işkence ve günlerce süren baskılardan bahsettiler.

Ziverbey Köşkü ya da esas adıyla Zihni Paşa Köşkü Osmanlı döneminden kalan ve İstanbul'un Kadıköy-Ziverbey semtinde bulunan bir yerdir. Bahçe içerisinde olan bu köşk, uzun yıllar kontrgerillaya işkence merkezi olarak hizmet etti.

O dönemin 1. Ordu Komutanı olan Orgeneral **Faik Türün'e** bağlı olarak çalışan kontrgerillacılar işkence, kaçırma ve saldırılardan sorumluydular.

Kaçırdıkları yurtsever subayları, işçileri, sendikacıları, aydınları, devrimcileri burada günlerce tutup işken-

ceden geçirdiler.

Tümgeneral **Memduh Ünlütürk**, 12 Mart döneminde işkenceli sorguların yapıldığı bu kontrgerilla merkezinin komutanıydı. Burada görevli MİT elemanlarından Eyüp Özalkuş askerlikten ayrılma olup Amerika'da CIA'dan eğitim almış biriydi. Hiram Abas, Mehmet Ey-mür ve daha onlarca MİT'çi, Özel Harpçi burada işken-ce yaptılar.

Ziverbey'de gözaltında tutulanlara işkenceciler *"Burası bir kontrgerilla örgütüdür", "Biz Genelkurmay'a bağlıyız", "Anayasaların ve yasaların geçerli olmadığını bilin", "İstediğimiz kişiyi hemen öldürebiliriz", "Şu anda sizler elimizde esirsiniz ve size istediğimiz her şeyi yapabiliriz"* diyorlardı.

Kontrgerilla örgütlenmesini istedikleri gibi yönlendiren ABD'liler *"Teknik yardım ve eğitim sağlama"* adı altında bu halk düşmanı örgütlerin tümünü kontrol ediyorlardı. Halka ve devrimcilere yönelik her katliam ve saldırıyı dolarlarını saçarak da ödüllendirmeyi ihmal etmiyorlardı.

MİT'in şefleri, kontrgerillacı subaylar, CIA tarafından besleniyordu. ABD'liler işkence aletlerini parasız vermenin yanında işkence tekniklerini de Ziverbey'e taşımışlardı. Ama bunlarla da yetinmediler...

Ziverbey'de gözaltında tutulanların kaldıkları odalardaki yataklara varıncaya kadar herşey ABD malıydı. Yatakların üstünde *"New Beaut Rest, 69.5 dolar"* yazıyordu. Pencereleri siyah kağıt ya da yağlı boyayla kapatılarak dışarıdan yalıtılmış eski ve harap odalarda 69.5 dolar tutarındaki Amerikan yatağı... Bir başka odada ise Amerikan malı olan elektrikli bir işkence aleti...

Ziverbey işkencehanesine getirilenlerin ilk önce boyunun iki yanından bir plaka geçirilir ve muhtelif pozisyonlarda fotoğrafları çekilirdi. Ardından saçları sıfır numara vurularak traş edilirdi. Sonra da ayaklara 17 numara, bileklere 32 numara zincirler takılarak kalacağı odaya

götürülürlerdi. Gözler kapalıydı. Gözleri kapatmak için siyah bir gözlük ya da koyu renkli bantlar takılırdı.

Kalınan yer oda diye geçiyorsa da, oda demek için düşünmek gerekirdi. Odaların her tarafını pislik götürüyordu. Etraf sidik ve kan kokmaktaydı.

“Oda”da kalanların sivil elbiseleri üzerlerinden çıkarılır, onun yerine kan ve sidik kokan leş gibi ıslak pijamalar giydirilirdi. Bunun dışında eşya yasaktı. Tuvalet için askerden izin almak gerekiyordu. Her zaman da buna izin verilmezdi.

Tuvalete zincirli ve asker gözetiminde gidilirdi. Çoğu zaman tuvalet de bir işkence aracı olarak kullanılırdı. Gözbağı ya da siyah gözlükler sürekli taktırılırdı. Gözaltında bulunan insana karanlıkla birlikte ölüm duygusu ve korku yaşatılırdı.

Gözaltındakiler, yatak yerine, vantuz gibi demirleri olan üzerine bir bez örtülmüş olan somyalarda yatmak zorundaydı. Elleri ve ayakları ranzaya zincirle bağlı olarak arka üstü yatmaya mecburdu herkes. Arka üstü yatmaktan dolayı sırtta yaralar çıkmaya, sürekli ağrılar olmaya başlardı.

Gözaltına alınan herkes 24 saat elleri ve ayakları zincirle bağlı, asker gözetiminde kaldı. Günlerce hareket etmeden ranzaya bağlı ve arka üstü yatırılan bu insanlar günün belli saatlerinde de işkence odalarına götürüldüler.

Ziverbey’de ortalama gözaltı süresi 30 gün olmakla beraber iki ayı aşkın gözaltında kalanlar da olmuştur. Gözaltına alınan Ziverbey Köşkü’nde olduğunu bilmezdi. Zira oraya gözleri bağlı ve kapalı arabalarla getirilirlerdi.

Ziverbey Köşkü’nde işkence görenlerden tutuklananlar Selimiye Askeri Kışlası’na götürülürlerdi. Yolda ise Ziverbey’de yaşadıklarını anlatmamaları için tehdit edilirdi.

İlerici, yurtsever subayları, aydınları, gençlik önderlerini, devrimcileri uyduruk iddialarla yargılamanın se-

naryoları Ziverbey'de üretildi. Hayali davalar işkence tezgahlarında oluşturuldu. Ve bunlara dayanarak insanları yargıladılar.

İŞKENCE, AÇILAN DAVALAR VE MAHKEMELERİN TAVRI

16 Ağustos 1971 günü 1. THKP-C davasının ilk duruşması yapıldı. O gün İstanbul'da olağanüstü güvenlik önlemleri alınmıştı. Askeri reolar, tanklar, polis araçları İstanbul'u bir baştan bir başa kuşattılar. Duruşmayı çok sayıda yerli, yabancı gazete ve TV muhabiri izliyordu.

Salona önce Maltepe Askeri Hapishanesi'nde bulunan 24 devrimci tutuklu alındı. Ardından salona Mahir Çayan'ın da getirilmesinden sonra duruşma başladı.

Sırasıyla söz verilen devrimci tutuklular kendilerine yapılan işkenceleri anlatarak, kontrgerillanın işkence merkezlerini bir bir açıkladılar. İşkencenin neden yapıldığını anlattılar. Ayrıca işkence izleri için Adli Tıp'a sevklerini istediler. İşkenceyi protesto etmek için kimlik bildiriminde bulunmayı reddettiler.

Daha sonra Mahir Çayan söz aldı. Mahir Çayan davanın gelişimine ilişkin değerlendirmeler yapmasının yanı sıra hücrelerinde sürekli demire vurulu olarak tutulduğunu anlattı.

Mahir Çayan'dan sonra avukatı söz aldı. Mahir Çayan'a yapılan işkenceleri, Selimiye'de demire vurulduğunu belirterek bu uygulamalara son verilmesini istedi. Ayrıca Mahir Çayan'ın ölüm tehditleriyle karşı karşıya bulunduğunu açıkladı. Yine Mahir Çayan'ın annesinin ve amcasının keyfi bir biçimde gözaltına alındığını ve polisin dava üzerindeki etkilerinden söz etti.

Askeri mahkeme bir çok talebin yanında Mahir Çayan'ın demire vurulma uygulamasının kaldırılması talebini de reddetti. Adli Tıp'a sevk ve işkence konusun-

da ise tarihe kara bir leke olarak geçen şu kararı aldı:

“Askeri mahkemece, sanıkların işkenceye tabi tutulup tutulmadıkları cihetinin tahkiki yoluna gidilse dahi ve bir an için bu iddianın gerçek olduğu subut balsa dahi bu tesir ve tezkın gerçeği söyletmek gayesine matuf olarak mı, yoksa şu veya bu şekilde ifade almak maksadıyla mı yapıldığının tespitinin imkan dahilinde bulunmaması ve delillerin serbestçe... Herhangi bir etkisi olmaması sebebiyle bu konuya ilişkin itirazların ve taleplerin reddine oy birliği ile karar verilir...”

Devrimci tutuklular kararı protesto ettiler. Bu kararın işkencenin açıktan savunulması anlamına geldiğini, mahkemelerin kontrgerilla merkezlerini bütünleyen rolünü ifade ettiler.

İşte, askeri mahkemenin açıklıkla karar altına aldığı bu politikanın ve mantığın sonucunda, 12 Mart'ta kontrgerilla merkezlerinde işkenceyle alınan ifadeler dayanak yapılarak onlarca dava açıldı. İlericiler, yurtseverler, devrimciler, bu ifadeler gerekçe gösterilerek on yıllara varan hapis cezaları ve idam cezalarına mahkum edildiler. Askeri savcılar ve yargıçlar, sıkıyönetim komutanlarının direktifleri doğrultusunda hareket ettiler.

Hatta askeri savcılar bizzat kontrgerilla merkezlerine gelerek işkenceli sorgulara katıldılar. Diyarbakır'da görevli savcı Yaşar Değerli devrimcilere yapılan tüm işkencelere bizzat nezaret eden savcılardan biridir.

Nitekim TKP-ML önderi İbrahim Kaypakkaya, Diyarbakır işkencehanelerinde katledildiğinde işkencecilerin başında yine savcı Yaşar Değerli vardı.

THKP-C, THKO, TKP-ML başta olmak üzere devrimci örgütlerin kadroları, taraftarları 12 Mart işkencehanelerinde yoğun işkence ve saldırılarla karşı karşıya kaldı. Devrimci örgütlerin kadro ve taraftarlarına yönelik bu işkencelerde, bazıları katledilirken, geriye de işkencenin izlerini hayat boyu taşıyacak yüzlerce sakat kaldı.

12 Mart cuntası silahlı mücadeleyi savunan örgütlere karşı kontrgerilla taktikleriyle saldırarak bitirmeye, halktan tecrit etmeye çalıştı. Kontrgerillacıların kullandıkları yöntemlerin başında da kuşkusuz işkence geliyordu.

12 Mart'ın kontrgerilla merkezlerine, yaygın işkence, idam ve katliam politikalarına rağmen devrimci mücadelenin gelişimi engellenemedi.

D- 12 EYLÜL VE İŞKENCE

Oligarşi, 12 Mart açık faşizmiyle de mücadeleyi durduramamıştı. Devrimci mücadele ülke çapında adım adım gelişmiş ve 1980'e gelindiğinde de egemenlerin en büyük korkusu olmuştu. Oligarşi çaresizlik içindeydi.

Devrimcilerin önderliğinde yükseltelen anti-faşist mücadele ile sivil faşist çetelere her geçen gün geri adım atırılıyordu. Öyle ki, sivil faşistler birçok bölgede MHP binalarını açacak, MHP'yi oluşturacak yönetici kadro bulamaz duruma getirildi.

İşçi sınıfı da, ekonomik-demokratik-siyasal taleplerle grev ve direnişler örgütlemekteydi. 1980 yılının ilk aylarında binlerce işçi grevdeydi. Tarış, Antbirlik direnişleri işçilerin mücadelesinde yeni bir sıçramaydı.

Gençlik, anti-faşist mücadelede sokak sokak çatışarak faşist işgalleri kırdı. Öğrenci gençlik akademik-demokratik mücadelesini yükseltti.

Kürt halkı içinde ulusal bilinç giderek güçlenmiş, Kürt halkının ulusal talepleri ön plana çıkmıştır. Doğu'da azımsanmayacak bir devrimci potansiyel oluşmuştur. Başta, Kürt köylüleri olmak üzere Kürt gençliği en dinamik kesimleri oluşturmaktadır.

O dönem faşist MHP destekli AP hükümetinin yükselen, yayılan devrimci mücadele karşısında tek silahı vardı; baskı ve terör... Baskı ve terörün en yaygın uygulanan biçimlerinden biri de işkence idi.

1980'e gelindiğinde işkence öyle bir seviyeye gelmişti ki, artık günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası olmuştu. Mahallede, sokakta, okulda, fabrikada, köyde işkence ile heran herkes karşılaşabiliyordu.

Ve işkence öylesine yaygınlık kazanmıştı ki, en ücra karakollardan kırsalalara, jandarma karakollarına, seyyar işkence merkezlerine kadar her yerde halka ve devrimcilerle işkence yapılmaktaydı.

İşkencenin bu kadar yaygınlaşması üzerine devrimci hareket işkenceye karşı çeşitli kampanyalar örgütlemiştir.

Devrimci hareketin "*Karakollarda İşkence, Polisin Saldırgan Tavrı ve Karakol Baskınları*" başlıklı yazısında şöyle deniyordu:

"Oligarşinin baskı teşkilatlarından biri olan polis teşkilatı en küçük mahalleye kadar yayılmıştır. Emniyet teşkilatının en yüksek kademelerinden ve İçişleri Bakanlığı'ndan aldıkları emirlerle halkı yıldırıyor, devrimcilerle karakollarda işkence yapıyorlar. En küçük bir 'olay'da dahi polisler istedikleri evlere baskın yapıyor, emekçi halktan insanları, kadın-çocuk demeden hırpalıyor. Bunun dışında bazı polis karakollarında gözaltına alınan kadınlar tecavüze uğruyor.

"Karakollar AP hükümetinin işbaşına gelmesiyle beraber Pol-Bir'li MHP'li polislerin karargahı haline gelmiştir. İlerici demokrat polisler sürülmekte, hiçbir karakolda 'varlık' etkinlik gösterememektedir...

"... Polis karakolları devrimcilere, halka zulüm yağdırılan işkence eden bir hale getirilmişlerdir. En küçük bir olayda dahi karakola düşen devrimciler dövülmekte, işkence görmekte ve ondan sonra Birinci Şube'ye teslim

edilmektedir.”

Estirilen bu polis terörüne devrimci hareket kayıtsız kalmadı. Yine aynı dönemde TARİŞ'te yapılan işkencelere, uygulanan polis ve asker zulmüne karşı ve ülke genelinde sürdürülen polis terörüne karşı kampanya yürütüldü.

Devrimci hareket, işkence ve polis saldırılarını protesto etmek için çok çeşitli mücadele araçlarını kullandı. İşkence merkezlerinin tahrip edilerek silahsızlandırılması da dahil olmak üzere çeşitli devrimci şiddet eylemleri yapıldı. İşkenceciler uyarıldı.

12 Eylül'e gelindiğinde tablo şöyledir:

Sıkıyönetimle birlikte, şehirlerin birçoğu -başta İstanbul olmak üzere- tam kışla görünümü almıştı. Okullar askeri kışla ve karakollara dönüştürülmüş, sokaklar ve caddeler askerlerle işgal edilmişti.

İnsanlar sokaktan keyfi bir biçimde gözaltına alınıyor, ekip arabalarında işkence görüyorlardı.

Semtler, mahalleler, emekçi halkın yaşadığı yoksul gecekondu bölgeleri polis ve asker kuşatmasındaydı. Giriş ve çıkışlar sık sık kesilip fiili sokağa çıkma yasağı uygulanıyordu. Geceleri evler basılıyor, halk işkence merkezlerine götürülüyordu.

Ev baskınlarında kırılmadık kapı-pencere, parçalanmadık eşya kalmadı. Halkın malı ve namusu ayaklar altındaydı. Boyutları ifade edilmeyecek kadar yaygın bir devlet terörü uygulanmaktaydı.

CUNTAYLA ARTIK İŞKENCE HER YERDE

Cunta öncesi dönemde yoğunlaşan işkence, cuntadan sonra artık her yerdeydi.

12 Eylül cuntasıyla birlikte gözaltına alınıp işkence görenlerin sayısı 700 bin kişi civarındaydı. Bu yıllar boyunca işkencede yüzlerce kişi katledildi. Binlerce kişi

sakat kaldı.

Faşist cuntanın ilk işi halkın örgütlü kesimlerine yönelmek olmuştu. Devrimci harekete vurduğu darbele-re, yarattığı tahribata bağlı olarak kitleleri daha kolay sindireceklerini bilen faşist generaller ona uygun yollar izlediler.

Devrimci hareketi yok etmek için hemen hemen her yola başvurdular. İşkence ise bu saldırı politikalarının odağına oturdu. Devrimci hareket için ayrı bir polis örgütlenmesi ve işkence timi bile oluşturdular. Yine bu dönemde emniyet müdürlüklerinde, siyasi şubelerde ve karakollarda işkence timlerinin sayılarını artırarak, poliste geceli gündüzlü çalışma sistemini getirdiler. Artık işkencehaneler 24 saat açıldı.

Cuntanın ilk icraatlarından biri de gözaltı süresini ilk önce 15 günden 30 güne daha sonra ise **90 güne** çıkarmak oldu. Ayrıca ek bir 15 günle bu süre toplam 105 güne kadar çıkarılabiliyordu. Yine, cuntanın aldığı bir kararla hapishanelerde bulunan devrimci tutuklular da polisin istediği anda yeniden işkenceye alınabilecekti. Böylece, hapishanelerdeki çok sayıdaki tutuklu tekrar sorgulanmak üzere işkencehanelere taşındı.

Özellikle devrimci mücadelenin kiteselleştiği bölgelerde işkence ile halk sindirilmeye çalışıldı. İstanbul'un gecekondu semtlerinden Ankara'nın mahallelerine, Bursa Gemlik işçilerinden Elazığ'ın yoksul halkına, Yeniçeltek maden işçilerinden Maraş'ın köylülerine, Hak-kari'ye, Dersim'e kadar ülkenin her yanında, tüm halka işkence ve baskı politikası uygulandı.

İstanbul'da yalnız bir gecede polis ve asker operasyonunda **5 bin kişi** gözaltına alınırken, Yeniçeltek maden işçilerine karşı yürütülen ve günler süren operasyonda **15 bin kişiye** işkence yapıldı.

Doğu'da, özellikle "silah toplamak" gerekçesiyle köyler komando baskınlarına uğradı. Ve köy meydanına getirilen köylüler silah vermedikleri gerekçesiyle

meydanlarda, kadın erkek ayırmadan çırılçıplak soyulup işkence gördüler. Köyler asker işgalleriyle açık hava hapishanelerine çevrildi. Sokağa çıkma yasakları, mera, mezra yasakları birbirini izledi. Aşiretler birbirine düşman edilmeye çalışıldı.

O dönemin yüz binlerce işkencesinden birisinde şunlar yaşandı;

"... 1981 gecesi tutuklandığımda altı aylık hamileydim. Gözlerim yolda, araba içinde bağlandı ve bana 'hamile olman seni işkencelerden kurtaramayacak' dendi. Bu kalın bir erkek sesiydi. Aynı ses, bana mesleğimi sordu, söyledim. Söze bir başkası girerek yalan söylediğimi mesleğimin bu olmadığını, benim o... olduğumu ve benimle para karşılığında yattığını hatırladığını söyledi. Kafam daha ilk anda allak bullak oldu... İşkence yerinde hemen üzerime saldırdılar. Tekmelemeye, yumruklamaya başladılar. Nedenini sorunca, 'ulan o... nedenini öğrenirsin. Hem bize soru sorma, biz insan değiliz, canavarız' diyerek dayağa devam ettiler. Ben iki büklüm olarak çocuğumu korumaya çalışıyordum. Fayda etmedi. Karnıma da vuruyorlardı. Kaç kere bayıldığımı hatırlıyorum. Sonra yumuşak bir sesin bana işkence yapılmasını doğru bulmadığını söyleyen sesleri geliyor aklıma. Kim bu? Neden işkencelerini durdurmuyorlar? Yeniden bayılmışım. Kendime geldiğimde gözlerim açıldı. Bulduğum yer bir çalışma odasını andırıyor. Masalar, iskeleler var. Hava iyice boğucu, içerisi çok sıcak ve pis kokuyor. Masaların üzerinde daha önceden görmediğim metal borular vb. var. Tam o sırada eşimi içeri getirerek O'na işkence yapmaya başladılar. O'nu anadan doğma soydular ve elektrik verdiler. Haykırışlarına dayanılacak gibi değildi. Sonra beni de soyarak elektrik vermeye başladılar. Bu durum günlerce sürdü. Vücudumun her yeri feci şekilde yanıyordu. Hele kasıklarım... Daha önceden işkence yüzünden kadınların çocuk düşürdüklerini okumuş ve duymuştum. Aklım ondaydı... Sonraki günler sorularına

doğru karşılık vermezsem önce kocamı öldüreceklerini ve sonra da hamileliğime son vereceklerini tekrarlamaya başladılar. Bu da günlerce sürdü. İyici bitkinleşmiştim. Uyku uyuyamıyordum. Zaten soğuk, karanlık ve daracık bir hücrede uykudan söz edilemez... Bana bu durumda bir de falaka uyguladılar. Kanamam başladı...” (İşkence Olayı, Doktor Bülent Tarakçioğlu, S. 60)

12 Eylül adeta bir karabasan gibi çökmüştü halkın üstüne. Öğrenciler, işçiler, memurlar, esnaf, öğretmenler... kısacası yoksul halkın evleri geceyarıları basılarak işkence merkezleri dolduruluyordu. Hiç kimseden haber alınamıyordu ve gözaltı aylarca sürüyordu.

Şehirlerde caddeler, sokaklar işgal altındaydı. Aramalar, kimlik sorma adına onur kırıcı davranışlar, sokağa çıkma yasakları, mahallelerin kuşatılması, kapatılan kitle örgütleri, sansür ve işkence...

Ev baskınları özellikle geceleri yapılırdı. Bu bir Nazi taktiğiydi. Naziler’in “Gece ve sis” taktiği ile bir geceyarısı evlerin kapıları kırılarak insanlar yataklarından apar topar alınıp belirsiz yerlere götürüldüler.

Gözaltılar o kadar yaygın, işkence o kadar yoğundu ki, mevcut işkencehaneler cuntanın “**ihtiyacına**” cevap veremez olmuştu. Şehirlerin orta yerinde bulunan **DSİ** (Devlet Su İşleri), **YSE** (Yol Su Elektrik), **Et-Balık Kurumu** gibi devlet kurumlarının binaları, işkencehane olarak kullanılmaya başlandı.

O dönem işkence nerelerde yapılmadı ki?

“Vedat, gözbağının yapış yapış ettiği, güzel ela gözlerini ovuşturuyordu. Bir süre çevresini seçemedi. Zincire alınmış ayaklarını, ellerini birbirinden uzaklaştırmakta güçlük çekti. Sanki anasından böyle yapışık doğmuştu. Verilen suyu içince duruldu. Ayaklarından, belinden, penisinden kaynakayan sızıları unuttu. Gözleri kırıpış kırıpış üzerine çevrilmiş yüzleri bir daha inceledi. Bıyığının yarısı, başını orası burası rasgele traş edilmiş komik biri güleççe:

(...) Burası **Samandra Tank Taburu** alanında beş katlı bir binanın tabanıydı. Basık tavanı tepeden dar pencereleriyle oldukça sevimsiz bir yerdi. Tozlu kalın boruların iyice alçalttığı uzun dehliz, gece gündüz yanan kör ampullerle aydınlanıyordu. Kuru betonun kimi yerlerinde yalınkat serilmiş boz, yırtık battaniyeler, sanıklar için hem yorgan hem döşekti. Kapının dibinde 150 kişiye verilmiş bir su bidonu ile bir naylon tas duruyordu. Bidonun çevresi ıslak değil vıcık vıcık çamurdu. Su bidonunun karşı köşesinde binbir ricayla alınmış sidik tenekesi vardı. Bunca adama bir gaz tenekesi tuvalet..." (Hücrede Şenlik, Hasan Kıyafet, S. 18-19)

CUNTANIN "İŞKENCE YOK" YALANLARI VE ÖDÜLLENDİRİLEN İŞKENCECİLER

Cunta ile birlikte işkence tezgahları gece gündüz çalışırken işkenceli ölümler ve sakatlanmalar da peşpeşe sürdü. Cuntanın tüm tehdit ve sansürüne rağmen, bunlar iç ve dış kamuoyuna yansıyor. Cunta şefleri, dünyadaki benzerleri gibi, "işkence yok" yalanına sarıldılar.

Onlara göre, "*Türkiye'de işkence yapılıyor*" demek komünizm propagandası ve komünist örgütlerin bir taktiği idi. Uzun yıllar bu nakaratı tekrarladılar. Yüzbinlerce insan işkence görürken, cuntacılar insanların gözüne baka baka yalan söylediler.

12 Eylül faşist cuntasının lideri Evren; "İşkence yapılıyor" dediğinde bunlara hep "**terane**" cevabı veriyordu. Ancak ortada bir gerçek vardı. İşkence dört duvar arasında kalmıyor, bir biçimiyle dışarıya yansıyor.

Bu durumda da cunta şefleri; "*İşkence devlet politikası değildir*" diyerek savunmaya geçtiler. "*İşkence münferittir*", "*bir iki kendini bilmez polis işidir*" diyerek halkla dalga geçtiler.

Göstermelik soruşturmalarla, resmi açıklamalarla iş-

kencenin üstünü örteceklerini düşündüler. Ama açıklamalarına, işkence ve kötü muamele konusunda açıkladıkları sahte rakamlara rağmen işkence gerçeğini kapatamadılar. Yüzbinlerce insanın işkenceden geçirildiği ve yüzlerce insanın işkenceden öldüğü bir ülkede cuntanın verdiği rakamlar çok komikti.

12 Eylül işkencelerinin baş sorumlusu Evren, o dönemde televizyonda yaptığı bir konuşmada şöyle diyordu:

"... işkence eskiden de vardı, şimdi de var, ama biz sorumluları yakalayıp yargı karşısına çıkarıyoruz..."

O bu sözleri söylerken bile, İstanbul'dan Ankara'ya, İzmir'den Adana'ya, Ordu'dan Elazığ'a, Diyarbakır'a, Hakkari'ye kadar ülkenin her yerinde binlerce insan işkence görmeye devam ediyordu.

Yine cunta döneminde, adeta halkla alay edercesine, yaşanan onca işkence olayından sadece "947 olay hakkında soruşturma açıldı" ve "bunlardan 647'si hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı" verildi. "142 dava ise mahkumiyetle sonuçlandı".

700 bin kişiye işkence yapılmış, yüzlerce insan ölmüştü. Binlerce insan fiziki, psikolojik ve kalıcı sakatlıklar yaşadı. Açılan dava sayısı ise çok düşüktü. Açık ki, işkencecilerin çok küçük bir kısmı mahkemelerde göstermelik olarak yargılandı, daha doğrusu yargılamak zorunda kaldılar.

Cuntanın övünerek söylediği cezalarla sonuçlanan davalarda ise verilen cezalar çoğunlukla bir yıl hapis ya da altı ay memuriyetten mendi. İşkencede bir insanı öldürüyorlar ve bundan dolayı "**suçları sabit**" olmasına rağmen aldıkları ceza bir yıl hapis ya da altı ay memuriyetten men oluyor.

Oligarşinin adaleti buydu işte. Duvarlara yazı yazdı, pankart astı diye insanlara onyıllarca hapis cezası verenler, işkenceyi bir suç olarak görmedikleri gibi ödül-

lendirmekten de geri durmadılar.

Kaldı ki, ceza alan işkencecilerin hiçbiri bu cezaları çekmemiş, görevden alınmamıştır. Tersine işkence yapıp insanları öldüren, sakat bırakan, tecavüz eden ve bunlar sonucunda ünleri artan tüm işkenceciler özellikle terfi ettirildi. En önemli görevlere getirildi.

Daha sonraki yıllarda polis teşkilatının en üst kademelerine kadar yükselecek, hatta meclise bile girecek olan **Mehmet Açar, Ünal Erkan, Kemal Yazıcıoğlu, Necdet Menzir, Mete Altan, Hasan Özdemir**, 12 Eylül döneminin işkenceleriyle ünlenen polis şeflerinden sadece bir kaçıdır.

Terfi ettirmelerin dışında işkenceciler maddi olarak da ödüllendirilmiştir. **Ahmet Karlangaç** ve **Mustafa Hayrullahoğlu**'nu işkencede katleden İstanbul'daki işkence timi, cunta şefi Kenan Evren tarafından kollarına altın saat takılarak ödüllendirildi. Tabii, burada "saatlerin değeri"nden çok, ödül mantığı önemliydi. Evren, "**işkenceye devam**" diyordu işkencecilerin koluna taktığı saatlerle.

Devlet hiçbir zaman işkencenin ve işkencecilerin üzerine gitmemiştir. Gitmez ve gidemez de. Yıllardır yaşananlar bunu kanıtlamıştır. Çünkü işkence ve baskı olmaksızın bu sistem ayakta duramaz. İşkenceyi kurumlaştıran zaten devletin kendisidir. Böylesi bir organizasyonu yapan devlet, cunta yıllarında bu organizasyonu daha da güçlendirmiştir.

E- İŞKENCE, "DEMOKRASİYE GEÇİŞ" YALANLARI İLE GİZLENMEYE ÇALIŞILDI

Cunta, Kasım 1982'de Anayasa Referandumunu ve 6 Kasım 1983'de göstermelik seçimlerle "Demokrasiye Geçiş Programı" adı altında açık faşizmi kurumlaştırarak demokrasicilik oyununu sürdürdü. Halk açısından

değişen bir şey yoktu. Her şey eskisi gibiydi. Tabir yerindeyse “eski tas eski hamam”dı.

Referandumla, faşist 82 Anayasası’nın kabul ettirilmiş olması, Evren’in MGK Başkanı olmaktan çıkıp kendini cumhurbaşkanı seçtirmesi, Türkiye’de hak ve özgürlüklerin gasp edilmesi gerçeğini değiştirmiyordu.

Yeni anayasanın ve bu dönemde çıkartılan değişik yasaların bir özelliği de, işkenceyi daha da “yasal” bir kılıfa sokup işkencecilere koruma sağlamasıydı. Tabii buna bağlı olarak da işkence hem kurumlaştırılmış, hem daha da yaygınlaştırılmıştı.

İşkence ve insan hakları ihlalleri tüm hızıyla sürüyordu. Ayrıca anayasa ve çeşitli kanunlar ile, işkencenin dışında da halka yönelik yasaklar, baskılar, keyfilikler yasal kılıfa sokulmuştu. Sonuçlanan siyasi davalarda peşpeşe idam ve ağır hapis cezaları verilmeye başlandı.

“Demokrasiye geçiyoruz” denilen 1984 yılında halka yönelik saldırılar da giderek arttı. Hapishanelerde devrimci tutuklulara yönelik işkence ve teslim alma programları hızlandırılırken, işkencehaneler de boş durmadı.

İşkencenin ayyuka çıktığı bu dönemde cumhurbaşkanı sıfatıyla Evren, “İşkence iddiaları kasıtlıdır. Bizi diğer medeni ülkeler önünde küçük düşürmek isteyen hainlerin yalanıdır” diyerek, işkenceye ve işkencecilere arka çıkıyordu. İşkence tartışmalarının devam etmesi üzerine ise “Bu terane yıllardır bitmez. Geçmişte de yapıldı” diye pişkince açıklamalar yapıyordu.

İşkencenin yoğun olarak sürmesi çeşitli tartışmaları da beraberinde getirdi. Hükümette olan ANAP, bu tartışmalara kayıtsız kalamadı. 1985 yılından başlayarak Özal ve ANAP kurmayları işkence konusunda yalanların arkasına gizlenmeye başladılar.

Özal 1985 yılı şubat ayında, “İşkence yok, sui muamele var. Kanunlarımızda işkence tabiri yok” diyordu. Özal bu açıklamalarıyla kafa karıştırmaya çalışıyordu.

Özal'ın "**sui muamele**" dediği dönemde insanlar işkencede öldürülüyor, sakat bırakılıyordu. Kadın ve erkekler tecavüze uğruyor, günlerce elektrik işkencesi görüyor, askılara alınıyor, falaka atılıyordu...

Özal, baltayı taşa vurmuştu. Tepkiler üzerine çark etmekte gecikmedi. Gerçek düşünceleri olmamakla birlikte oluşan tepkiler üzerine "işkenceyi lanetliyoruz" açıklamasını yaptı.

Yine aynı dönemde bu tartışmalara ANAP'lı bakanlar da katılmak zorunda kaldı. Zamanın İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut hala "*işkençe yoktur*" diye yalan söylerken, Adalet Bakanı Nejat Erdem ise "*işkençe sivil hapishanelerin uzağından bile geçemez*" diyerek tutuklularla alay ediyordu.

"Bağımsız yargı" dan işkenceye onay!

Devlet yetkilileri, hükümet sözcüleri işkençe gerçeğinin üzerinden atlarken, yargıtay ve mahkemeler de işkenceyi meşrulaştıran, destek veren kararlar aldılar. Bu konuda tarihe kara lekeler olarak geçecek sayısız mahkeme kararı bulunmaktadır. Örneğin Devrimci Sol davasında işkençe ile ilgili suç duyurularında mahkeme heyeti "*bunlar bizi ilgilendirmiyor, yetkili merci biz değiliz*" diyerek, işkencecilerle ilgili soruşturma açılması talebini reddediyordu.

24 Ocak 1984 tarihinde ise Erzincan Askeri Mahkemesi şu kararı alıyordu:

"İşkence yapılmış olduğu kabul edilmiş bile olsa, işkençe doğru yanıt almak için yapılmıştır. Eğer doğru olmayan yanıtlar verilseydi veya yanıtlar uyduruk olsaydı işkençe çoğaltılırdı. Çünkü işkencenin amacı doğru yanıt almaktır. Böylece sanıklar bunu bildiklerinden işkençe edilen kişinin mantık olarak doğru yanıt verdiğinin kabul..." edilmesi gerektiği...

“İtirafın işkence veya öteki hileli yollarla sağlanmış olduğu kanıtlanmış olsa bile itiraf ek kanıtlar sağlamakta ve maddi gerçekleri desteklemekteyse ona dayanarak karar vermeye yasal bir engel yoktur” diyordu, 1984 yılındaki diğer bir karar.

12 Nisan 1986’da Diyarbakır 1 Numaralı Askeri Mahkemesi ise *“İkrarlarda anlatılanların doğru olması halinde, sırf yasal olmayan şekilde elde edilmiş ikrarlar olduğu gerekçesi ile kabul edilmemesi hiçbir mantık kuralına uygun değerlendirme olamaz”* diyerek karar alıyordu.

Tüm bunlardan da anlaşılacağı gibi işkence, ifade almanın doğal bir biçimi sayılmaktadır. Bu işkence altında alınan ifadelere dayanılarak insanlara ağır hapis cezaları verilmiştir.

İşkencecileri cesaretlendiren bir karar da yargıtaydan geldi. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 5. 10. 1987 tarihinde Türk Ceza Kanunu’nun işkenceyi yasaklayan 243. Maddesinin yorumlanışına “yeni” bir ölçü getirmiş ve işkence sonucu oluşan rahatsızlıklarda, verilen raporların 7 günü aşmaması durumunda bunu işkence saymamıştır. 7 günün altında “iş göremez” raporları için, *“onur kırıcı davranışa uğramak”* diye hukukta, ceza yasasında karşılığı olmayan bir yorum getirmiştir.

Yargıtay’ın kararı, işkencecilere yönelik şöyle bir mesaj içeriyordu: işkence yapın, ama fazla iz bırakmayın, işkence tezgahlarınızdan geçenlerde, 7 günü aşacak düzeyde “iş göremez” raporu alacak belirtiler olmasın!

Özal *“sui muamele”*, yargıtay *“onur kırıcı davranış”* diyerek işkenceyi neredeyse literatürden çıkarmaya çalışmışlardır. Devletin diğer kurumları da işkenceyi saklamak için her yola başvurmuşlardır.

Bu yıllarda *“işkence yok”, “işkence varsa bile araştırırız”, “varsa bile münferittir”* yalanları hep sürdü. İşkence ile ilgili göstermelik adımlar atmaktan geri durmadılar. Halkın gözünü boyamak için her kılığa girdiler.

İşkenceye karşı uluslararası sözleşmelere

atılan imzalar ya da su üstüne yazı...

Adı bütün dünyada "işkence devlet" olarak anılan devlet, bu durumu aşmak, göz boyamak için, işkenceyi yasaklayan, cezalandırılmasını öngören uluslararası sözleşmeleri imzalamaktan da geri kalmıyordu.

16 Haziran 1987'de yürürlüğe giren "**İşkence ve başka zalimce insanlık dışı ya da onur kırıcı davranış veya cezaya karşı sözleşme**" ile taraf devletler işkence ve diğer insanlık dışı uygulamalara başvurmayacaklarını taahhüt etmişlerdir.

"**İşkenceye Karşı Komite**" adında bir de denetim mekanizması öngören bu sözleşme, Türkiye tarafından 11 Ocak 1988'de imzalanmış ve 26 Şubat 1988'de onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak atılan imzalar, verilen sözler kağıt üstünde kalmıştır. İşkencenin bırakalım azalmasını artarak sürmüştür.

İşkence bu yıllarda "**modern**"leştirilmiş, işkence merkezlerine yerleştirilen modern işkence aletleri ile görünürde az iz bırakan ama vücuttaki tahribatı ağır olan işkence yöntemlerine geçilmiştir. Getirilen yasal düzenlemelerle de işkenceciler korunmuştur.

430 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve **Terörle Mücadele Yasası**, işkence yapan, yaptığı işkence ile ölüme yol açan devlet görevlilerinin yargılanmasını yeni esaslara bağlanmıştır. Bu esaslar, bir bakıma devlet görevlilerini, işkencede adam öldürmekten, işkence sonucu oluşan sakatlıklardan dolayı açılacak davalardan korumayı amaçlamıştır.

1990'LI YILLAR VE 12 EYLÜL'Ü ARATMAYAN İŞKENCELER

Bu ülkede ne zaman "demokratikleşme"den, "demokrasiye geçiş"ten, "demokratik reformlar"dan söz

edilse o dönemlerde, halka ve devrimcilere yönelik saldırılar daha da yoğunlaşır. Ne zaman “demokratikleşme” deseler, ardından “ama”lı, “ancak”lı yeni baskı ve yasaklar getiren yasalar çıkarılır. İşkenceler, kayıplar, katliamlar peşpeşe gelir.

DYP-SHP hükümetinin kurulmasıyla birlikte Demirel-İnönü ikilisi de “demokratikleşme” laflarını ağızlarından düşürmediler. “*Kötü muameleye*”, “*işkenceye*”, “*onur kırıcı davranışlara*” karşıydılar. Tabii bunlar laftaydı. Gerçekte ise işkence bütün hızıyla sürüyordu.

Artık 12 Eylül dönemindeki “ölü toprağı” atılmış, halk kitleleri seslerini yükseltmeye başlamıştı. Devrimci hareketin silahlı eylemleri ve Kürt yurtseverlerinin savaşı, oligarşiyi çaresizleştiriyordu.

Oligarşi, silahlı mücadeleden ve halk muhalefetine yükselmesinden duyduğu korkuyu yine şiddetle bastırmaya çalışıyordu. Sistemik işkencenin yanı sıra, katliamlar, kayıplar bütün hızıyla sürüyordu.

DYP-SHP hükümetinin demokrasi maskesi kısa sürede düşmüş, halka düşman olan yüzü açığa çıkmıştı. Halka demokrasi, şeffaflık ve iyi yaşam koşulları vaat edenler bunu çabuk unutmuşlardı.

İşkence, en vahşi ve iğrenç yüzüyle yine her yerde sürüyordu. Gözaltı süresi normalde 15 gün iken, olağanüstü halin uygulandığı illerde bir ayı aşırıyordu. Bu illerde işkence, polis merkezlerinin yanı sıra, askeri birimlerde de yapılmaktaydı. Bunun için **JİTEM**'in işkence merkezleri çoğaltıldı. Ayrıca seyyar işkence timleri oluşturuldu.

Özel timler ve askeri birlikler operasyona çıktıklarında yanlarında seyyar işkence aletlerini de götürüyordu. Yine bu dönem **JİTEM**'in oluşturduğu ve itirafçıların da içinde yer aldığı birlikler, kaçırdıkları insanları dağ bayırlarını dolaştırıp işkence yapmakta ve daha sonra da kurşuna dizerek katletmekteydiler.

Yine köy okulları, sağlık ocakları, yatılı bölge okulları askerler, kontra ekipleri tarafından el konulup halka yönelik işkence yapılan yerlerdendi. Bu yaygın işkence sonucu katledilen insanların sayısı hala tam olarak bilinmemektedir.

Aynı dönemde İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve daha bir çok şehirde işkenceler sonucu devrimciler ve halktan insanlar öldürüldü, sakat bırakıldı. İşkenceler 12 Eylül'ü aratmayacak şekilde yine bütün ülkede sürüyordu.

İŞKENCE BUGÜN DE DEVAM EDİYOR

12 Eylül'den bu yana 20 yıl geçti. Son 20 yılda da değişik biçimlerde de olsa işkence hep sürdü. İşkencenin kitlesel olarak uygulandığı, binlerce insanın işkenceden geçirildiği dönemler de az değildir.

İşkencenin bir devlet politikası olduğu açıktır. Ama düzenin uşakları bu konuda tam bir ikiyüzlülük örneği sergilediler. Bir yandan işkenceyi kurumlaştırıp, CIA'dan yeni işkence teknikleri alırken diğer yandan "işkence yok"tan "devletimiz işkenceye karşı kararlılıkla mücadele etmektedir"e kadar uzanan yalanlara sarıldılar.

İşkence sürecektir, işkence tartışmaları da hiç bitmeyecek...

Son dönemde, işkenceye ve özellikle de kayıp politikasına karşı oluşan tepkiler sonucu ve demokrasibilik oyunu gereği gözaltı süresi bir haftaya indirildi. "AB'ye girme" adına yeni vitrinler oluşturma yoluna gidildi. Ama dün olduğu gibi bugün de işkence sürüyor. Kağıt üstünde işkenceye karşı yeni anlaşmalara imza atsalar da, yeni taahhütlerde bulunsalar da, gözaltı süresini uzatıp kısaltmalar da işkence gerçeği değişmeyecektir.

Bu ülkede bunca açlık, yoksulluk, baskı yaşanırken, iktidarlar halkın hak ve özgürlük mücadelesi karşısında baskıdan, yasaktan, katliamdan başka bir şey yapmazlarken, işkencenin varlığı-yokluğu tartışmaları gereksizdir. Meclis bünyesinde oluşturulan İşkence Araştırma Komisyonu raporları bile Türkiye’de işkence gerçeğini reddedememiştir.

Öyle olmuştur ki, işkencenin yaygınlığı, ölümler, sakat kalmalar düzenin kimi uşaklarını bile “rahatsız edecek” boyuta gelmiştir.

İşkence elbette bu devletin kurumları, bu düzenin hükümetleri tarafından ortadan kaldırılmayacaktır. Çünkü işkenceyi yapan bu devletin kendisidir. Sömürü ve zulüm düzeni sürdüğü işkence de sürecektir.

Ama bu gerçek işkence karşısında sessiz kalınacağı, bir şey yapılmayacağı anlamına da gelmez. İşkence insanlara yapılan en aşağılık bir zulüm yöntemi ve suçtur. Dolayısıyla işkenceye karşı mücadele etmek de her insanın görevidir.

F- İŞKENCENİN ÜÇ AYAĞI: POLİS, ADLİ TIP VE SAVCI

Siyasi iktidarlar bugüne kadar işkence gerçeğini gizleme yoluna gittiler. Gizleyemedikleri noktalarda ise işkencenin münferit olduğu ve “3-5 eğitimsiz, kendini bilmez polisin” yaptıklarıyla sınırlı olduğu iddialarıyla geçiştirme yoluna gittiler.

Tabii ki her şey bu kadar basit değildi.

İşkencenin sistematik olduğu ve bunun bir devlet politikası olarak uygulandığı hep gözlerden kaçırılmaya çalışıldı.

Oysa işkence devletin kurumlarında yapılıyor, işkence yapanlar özel eğitim almaları için yurtdışında ve Türkiye’de eğitiliyordu. Ve bunlar için devlet onlara her

ay düzenli **maaş** ödüyordu.

İşkence işte böylesine gerçektir.

Kuşkusuz yapılan işkenceler sadece karakolların, siyasi şubelerin, emniyet müdürlüklerinin, jandarma karakollarının, MİT binalarının, JİTEM karargahlarının duvarları arasında kalmıyor.

İşkence bir devlet politikasıdır ve devletin **“egemen sınıfların güvenliğiyle”** ilgili tüm kurumları buna göre organize edilmiş, bu politikanın sürdürücüsü olmuştur.

Bu yanıyla işkence gerçeğine sadece yapılan mekanlarla sınırlı olarak bakmak eksik olacaktır. Manyetoyu çeviren el kadar, **“işkence izine rastlanmamıştır”** diyen bir doktor, kendi adına, gözaltına alınanların işkenceli sorgulardan geçirilmesi iznini veren ve işkenceli sorgularda alınan ifadelerle iddianame hazırlayıp on yıllara varan cezalar isteyen savcı ve hakimler de o ölçüde sorumludur.

O halde işkencenin **üç ayağından** söz etmek yanlış olmayacaktır.

İşkencenin **birinci ayağını, polis ve jandarma** oluşturmaktadır. Karakollarda, kışlalarda, polis ve jandarma merkezlerinde yapılan işkencelere ilişkin binlerce tanıklık vardır.

İşkence fiziki ve psikolojik boyutlarıyla esas olarak buralarda uygulanır.

İşkencenin bir amacı o kişiyi inançlarından vazgeçirmek, korkutmak ise diğer bir amacı da “suçlu” ilan edip hakkında düzmece ifade ve kanıtlarla hapishanelere gönderilmesini sağlamaktır.

İşte burada işkencenin ikinci ayağı devreye girer. Devletin işkence politikasını aklamak, işkenceyi gizlemek için bu kez **Adli Tıp** ve **doktorlar** devreye sokulur.

“İşkence görmemiştir” demek için “sağlamdır” raporları verilir. Veya bazen bir kaç günlük “iş göremez” raporları verip vahşetin üzerini küllerle. Adli Tıp için

geçerli ölçü, tıbbi bulgular değil, polisin ve mahkemelerin istekleridir.

Sonra işkencenin **üçüncü ayağı** devreye girer. **Savcılar ve mahkemeler** işbaşındadır artık.

İşkence görenler bu kez de tutuklanır ve hapishaneye gönderilir...

İşkencenin birinci ayağı olan polis ve jandarmanın icraatlarına ayrıntılı olarak daha önceki bölümlerde değindiğimiz için burada işkencenin diğer iki ayağından; Adli Tıp ve savcılık-mahkemeler ayaklarından bahsedeceğiz.

“İŞKENCE İZİNE RASTLANMAMIŞTIR”

Bazı sansasyonel olaylarda -ki daha çok da adli olaylarla ilgili olarak- gözaltına alınanlar önce Adli Tıp’a sevk edilir. Ve “sağlam” raporu alınarak gözaltı başlatılır.

Siyasi davalarda ise gözaltı sonrası ve genellikle de savcılığa çıkarılmadan önce Adli Tıp’a sevk yapılır. Adli Tıp teşkilatının olmadığı birçok şehirde ise gözaltındakiler devlet hastanelerine götürülür. Hatta polisin devlet hastanesinden doktor alıp getirerek emniyet müdürlüklerinde kontrol yaptırdığı da olmaktadır.

İşkence gören kişiyi Adli Tıp’a, kendisine işkence yapanlar götürmektedir. Yani polis veya jandarma hem işkence yapacak, hem de işkence yaptığının belgelenmesine izin verecek. Bu mümkün değildir.

Adli Tıp’taki işlemler bu işkenceciler tarafından yürütülmekte, takip edilmektedir. Kaldı ki, polis ya da jandarma artık çoğunlukla işkenceyi “teknik” yöntemlerle yapmakta, görünürde belirgin izler bırakmamaya çalışmaktadır. Falakadan ayaklarının tabanı patlamış görüntülere pek fazla rastlanmamaktadır.

Belirgin izlerin olması durumunda ise gözaltı süresi çeşitli biçimlerde uzatılarak, izlerin geçmesini beklemektedirler. Bunun için, izleri bir an önce yokedecek

özellikte çeşitli merhem ve ilaçlar bile, gözaltındaki sanığın itirazı bile olsa **zorla** kullanılmaktadır.

Adli Tıp'a çıkarılan gözaltındaki bir insan polis gözetiminde doktorun karşısına çıkarılır. Doktorun karşısında özgürce konuşma imkanı bu biçimde ortadan kaldırılmış olur. Çoğu insan bu durumda işkence gördüğünü bile anlatamaz. Çünkü, henüz polisin elindedir. Adli Tıp'taki muayenenin ardından yine emniyete götürülebilir. Polis de bu durumu değerlendirerek, önceden gözaltındaki insanı "*işkence yapıldığını söylemesi durumunda*" tekrar işkence yapmakla tehdit ederek susturma yoluna gider.

Adli Tıp'daki muayene formalitedir.

Doktor gözaltındaki insanla yalnız kalmak ve tüm vücudunu kontrol etmek, tek tek iz tespiti yapmak durumdadır.

Ama bunlar yapılmamaktadır. Formaliteden, polisin yanında "herhangi bir şeyin var mı" diye sorulur, sanığa şöyle uzaktan bir bakılır ve "sağlamdır" raporu verilir.

Kaldı ki çoğu zaman gözaltındakiler doktora belirgin işkence izlerini gösteremez. Örneğin elektrik işkencesinin vücutta tahribatları yoğun olmasına karşın belirgin, gözle görülür bir iz bırakmamış olabilir. Ancak bugünkü tıp yine de bir kişiye elektrik verilip verilmediğini saptayacak olanaklara sahiptir.

Adli Tıp'ta bu tür teknikler kullanılmaz. Daha doğrusu "işkence tespiti" üstüne uğraşılmaz. Bunda Adli Tıp'daki kadrolaşmanın da büyük bir önemi vardır. Meslek ahlakına sahip olmayan faşist doktorlarla doldurulmuştur buralar. Aralarında istisna olarak bulunan, bilim ahlakına uygun davranan doktorlar da baskı ve zorla susturulmaya çalışılır. (Yakın zamanlardaki Adli Tıp'ta görevli Prof. Şebnem Korur Fincancı olayını hatırlayalım; işkenceyi belgelediği için başına gelmedik kalmamıştır.) Yani bir bütün olarak Adli Tıp, işkenceyi aklama işlevi görmektedir.

İşkence politikasının gizlenmesinde Adli Tıp'ın ve raporlarının önemli bir yeri vardır. Nitekim devlet, işkence konusunda hep bu sahte raporlara bel bağlamıştır.

Öyle ki, işkence sonucu sakat kalan, yaşamını yitiren çok sayıda insan olmasına rağmen, Adli Tıp hep işkencecileri aklama yoluna gitmiştir. İşkence sonucu ölümlerde bile sahte raporlarla işkenceleri gizlemeye, işkencecileri korumaya çalışmıştır.

Adli Tıp'ın oynadığı bu rol, üstlendiği bu "görev", işkencenin nasıl bir devlet politikası olduğunu yeterince göstermektedir.

İŞKENCEYİ VAREDEN BİR BAŞKA KURUM; SAVCILIK

Adli Tıp'ın formaliteden muayenesi ve alınan "sağlam" raporunun ardından sıra savcıya gelir. Bu kez savcı sorulara başlar. Peşpeşe "*şunu yaptın mı?*", "*bunu tanıyor musun?*"... sorularını sorar.

Elbette savcının işkence yapıp yapılmadığını öğrenme ve bunun gereklerini yerine getirme diye bir sorunu yoktur. Onu ilgilendiren karşısına çıkarılan insanı nasıl kolayca tutuklatacağıdır.

O nedenle de işkenceye ilişkin hiçbir şey sormaz ve öğrenmek de istemez. Söylendiğinde ise geçiştirmeye, dikkate almamaya çalışır. Hatta kimileri de "***ya ne yapacaklardı... az bile yapmışlar***" diye pervasızca işkenceyi savunur.

O ifadelerin işkence altında, zorla alınmış olması, düzmece olması savcılarını ilgilendirmez.

Savcılarının **polis fezlekeleri** ve işkenceli sorgularda alınan ifadelerle hareket etmesi, tüm bunları doğru kabul etmesi anlamını taşır. Ayrıca, işkence gerçeğinin atlanıp bu çarkın bir dişlisi olmaları işkencenin sürmesinin de garantisidir.

Evet bu bir çarktır. Bu çark dişlileri sayesinde varol-

muş ve dönmüştür. Savcılar, mahkemeler bu sistemin bir parçasıdır.

Savcıların işkence için yapılan suç duyurularının bırakılmaması gereğini yapmalarını, **Nusret Demiral, Nuh Mete Yüksel** gibi bazıları da bizzat işkenceli sorgulara katılmaktadır.

Gözaltına alınanların sorgulanması görevini işkencecilerle havale ettikleri yetmezmiş gibi işkenceye nezaret de etmektedir savcılar. Görevleri bu sistemi korumak olunca işkence politikasının gereklerini de yerine getirmektedirler.

Yine savcılar, idam ve ağır hapis cezaları istekleri de dahil, tüm iddianamelerini polis fezlekelerine ve işkenceli sorgulara dayandırmaktadırlar.

İddianamede geçen her satır, her suçlama manyetoyu çeviren elin, askıya asan işkencecinin, tecavüz edenlerin elinden çıkmıştır.

SAVCILIKTAN SONRA SIRA MAHKEMELERDEDİR

Gözaltına alınıp tutuklanarak mahkeme önüne çıkarılan tutukluların, işkence konusundaki anlatımlarına, suç duyurularına rağmen, bugüne kadar mahkemeler bu konuda hiçbir adım atmamıştır.

Çoğu kez *“bizi ilgilendirmez”, “şikayetlerinizin muhatabı makam biz değiliz”* denerek işkence için yapılan suç duyuruları reddedilir.

Mahkemelerde işkence konusunu dile getirmek de bir cesaret işidir. İşkence konusundaki suç duyurularında ısrarlı olmanız halinde, hakim tarafından konuşulmaması, duruşma salonundan atılmak sıkça rastlanan olaylardandır.

İşkence lafını duyan hakim, hemen konuşmanızı kesmeye çalışır. İşkenceciler için *“kötü söz”* söylettirmez. Suç duyurusunda bulunulması kabul edilmez.

Üstelik, işkenceciler duruşmaya çağrılarak tutuklular aleyhine ifadeler alınmaya çalışılır. Polislerin düzmece suçlamaları araştırılma gereği duyulmaksızın doğru kabul edilir.

Tutuklular yer, zaman belirtmelerine ve tanıklıkta bulunmalarına karşın, işkencenin yapıldığı hiçbir kurum hakkında işlem yapmamıştır mahkemeler.

O işkence merkezlerini ve yapılan işkenceleri pekala tüm savcılar, tüm yargıçlar bilmektedir. Bilmez gibi görünmeleri ve bizi ilgilendirmez şeklindeki tutumları ile **sistematik işkence mekanizmasını** tamamlamaktadırlar.

Savcı ve yargıçlar da işkencenin suç ortağıdır.

Polis-adli tıp-mahkemeler her ne kadar işkencenin en önemli üç ayağını oluştursalar da, işkencenin sorumluları, suçluları ve suç ortakları sadece bunlar da değildir. **İşkence suçunu işleyenler**, karakollardaki, emniyet müdürlüklerindeki, jandarma karargahlarındaki işkencecilerden başlayıp devletin en tepesine kadar uzanır.

Çünkü, sıkça değindiğimiz gibi bu işkenceciler "*ruh hastası oldukları*", "*eğitimsiz oldukları*", "*kendilerini bilmedikleri*" için değil, **kendilerinden böyle istendiği için** işkence yapıyorlar, işkence yapmaları için maaş alıyorlar. **Maaşı veren devlettir**. Keza, doktorluk gibi bir mesleği ayaklar altına düşüren Mengele artıkları, Adli Tıp'ta devletin maaşlı elemanları olarak görev yapmaktadırlar. Savcılar ve hakimler de öyledir.

Yani bu üç önemli ayağın işkence konusundaki görevleri, bizzat devlet tarafından örgütlenmiş ve aralarında iş bölümü yapılmıştır. Onları kurumlaştıran ve bu iş bölümünü yapan devlettir.

Devlet, sadece işkencenin sistemli bir şekilde uygulanması için gerekli örgütlenmeyi yapmakla da kalmıyor. Devletin çeşitli kademelerinde yer alan temsilcileri de; milletvekilinden bakanına, emniyet müdürlerinden

Genelkurmay'a, Başbakan'ından Cumhurbaşkanı'na kadar hepsi yıllardır işkenceyi gizlemek için her Şeyi yapmışlardır. Artık inkar edilemeyecek boyuta geldiğinde de "işkence münferittir" yalanlarıyla işkencecilere destek vermeyi surdrmşlerdir. İşkenceciler yine devletin bu kademeleri tarafından dllendirilip, terfi ettirilmektedir.

Ülkemizdeki işkence gerçeğinin yelpazesi bu kadar geniştir. İşkence bu gerçeklik içinde ele alınmadığında kavranılamaz ve doğru bir sonuca varılamaz. Bunun için, insanlığa karşı işlenen en büyük suç olan işkenceye karşı çıkmak ve mücadele etmek için hedefimizi de doğru belirlememiz gerekir.

2. BÖLÜM

İşkenceyi yaşayanlar anlatıyor

(1980/1994)

İŞKENCEDEKİ YOLDAŞLARA-1

-1-

*yaralarına ağular basılacak, bir ilk yaz gecesinde
nemli duvarlar halkın gözyaşlarını getirecek
bu acılar*

acılarımız

*kani dinmez yaralarımız
bir kez ateş düşmüş yüreğimize
dağlansın bu yaralar gayrı
sık dişini demiyorum sana
bizde sıkılacak değil
düşmana geçirilecek diş var
bırak!
acı ağlasın, çakallar ulusun
gülümse ve geç
bunca acıya rağmen gülümsemek
ne muhteşem iştir ki
kahreder zalimi
koy yüreğini dudaklarına ve gülümse
gülümse ki
ağız dolusu gülebilelim
suratına düşmanın
ve kahkalar atabilsin halkımız...*

-2-

*sen acının orta yerinde direnirken
kara yürekli, umut düşmanları senden bahsediyorlar
açıklamalar büyük
faili meçhul eylemler...
yakalandılar!
gül kırımı zaman değil şimdi
ne fırtına, ne boran
sevdayla, kavga zamanıdır artık yaşanan
yakalandılar!
öyle sansın iğrençliğin öte yüzü*

yakalayamazlar firari sevdamızı
 bu yürek bizdeyken
 delik deşik olsa da
 olsak da
 zamana akan kanımız taşır umudu...
 sevda güçlüdür kurşundan
 sevda güçlüdür acılardan
 sevda kavgadır uğruna ölünen
 umut ele geçmez zaman durmadan
 boş ver şimdi acılara
 iki kez girilmeyen
 yani keşke dedirtmeyecek
 nehirlere taşısın bedenini tarihe
 gülüver

güller açsın yüzünde
 acı zamanında gülmek yaşatır seni
 gülerek söyle direnişin türküsünü
 yalnız değılsin
 yalnız değılsin nemli ve loş tezgahta
 Kahramanlar seninle
 bak Ali halaya yeni durdu
 Ferit mendilin kızılını sallıyor
 Elektrik, askı, şok
 ve dahi cümle iğrençlikler
 ne yazar
 söğüt dalı eğilir kara rüzgarlarda
 eğemez fırtına, kırar da eğemez
 alını kızılıydızlıları
 Bu yol neslimize armağan edilen yere çıkar
 yürü şimdi, senden önce gidenlerin peşinden
 kulak ver yüreğine
 sesimiz gelecek duvarları aşarak
 karanfiller açacak alnında
 yürü şimdi umuda...
 yürü şimdi halaya...
 başın dik olsun!

**“SENİ ÖLDÜRÜP BURAYA GÖMECEĞİZ.
KİMSENİN HABERİ BİLE OLMAYACAK
BUNDAN”**

Anlatan: Mehmet Doğan

(42 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

1977 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne başladım. Faşistlerin, polislerle birlikte saldırdığı, okulları işgal altında tuttıkları yıllardı, o yıllar. Sonra 16 Mart katliamını yaşadım.

Yanıbaşımızdaki arkadaşlarımız bomba ve kurşunlarla katledildi. Birçoğu paramparçaydı. Ortalık kan gölüne dönmüştü. Bu anı hiç unutmadım.

Faşizme karşı büyük bir kin duydum. Okulumuzun faşistler tarafından işgal edilmemesi için anti faşist mücadeleye içinde yer aldım. Faşizme karşı olmam, okuldaki akademik-demokratik mücadeleye katılmam nedeniyle birçok kez gözaltına alındım.

Beyazıt Karakolu'na, Gayrettepe 1. Şube'ye birçok kez götürüldüm. Buralarda işkence gördüm. Yine Şubat 1980'de keyfi bir biçimde gözaltına alındım. Şubede 1 hafta kaldım. İşkenceli sorgulardan sonra çıkarıldığım mahkeme tarafından tutuklandım. Davutpaşa Askeri Hapishanesi'ne götürüldüm. 1 ay tutuklu kaldıktan sonra tahliye oldum.

12 Eylül cuntası geldiğinde Bursa'daydım. Cunta geldikten sonra daha önce birçok kez gözaltına alınmam nedeniyle polis tarafında “şüpheli şahıs” olarak aranmaya başlamıştım.

Evimiz Bursa Setbaşı'ndaydı. 12 Aralık 1980 gecesi saat 03.00'te kapının kırılırcasına çalınmasıyla uyan-dım. Evde benden başka, o akşam İstanbul'dan gelen bir arkadaşım daha vardı.

Telsiz seslerinden, gürültülerden, küfürlerden ve kapının tekmelenmesinden gelenlerin polis olduğunu anladık. Gecenin bu saatinde başka kim gelebilirdi ki?

Arkadaşımınla birlikte yattığımız odadan çıkarak giriş kapısına geldik. Kapıyı açmadan, "Kim o" diye seslendim. Kapının arkasından bir küfür ve tehdit salvosu geldi. Açıp açmamakta tereddüt ettim. Kapıyı açmayınca polisler daha çok küfür ve tehdit etmeye başladı. Soğuk ve kalın bir ses "kapıya ateş edin" diye uludu. Ardından silahların mekanizmaları çekildi.

Kapıyı o anda açtım. Açmamla birlikte silah kabzaları ve tekmelerle yere yıkılmam bir oldu. İçeriye çelik yelekli, silahlı 20'nin üzerinde polis girdi. 2 polis hemen başıma çöktü, küfür ve yumruklarla yerde dövdü.

Evden yumruklar, tekmeler ve küfürler arasında çıkarıldım. Aralık ayının dondurucu soğuşunu yaşıyoruz. Üstümü değiştirmeme, kalın bir şeyler giymeme izin vermediler. Evden apar topar çıkarıldım.

Kollarımı arkaya büktüler. Başımı zorla yere doğru bastırdılar. Başımdan, kollarımdan tutarak, merdivenleri düşe-kalka, hızla indirdiler. Arabalarını arka sokağa park etmişlerdi. Sokağa kadar bu halde götürüldüm.

12 Aralık 1980'den 4 Mart 1981'e kadar 82 gün süren gözaltı hikayesi böyle başladı...

"Elimizdesin, akıllı ol, yoksa..."

İterek minibüse soktular. Minibüsün arka koltuğunun önündeki dar boşluğa bastırarak zorla soktular. Bir yandan ayaklarıyla tekmeliyor, diğer yandan başıma yumruklarla vuruyorlardı.

Araba hareket etti. Daha doğrusu arabalar demeliyim. Kalabalık bir polis grubu, telsiz sesleri ve 5-6 araçlık bir konvoy olduğunu bir aralık görebilmiştim.

Ne kadar gittik, tam çıkaramadım. Etrafı görmemi istemiyorlardı. Ama bir ara durduk. Koşturmacalar, telsiz sesleri ve komutlardan askeri bir bölgede olduğumuzu tahmin ettim. Niye oraya gittik tam olarak anla-

mış değilim...

Araçlar tekrar hareket etti. Ve sonunda Bursa Emniyet Müdürlüğü'ne getirildim. Sürüklenircesine arabadan indirildim. Kapıdan sokulduğumda, ilk işleri gözlerimi pis kokan bir bez parçası ile bağlamak oldu.

Küfürler ve tehditler arasında işkence yapılan 5. kata çıkarıldım. Kollarımdan tutan işkenceciler sürekli *"İşin bitti. Elimizdesin, artık öldün"* diyerek moralimi bozma-ya çalışıyorlardı. Her cümlenin arasına da ağza alınmayacak küfürler yerleştiriyorlardı.

Bu şekilde bir odaya sokuldum. Gelen seslerden odanın kalabalık olduğu anlaşılıyor. Ben içeri girince odada sessizlik oldu. Açık olan telsizi kapattılar. Ne diyeceklerini bekliyorum. Bir yandan da ne yapacaklarını...

İşkenceciler ne yapıyor? Yanımdalar mı? Arkamdalar mı? Ama bir şey kesin. Ne yapacaklarını düşünüyor olmalılar. Yumruk vuracaklarını, yere düşürebileceklerini ya da tekmelerle saldıracaklarını düşünerek yere sağlam basıyorum. En azından hemen yere düşmemeliyim diyorum.

Sessizliği, *"Oğlum dinle"* diyen bir işkenceci bozuyor; *"Elimizdesin ve akıllı olmalısın. 12 Eylül geldi, her şey bitti artık"* diyor. *"3 ay buradasın. Bizi dinle, bize yardımcı ol ve buradan sağ çık. Yoksa ölün çıkar buradan"* diye devam ediyor.

"Paraşüt" meselesi

O ara bir başkası gülererek *"Gelirken paraşüt getirdin mi?"* diye laf atıyor. Onun bu "paraşüt" lafına odadaki tüm işkenceciler gülüyor.

"Paraşüt" meselesi şuydu; Bursa Emniyet Müdürlüğü'nde bulunan 5. ve 6. katlar işkenceli sorgular için ayrılmıştı. Daha 12 Eylül gelmeden önce polis 5. katı atarak katlettiği ilerci-yurtsever insanlar oldu.

İşe o günlerde gazetenin birinde Bursa Emniyeti'nin karikatürü çıktı. Gözaltına hazırlık yapan birine arkadaşısı *"Paraşütünü aldın mı?"* diye soruyordu. Karikatür iş-

kencecilerin hoşuna gitmiş olmalı ki, her gözaltına alına bunu soruyorlardı.

“Paraşüt” laflarından sonra konuşmaları döndürüp “İyi düşün, seni de 5. kattan atarız”a getirdiler.

İşkenceciler durmuyor, birbirleriyle yarışarcasına konuşuyorlar. Biri bitiriyor, biri başlıyor. Ama ortak vurgu, “bu iş bitti artık” oluyor.

Bu konuşmalar arasında kalın sesli olanı “*Dediklerimizi yaparsan ve istediğimiz gibi davranırsan burada kimse kılına dokunmaz*” diyor. Sonra, “*diyalog*”tan, “*karşılıklı konuşmak ve anlaşmak*”tan söz ediyor. Ve anlatmaya devam ediyor: “*Seni aylardır arıyoruz. Yakalamak için çok uğraştık. Hakkında çok şey biliyoruz. Oturup konuşalım bunları.*”

“*Tamam mı?*” diyerek konuşmasını bitirdi.

- “*Anlatacak bir şey yok*” dedim.

- “*O halde bizden günah gitti*” diyor kızarak.

Odanın havası birden değişiyor. Küfürler başladı önce. İnce sesli birisi peş peşe küfürlerini sıralıyor. “*Konuşma lan orospu çocuğu. Biz seni konuşturmasını biliriz*” diyor.

Konuşmalar kısa bir süre kesiliyor. İşkence yapmak için hazırlık yaptıklarını tahmin ediyorum. O ara ilk yumrukları suratıma yiyorum. Yumruk ve tekmelerle yere düşürüyorlar beni. Burnum kanamaya başlıyor.

Yerdeyim. Ve bu kez tekmelerle dövüyorlar. Bir ara güçlü iki el yakama yapışıyor, beni yukarıya doğru kaldırıyorlar. Zorla ayakta tutmaya çalışıyorlar. Nedeni de anlaşılıyor.

Tıpkı Türk filmlerindeki gibi işkenceciler ortalarına alıp dövüyorlar beni. Hünerlerini deneyenler de çıkıyor. Örneğin yumruklar dışında, kafa atan, diz vuranlar da çıkıyor. Ağzı leş gibi içki kokan birisi duvara yaslayarak dövmeye başlıyor.

Tekrar yerdeyim. Tekmeler arasında üstümde olan giysilerimi zorla çıkarmaya çalışıyorlar. Yırtarcasına, üstümde olanları tek tek çıkarıyorlar. Karşı koyuyorum

ama onlara engel olamıyorum.

Vurulan her yer yanıyor adeta. Müthiş bir acı duyuyorum. Burnumdan sızan kan bıyığıma, ağızıma doğru yol almış durumda.

- *"Daha bunlar ne ki? Bu daha başlangıç. Ona göre düşün. Konuşacak mısın lan?"* diyor, o ince tiz ses...

Birisi o an gelip tam göbeğimin üstüne oturuyor. Ağırılığı altında eziliyorum. Bir başkası ayaklarımı kaldırarak falaka sopasını geçiriyor ve bağlıyor. Falakaya yatacaklarını anlıyorum.

Klasik Osmanlı Falakası'ndan...

Modern elektrik işkencesine...

Ayaklarımı yere yatay bir biçimde tutuyorlar. Küfürler, tehditler arasında falaka sopası elinde olan "şimdi konuşmada görevim seni" diyor.

Falaka başlıyor. İlk darbeler ayaklarımın tam ortasına iniyor. O vurdukça müthiş bir acı duyuyorum. Ayaklarım yanıyor. Hareket etmeye çalışıyorum. Ama ne mümkün. Göbeğime oturan işkenceci ağızımı kapatıyor, boğazımı sıkıyor.

Falaka sürüyor. Sayısını bir an şaşırıyorum, saymayı bırakıyorum. Ayaklarımı hissetmemeye başlıyorum. Belli bir süre sonra kaldırıp yürütmeye çalışıyorlar.

Sonra tekrar başlıyorlar. Arada kalın sopayı ayak tabanlarımda gezdiriyorlar. O zaman daha çok acı duyuyorum. Sopayı tutan ses değişmiş. Bu kez sopayı bir başkası vuruyor.

Falakadan sonra elektrik işkencesine başlıyorlar. Kablonun çıplak uçlarından birini ayak başparmağıma diğerini elimin serçe parmağına bağlıyorlar. Gülmeler, küfürler arasında akım veriyorlar. Vücudumun hızla sarsıldığını, kasıldığını gören işkenceciler laf atıyor.

Serçe parmağıma taktıkları ucun yerini her seferinde değiştiriyorlar. Vücudumun çeşitli yerlerinde gezdiriyorlar. Kablonun ucunu fırsat buldukça çıkarıp atıyorum. Bunun üzerine kolumu arkadan kelepçelediler. Ar-

kadan elleri kelepçeli ve sırt üstü yatmanın kendisini tek başına işkence.

Elektrik işkencesi sırasında kısa aralıklar verip soru soruyorlar. Sorulara cevap alamadıklarından tekrar başlıyorlar.

Elektrik işkencesini bırakıp yerden hızla kaldırıyorlar. Odadan sürüklenerek çıkarılıyorum. Koridordayım. Nereye götürdüklerini merak ediyorum. Çok geçmeden güzergahı öğreniyorum. Tuvalete götürülüyorum. Yeni işkenceler orada olacak.

Çırlıçıplağım. Ve kış ortasındayız. Şiddetli bir su darbesine maruz kalıyorum. Su buz gibi. Başıma, yüzüme, boynuma, vücudumun her yerine su tutuyorlar. Donuyorum. Bir süre sonra zangır zangır titriyorum. Dişlerim birbirine vuruyor.

Bir işkenceci gülerek banyo yaptırdıklarını söylüyor. Sudan korumaya çalışmam üzerine kollarımdan kalorifer borularına kelepçeleniyorum. Bir süre de böyle soğuk su tutuyorlar.

Elektrik işkencesi için tekrar geri götürüldüm. Yere yatırılıyorum. Islak bir haldeyim. Özellikle elektrik daha etkili olsun diye ıslak halimle elektriği veriyorlar.

İşkencenin ne kadar sürdüğünü hatırlamıyorum. Bir ara fenalaştım. Onun üzerine bir süre ara verdiler işkenceye. Öylece yerde yatıyorum.

Daha sonra alıp çıkardılar odadan. Yarıçıplak bir halde tuvalete götürüldüm. Orada çöplerin yanında bulunan kalorifer borusuna kelepçelendim.

Su ve uyku yasak bana. Uyumamak için sık sık nöbetçi polis gelip kontrol ediyor. Uyuyorsam, yumruklayarak uyandırıyor. Ayakta duracak halim kalmamıştı. Yorgunluk, işkence sonucunda uyku ağır basıyordu. Ara ara uyumaya çalışıyordum.

Öğleden sonra tekrar işkenceye alındım. "Düşündün mü?" diye sordular önce. Cevap vermedim. Onun üzerine işkence tekrar başladı.

Elektrik, falaka, soğuk su işkenceleri ve kaba dayak...

Tanık olduklarım bir örnek:

Sonra tekrar giydirip tuvalete kelepçelediler. Benden sonra işkenceye alınanlar oldu. Onların seslerini, haykırışlarını, işkencecilerin küfürlerini duyuyorum.

Sonraki günlerde o sesleri hep duydum. Bazen, o sesler çok derinden geliyordu. Göğsünü yırtar gibi çıkıyordu bazen. Bir gece yaşananları hiç unutamadım.

Bursa Mustafakemalpaşa'dan bir baba ve iki oğlunu almışlar. Aile ilerici. Faşistler ihbar etmiş. Polis, babanın gözü önünde iki oğluna işkence yaptı.

Bir gece yine, bu ailenin 17 yaşında olan oğluna bir işkenceci, sopayla döve döve akla hayale gelmeyecek şeyler yaptırdı.

İşkencecinin sapıklığını, sadistliğini de görüyorsun. 17 yaşındaki bu çocuğu, önce döve döve bağırttı. Sonra koşturmaya başladı. Ardından "elma topla" diyerek, çocukla oynamaya başladı. "Öyle elma toplanmaz" diyor ve dövüyordu.

Oysa ortada elma falan yoktu. Koşturuyor, dövüyordu. Küçük oğlan acıyla bağılıyor, ağlıyordu. Onun bu feryatlarını babası ve abisi de duyuyordu. Bir ara babası yalvarır gibi "*yeter, ne olursunuz bırakın çocuğumu*" dediyse de kar etmedi.

İşkenceci bu kez küçük oğula "*Sen hiç eşekle... yaptın mı?*" diye ahlaksızca sordu. İşkencecilerin ahlakı, onuru, namusu yoktu. Cevap vermedi oğlan. Bu kez de işkence cevap vermedi diye başladı. Cevap alıncaya kadar dövdü.

Oğlan, "*yok*" deyince bu kez de "*yalan söylüyorsun*" diye dövmeye başladı. Yani işkence yapmak için bahane bulmak kolaydı.

Dalmıştım. İşkencecinin biri gelip beni uyandırdı. Gece yarısı olmuştu. Kelepçeyi açıp "gel" dedi. Tekrar işkence yapacaklarını, bunun için çağırdıklarını düşünüyordum.

Bu kez odaya sokmadılar. Ne yapacaklar diye merak ediyordum. İşkenceler etrafımı çeviriyorlar. Ve birisi

“hadi” diyor. Kapıya doğru götürülüyorum. Kollarımda işkenceciler var. Asansöre bindirince gözümü açıyorlar.

İnfaz provası

Dışarıya çıkıyoruz. Kapı önünde duran bir arabaya bindiriliyorum. İki yanımda polisler var. Araba hareket ediyor. “Nereye gidiyoruz?” diye soruyorum. Ama cevap yerine küfürle karşılık veriyorlar.

Gece yarısı olduğu için sokaklar bomboş. Sıkıyönetimin “*gece sokağa çıkma yasağı*” var. Gece 24.00’den sonra sokağa çıkan herkesi gözaltına alıp tutukluyorlar. Daha sonra hapisanede bu şekilde gözaltına alınıp tutuklanan yüzlerce insanla karşılaştım.

Bursa-İzmir yoluna saptık. Ve boş yollardan ilerliyoruz. Tek tük araçlarla karşılaşıyoruz. Arkamızda bizi takip eden bir polis aracı daha var.

Yerler karlı. Bazı yerler belirgin bir biçimde kar tutmuş durumda. Karanlık da olsa dışarıyı izlemeye çalışıyorum. Daha önceden görmediğim yerlerden geçiyoruz. İşkenceciler pek fazla konuşkan değiller.

Önde oturan, eli telsizli ve kır saçlı olan, bir ara arkaya dönüp yanımdaki polislere bir şeyler soruyor. Sesinden, bana “dinle” diyenin o olduğunu anlıyorum. Bana işkence yapanların bir kısmı arabadakiler diye düşünüyorum.

Sonra boş bir araziye sapıyoruz. Epeyce ilerliyoruz. Taşlı, tümsekli bir yerden geçiyoruz. Arabayı süremeyeceklerini anlayınca duruyorlar. Ve beni indiriyorlar. Kelepçemi açıyorlar. “Koş, serbestsin” diyor biri...

Onlar silahlarına mermi vermekle meşguller. Gece nin sessizliğinde, mekanizmaların sesinden başka bir ses yok. Onlar “koş” diyor, ben yerimde duruyorum. Kıpırdamıyorum bile...

“Niye kaçmıyorsun?” diye soruyor biri. Silahın kabzası ile de başıma vuruyor. Ardından silahı başıma doğru tutuyor.

Onların istediği gibi davranmıyorum. Bu kez yürütü-

yorlar. Yerler çamur ve buz gibi bir hava var. Çamurlara bata çıka yürüyorum. Bir yandan da öldürebileceklerini düşünüyorum.

Durduruyorlar. Birisi arabadan alıp getirdiği bir küreği zorla elime tutuşturmaya çalışıyor. Almıyorum. Israr ediyor, yine almıyorum.

Almayınca, kürekle vuruyorlar. Yumruk ve tekmelerle saldırıyorlar. Tekrar yere düşürüyor ve çamurun içine yatırıyorlar beni. Tekmelerle vuruyor, çamurlu ayakları ile üstüme basıyorlar.

Kır saçlı olan işkenceci silahını başıma doğru tutup "öleceksin" diyor. "Öldürüp atacağız" diyor bir başkası. Uzun boylu, şivesinden Kürt olduğu anlaşılan bir başka işkenceci "*Seni öldürüp buraya gömeceğiz. Kimsenin haberi bile olmayacak bundan*" diyor.

Bir süre yerde kalıyorum. Çamurun soğukluğunu tüm vücudumda hissediyorum. Tekrar kaldırıyorlar, "koş" diye bağırlıyorlar. Soğuktan tirtir titriyorum. Üstüm çamur ve su içinde. Olduğum yerde duruyorum. "Ne olarsa burada olsun" diye düşünüyorum.

Küfürler ediyorlar. Bir ara kendi aralarında sessizce konuşuyorlar. Sonra telsizli ve kır saçlı olanı "hadi dönüyoruz" diyor.

Bir yandan yumruklarla vuruyorlar, bir yandan da kelepçe takıyorlar. Arabaya bindiriliyorum. İşkencecilerin suratı asık. Bu şubede işkencenin artacağı anlamına geliyor. En azından intikam alacaklardır diye geçiriyorum içimden.

Emniyete getiriliyorum ve tekrar tuvalete kelepçeleniyorum...

Sonraki günler koridorda bir sandalyeye oturtuluyorum ve oradan da içinde hiçbir şey olmayan bir odaya kapatılıyorum.

Karanlık, havasız odada günlerim geçiyor. Çoğu zaman tek başıma kalıyorum. İşkence seansları devam ediyor.

İşkenceci şeflerden biri, gözaltına alınışımın 25. günü

müjde verir gibi *“Seni İstanbul istiyor, oraya götüreceğiz”* diyor.

Gayrettepe’deyim...

Ve o gün, bana işkence yapan ekip eşliğinde İstanbul’a götürüldüm. İstanbul Emniyeti’nde Devrimci Sol timinin sorumluları olan **Aydın Barış** ve **Fikret İşinkaralar**’ın karşısına çıkarılıyorum. İşkence bu kez Gayrettepe’de başlıyor.

Gündüzleri işkence yapılan katlarda tutuluyor ve akşam olunca da Gayrettepe’nin zemin katlarında bulunan hücrelere konuyordum.

Uyumak, dinlenmek çok zordu. 2 kişinin, bazılarında 4 kişinin ancak kalacağı hücrelerde en az 10 kişi olurdu. Ayağımızı uzatmak bile mümkün değildi.

İşkenceciler, İstanbul’daki bazı eylemleri kabullenmemi istiyorlardı. Bunun için burada da, elektrik, falaka, kaba dayak, soğuk su tutma işkencelerini gördüm.

10 gün sonra Bursa’ya geri götürüldüm. 40. günden sonra da 5. kattan zemin katta bulunan hücrelere indirildim. Ondan sonra günlerce tek başına hücrelerde kaldım.

Gözaltındaki süre iki ayı aştığında askeri bir birlik içinde olan gözetimevine götürüldüm. İşkenceden geçirilmiş birçok insanla aynı koğuştaki kalıyordum.

Buradaki günlerim de çok uzun sürmedi. Bir gün subayın odasına götürüldüm. Odaya girdiğimde siviller de vardı. Subay, *“Seni Bursa Emniyeti istiyor”* dedi.

Yeniden Bursa...

Bu kez yeni bir ekibin elindeydim. Yeniden sorgu başladı. Bu kez 6. kata çıkardılar. 6. kata götürüldüğümde Bursa’nın Gemlik ilçesinde gözaltına alınmış 150 civarında insanla karşılaştım.

Gözaltına alınanlar arasında kimler yoktu ki?.. Öğretmenleri ile birlikte alınan Gemlik Lisesi öğrencileri, işçiler, memurlar, sendikacılar, gençler, esnaf vardı. 6.

kat işkencehanesi gece-gündüz çalışıyordu. Orada bulunan herkese işkence yaptılar.

Sonra tekrar sıra bana geldi. Gözaltında olan insanlarla bağımın olduğunu söylüyor, kabul etmemi istiyorlardı. Tekrar elektrik, falaka ve soğuk sudan oluşan işkenceye tabi tutuldum.

Üç hafta da burada kaldım. 3 hafta boyunca tek başıma koridorda bir kalorifere kelepçelendim.

Gözaltınının 82. gününde İzmit Gölcük'teki Donanma Sıkıyönetim Komutanlığı'nda bulunan Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'ne çıkarıldım ve tutuklandım.

Bana yapılan işkencelerle ilgili bir çok kez suç duyurusunda bulunmama rağmen herhangi bir işlem yapılmadı.

“ANLADIM Kİ, BİR MEVSİM BOYUNCA İŞKENCELİ SORGULARDA KALMIŞTİM”

*Anlatan: Osman Osmanağaoğlu
(44 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)*

1981 Şubat'ının son günüydü. İki arkadaşım ile birlikte, kaldığımız evden sabahın erken saatlerinde çıktık. Cunta dönemi olduğu için geceleri sokağa çıkma yasağı vardı. Ve yasağın kalkmasının hemen ardından çıkmıştık.

Üsküdar'da bulunan Zeynep Kamil Hastanesi'nin yanına geldiğimizde, devriye gezen bir polis otosuyla karşılaştık. Arabadan inen polisler üzerlerimize silah doğrulttular ve kimliklerimizi istediler. Bir an tanıdık bir yüzle karşılaştım. Mahallemizde oturan ve kendisinin MHP'li olduğu herkes tarafından bilinen polis karşımda duruyordu. O da benim devrimci olduğumu biliyordu. Artık kurtuluşumuzun olmadığını, gözaltına alınacağımızı anlamıştım.

Ve tahminimde yanılmadım. Bizi gözaltına alıp en yakın karakola götürdüler. Burası aynı zamanda ekip otolarının devriye çıkmadan önce toplandıkları yerlerden biriydi.

Karakolda kimlik kontrolü sırasında “anarşist” olduğumuz, hangi eylemlere katıldığımız yönünde sözlü sataşmalar oluyordu. Hakaret dolu sözlerle tehdit ediyorlardı. Bir süre sonra da fiziki saldırılar başladı. Birkaç polis birden saldırıyor, kaba dayak atıyorlardı.

Ardından alt kata indirdiler. Burası hücrelerin bulunduğu bir yerdi. Ve karakolun arka tarafında bulunan Karacaahmet Mezarlığı'na bakıyordu. Bir süre burada tutulduk. Sonra tekrar yukarıya çıkardılar. Bizi başka bir yere götüreceklerini söylediler. Neresi olduğunu tah-

min etmek zor değildi. 1. Şube'ye ya da diğer adıyla İstanbul'un işkence merkezi Gayrettepe'ye götürecekler diye düşündüm. Gözlerimizi bağladılar, ekip otosuna biner binmez de kaba dayağa başladılar.

Buralarda büyümüşüm. Mahallemiz sayılırdı. Minibüsün hareket etmesiyle birlikte yönümüzü çıkarmaya çalışıyordum. Işıklardan sonra minibüs sola döndüğü için Gayrettepe'ye değil de, Üsküdar Emniyet Amirliği'ne götürüldüğümüzü anladım.

Daha önce de alınmışım. Ama çoğunlukla ekipten bırakılmış, karakola götürüldüğümde de bir-iki gün süren gözaltılar yaşamışım. Ama bu kez öyle olacağı benzemiyordu. Minibüs durduğunda her üçümüzü de sürüklercesine binaya soktular ve hızlı bir şekilde 3. katta çıkardılar.

Bizi koridorda, birbirimizden ayrı tutuyorlardı. Bu arada gelip geçen polisler tekme ve yumruk eşliğinde *"adın ne?"*, *"hangi örgüttesin?"*, *"seni nereden getirdiler?"* gibi sorular soruyorlardı. Bir süre sonra bayan arkadaşla beni aşağıya indirdiler.

Burası nezarethane olsa gerek diye düşündüm. Yan yana 7 hücrenin bulunduğu dar bir koridora girdik. Hücrenin kapısını açtılar. Arkaya dönmemi söyleyerek gözbağını açtılar ve hücrenin kapısını kapattılar. Bir anda karanlıkta kalmışım.

Hücrede herhangi bir aydınlatma aracı yoktu. Hücre mazgalı da kapalıydı. Tanımak için duvarları yokladığımda parmaklarımda ve avuçlarımda ıslaklık hissettim. Ayağımla zemini yokladım. Zemin tahtaydı. Onun da duvardan pek farkı kalmamıştı, hatta daha ıslak sayılırdı. Hücrenin eni iki adım, boyu da 5 adım kadardı. Tavanı ise yüksek sayılabilirdi.

Hücreyi inceleme sırasında benden başka kimsenin olmadığını da anladım. Kapıya yaklaşıp diğer arkadaşın hangi hücreye konulduğunu öğrenmek için alçak sesle *"Sibel"* diye seslendim. Cevap gelmedi. Duymamış olabilir düşüncesiyle bu kez daha yüksek bir sesle ses-

lendim. Cevap geldi. Diğer arkadaşın nerede olduğunu sorduğumda bilmediğini söyledi. Bu durumda beklemekten başka yapacak bir şey yoktu.

Zaman ilerliyordu. Hem beklemenin verdiği bir merak vardı, hem de nemin etkisini yoğun olarak hissetmeye başlamıştım. Koridordan gelen konuşma sesine dikkat kesildim. Bayan arkadaşla konuşuyorlardı. Çok geçmeden kaldığım hücrenin kapısı açıldı ve "Hadi bakalım gidiyoruz" dediler.

İki polisle birlikte ilk geldiğimizde bekletildiğimiz koridorun bulunduğu kata çıktık. Nefes alış verişlerinden çıkan seslerden yanımda başkalarının da bulunduğunu anlıyorum. "Getirin şunu" sesiyle birlikte beni aldılar, bir odaya götürdüler.

"*Konuş, bildiklerini anlat*" dedi birisi. Ama cevap vermeme beklemekten kendisi konuşmayı sürdürdü. Ailemden, akrabalarımın, öğrencilik yıllarımdan, birimdeki örgütsel faaliyetlerden, kod isimlerden, silahlardan ve patlayıcılardan söz ediyordu. Yeni "*biz her şeyi biliyoruz*" demeye getiriyordu.

"Yatırın şunu..."

Sessiz kalarak anlamaya, ortamın nasıl olabileceğini tahmin etmeye ve zaman kazanmaya çalışıyordum. Cevap vermeyince aynı ses "*Peki sen bilirsin. Yatırın şunu*" dedi. Beni, beton zeminin üzerine sırt üstü yatırdılar. Yerdeyken biri sol kolumun dirseğinden, diğeri sağ kolumun bilek kısmından güçlü bir şekilde ayaklarıyla bastırdılar. Aynı anda diğer işkenceciler de biri ipi ayaklarıma dolayarak uzunca bir sopaya bağladılar. Olabildiğince hareketsiz tutmak amacındaydılar. Bu pozisyondan nasıl kurtulacağımı düşünürken ayak tabanlarımda hissettiğim acıyla irkildim.

Falaka başlamıştı. Her vurduklarında sayarak ve hızla artan bir tempoyla vuruyorlardı. Hiç ara vermeden yaptıkları vurma sırasında sayıları karıştırıyor, tekrar baştan saymaya başlıyorlardı. İşkenceciler sayıları ka-

rıştırmaktan hoşnuttular. Hem kendi aralarında şakalaşıyor, hem de histerik bir şekilde gölüyorlardı.

Bir süre sonra durdular ve ayağa kalkmamı istediler. Ama kalkamıyordum. Bunun üzerine kendileri kollarımdan tutup kaldırdılar. Ayakta duramıyordum. İşi uzmanı olduklarından akıl vermeyi de ihmal etmiyorlardı. *“Durma, zıpla. Durursan ayakların şişer, yürüyemezsin.”* Ne kadar düşünceliydiler!

Şişerse şişsin. Hem şişerse ne olacak? Bu durumda tekrar falaka atmayacaklar mıydı?

Koridora çıkardılar. Hala zıplamamı istiyorlardı. Ayaklarım şişmişti. Basmakta zorluk çekiyordum.

Koridorda bekletilirken yüzleştirme yaptıkları diğer insanları içeriye almaya başladılar. Bu durum hiç hoşuma gitmemişti. Neyi, nereye kadar, nasıl söyleyeceklerini bilememenin tedirginliği vardı.

Tekrar odaya aldılar. Benzeri sorular devam ediyordu. Sessiz kalmam sonucu falaka tekrar başladı. Ara verdiklerinde düşünmem için hücreye indireceklerini ancak tekrar yukarıya alacaklarını söylediler. Hücreye girerken gözbağını açıyorlardı.

Hücre soğuktu. Zemin ıslak olduğundan dinlenmek için bile oturamıyordum. Ayakta kalmaktan başka bir şansımdaya yoktu. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum. İşkenceciler tekrar geldi. Gözlerimi bağlayıp yukarı çıkardılar.

Kararımın ne olduğunu sorduklarında aldıkları cevap hoşlarına gitmemiş olacak ki, saldırmaya başladılar. Rasgele vuruyorlardı. *“Yüzbaşı”* diye hitap ettikleri işkenceci sert bir cisimle kafama vurdu. İlık bir sıvının aktığını hissettim. İşkencecilerden biri kafamın yarıldığını söylüyordu. Akan kanı durdurmak için pamuk bastılar. Tekrar vurmaya başladılar. Bu sefer özellikle yüzüme vuruyor, 90 gün ellerinde olduğumu, yeterli olmazsa bir 90 gün de ek süre alabileceklerini söyleyip duruyorlardı.

Sonra beton zemine yatırdılar. Daha önceki gibi bir pozisyon aldirdılar ama falakaya başlamadılar. Her hal-

de yeni bir yöntem deneyecekler derken serçe parmağıma bir kablo bağladılar. Bu arada üzerimdeki elbiseleri de çıkarmaya çalışıyorlardı. Çıplak kalmıştım. Şimdi de cinsel organıma aynı şekilde kablo bağladılar. "Tamam başlıyoruz" komutuyla bütün vücudum acı içinde kaldı. Telefon görüşmesi yaptırdıklarını, görüşmek istediğim biri olup olmadığını soruyor, kahkahalarla gülüyorlardı. Tekrar tekrar elektrik veriyor, sorular soruyor, gülmeye devam ediyorlardı.

Elektrik işkencesi yeterli gelmemiş olacak ki, aynı anda falakaya da başladılar. Falakayla birlikte duyduğum acı daha da artmıştı. Bu işkence seansının ne kadar sürdüğünü hatırlamıyorum. Aşağıya indirdiklerinde yüzüm gözüm şiş, kan içerisinde ve yorgundum.

Hücre ayrı bir işkenceydi. Yukarıdaki işkence seanslarından sonra nem, su, soğuk, uykusuzluk... her biri daha fazla etkili oluyordu.

Üzerinde yatmak için döşek, ranza, battaniye yoktu. Beni işkence için yukarı çıkardıklarında hücreyi ıslatıyorlardı. Uyumak için her şeyden önce ıslak zemine katlanmak zorundaydım. Üzerimdeki elbiseler de ıslaktı. Bu koşullarda kalmaktan dizlerimde sızılar başlamıştı.

Gece-gündüz kavramı ortadan kalkmıştı. Hücrelerin bulunduğu koridorları aydınlatan ampullerin yaydığı loş ışığın dışında her hangi bir ışık görme şansına sahip değildim.

Gözaltının 25. gününde, birlikte alındığım iki arkadaşım Gayrette'deki 1. Şube'ye götürdüler. Onların gidişiyile birlikte işkenceciler bana daha fazla zaman ayırmaya başladı. Artık her işkence seansında 1. Şube'ye gönderilmekle tehdit ediliyordum.

Günler ilerledikçe kirden olsa gerek kaşınmaya başlamıştım. İşkence seanslarının arası uzasa da devam ediyordu. 45. gün 1. Şube'ye götürüldüm. Üsküdar Emniyeti'nde gördüğüm işkenceden dolayı önce kabul etmek istemediler. Sonra kaydımı yaparak hücrelere indirdiler. Kaldığım hücrenin numarası 72'ydı. Tuvalete

yakın olduğu için gözaltında olan diğer kişilerle haberleşme olanağımız oluyordu. Bir süre yukarıya çıkarmadılar. Buradaki hücreler farklıydı. Islak ve nemli değildi. Buna karşılık çok kalabalıktı. Öyle ki, daracık hücrede 7-8-9 kişi kaldığımız günler oldu.

Bulduğum hücreye gözaltına alınmış görüntüsü altında sivil polisler de gönderildi. Bu yöntemi iki defa denediler. Benzeri senaryoyu Üsküdar Emniyeti'nde oynamış ama polis çabuk deşifre olduğu için yanımızdan almışlardı.

Gözaltınının 60. günlerinde Gayrettepe'deki işkenceli günlerim de başladı. **Sahte idam töreni düzenlemek, falaka, elektrik, Filistin askısı, aç ve uykusuz bırakma, açık pencerenin önünde bekletme, soğuk su, kediyle birlikte aynı çuvala koyma, köpeğe ısırtma** gibi çeşitli işkence yöntemleri uygulandı. Günlerin ilerlemiş olması nedeniyle ağırlıklı olarak falaka ve elektrik yöntemleri uygulanıyordu. Silah vermemizi istiyorlardı. İşkence seansları arasında uzun süre koridorda tutuluyorduk.

Gözaltına alındığımda mevsim kıştı ve kar yağıyordu. Şimdi ise dışarıda bahar havası vardı. Anladım ki, bir mevsim boyunca gözaltında işkenceli sorgularda kalmıştım.

12 Eylül döneminde adli müşavirlik 1. Ordu'nun merkezi olan Selimiye Kışlası'ndaydı. Savcılığa ve sorgu hakimliğine çıkarıldım. Her ikisinde de işkence timinden bir polis vardı. Gözdağı ve tehdit unsuru olarak odaya özellikle alınıyorlardı.

Tutuklanmıştım. Artık benimle asker ilgilenecekti. Girişte, avukat görüş yeri olarak kullanılan bölümde sayıları yirmiyi bulan askerler tarafından çırılçıplak soyuldum ve cop, postal ve yumruk eşliğinde **"Selimiye'ye hoşgeldin"** dediler. Yapılan bu işkence nedeniyle 3-4 gün katı yemek yiyemedim.

**“BAĞIR... BAĞIRACAKSIN KIZIM...
BAĞIRACAKSIN...”**

Anlatan: Hayriye Gündüz

(43 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

12 Eylül cuntasından önce İstanbul Belediyesi'nde memur olarak çalışıyordum. O yıllarda, birçok memur gibi ben de Tüm-Der üyesiydim. Tüm-Der içinde verilen sendikal mücadelede yer aldım. 12 Eylül'den hemen sonra Tüm-Der üyesi memurların büyük çoğunluğu işkenceye alındı, tutuklandı. Veya işten uzaklaştırıldı. Tüm bunların bir tek nedeni vardı; geçmişte sendikal hakkımız için verdiğimiz mücadele. Ben de aranmaya başladım.

Cuntanın ilk yıllarında uzun süre yakalanmadım. Ta ki, 1985 yılına kadar...

'85 Mayıs'ında, İstanbul dışında oturan bir arkadaşımı ziyarete giderken başladı her şey. Arkadaşım Necla, Edirne'ye bağlı bir köyde ebe olarak çalışıyordu. 19 Mayıs tatilini birlikte geçirmemizi istemişti. Tatil başlamadan bir-iki gün önce oraya gitmeye karar verdim.

Edirne'ye öğlen indim. Arkadaşım, geleceğimi bildiği için eşiyile beni bekliyordu. Otogarla ev arası minibüsle 15-20 dakikaydı. Az sonra evdeydim.

Öğle yemeğinden sonra köye gidecektik ama gitmeden önce biraz alışveriş yapmak istiyorduk. Bunun için bir süre Edirne'de dolaştık. Güneşli bir gündü. Alışverişten sonra ellerimizde paketlerle köy minibüslerinin kalktığı durağa geldik. Durak oldukça kalabalıktı. Herkes birbirini tanıdığı için durakta başlayan sohbet minibüste de devam etti. Ta ki, önümüzü beyaz bir Renault kesene kadar. Minibüs durunca Reno'dan fırlayan iki kişi mini-

büse doğru koştı. Biri şoförün yanına geldi, diğeri arabaya bindi. Minibüsün Reno'yu takip etmesini söylediler. Yolumuz değişmişti ve herkes tedirgindi. Nereye gittiğimizi bilmiyorduk. Arkadaşım dayanamadı ve *"Beyefendi ne oldu? Neden köye gitmiyoruz?"* diye sordu.

Arabaya binen adam, sert bir cevap verdi:

- *"Susun, Edirne Emniyet Müdürlüğü'ne gidiyoruz. Ben polisim. Bir ihbar var. Hepinizi sorgulayacağız".*

Herkes korkuyla birbirine baktı. Ne olmuştu acaba. Ön taraftan yaşlı bir amca, *"bizim suçumuz yok ki"* dedi.

- *"Kimin suçlu olduğunu, kimin olmadığını oraya gidince göreceğiz"* diye tersledi amcayı.

Ne yapacaktım şimdi? Kendi kendime kızıyordum. Ne işim vardı Edirne'de?.. Üstümde sahte kimlik vardı, arandığım için kendi kimliğimi kullanamıyordum. Ama ciddi bir şeyse kendi kimliğim kesinlikle çıkardı. Ondan sonra... ondan sonrası günlerce işkence...

Yarım saat sonra Edirne Emniyeti'nde ydik. Herkes sırayla yukarıya, sorgu odasına alındı. Sıra bana geldi. Üst kata çıktık. Bir büro görünümündeydi... Hepsi sivil giyimliydi. Masanın arkasında bulunan polis ismimi sordu. Kimlikteki ismi söyledim.

Arkasından sorular peşpeşe gelmeye başladı. Kimlikte memleketim Erzincan gözüktüyordu ve Erzincan'ın ilçelerini soruyorlardı. Neden bu kadar çok soru soruyorlar?

Aradan birkaç dakika geçti. Birdenbire polislerden biri alaycı bir şekilde *"Evet, Hayriye anlat bakalım"* diye konuştu.

"Benim ismim Fatma" diye cevap vermemle yüzüme beni yere savuran bir tokat indi.

Edirne'deki işkenceli sorgum böylece başlıyordu. Aradı arkası gelmeyen sorular, sorular...

- *"Buraya niye geldin? Necla ile ne işin vardı? O da mı örgüte üye? İstanbul'da nerede oturuyorsun? Kiminle randevun vardı? Randevu istiyoruz kızım, randevu..."* Tehditler, küfürler...

Edirne'ye gezmeye geldiğimi söylememle birlikte

yumruklar, tekmeler inmeye başladı. Artık odanın içinde dolanıyordum. Birbirlerine beni tekmeyle atıyorlardı. Ayağa kaldırdılar:

- *"Necla örgüte üye mi?"*

- *"Hayır" dedim. "Necla da, ben de örgüte üye değiliz. Hiçbir ilgimiz yok."*

Tekrar yumruklar, tekmeler. Sordukları her sorudan sonra tokatlar, tekmeler inmeye başlıyordu. Gözlerim bağlıydı. İlk inen tokattan sonra bağlanmıştı. Ama dayak sırasında gevşemişti. Gözbağının altından masa gözüme çarptı bir ara. Masanın üstünde çantam duruyordu. Parçalanmıştı. Birisi her şeyi alıyor, inceliyordu. Makyaj malzemeleri, tarak, mendil... herşey etrafa saçılmıştı. Şefleri konuşmaya başladı:

- *"Evet buraya İstanbul'dan geldiğini anladık. İstanbul'da nerede oturuyorsun?"*

- *"Bize randevu ver, kiminle randevun vardı? Yurtdışına mı kaçacaktın?"... Sorular, sorular... Edirne'ye gelmek suç mu acaba?..*

- *"Bugün sınırdan giren herkesi sorgulayın. Yurtdışından girip bankaya para yatıran herkesi de alın, sorgulayın. Bütün hesap numaralarını kontrol edin. Bu kız buraya neden geldi, öğreneceğiz" diye bağırıyor şef olduğu anlaşılan biri.*

- *"Evet kızım, anlatacak mısın?" diye bana döndü.*

- *"Buraya niye geldiğimi size söyledim. Onun dışından söyleyecek bir şey yok."*

- *"Yani işkenceye devam edin diyorsun..."*

Sustum, konuşacak ne vardı ki? Onlar sürekli konuşuyorlardı. Ve sürekli vuruyorlardı. Şimdi de saçlarımdan tutup çevirmeye başladılar.

Bekliyorum. Bundan sonra ne yapacaklar acaba? Herhalde sırada elektrik ve falaka var. Necla ne oldu acaba? Ona bir şey yaptılar mı? Ya çocuk, çocuğu bırakırlar mı? Çocuğu bıraksalar da ne olacak? 1.5 yaşında. Ya ona da işkence yaparlarsa? O zaman kendimi hiç affetmem.

- *"Düşündün mü? Bizimle sohbete başlayacak mı-*

sın?" diyor işkenceci.

En iyisi hiçbir cevap vermemek, susuyorum yine. Tehditler devam ediyor. "Seni kaybederiz, alındığını kimse bilmiyor" diyor. Arkasında da diğerlerini çıkardı. "Siz çıkın, ben kızıyla yalnız konuşacağım" dedi şefleri... Ve konuşmaya başladı:

- "Gençsin, önünde uzun bir hayat var. Hadi bu işlere bulaştın. Madem şimdi örgütle ilgin yok. Sadece benim dediklerimi yap, sorduğum sorulara cevap ver. Sonra gel 'ben pişmanım' de. Seni ben kendim otobüse bindireceğim. Sadece benim dediklerimi yap yeter. Başka birşeye karışma."

Dinlemiyordum. Aklımda hep küçük Tayfun vardı. Ne kadar zeki, zeki olduğu kadar da sevimli bir çocuktü. Şimdi nerede acaba? Bizi böyle görmemeli, etkilenir, kesinlikle unutmaz. Şef dinlemediğimi fark edince ayağa kalktı, yanıma geldi. Şimdi göz gözeydik, gözlerimin içine bakıyordu. Birden saçlarımdan tutup havaya kaldırdı. Kafamı duvara vuruyordu.

- "Götürün bunu. Alın falakaya. Akli başına gelir orospunun"...

Apar topar başka bir odaya aldılar. Aynı kattaydı. Büronun yan tarafındaydı. Daha küçüktü. Sağa sola koşuşturmalar başladı. Ne zaman başlayacaklar diye düşünürken kulağıma gelen seslere şaşırdım.

- "Bu eteklik giymiş, hem de yırtmaçlı etek. Ne yapacağız şimdi?"

- "Tövbe, tövbe! Hem de ramazan ayında. Bunu böyle yatıramayız ki. Kızım sen ne biçim devrimcisin? Devrimciler böyle mi giyinir? Tırnakları da boyalı, yırtmaçlı etek. Niye pantolon giymedin?"

"Abi içerden bir pantolon getirelim" dedi biri. Apar topar getirdikleri pantolonu geçirdiler üstüme. Bu sorun çözülmüştü. Ama pantolon çok büyüktü. Hemen birinin kemerini alıp taktılar. Ve falaka başladı. İnip kalkan sopalı saymaya başladım. Sayı sayarsam belki acıyı hissetmem. Bir, iki, üç... onbeş... Bir süre sonra sayılar ka-

rıştı. Saymaktan vazgeçtim. Artık hiçbir şey hissetmiyorum, acımıyor. Ayaklarımın uyuştüğunu farkettiler, kaldırdılar. Yürütmeye çalışıyorlar. Yürümüyorum. İstemem de yürüyemem. Ayakta bile duramıyorum. İki kişi kolumdan tutup yürütmeye başladı. Sonra zıplattılar.

“Zıpla kızım, zıpla . Sakat kalırsın” diyorlar. Yürütme, zıplatma faslı bitince şeflerinin karşısına çıkardılar yine. Şefleri yumuşak bir sesle konuşmaya başladı:

- *“Nasılsın, iyi değilsin değil mi? Bak kızım şöyle oturalım. Önce bir sigara-çay iç. Acıkmışsındır, gel güzel bir yemek yiyelim.”*

- *“Ben açlık grevindeyim”* diyorum. Şaşkınlıkla bakıyorlar birbirlerine.

- *“Dayanamaz, birkaç saat sonra yer”* dedi birisi.

- *“Götürün içeriye, devam edin”* dedi şefleri.

İçeriye götürdüler yine. Yere yatırdılar. Yer ıslaktı. Gömleğimin düğmelerini çözmeye başladılar. 1-2 saat önce falakada pantolon giydirecek kadar namusluydular(!) Şimdi soyuyorlar. Göğüslerimden birine kablo bağladılar. Diğer ucu ayak parmağımda kablonun. Bir anda tüm vücudum sarsıldı. Sanki kaslarım, iç organlarım parçalanıyordu. Acıdan dişlerimi sıktım.

“Bağır, bağıracaksın kızım... Bağıracaksın o...” Böyle devam ediyordu.

“Randevu, randevun neredeydi, kiminle buluşacaktın?”... Tekrar eleştiriği artırdılar. Arada soru sormak için kesiyorlar ya da azaltıyorlar. Akım bir azalıyor, bir artıyor. Bu şekilde daha çok sarsıyor. Ve kurtulma şansının her zaman varoldüğünü göstermek istiyorlar. Söylersen bitireceğiz bu işi... Ne kadar zaman geçti acaba? Vücudum lime lime oluyor. Bir türlü bitmiyor. Pantolonu çıkardılar, arkasından etekliği. Kablonun diğer ucu tüm vücudumu dolaşmaya başladı. Bacaklarımdan yukarıya doğru çıkarmaya başladılar. Çırpınmaya başladım. Başımı sağa-sola savurmaya başladığımı farkettiler. Kabloların çıkmaması için daha sıkı tutmaya başladılar. İşkencecilerden birisi başımı bacaklarının

arasına aldı. Kafam sanki mengenenin içindeydi. Midedem bulanmaya başladı, kusacaktım. "Bırakın" dedi şefleri. Apar topar tuvalete götürdüler. Ayaklarımı sürüyerek yürüyordum, ayaklarım çıplaktı. Koridorda Necla'yı gördüm. Çok kısa bir andı. İyi görünüyordu. Beni hemen tuvaletin olduğu bölüme soktular. Elimi yüzümü yıkadım. Tekrar gözlerimi bağladılar.

Bu kez başka bir odaya götürülüyorum. Gözlerini açın dedi birisi, açtılar. Oda çok aydınlık değil, loş ve sürekli lamba yanıyor. Ama ilk anda gözlerimi açmıyorum. Bir süre sonra çevreme bakabiliyorum. Bir arşiv odası. 3 duvar yerden tavana kadar dosyalarla dolu. Yerlerde ise kitaplar, dergiler var. Hepsi sosyalist basına ait. "Kelepçe takın" dedi birisi. Kelepçenin bir ucu masada diğeri benim kolumda, oldukça kısa. Ayağa kalkamıyorum, dönemiyorum.

Gündüz mü, gece mi? Saat kaç, ayın kaçı, kaç gündür buradayım... Oturur oturmaz peşpeşe bu sorular kafama doluyor. Başım çatlayacak gibi ağrıyor. Necla'yı niye bırakmadılar bu kadar gün? Hiçbir şeyi yok. Sadece benimle aynı arabadaydı. Onlara ne yaptılar acaba?

"Uyan, ulan uyan, uyumak yasak"... Orta boylu, kumral, aptal yüzlü bir polis karşımdaki. Arkasında ise daha genç ve zayıf birisi duruyor. "Seni uyutmayacağız" diyor. Oda kalabalıklaşıyor birden. "Demek açlık grevinde bu" diyor birisi.

"İyi, iyi. Birkaç kilo versin. O zaman ideal vücut ölçülerine kavuşur" diyerek vücudumu süzüyor. Hepsi birden gülmeye başlayarak beni süzmeye başladılar. Sinirden kan beynime çıktı. Kendimi kafeste gibi hissediyorum. Ama cevap vermeyeceğim... Saatler geçmek bilmiyor. Nöbetçi bıraktıkları polis gazete okuyor. Su istedim, vermedi. Su yasak dedi. Nedeni, açlık grevinde olmamış. Nöbetçi polis değişti. Sabahki polislerden biri geldi. Aptal yüzlü olanı. Gazete okuyor, radyo dinliyor. Sonra bir anda yanıma oturdu. Sandalyesini gittikçe yaklaştırdı. Ne yapmaya çalışıyor acaba? Birden ellerini vücudumda

dolaştırmaya başladı. Tekmeledim, elim kelepçeli olduğu için kullanamıyorum. *“Çek ellerini ahlaksız”* dedim. Pis pis sırttı. *“Ne var bunda? Biraz da biz bakalım”* diye karşılık verdi. Ellerini çekmiyor. Elleri yukarı doğru çıkınca var gücümle ısıyorum. Ellerim kelepçeli olmasa gırtlığına yapışacağım. İşkenceci acıyla fırlıyor. Elini tutarak uzaklaşıyor. Kendine gelince küfre başlıyor. *“O... ben senden bunun acısını öyle bir çıkartacağım ki...”*

Ertesi sabah tekrar gözlerimi bağlayarak aldılar. Yine büro gibi bir yerdeydik. Şefle karşı karşıyaydık: *“Bak kızım, ben her şeyi biliyorum”* diyerek başladı. Neyi biliyordu? Ne yapmıştım? Tüm bunlar meçhuldü.

Sonra tekrar işkence. Bu kez yöntem değişik. Duvara dayadılar. Etrafımı göremiyorum. Burada dur dediler. Hemen çevreme bakıyorum. Aynı anda tokatı yedim. Sanki saatler geçmiyordu. Arasına düşüyorum. Tekmeleyerek kaldırıyorlar, ayağa diyorlar. Bu ne kadar sürdü hatırlamıyorum. Zaman kavramı yoktu sanki.

Sonra tekrar başka bir odaya götürdüler. Bu kez üst makamdan birisi vardı. Önce nasihat ve arkasından dayak... Yine arşiv odasındayız. Bu kez hepsi başıma toplanmış durumda. Sürekli konuşuyorlar. Aşağılamaya çalışıyorlar.

- *“Aklını başına topl, yalnızsın. Örgüt yok, örgüt bitti. Bak anan-baban da seni terk etmiş. Kaç gündür buradasın. Seni arayıp sordular mı? Sen bu kadar zavallı, hiç kimsenin sevmediği birisin işte.”*

Birden ailem aklıma geliyor. Ailem... yıllar oldu onları görmeyeli. Annem burada olduğumu, işkence gördüğümü öğrenince ne yapar acaba? Acaba onları da aldılar mı? Onlar yine işkence yapacaklar mı? Daha önce yaptıkları gibi...

1981 yılının başlarıydı. Evde kalmıyordum. Ama annem beni görmek istediği zaman arada bir uğruyordum. O gün yine kısa bir süre kalıp çıkmak için uğradım. Kapıyı kardeşim açmıştı. Beni görünce şaşırıldı. *“Abla hemen git, içeri girme”* dedi. Ne olduğunu sor-

dum. *"Annemi, Cemile ablamı, babamı polisler götürdüler. Gece evi bastılar. Silahlı polisler. Çok korktuk."* Onları sakinleştirip hemen evden çıktım. Ondan sonra birkaç gün annemden hiç haber alamadım. Benim yüzümden işkence görmelerine çok üzülmuştüm.

İşkenceden ailem de nasibini almıştı

Az önceki polis konuşmaya devam ediyordu.

- *"Sizin ne ananız, ne babanız var. Sevgisiz büyümüşsünüz. Kimse sizi sevmediği için terörist olmuşsunuz. Yalnızsınız, yanınızda hiç kimse yok. Hani halkınız?"*

Hayır yalnız değiliz. Biz hiçbir zaman yalnız olmadık ki... Annemin dediği gibi. Nasıl anlatmıştı gördüğü işkenceleri, nasıl anlatmıştı direndiğini?

"Bizi Gayrettepe'ye götürdüler. Seni biz saklıyormuşuz. 'Koskoca kız, üniversiteyi bitirmiş. Gidin kendiniz bulun' dedim. Ondan sonra dövmeğe başladılar. Bacaklarım mosmor oldu. Sonra ayaklarıma bir şey bağlayıp sopayla vurdular. Çok acıdı. 'Konuş ulan o...' diyorlar. 'Ben beş vakit namaz kılıyorum' dedim. Güldüler. Ondan sonra parmaklarıma tel bağladılar. Elektrik verdiler. Zangır zangır titredim. 'Bu kız ne yaptı böyle, niye arıyorsunuz, erkek değil ya' dedim. Daha çok dövdüler. Sonra beni yine arabaya bindirip bir yere götürdüler. Bizi Hayriye'ye götürceksin diye sokaklarda dolaştırdılar. Florya taraflarında bir yere götürdüler. Ormanın içinde. Silahı çıkarıp kafama dayadılar. 'Ya kızını getirirsin ya da seni öldürürüz' dediler." Böyle anlatmıştı annem kendisine yapılan işkenceleri.

İşkenceci konuşmaya başlıyor yine. *"Sana müzik dinletelim mi?"* diyor. Ve teypten Emel Sayın'ın sesi yükseliyor. *"Kız sen İstanbul'un neresindensin?"*... Arkasından işkenceci başlıyor aynı sözleri söylemeye. Böyle sürüp gidiyor. Artık Edirne'de kaldığım 10 gün boyunca dinleyeceğim müzik başlıyor böylece. Emel Sayın'la beraber söylüyorlar bu parçayı.

İşkenceci sırasıyla sayıyor; Ortaköy, Bebek... değil

mi? Peki Topkapı, Bakırköy... Aksaray, Beyazıt... Beyazıt... çocukluğumun büyük bölümünün geçtiği yerler... Çocukluğum, annem, kardeşlerim. Kardeşim Beyazıt'ta öğrenciydi işkenceye alındığı günlerde. Ortaokul öğrencisi. Henüz 14 yaşındaydı. Annem ne kadar korkmuştu o gün, ona tecavüz edecekler diye. Ne kendi gördüğü işkenceler, ne de ona yapacakları işkence. Hiçbir şey o kadar etkilememişti onu; *"Evi bastıklarında önce onu aldılar. Kız uyuyordu. Yataktayken üstüne silah çevirdiler. Kızların odası var ya. Sen orada kalırsın diye önce oraya girdiler. Senin kitaplarını görünce hepsini yere attılar, yırttılar. Şubede kıza bir şey yapmasınlar diye yanımdan ayırmadım. Bir ara sorgu diye aldılar. Bir bakıtım çığlıklar geliyor. Hemen koştum. İri yarı bir polis kıızı yere yatırmış, üstüne abanmış. Tecavüz etmeye çalışıyordu. Adamın üstüne yürüdüm, kıızı nasıl kurtardım bilmiyorum. Cemile çok korkmuştu. 'Ahlaksızlar, namussuzlar' diye ağzıma geleni söyledim. Amirleri geldi, ne oluyor diye. Sonra da 'tamam kızına bir şey yapmayacaktık' diyorlar. Ondan sonra hiç yanımdan ayırmadım. Tuvalete gitsem de yanımda götürdüm. Oradaki kızlara da çok kötü şeyler yapmışlar. Biri de hamileymiş üstelik. Ahlaksızlar, bunlarda hiç insanlık yok kızım."*

Kardeşim daha 14 yaşındaydı o zamanlar. Şimdi büyümüştür, nasıl oldu, şubenin etkisinden kurtulabildi mi acaba? Ne kadar kötü olmuştum bunları duyunca. Annem beni suçladı. Ama ben ne söyleyeceğimi bilemedim. İlk defa ailemin karşısında sessiz kalıyordum.

İşkenceci yine konuşuyor, konuşuyor. Sevgi, işte bunların sevgisi, işte bizim sevgimiz.

Zayıf, ufak-tefek olan işkenceci geliyor bir sabah. *"Seni İstanbul'a göndereceğiz. Oradakiler seni bekliyorlar. Oraya gidince bizi mumla arayacaksın"* diyor. Demek İstanbul'a gideceğim sonunda.

Birkaç gün sonra İstanbul'dan gelen polislerle ayrılırız Edirne'den. Edirne'de başlayan işkence İstanbul'da devam edecek artık.

Gayrettepe'ye gidiyoruz. Şubede beni Fikret Işınkalar karşıyor. *"Evet Hayriye, nihayet beraberiz. Seni elimizden kaçırdığımız günü hatırlıyorsun değil mi? Bizim salaklar yüzünden kaçtın, aptal herifler."* Bu karşılaşmanın ardından sorular ve işkence başlıyor. Önce arka arkaya sorulan sorular, sonra tek bir soru:

- *"Nerede kalıyorsun, bizi kaldığın yere götüreceksin. Buradan adres vermeden çıkamazsın."*

- *"İsteğiniz adres olsun. Annemlerin evinin adresini vereyim. Ama gerek yok. Siz orayı iyi bilirsiniz"* diyorum. Aklıma yine annem ve kız kardeşlerim geliyor. Onlar da burada işkence gördüler...

"Bizimle dalga geçme o..." diyerek tokat indiriyor yüzüme. Duvara savruluyorum. Arkasından tekmeler iniyor üstüme. O anda odanın bir köşesinde bizi izleyen birini görüyorum. Takım elbiseli, esmer bir adam. Orta yaşlı. Kim bu diye düşünüyorum. Daha sonradan bunun Aydın Barış olduğunu öğrendim.

Aydın Barış, hiç konuşmuyordu. Sadece bizi izliyordu. Fikret Işınkalar sorulara devam ediyordu. *"Evet mi, hayır mı?"* *"Hayır"* diye cevap verdim. Çılgın gibiydi. Tekrar saldırmak üzereyken Aydın Barış elindeki kağıdı uzattı. Şöyle bir baktı, şaşırmıştı. *"Açlık grevinde misin?"* diye sordu. *"Evet"* diye cevap verdim. Bir şey söylemeden çıktı. Az sonra geri geldi. Gözlerimi bağlayıp hücreye indirdi. Sürükleyerek götürüyor, merdivenlerden inerken tekmeliyordu. Bir ara yuvarlandım.

Sabah tekrar yukarı çıkardılar. Açlık grevine devam edip etmediğimi sordu önce. Neden açlık grevi yapıyorsun dedi. Nedenlerini anlattım. Bir şey söylemedi. Aydın Barış yine oradaydı. Bu kez açlık grevini bırakmak için baskı yapmaya başladılar. *"Yiyecek bir şey aldıralım mı?"* dedi. İstemediğimi söyledim. Israr ediyorlardı. *"Bak istersen sana süt, bisküvi aldıralım. Şimdi yemek yiyemezsin, midene dokunur"...*

Cevap vermiyordum. Bu kez iyice sinirlendi. *"Yiyeceksin ulan"* diyerek üstüme yürüdü. Rasgele vuruyor-

du. Diğeri müdahale etti, bıraktılar. Tekrar aşağı indirdiler. Birkaç saat sonra tekrar çıkardılar. Tekrar zorla yemek yedirme girişimleri. Akşama doğru tekrar çıkardılar. Fikret Işınkaralar “*Şimdi sana şöyle sulu bir yemek vereceğiz. İçinde her şey var. Onu yiyeceksin. Hele bir yeme*” dedi. Ne oluyor, ne yapacaklar acaba diye düşünürken iki polis beni gelip aldı. Az sonra bir ekip otosuyla şubeden ayrıldık.

Nereye gidiyorduk? Hastaneye gelince durduk. Zorla serum takacaklardı herhalde. Ne yapmam gerekiyordu? Bunları düşünürken doktorun yanına çıktık. Eğer doktor da zorlarsa tartışacaktım.

Doktor muayene etti, serum takılması gerektiğini söyledi. “*Taktırmayacağım*” dedim. Neden takılması gerektiğini, açlık grevinin zararlarını anlattı. Ben de işkencenin insanlık suçu olduğunu, neden açlık grevi yaptığımı anlattım. Doktor fazla zorlamadı. Şubeye geri döndük. Yine Fikret Işınkaralar karşımdaydı. Açlık grevini kendi irademle yaptığımı, neden yaptığımı yazmamı istedi. İşkence bir insanlık suçuymuştu, ben de bunu protesto etmek için açlık grevi yapıyordum. Bu benim en doğal ve meşru hakkımdı. Bu yazıyı görünce tekrar tehditlere, küfürlere başladı.

İstanbul’da kaldığım 10 gün boyunca aynı baskılar, dayaklar devam etti. Fikret Işınkaralar tıpkı bir psikopat gibiydi. Bazen gece yarısı aşağı iniyor, hücreye dalıyordu. Günde birkaç kez yukarı çıkarıyordu. Sürekli tepkimi ölçüyor, rahat olmamam, sürekli gergin bir bekleyiş içinde olmamı sağlamaya çalışıyordu. Bu değişik biçimlerde oluyordu. Bazen kaba dayak, bazen zorla yemek yedirme girişimi... Birkaç kez de aileni buraya getireceğiz diye tehdit etti. Hiçbir tepki vermeyince vazgeçti.

1985 yılında gözaltına alındığımda Edirne ve İstanbul’da 20 gün gözaltında kaldım. Daha sonra çıkarıldığım mahkemede tutuklandım.

“BANA KURULAN KOMPLOYU BOZMAK İÇİN DGM SAVCISINA TESLİM OLDUM. SAVCI ŞUBEYE GÖNDERDİ VE 30 GÜN GÖZALTINDA İŞKENCE GÖRDÜM”

Anlatan: Erol Özbolat

(37 yaşında, Çankırı Hapishanesi'nde tutuklu)

11 Şubat 1991 günü, önceden hazırlanan bir komployu boşa çıkarmak için, DGM'ye giderek teslim oldum. Çünkü, Ankara'da arkası arkasına silahlı eylemler yapan devrimcileri yakalayamayan DGM savcıları, polis ve MİT bir komplo hazırlayarak, basında beni eylemleri yapan kişi olarak lanse etmeye başlamıştı. Amaçları; hem ne kadar becerikli olduklarını göstermek, hem de teşhirin ardından beni katletmekti. Buna izin vermemek için teslim oldum. Aynı gerekçe ile gözaltına alınan Birtan Altunbaş, komployu kabul etmediği için işkence yapılarak katledilmişti. Birtan Altunbaş'ın işkenceyle katledildiği Adli Tıp raporuyla ispat edildi.

Komployu hazırlayan DGM savcılarının, polisin, MİT'in komployu sürdürmek için her türlü yönteme başvuracakları ortaya çıkmıştı. Bu nedenle teslim olmadan önce, basına yaptığım bir açıklama ile komployu kamuoyuna duyurdum. Yaptığım açıklama 24 Ocak 1991 tarihli Günaydın gazetesinde yayınlandı. Ancak komplo sahipleri komploda ısrar ederek basın yolu ile silahlı eylemlerin “faili” olduğuma yönelik teşhiri sürdürdüler. Bunun üzerine 11 Şubat 1991 günü avukatlarım ile birlikte DGM savcılığına giderek teslim oldum. Ankara DGM Savcısı Nusret Demiral ifademi alarak beni siyasi şubeye teslim etti.

DAL (Derin Araştırmalar Laboratuvarı) denen işkence merkezine götürüldüm ve işkence başladı. Gözlerim

bağlanarak götürüldüğüm bu işkence merkezinde gözaltı süresi 15 gün olmasına rağmen 30 gün tutuldum ve işkence gördüm. Kaç gün olduğunu kestiremediğim bir süre ayakta tutuldum. Kaba dayağa maruz kaldım. Daha sonra bir sedyeye bağlanarak soğuk su işkencesine tabi tutuldum. Askıya alınıp ıslatıldıktan sonra elektrik verildi.

Zaman kavramını yitirdiğim için, bana bu işkenceler kaçınıcı günlerde yapıldığını bilmiyorum. Bana zorla hap biçiminde ilaç verildi. İradem ortadan kaldırılmak istendi. Her işkence seansı artık bayılmaya yaklaştığım anlarda kesildi ve sürüklenerek tekrar hücreye getirildim. Bu işkenceler yapılırken elle cinsel tacize de maruz kaldım. En sık tekrarlanan işkence ise; geceleri dışarıya çıkarılarak her beş-on dakika içinde, bir kova suyun başımdan aşağı dökülmesiydi. Bu işkence seansları da, donma noktasına gelip, yere yıkıldığım anlara kadar sürdürüldü.

Gözaltının ilerleyen günlerinde araziye çıkarıldım ve kaçmam istendi. Amaç; kaçarken vuruldu diyerek katletmekti. Bütün bu işkenceler boyunca parça parça komplonun altı işkenceli ifadelerle doldurulmaya çalışıldı. Başından itibaren işkenceli sorguları bizzat işkence merkezine gelen DGM savcılarını yönlendirdi. İşkenceli sorgulara DAL'a gelerek katılan DGM savcılarını; **Nusret Demiral, Talat Şalk, Nuh Mete Yüksel**'di. DGM savcılarının hazırladığı senaryoların altına imza attırmak için her defasında işkenceye maruz kaldım. Bir aylık gözaltı süresinin son dokuz günü işkence yapılmadı, işkence izlerinin geçmesi için beklendi. 30. gün DGM'ye çıkarıldım ve işkence altında imzalatılan ifadelere dayanılarak 11 Mart 1991 tarihinde tutuklandım. DGM savcılarının marifeti yalnızca işkence seanslarını yönetmek değildi. Sahte belgeler de hazırladılar. Bu belgeler dava dosyasında mevcuttur. Hazırlanan bu komplo sonucunda "**idam cezası**" verildi.

Bana işkence yapan polisler:

İbrahim Dedeoğlu (Son seçimlerde MHP milletvekili adayıldı); Tim Şefi, yaptığı işkencelerden dolayı suÇ duyurusunda bulunmamıza rağmen hakkında hiÇbir işlem yapılmadı. SuÇ duyurularımız dava dosyasında mevcuttur. DGM savcılarını suÇ duyurularımıza kulak tırkarken İbrahim Dedeoğlu TKP-B davasından gözaltına alınan İmdat Halis'e Mehmet Ozan'la birlikte işkence yapmaktan dolayı yargılandığı davadan ceza aldı. Ali Rıza iŐek; Komiser. Alpaslan Baz; Kodu, "Minik" olan polis. Diğer işkenceye katılanların ise tip ve isimlerini bilmiyorum.

**“AÇLIK GREVİ YAPTIĞI VE İFADE VERMEDİĞİ
İÇİN ÖRGÜT TAVRI GÖSTERMİŞTİR”**

Anlatan: Metin Yavuz

(36 yaşında, Bartın Hapishanesi’nde tutuklu)

Uzun yıllar sosyalist basında çalıştım. Önce Yeni Çözüm dergisi, bu dergi kapatıldıktan sonra da Mücadele dergisinde çalışmaya başladım.

29 Nisan 1991 günü dergimizin Elazığ Bürosu’na gittiğimde polis karakoluyla karşılaştım. Burada bulunan büro çalışanları ve misafirlerle birlikte gözaltına alındım. Elazığ’da işkence merkezi olarak bilinen **1800 Evler’e** götürüldüm. Burası, resmi olarak Özel Harekat Dairesi denilen kontrgerilla üssünün içinde bulunan bir binadır. Bu binadan içeri girer girmez kaba dayak ile karşılandım. İşkenceyi ve keyfi gözaltıyı protesto ettiğimi belirtip, ifade vermeyeceğimi ve açlık grevine başladığımı söylediğimde kaba dayak daha da yoğunlaştı.

Sistemli işkence, soğuk suyun altına tutulmamla başladı. Daha sonra askıya aldılar, elektrik verdiler. Askıda, özellikle sol kolum sakatlanana kadar bekletildim. Saatlerce süren askı işkencesinden sonra tekrar sorguya alındım. Sordukları sorulara cevap vermemem üzerine daha da saldırganlaşıyor, rasgele tekme-yumruk vuruyorlardı. İstediklerini elde edemeyince yeniden askıya alarak sorguya devam ettiler. Özellikle, ilk 2-3 günde yoğunlaşan bu işkence seansları aynı şekilde, benimle birlikte gözaltına alınan Ahmet Güder ve diğer insanlara da uygulandı. Polis, kendi yazdığı senaryoyu kabul ettirmeye çalışıyordu. Sorgulardan bir şey çıkmayacağını anlayan Elazığ polisi, bir yandan ölüm tehditleri savururken, bir yandan da komplo hazırlıklarına

başlamıştı.

Gözaltının 3. günüydü. Beni ve Ahmet Güder'i minibüse bindirip Hozat yolu üzerindeki boş bir alana götürdüler. Minibüs durur durmaz yola 10-15 metre uzaklıkta bir yere Ahmet'i indirip götürdüler, beni de indirdikten sonra hemen tekrar minibüse bindirdiler. Kısa bir süre sonra da Ahmet'i getirdiler. Bu kez yanlarında daha önce hazırladıkları bir paket vardı. Senaryoya göre, bu, benim tarafımdan Ahmet'e saklanmak üzere verilmiş, içinde silah ile çeşitli yayınlar bulunan bir paketti. Minibüs tekrar yola çıktı ve 1800 Evler'e dönerken telsiz mesajıyla Ahmet'in gösterdiği yerden paketin bulunduğunu söylediler. Tabii, ne böyle bir paket vardı, ne de Ahmet'in böyle bir ifadesi. Senaryo için hazırlanan tutanağı da imzalamadık.

16 günlük gözaltından sonra mahkemeye çıkarıldık. Mahkemeye çıkarılmadan önce de, Elazığ Siyasi Şube'de o dönem görevli olan ve bizim sorgumuzu yöneten Komiser Zeki Ateş -ki bu işkenceci, daha sonra da Elazığ'da 3 kişinin katledilmesinden de birinci dereceden sorumludur-, *"Tamam bu kez 1-0 yenildik, ama bundan sonra böyle olmayacak"* demiş ve Murat denilen diğer bir işkenceci de *"Sen, 12 yılı cebinde bil. Sana ceza vereceğiz"* demişti. Zaten daha savcılık sorgusu sırasında nasıl bir senaryo hazırladıkları da açığa çıkmıştı. Ahmet'in imzası taklit edilerek benim aleyhime bir ifade düzenlenmişti. Ve böylece tutuklandık.

Tutuklandıktan sonra doktora çıkarıldım. Sol kolumun hiç tutmamasına, kısmi felç durumu oluşmasına ve işkence izlerinin çok belirgin olmasına rağmen doktor Rifat tarafından **"sağlam"** raporu verildi. Daha sonra işkenceciler hakkında yaptığım suç duyurusu da **"Memurun Muhakematı Kanunu"** gereğince İl İdare Kurulu tarafından reddedildi.

Erzincan DGM'deki yargılama sırasında ise Elazığ polisinin komplosu devam ettirildi, yargılanma bunun üzerine şekillendirilmeye çalışıldı. Ahmet Güder adına

hazırlanan ifade tutanağının sahte olduğu ve bunun için Adli Tıp'a incelenmek üzere gönderilmesi talebimiz, uzun süren ısrarımız sonucu kabul edildi. Adli Tıp'tan gelen sonuç, belgelerin "**16'da 16 sahte**" olduğunu ortaya koyuyordu.

Ancak bu sonuç da mahkemenin kararını hiç etkilemedi. Tam da **polisın söylediği gibi** 12 yıl 6 ay ceza verildi... Polisin komplosu açığa çıkınca mahkeme gerekçeli kararını şöyle açıklamıştı: "*Açlık grevi yaptığı ve ifade vermediği için örgüt tavrı göstermiştir*"... Bu ceza aynı şekilde **Yargıtay tarafından da onaylandı**.

Bu karar tam bir hukuk skandalıdır. Bir kişinin kendi aleyhine ifade vermeye zorlanamayacağı, susma hakkı olduğu yasalarda da belirtilmiş, susma ve ifade verme kendini koruma olarak tanımlanmıştır. Durum böyleyken DGM'nin "*Açlık grevi yaptığı ve ifade vermediği için örgüt tavrı göstermiştir*" gerekçesiyle 12 yıl 6 ay ceza vermesi ve bu cezanın da Yargıtay tarafından onaylanması açıkça yasa ve hukukun ihlalidir. İşkence nin bir devlet politikası olduğunun da göstergesidir.

“16 DEFA GÖZALTINA ALINDIM VE HEPSİNDE DE İŞKENCE GÖRDÜM”

Anlatan: Sadık Çelik

(28 yaşında, Bursa Hapishanesi'nde tutuklu)

1992 yılında Zonguldak'ta yayınlanan yerel **Mücadeleci İşçi** gazetesi, 1993'ten itibaren Mücadele gazetesi temsilciliği ve son olarak da Kurtuluş gazetesi temsilciliği yaptım. '91 ve '95 yılları arasında 16 defa gözaltına alındım. Bunların dışında kimlik tespiti bahaneleriyle polis tarafından yolda, bürodan çıkarken durdurulup taciz edilme gibi baskılara da maruz kaldım. Çalıştığım gazetelerin muhalif özelliği nedeniyle sürekli olarak polisler tarafından muhabirliği bırakmam doğrultusunda baskılara uğradım. Hemen hemen tüm gözaltılarda gerekçe “muhabir” olmamdı. Şimdi, bu gözaltılarımın bazılarından bahsedeceğim:

İkinci gözaltına Ocak '92'de alındım. Hem gazetecilik yapıyor, hem de üniversite öğrenimime devam ediyordum. Seçimler önce vaat edilenleri DYP-SHP hükümetinden talep etmek için Milli Eğitim Bakanlığı'na dilekçe vermek istememiz çevik kuvvet ve polis tarafından engellendi. Yaklaşık 100 kişi gözaltına alındık. Tekme, yumruk, cop darbeleri ve küfürlerle yerlerde sürüklenecek belediye otobüslerine bindirildik. **Ankara DAL'a** gidene kadar saldırılar otobüste de devam etti.

Şubeye gelince, araçlardan yine dövülerek indirildik. Üzerimizdeki her şeyi zorla boşalttılar. Uzun bir süre ayakta bu şekilde beklettiler. Bir süre sonra sorguya alındım. Kısa bir sorgudan sonra hücreye konuldum. Hücrelere giren 1.60 boylarında, esmer tenli, zayıf yapı-
lı bir polis hücrelerde bulunan herkese kaba dayak atı-

yordu. Buna "hoşgeldin" dayağı diyorlardı. Saatte bir ad, adres, iş gibi bilgileri soruyorlardı. Yüksek sesle hoparlörden işkence seslerini, "Mehter Marşı"nı dinletiyorlardı. Kaldığım 5 günlük gözaltında kaba dayak, haya burma, soğukta bekletme, uyutmama işkenceleriyle karşılaştım. Mahkemeye çıkarıldığımızda sesinden tanıdığım, aşırı kilolu, 1.70 boylarında, hafif sarışın, faşist bıyıklı, gözlüklü, vücuduna oranla kafası küçük olan polis bana işkence yapanlar arasındaydı. Savcılıktan sonra 7-8 kişiyle birlikte Ankara'nın bilmediğim bir semtinde serbest bırakıldık.

7 Mart 1992'de **Zonguldak Halk Kültürünü Araştırma ve Dayanışma Derneği**'nde oturuyordum. İşkenceciler derneğin kapısını kırarak yaptıkları baskında 43 kişiyle birlikte gözaltına alındım ve iki gün tutuldum. Benzer işkenceleri gördüm.

18 Ocak 1993'te Zonguldak-Ereğli Halkevi'nde iken, akşam saatlerinde derneğe gelen iki sivil polis tarafından (birinin ismi başkomiser Halis Çelik) Anadolu marka bir araca bindirilerek zorla kaçırıldım. Götürüldüğüm Ereğli Emniyeti'nde 4-5 saat tutulduktan sonra Zonguldak polisi beni kırmızı renkli bir renoya bindirerek Zonguldak Emniyeti'ne götürdü. Daha girişte 10-15 polisin saldırısına uğradım. Zorla ayakkabılarım çıkarıldı, ayaklarıma sopa ve coplarla vuruldu. Yaklaşık yarım saat sonra karanlık bir odaya alıp üzerinde iki tane güçlü projektörün olduğu bir masanın karşısına oturtular. Karşımda soru soran işkenceci kısa boylu, ela gözlü, kısa saçlı, zayıf yapılı idi. Zorla ifade almaya çalıştılar, vermeyince siyasi şube müdürü beni yere yıkıp boğazımı sıkmaya başladı. O sırada Necmi... adlı polis de vurmaya başladı. İki gün sonra çıkarıldığım mahkemeden serbest bırakıldım.

Haziran 1993'te Zonguldak merkezinde bulunan Mandenci Anıtı önünde iki sivil polis arkadan koluma girek Vakıf Pasajı'nın içine sokmaya çalıştılar. İsmimi ve gazeteci olduğumu bağırıma başlayınca yere yıkıp

üzerime çıktılar. Bir taraftan da konuşmamam için ağzıma telsiz sokmaya çalıştılar. Öğle vakti olduğu için etraf kalabalıktı. Polis çevrede toplanmış olan halktan yardım istedi. Kimse yardım etmedi.

Çağırdıkları bir kaç polisle birlikte arabaya zorla bindirip döşemeye yatırdılar ve sırtıma bir polis oturdu. Bu şekilde Zonguldak Emniyeti'ne götürüldüm. 2 gün sonra serbest bırakıldım. Aradan iki gün geçmişti ki, yolda yürürken tekrar gözaltına alındım. Yanımda duran kahverengi sivil bir otonun içinden inen üç polis kafa silah dayayarak "kaçarsan vururuz" tehdidiyle durdurdular. Başkomiser Yusuf... ve yanındaki bir sivil polis tehdit ederek muhabirliği bırakmamı istediler.

'95 yılı içerisinde Kurtuluş gazetesi satarken, dağıtırken çok sayıda gözaltına alındım ve bilinen işkence yöntemlerine maruz kaldım. Son olarak 23 Aralık 1995 tarihinde, Zonguldak'ta gözaltına alındım, askı, elektrik, kaba dayak, tazyikli su işkenceleri gördüm ve çıkarıldığım mahkeme tarafından tutuklandım

“İŞKENCELİ SORGULARIMI MEHMET AĞAR YAKINDAN TAKİP ETTİ”

Anlatan: Yasemin Okuyucu

(28 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

10 Şubat 1992 tarihinde, İstanbul'da şüphe üzerine gözaltına alınmış, Gayrettepe'ye götürülmüştük. Kim olduğumuzu bile bilmiyorlardı. İşkenceye düz askıya alarak başladılar. Buna bir süre sonra vücudun değişik yerlerinden verdikleri elektriği eklediler. Bir süre de böyle devam etti. Sonra indirip kaba dayak eşliğinde konuşmaya, sorular sormaya başladılar. Kimliğimi daha önceki gözaltından öğrenmek onları sinirlendirmişti. Askıya ve elektriğe devam ettiler...

Büyük bir hızla üzerimi giydirip kamyonet gibi bir arabaya attılar. Bir ormandaydık. Kaba dayak, küfür sürerken kafamı su dolu olan bir yere sokarak, suyun içinde tutmaya başladılar. Bu nefessiz kalana kadar devam ediyor, arada biraz nefes aldırıp tekrar aynı şeyi yapıyorlardı. Bunun ardından öldürmekle tehdit etmeye başladılar. Kulağımın dibinden ateş ederek bunu inandırıcı kılmaya çalıştılar.

Geceyi buz üstünde bekletilerek, zaman zaman da kaba dayaklarıyla geçirdim. Askı tekrar başladı. Sıra Filistin askısındaydı. Cinsel tacizle ve elektrikle devam etti işkence. Arada indirip soğuk suyla ıslatıyor elektriği bunun arkasından veriyorlardı. Kimi zamanda zıplattırmaya, yürütmeye çalışıyorlardı... Kaldığımız evin anahtarlarını getirip gösterene kadar bu şekilde devam etti. Sonrasında ise *“her şey açığa çıktı, her şeyi biliyoruz”*un üzerinden konuşmaya, o dönem boyunca yapılan eylemleri sıralamaya başladılar. SDB'lere ulaşmış

olmak onları öyle mutlu etmişti ki eylemlerin kimlerle, nasıl yapıldığından çok, sadece kabul ettirmek önemli hale gelmişti.

Onlarca eylemin "failini" bulmak İstanbul'da ki görevinden ayrılmak üzere olan Mehmet Ağar'a nasip olmuştu. Başarılı bir operasyona imza attığını düşünen Ağar işkenceli sorguları da yakından takip etmiş buna Fikret Işınkaralar gibi bir dönemin tanınmış işkenceci şefleri de ortak olmuştu.

16 gün sonra DGM'ye çıkarılarak tutuklandım.

**“İŞKENCECİLER BİR YANDAN ORUÇ
TUTUYORLAR, DİĞER TARAFTAN İŞKENCE
YAPIYORLARDI. HATTA BİZLERE BU AYDA
İŞKENCE YAPARAK “SEVAP”
KAZANDIKLARINI SÖYLÜYORLARDI”**

Anlatan: Süleyman Matur

(39 yaşında, Bartın Hapishanesi’nde tutuklu)

10 Mart 1992 günü akşam saat 20.00 civarında misafir olduğum evden gözaltına alındım. Alınma esnasında kaba dayakla birlikte işkenceler başladı. Bu durum yol boyunca devam ettirilerek Malatya Emniyet Müdürlüğü’ne getirildim.

İlk anda gözlerim bağlı, ellerim arkada kelepçeli bir şekilde tabutluk tabir edilen, oturmanın, eğilmenin ve dönmenin dahi mümkün olmadığı yerde bir kaç saat bekletildim. Bu süre zarfında kimliğimi tespit etmeye çalışmışlardı. Ardından da işkenceler başladı.

İlk günler işkenceler yoğun bir şekilde devam etti. Bu süre zarfında bütün işkence yöntemlerini peş peşe uyguluyorlardı. Askıya alma, elektrik verme, haya burma ve üzerime tazyikli soğuk su sıkma sürekli yapılan işkencelerdi. Diğer işkence türleri ise, bunlarla birlikte zaman zaman uygulanıyordu. Bu süre içinde tabutlukta tutulma devam etti. Gözaltının dördüncü günü hastaneye kaldırıldım. Daha sonra da işkenceler devam etti.

Ayrıca sorgu süresince, birlikte gözaltına alındığım arkadaşları koz olarak kullanma, tehdit, psikolojik baskı sürekli kullanıldı. Yine evinden gözaltına alındığım kişiye de işkence yapıldı ve bununla bana şantaj yapıldı.

Gözaltı süresince MİT ve JİTEM’den ekiplerin de sorguya girdiğini konuşmalardan anladım. Ayrıca İstanbul’dan da sorgu için ekip gelmişti. Bunlardan biri de Fikret Işınkaralar’dı.

Gözaltına alındığımız dönem, “**Ramazan Ayı**” idi. İşkenceciler bir yandan oruç tutuyorlar, diğer taraftan işkence yapıyorlardı. Hatta bizlere bu ayda işkence yaparak “**sevap**” kazandıklarını söylüyorlardı.

Sorgu sonrası “doktorlar” (Adli tabip olduklarını söylüyorlardı) işkencenin yapıldığı yerde bizleri muayene ettiler. Belirgin işkence izleri olmasına ve uyarılarımıza rağmen rapor verilmedi.

16 gün sonra Malatya DGM’ye çıkarıldım. Ve tutuklandım. Yargılama sonucu 22 yıl hapis cezası aldım.

“ADANA, ANKARA, İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜKLERİNDE İŞKENCE GÖRDÜM”

Anlatan: Sevgi Saymaz

(33 yaşında, Çanakkale Hapishanesi'nde tutuklu)

24 Mart 1992'de, Adana'da, caddede yürürken polisin saldırısına uğradım. Arkadan ellerimi ve ağzımı tutarken bir taraftan da sürekli vuruyorlardı. Yaklaşık olarak, 20-25 kişilik bir polis grubunun ortasıyaydım. Tekme, tokat ve silah dipçikleriyle linç etmeye çalışıyorlardı.

Resmi bir polis otosuna bindirip karakola götürdüler. Aynı şeyler orada da devam etti. Kısa bir süre sonra sivil bir otoyola bindirilip, Adana Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüm. Yolda tabancalarını kafama dayayıp “*seni yaşatmayacağız*” diyerek tetik düşürüyor, ölümle tehdit ediyorlardı.

Yüzüm, başım, elbiselerim kanlanmıştı. Emniyette tehdit ve kısa bir işkençe seansından sonra basına gösterildim. Sonra “*seni öldürmeye götürüyoruz*” diyerek sivil polis otosuna bindirdiler. Hastaneye götürdüler. Başıma dikiş atıldı. Yüzüm ve tüm vücudum yara bere içindeydi. Tekrar emniyete götürdüler.

Buz kalıbına yatırdılar, elektrik verdiler. Kaldırıp aşırı sıcakta beklettiler ve tekrar buz kalıbına yatırdılar. Bunu, birkaç kez tekrar ettiler. Daha sonra “buna alıştı” deyip askıya aldılar. İndirip tazyikli suya tuttular. Tekrar askıya alıp boynuma, ayaklarıma ağırlık yükleyip, askıda elektrik verdiler. Aralarda cinsel tacizde bulunuyor, tecavüzle tehdit edip, küfrediyorlardı.

Birbirlerine “**hocam**” diye sesleniyorlardı. Gözaltına alındıktan bir gün sonra “*sizden korkmuyoruz*” deyip

göz bandını çözdüler. Bana işkence yapanların yüzlerini gördüm. Birincisi; 1.80-1.85 boylarında, 30-35 yaşlarında, kumral düz saçlı, geniş alınlı, küçük ve hafif çekik gözlü birisiydi. İkincisi; 40-45 yaşlarında kır saçlı, 1.70-1.75 boylarında kırışık yüzlü kumral, hafif göbekliydi. Bir diğeri; 1.85 boylarında zayıf, sarışın, düz saçlı, mavi gözlü, arasına Ege ağız konuşan biriydi. Mehmet diye ismini ağızlarından kaçırdıkları ise 25 yaşlarında, 1.70-1.75 boylarında kumral, dalgalı saçlı, kahverengi gözlü, boyuna göre kilolu biriydi. Bir diğeri; 1.70 boylarında, zayıf, esmer düz siyah saçlı, siyah gözlü, saçları alın kısmından hafif dökülmüş biriydi.

Yukarda saydığım işkence biçimleri iki gün sürdü. Aynı yoğunlukla olmamakla birlikte işkence yapmaya devam ettiler.

Birkaç gün sonra -kaç gün olduğunu tam hatırlamıyorum- "*seni öldüreceğiz*" deyip sivil polis otosuna bindirdiler. Şehir dışına çıkardılar. Tehditleri devam ediyordu. Ankara'ya götürdüler. Orada da kaba dayak, tecavüz tehdidi ve öldürme tehditleri devam etti.

Ankara'da gördüğüm sivil polislerden üç tanesi geçmişte Gazi Üniversitesi Maliye Yüksek Okulu'nda öğrenciydiler (1986-1988). Birinin adı Yusuf'tu, diğerlerini bilmiyorum.

Ankara'dan İstanbul'a götürdüler. Orada da saçlarının yolunması, dayak ve ölüm tehditleri sürdü. Sonra Adana Emniyet Müdürlüğü'ne geri getirdiler. Birkaç gün de orada kaldıktan sonra, gözaltının 16. günü savcılığa ve mahkemeye çıkarılıp tutuklandım.

Adana Kürkçüler Hapishanesi'ne, üç gün sonra da Malatya E Tipi Hapishanesi'ne götürüldüm. Şu an da Çanakkale E Tipi Hapishanesi'nde bulunmaktayım.

BANA İŞKENCE YAPILDIĞINI MAHKEMEDE SÖYLEDİM

SAVCI: "SEN AMERİKA'DA MI YAŞIYORSUN?"

HAKİM: "DAHA O YASALAR ÇIKMADI"

Anlatan: Fatma Koyupınar

(29 yaşında, Çanakkale Hapishanesi'nde tutuklu)

17 Nisan 1992 günü, Adana'da oturduğum evin kapısı çalındı. Kapıyı açtığımda karşımda silahları bana doğrultmuş polisler gördüm. Üzerime çullanıp beni içeriye soktular. Hemen dayağa başladılar. Bir yandan da evin altını üstüne getiriyorlardı. Bu sırada evdeki dayaktan bayıldım. Kendime geldiğimde ellerimi arkadan kelepçelemişlerdi.

Beni etraftan kimsenin görmemesi için bir battaniyeye sarıp polis otosuna bindirdiler. Dayak küfür burada da devam etti. Battaniyeye sarılı olduğum için etrafımı göremiyordum. "Artık işin bitti", "şimdi gününü görürsün o..." diyorlardı. Bir süre böyle gittikten sonra arabayı durdurdular. Arabadan indirdiler. "Şimdi öleceksin" diyerek başıma silah dayayıp tetik düşürdüler. Sonra, bir süre daha arabayla gidip Adana Emniyet Müdürlüğü'ne getirdiler.

Emniyet müdürlüğünde çok hızlı davranıyorlardı. Hemen üstümü başımı çıkarıp, çırılçıplak soydular. "Buz kalıbını hazırlamıştık" diyerek bir buz kalıbına bağladılar. Kısa bir sürede soğuktan titremeye başladım. O andan sonra işkenceler birbirini takip etti.

Ayak-el parmaklarımdan, göğüs uçlarımdan ve cinsel organımdan elektrik verdiler. Askıya aldılar. Her askıdan sonra tazyikli su tuttular. Çırılçıplak gözü kapalı ve ellerim bağlı bekletip "şimdi seni" diye tacizde bulundular. Uyumadılar ve sürekli yüksek sesli faşist marşlar dinletiler.

Bu işkenceler günlerce tekrarlandı. İşkence yöntemlerinin biri bitip biri başlıyordu. Bunları o kadar hızlı yaşıyorlardı ki, sırasını bile hatırlamıyorum. Sözde işkenceye ara verdikleri zamanda bile gelip-gidip vurarak, uyutmayarak işkenceyi sürdürüyorlardı.

İşkencecilerin yüzünü net hatırlıyorum. Biri; kır saçlı, yüzünde bıçak izi gibi bir iz olan işkenceciydi.

Diğeri; zayıf, yeşil gözlü, orta boyluydu.

Bir diğeri ise; genç, kumral saçlı, iyi giyinen birisiydi.

O dönem Adana Emniyet Müdürü olan Mete Altan da bir kaç kez gelip işkenceme katıldı. Bir seferinde de gözlerimi açtırdı ve "*Sizden korkmuyoruz*" dedi.

29 Nisan günü çıkarıldığım nöbetçi savcılıkta ve hakimlikte işkence gördüğümü belirttim. Ancak savcı "**sen Amerika'da mı yaşıyorsun?**", hakim de "**daha o yasalar çıkmadı**" gibi işkenceyi onaylayan şeyler söylediler. Ve tutukladılar. O günden beri de hapisanede bulunuyorum.

**“YARALI OLARAK GÖZALTINA ALINDIM,
AĞIR İŞKENCELER GÖRDÜM... İŞKENCE
YAPANLARDAN BİRİ OSMAN AK'TI”**

Anlatan: Selmani Özcan

(29 yaşında, Çankırı Hapishanesi'nde tutuklu)

Yoksul, emekçi bir ailenin çocuğuyum. Oto camcılığı, inşaatçılık gibi çeşitli işlerde çalışarak aileme katkıda bulunuyordum. 1980'li yılların sonlarına doğru devrimci düşüncelerle tanıştım.

Devrimci düşüncelere sahip olmamla birlikte polis baskısını da yaşamaya başladım. Toplam 5 defa gözaltına alındım. Hepsinde işkenceye maruz kaldım. Ama işkenceyi en yoğun haliyle 15 Ağustos 1992 günü Ankara'da alındığım gözaltında yaşadım.

Gözaltının 16. gününde hakkımda giyabi tutuklama çıkartılarak hastaneye yatırıldım. 24 Eylül 1992 tarihinde bu karar vicahiye çevrilerek hapishaneye konuldum.

Gözaltına alındığımda yaralıyım. Devrimci bir eylem sırasında yaralandım ve farklı bir yerde yaşanan çatışmada da gözaltına alındım. Polisin açtığı ateş sonucu vücudumun 5 ayrı yerinden kurşun yarası almıştım. En önemli yara, diz kapağımın yanından dikine giren kurşunun ayak bileğime kadar kaval kemiğimi parçalaması idi.

İşkence arabaya konmamla birlikte başladı. Silah dipçikleri ve tekmelerle vuruyorlardı. Ankara DAL'a getirildiğimde polis minibüsünün içi kan dolmuştu. Daha arabadan indirilmeden polislerin kimi azgınca saldırıp vücudumdaki tüm kanın bir an önce boşalmasını istiyor, kimisi de kalp masajı yoluyla bu süreci hızlandırmak istiyordu. Ölmemi istedikleri belliydi. Bana bunları yapan polislerden biri; 1.70 boylarında, 75 kilo ağırlı-

ğında, kumral saçlı, gözleri çekikti. Diğer; 35 yaşlarında, kır saçlı, 80 kilo dolaylarında, yuvarlak yüzlü, oldukça kırışık suratlı ve 1.75 boylarında idi.

DAL'da bayılmışım. Ankara SSK Hastanesi'ne kaldırılarak serumla müdahalede bulunulmuş. Kendime geldiğimde **açlık grevinde** olduğumu belirttim. Seruma sulu gıda ve değişik vitaminler enjekte ettiklerini gördüm. Serumunu çekip attım. Bir hemşire çağırarak yenden serumu koluma takmaya çalıştılar. Kolumun biriranzaya kelepçeli durumda idi. Üç polis diğer kolumu sabitleyip serumu takmaya elverişli hale getirmeye çalıştılsada başarılı olamadılar ve vazgeçtiler. İsmimi söylememem halinde öldüreceklerini söylüyorlardı.

Hastaneden sedyeyle çıkarıldığımda dönemin **Ankara Emniyet Müdürü Mehmet Canseven üstüne doktor önlüğü giymiş halde** yanıma gelerek; *"Oğlum ismini söyle seni tedavi edeceğiz"* dedi. Akılı sıra doktor kılığına girip, bu yöntemle ismimi öğreneceğini düşünüyordu. Cevaben zafer işareti yaptığımda üzerindeki önlüğü çıkararak fırlayıp gitti.

Yeniden DAL'a götürüldüm. İşe elektrik ve haya burma ile başlandı. Manyetodan gelen kabloların vücudumda dolaştırılmadığı yer kalmadı. Meme uçlarından cinsel organıma, kulak memelerinden yüzüme ve vücudumun diğer yerlerine, tüm vücudumda gezdiriyorlardı. Bir yandan elleriyle ağızımı ve burnumu kapatıp beni soluksuz bırakırken diğer yandan da vücudumu tekmeliyorlardı. Havasızlıkla birlikte, sanki patlayacakmış hissinde kapılıyor, vücut direncimi hayli kaybettiğimi farke diyordum. Haya burma ve yaralı ayağıma yapılan işken ce aynı anda devam ediyordu. Tüm bunları yaparken büyük bir zevk aldıkları her hallerinden anlaşılıyordu.

Ayağım parçalanmış olduğundan ayaktan verdikleri elektrik daha etkili oluyordu, elektriğin voltajı yükseldikçe vücudum kasılıyor ve sarsılıyordu. Bu işken ce aralıklarla sık sık tekrarlandı.

Beşinci günde tekrar hastaneye kaldırıldım. Merak

edip görmek isteyen polislerin sayısı bir hayli fazla idi. Hepsinin de istisnasız yaptığı tek şey vardı: Yaralı olan ayak parmaklarımdan tutup sağa sola kurcalayıp fırlatıp atma!.

Tazyikli su sıkılmak için götürdüklerinde iki kolumdan tutup sürüklüyorlardı. Kesilen kanama yeniden başlamıştı. Tazyikli su öncelikle açılan yaralara sıkılıyordu.

Bana işkence yapanlardan biri, daha sonra ismi basına sıkça yansıyan **Osman Ak**'tı. Bu işkenceciye kendi aralarında "**Hoca**", "**Şef**" diyorlardı.

Diğeri; 1. 80 boylarında, 35-37 yaşlarında, 100-120 kilo ağırlığında uzun suratlı, esmer, siyah saçlı ve saçları geriye doğru taralı düzgün fizikli biriydi.

Bir diğeri; 1. 70 boylarında düz saçlı, saçları sağa taralı, kumral, alın kısmı geniş, sarkık bıyıklı, 30 yaşlarında bir polisti.

Yine 1.70 boylarında, beyaz tenli, çakır gözlü, Balkan göçmenlerine benzeyen 29-30 yaşlarında komiser yardımcısıydı.

İlerleyen günlerde ayağım tümüyle şişmiş, iltihaplar akmaya başlamıştı. Morluktan öte siyaha çalmış, çürümüş bir haldeydi. Ayağıma her dokunduklarında kemiklerimin dışa doğru çıktığını görüyordum.

31 Ağustos'ta çıkarıldığım mahkemede tutuklandım, idamla yargılandım. Ve halen tutuklu olarak hapis-hanede bulunuyorum.

“NECDET MENZİR İŞKENCE ANINDA SADECE EMİR VERMEK, İŞKENCECİLERE NE YAPMALARINI SÖYLEMEKLE KALMIYOR, İŞKENCEYİ BİZZAT KENDİSİ DE YAPIYORDU”

Anlatan: Rasim Öztaş

(37 yaşında, Ümraniye Hapishanesi’nde tutuklu)

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencisi olduğum yıllarda yayın hayatına yeni başlayan Yeni Çözüm dergisinin İstanbul merkez bürosunda muhabirliğini yaptım.

1988 yılından başlayarak bir dönem burada çalıştım. Aynı yıl Elazığ Yeni Çözüm bürosuna gittiğimde gözaltına alınıp işkence gördüm. Daha sonra İstanbul’da iki kez gözaltına alınarak, İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nde işkenceler gördüm, tehdit edildim.

Yeni Çözüm çalışanı ve Edebiyat Fakültesi’nde devrimci demokrat olarak tanınan bir öğrenci olmam sebebiyle sürekli polisin hedefi oldum. Bundan dolayı da İstanbul’da genel bir operasyona katmak ve tutuklamak amacıyla gözaltına aldılar.

28 Aralık 1992 günü İstanbul Maltepe Yüzevler’de akşam saatlerinde yolda yürürken gözaltına alındım.

Hukuk dışılık gözaltına alınırken başladı. Yolda yürürken sürgülü kapısı olan bir minibüs yanımdan geçerken birden arabanın kapısını açıp üzerime atlayan polisler yere yatırıp hiçbir şey demeden kafama silah dayadılar. Polislerin üzerime atlamalarından iki-üç dakika sonra, sokağın çıkışı en az on polis otosu ile kapatıldı.

Beni, kim olduklarını, niçin gözaltına aldıklarını söylemeden bir otoyola bindirdiler. Bindirildiğim otoyola, sonradan ismini öğrendiğim ve o tarihte TİM-1’in şefliğini yapan Savaş Demir vardı.

Gayrettepe’deki Siyasi Şube’ye götürüldüğümde be-

ni, ismini yine sonradan öğrendiğim Siyasi Şube Müdürü Reşat Altay karşıladı. Reşat Altay,

- *"Sana anlatmamıza gerek yok. Burada bizim her istediğimizi yapmadığın takdirde her şeyin başına geleceğini sen biliyorsundur. Bunun için seninle çok konuşmam gerekmiyor"* deyip beni aşağıya, yani işkenceye götürmeleri için polislerine işaret etti.

İlk işkence kaba dayak, ters askı ve soğuk suya tutmak oldu. Sırasıyla bu işkence yöntemlerini birer kere uyguladılar. Sonra, aceleyle üzerimi giydirip, o dönemin İstanbul Emniyet Müdürü olan Necdet Menzir'in odasına götürdüler.

Necdet Menzir, daha büyük tehditler savurup kızarak, bağırarak işkenceci yüzünü gizlemeye çalışmadan,

- *"Söylediklerimizi kabul etmezsen başına neler geleceğini sen daha iyi bilirsin"* dedi. Ben,

- *"Susma hakkımı kullanacağım"* dediğimde, yine tehditler savurdu. Psikolojik baskı için aynı anda işkencede olan bazı tanıdıklarımı karşıma getirip benimle yüzleştirmeye çalıştılar.

Daha önce üç kez gözaltına alındığım için klasik papaz-cellat rolünü pek oynamadılar. İki defa karşıma tanıdıklarımı çıkardılar. Böylece beni daha kolay baskı altına alacaklarını düşünüyorlardı.

Emniyet Müdürü'nün odasından çıktıktan sonra, beni tekrar şubenin alt katlarındaki işkencehanelerine götürdüler. Üzerimdeki elbiseleri çıkarıp tekrar işkenceye başladılar. İşkencede daha çok Filistin askısı olarak bilinen ters askıyı uyguladılar. Bir defa düz askıya alındığımı biliyorum ama dört gün süren yoğun işkencelerde ne kadar ters askıya alındığımı tam olarak hatırlamıyorum.

Askıya alındıktan sonra "Karadayı" denen işkenceci, *"Rasim, seni doğduğuna pişman edeceğim. Hadim edeceğim"* diyerek hayalarımı sıkmaya başladı. O anda, bir yandan askının, bir yandan da haya sıkmanın beyne vuran acılarını şiddetle yaşadım. Askıda "yenilikleri", "icraatları" bitmiyordu.

Bir süre sonra ayaklarıma bir tüp bağladılar. Tüp, ayaklarımdan başlayarak tüm vücudumu aşağıya doğru çekiyor, kollarım kopacak bir noktaya geliyordu. Yetmedi, bu kez araba lastiği bağladılar. Ağrı ve acıyı artırma gibi askıda uyguladıkları çeşitli işkence biçimlerine sonra da devam ettiler.

Soğuk suyu da çeşitli biçimlerde uygulayarak işkencenin etkisini artırmaya çalışıyorlardı. Örneğin çıplak bir şekilde ıslak betona yatırıp soğuk su tuttular, çok şiddetli hava akımının olduğu bir yere götürüp soğuk su işkencesi yaptılar.

Ayrıca, yerde çıplak bir şekilde uzatılmış, soğuk su tazyikine karşı koymaya çalışırken, soğuşun etkisiyle nefes alıp vermek için ağzımı açıp kapadığım bir sırada ağzıma bir işkenceci idrarını yaptı.

Yine uygulanan işkencelerden bazılarını daha sıralayacak olursak:

Gırtlığa iki eliyle bastırıp nefessiz bırakma. Bu, basit bir yöntem gibi gözükse de, insan bir süre sonra çırpınmaya başlıyor, büyük bir acı çekiyor. Özellikle nefes alamadığım anda çırpınmalarla birlikte kendimden geçecek hale gelmem çok büyük bir işkence yöntemi olduğunu ortaya koymaya yeter. Bu, boyundan sıkma işkencesini tam boğulacağım diye düşündüğüm anda bırakıp bir kaç saniye sonra tekrar başlıyorlardı.

Yine gözlerimin altına iki parmak bastırılması en az haya burma veya gırtlak sıkma kadar acı veriyor. Göz altlarına iki parmakla bastırdıklarında damarlardan beyne doğru bir basınç uygulanıyor, gözbebekleri dışarıya doğru yerinden fırlayacakmış gibi oluyor. Bu işkenceyi de ard arda defalarca uyguladılar.

Elektriği de çeşitli dozlarda ve çeşitli biçimlerde uyguladılar. Askıdayken ayak veya el küçük parmağımdan ve cinsel organımdan elektrik verildiği gibi aynı işlemi yerde de yaptılar.

Kaba dayak, çıplak bırakma, kafamı duvara vurma, gözlerimi bağlama, uykusuz bırakma, hücrelere indir-

meyip şubenin farklı yerlerinde betonda bekletme, tehditler... diğer işkence yöntemlerinden bazılarıydı.

O sırada devrimci hareketin İstanbul milis örgütlenmesine yönelik bir operasyon başlatmıştı, İstanbul kontrgerillası. Mahallelerden devrimci-demokrat insanlar, dernek üyeleri de dahil olmak üzere onlarca insan işkencehaneye alınmıştı.

İşkenceciler, gözlerini kırpmadan mesai yaparak, işkence tezgahlarını 24 saat çalıştırıyorlardı. Orada olduğum günlerde buna tanık oldum. Gece-gündüz işkence gören insanların çığlıklarını duydum.

Karşıma çıkarılan ve bana karşı konuşturulmaya çalışılan insanların işkence ile nasıl bir hale getirildiklerini gördüm. Bu insanlar, işkenceden dolayı ayakta duramıyorlardı.

Sürmekte olan milis operasyonu ile bağlantımı kurmaya çalışıyorlardı. Onun için de yoğun işkenceler yapıyorlardı. Özellikle ilk günler istediklerini kabul ettirip irademi kırmaya çalışıyorlardı. İş giderek "inatlaşmaya" dönüyordu.

Askıya alıyor, indiriyor, ayakta tutuyorlardı. Dinlenmeme, uyumama izin yoktu. Başıma bir polis koymuşlardı. Sürekli beni kontrol eden bu işkenceci, zaman zaman sorular sorup konuşturmaya çalışıyordu.

İşkence seanslarına tüm işkenceciler tam kadro giriyordu. Elektrik için yere yatırdıkları yerde önce böbreklerime yumruklarla vuruyor, ağzımı kapatıyor, sonra da elektrik işkencesine başlıyorlardı. Manyetoyu çalıştırdıklarında kablonun bir ucu baştan sona kadar tüm vücudumu dolaşıyordu...

İkinci gün, beni tekrar yukarı çıkarıp bir odaya götürdüler. Yine Menzir'i karşımda gördüğümde, bu kez sadece tehditle kalmayacağını anladım. Necdet Menzir'le ilk karşılaşmam kendi odasında olmuştu. İkincisi ise farklı bir odada oldu. İlk önce yan tarafımda bulunan polisler beni tuttu; Menzir de vurmaya başladı.

Sonra, *"Sen beni çok uğraştırdın, evde misafirlerim*

vardı, onları bırakıp sadece senin için buraya geldim, istediğimi almadan gitmem” deyip kaba dayağın şiddetini artırdı. Bir süre sonra masanın çekmecesinden bir tabanca çıkarıp mermisini ağızına verdi ve kafama dayadı. İşbirliğini kabul etmezsem beni öldüreceğini söyledi.

Silahın namlusu ile kafama, dişlerime vurdu. Az bir zamanımın kaldığını, konuşmazsam öldüreceğini söyledi. Bu sırada gözlerim açıldı ve Menzîr’in yanında Reşat Altay, Savaş Demir ve diğer işkenceciler vardı.

Menzîr, bir süre sonra hızını alamayarak polislerine gözümü bağlamalarını, işkence yaptıktan sonra öldürülmemin daha doğru olacağını söyledi. Gözümü bağlayıp işkence odasına götürdüklerinde yine zorla üzerimi soyup yeniden askı, haya burma, elektrik verme işkencelerini uyguladılar. Gözümü alelacele bağladıkları için iyi bağlayamamışlardı ve Necdet Menzîr’i işkence yaparken görüyordum.

Ayrıca belirgin bir ses tonu olduğu için sesinden de bana işkence yapanlardan biri olduğunu biliyorum. Necdet Menzîr’in olduğu bir işkence ortamında, işkencenin şiddeti daha da arttı.

Necdet Menzîr, işkence anında sadece emir vermek, işkencecilere ne yapmalarını söylemekle kalmıyor, işkenceyi bizzat kendisi de yapıyordu. Türkiye işkenceler ülkesiydi. En büyük şehrinin emniyet müdürü bizzat işkence yapıyordu. Zaten iyi bir işkenceci olduğu için o makama getirilmemiş miydi?

Dördüncü günün akşamında hücrelere indirdiler. Yarım saat sonra ise tekrar hücreden alıp, o zaman şube müdürü olan Reşat Altay’ın odasına götürdüler. Reşat Altay’ın odasında gözlerim açıldı. İlk kez karşılaştığım bir yöntemle karşıma çıktı.

Konuşmanın özeti kısaca şöyleydi:

- *“Sizler polis öldürürseniz, ben de sizleri öldürürüm. Zaten ben öldürmesem bile benim polisim beni dinlemeden öldürür. Siz öldürmezseniz, biz de öldürmeyiz.*

Gelin bu öldürmelere son verelim. Parti kurun, dergi çıkartın, dernek kurun, onlara ses çıkartmam. Eğer benim polisim ölürse, arkada dul ve yetimler kalırsa sizi öldüreğim gibi; parti, dernek çalışmalarına da izin vermem...”

Hücrelere indirdikten sonra bir daha fiziki anlamda işkence yapmadılar. Daha çok işkence izlerinin kapanması için beklediler. Hiç sorguya da götürmediler. Sadece onbirinci gün, hücreden çıkartıp gözlerimi bağlayarak sorgu odalarının birine götürdüler. İşkencecilerden biri, *“Bu son kez alınışındı. Bir daha seni almaya cağız. İlk bulduğumuz yerde öldüreceğiz”* deyip tekrar hücreye indirdiler.

Bana işkence yapanlar;

İstanbul Emniyet Müdürü Necdet Menzir, Siyasi Şube Müdürü Reşat Altay, TİM-1 şefi Savaş Demir, Fikret Işınkaralar, Karadayı, Ali Erşanlı, Dursun Ali Küçük, Rambo ve daha ismini bilmediğim çok sayıda işkencecidir.

Toplam 14 gün şubede kaldım. Ve çıkarıldığım mahkeme tarafından tutuklandım. Hapishanedeyken Eyüp Adli Tabibliği’nden **15 günlük işkence raporu aldım.** Ama tüm başvurularıma rağmen **dava açılmadı.**

**“HER İKİ GÖZALTIMDAN SONRA DA
KOLLARIMI KULLANAMADIM.
KİSMİ FELÇ GEÇİRDİM”**

Anlatan: Gülnihal Yılmaz

(32 yaşında, Çanakkale Hapishanesi’nde tutuklu)

1990’da, 5 Ekim günü öğrencisi olduğum Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nin önünden gözaltına alındık. Önce Cebeci Polis Karakolu’na götürüldük. Cebeci Polis Karakolu’nda uzun boylu, açık renk gözlü, saçlarını geriye tarayan ve oradaki ifade evraklarında amir olarak imzası geçen komiser tarafından yumruklandım. Burnum kanamaya başladı. Gözüm morardı. Bu komiserin omzundaki sicil numarasının iki rakamı “11”di.

İnsan birçok şeyi unutsa da işkencecinin yüzünü, sesini unutmuyor. Adalet isteği o görüntüyü hep hafızada taşıyor. Ben de bütün rastladığım işkencecileri tek tek teşhis edebilirim. Yüzlerini gördüklerimi son derece net hatırlıyorum. Fotoğraflarından dahi tanırım.

DAL’a götürüldüğümde Savaş Demir, Ali Erşanlı’nın yönetiminde bir tim tarafından işkenceden geçirildim. Savaş Demir “Prens” lakabıyla tanınan kumral, uzun sayılabilecek boyda, temiz giyinen, düz saçlı, kahverengi gözlü, o günlerde bıyıklı olan, Dikmen dolmuşlarında karşılaştığımız bir işkenceciydi. Askıya alınmamın talimatını bizzat veren Savaş Demir’di. Ali Erşanlı da işkenceyi yönetenlerdendi. Bu isimleri 90’da davacı olduğumda açılan dava nedeniyle öğrendim ve teşhis ettim. Gözaltında bulunduğum onbeş gün boyunca çeşitli defalar askıya alıp elektrik veren ve kaba dayakla birlikte cinsel tacizde bulunan bu işkencecilerin yanında bir de uzun boylu, çok zayıf, kıvrıkcık saçlı, esmer, süre-

li deri mont giyen bir işkenceci ile kısa boylu tıknaz, kumral, ela gözlü, dişleri öne çıkık, üst çene yapısı bozuk bir işkenceci daha vardı. Bu işkenceci 93'de de DAL'da görevliydi.

93 yılında gözaltına alındığımda timdekiler bir iki kişi hariç değişmişti. Komiser Mehmet Yaşar ve "Pisbıyık", "Minik", "Yakışıklı" lakaplı işkenceciler gözaltında bana işkence yapanlardan adını ve lakabını bildiklerimdir. "Pisbıyık" lakaplı işkenceci işkenceyi yönlendiren, zaman zaman da "iyi polis" rolüyle karşıma çıkan biriydi. Kısa boylu, ela gözlü, dalgalı saçlı ve dağınık-sarımsı "pis" bıyıkları olan işkencecidir. "Minik" lakaplı olan işkenceci lakabının aksine uzun boylu, pos bıyıklı, kumral, kelleşmeye başlamış, renkli gözlü biridir. "Yakışıklı" lakaplı olan ise sarışın, kalıptan çıkmış gibi duran, 25 yaş civarında olan zengin serserilere, Amerikan polislerine özenir tavırları olan bir işkencecidir. Uzun boylu ve açık renk (mavi) gözlü, bıyıksız birisidir.

Gözaltı süresince işkence gördüğüm yer; Ankara Emniyeti DAL garaj bölümüydü. İskitler'deki emniyet binalarının arka binalarının birisi TEM'e ait. O binanın araç girişi bölümünden garaja bir tekme-tokat koridorundan geçirilerek girersiniz. İlk anda yediğiniz onlarca tekme-tokat neye uğradığınızı anlamamanız içindir. Sonra sol tarafta bulunan bölüme götürülürsünüz. Ahlsızca bir aramadan geçirilmeniz için buraya götürülmeniz de çırıl çıplak, rezilce bir aramayı kabul etmeyeceğiniz için burası da bir işkence mekanına dönüşür. Dövülerek soyulursunuz.

Gözaltında bulunduğum dönemlerde garajda bulunan demir kapılı hücrelerin karşısındaki banyoda ve sorgu odası olarak kullanılan odada işkence gördüm.

Demir kapılı hücrelerin bulunduğu bölüm garaj kapısının tam karşısındadır. Askı olarak duvardan geçen borular kullanılır. Bir masa ve iskemle yardımıyla bu borulara monte edilmiş askı sayesinde askıya alıyorlar. Formika masanın üstüne koydukları sandalyenin üstü-

ne çıkardıktan sonra kollarınız iki yana açılır. Gözleriniz bağlıdır. Kollarınız da iz bırakmaması için özel olarak düşünülmüş içi süngerli, amerikan fermuarı ile kapanan, tansiyon aleti manşonlarına benzer bir manşonla bileklerden bağlanır. Üstü de bir bezle sarıldığında sandalye çekilir. Artık askıdasınızdır. Askıyla birlikte elektrik verilecekse elektrotlar tuzlu su ile ıslatılmış vücudunuzda gezdirilir. Bana kulaklarımdan, şakağımdan, göğsümden ve el ve ayak parmaklarımdan elektrik verildi. Elektrik sonrası kalan iz küçük bir yanık izidir. Askı sonrası ise bileğinizde çocukken düştüğünüzde dizlerinizde oluşan yara gibi bir yara oluşur. Basınç ve sürünmenin görünürdeki etkisidir. Asıl etkisi ise gözle görünmeyen felçtir.

Ben her iki gözaltımdan sonra da kollarımı kullanamadım. Kısmi felç geçirdim.

İşkence yaptıktan sonra izleri ortadan kaldırmak için bir haftalık bir "dinlenme"ye ve "tedavi"ye alınıp savcılığa öyle çıkarılıyorsunuz. Askıdan sonra iz kalmaması için kollarınıza masaj yapıp, ellerinizi sağa sola sallıyorlar. Sıcak su ile masaj yapıp Lasonil sürüyorlar. Açık yaraya ise ayrı bir merhem sürüyorlar. Bugün benim bileklerimde askıdan kaynaklanan yangı izleri hala duruyor.

Tedaviyi reddettiğinizde "Zorla" (!) yeniden işkence yapılarak işkence izleri iyileştiriliyor. Tabii bu kez iz bırakmamaya özen gösterilerek!

Ben gözaltındayken "tedavi" işi ile ilgilenen "Minik" lakaplı işkenceciydi.

Gözaltı sonrasında çıkarıldığım Adli Tıp'ta **ışkencede hayati tehlike geçirdiğime dair rapor** verildi. Son gözaltım için 20 gün, 90'daki gözaltım için 1 hafta iş göremez raporum var. Bu gözaltılarda toplu gözaltılar olduğu için işkence gördüğüme tanıklık edenler var.

Gözaltında işkence gördüğüm doktor raporlarıyla sabit görüldükten sonra işkenceciler hakkında dava açıldı. Bu açılan davaların da birer hukuksuzluk ve işkenceyi

koruma örneği olduğunu söyleyebilirim.

17 Temmuz 93'te gözaltına alındığımda sapasağlamdım. Çıktığımdaysa kafatasım duvara çarpmaktan çatlamış, askıdan çay bardağını kaldıramaz durumdaydım. Ölüm tehlikesi atlatmıştım ve bütün bu işkenceden dolayı yalnızca komiser Mehmet Aşar hakkında dava açıldı. Mantıksal olarak bile tek kişinin işkence yapması abestir. Bir ekip sorgulayıp işkence yapıyor ve son derece organize halde yapılıyor.

Ben **işkencecilerin nasıl eğitildiğinin tanığıyım**. Ben işkence görürken, askıya alınırken sorguyu seyredip işkence yapmayı öğrenmeleri için DAL'a getirilmiş 20-25 tane genç polis vardı. İşkenceciler gülerek "**Onları eğitiyoruz ablası**" diyorlardı. Gözbağımı açmıştım. O yüzler geleceğin işkencecileriydi. Eğitimlerini benim üzerinde yaptılar.

Ben, "işkence münferittir" deyip işkencecileri aklayan açıklamalar dinlediğimde aklıma işkencede öldürülen iki arkadaşım Birtan Altunbaş ve Ayşenur Şimşek geliyor.

“ÜZERİMDEN ALDIKLARI PARAYLA BİR LOKANTADA YEMEK YEDİLER”

Anlatan: Mustafa Gök

(34 yaşında, Bayrampaşa Hapishanesi'nde tutuklu)

6 Mart 1993 tarihinde, arkadaşım Ali Yalçın'la birlikte İçerenköy'de yolda yürürken, aniden yanımızda sivil polis otosu durdu. 8-10 kadar sivil polis tarafından kafamıza otomatik silahlar dayandı. Silah kabzalarıyla kafamıza vurularak polis otosuna alındık. Polis otosunda koltukların arasına yatırıp, üzerimdeki para, kimlik, telefon kartları, adres defteri, her şeyi aldılar. Bir yandan da silah kabzası, tekme, yumrukla kaba dayak atmaya başladılar. Bu şekilde öldürme tehditleriyle iki-üç saat kadar polis otosuyla gezdirdiler. Konuşmalarından anladığım kadarıyla, üzerimden aldıkları parayla bir lokantada yemek yediler.

Daha sonra gözlerimi bir bez parçasıyla bağlayıp, Gayrettepe'deki siyasi şubeye götürdüler. Sordukları sorulara cevap vermeyince, küfür ve hakaretlerle tekme, tokat dövdüler. Çırılçıplak soyarak Filistin askısına aldılar. Her beş-on dakikada bir indirip, soğuk tazyikli suya tutuyorlar ve aspiratörün önünde soğukta bekletiyorlardı. Bu işkenceler periyodik aralıklarla devam ediyordu. Askıdayken bir yandan da hayalarımı sıkıyorlardı.

Askıdayken elektrik de verdiler. İki kez elektriğin şokuyla çırpındığım için askıdan düştüm. Sanırım askıyı iki dolabın arasına asıyorlardı. Gözlerim bağlı olduğu için işkencecileri göremiyordum. Birbirlerine Karadayı, Rambo, Çingene gibi lakaplarla hitap ediyorlardı.

Sorgularla devam eden bu işkenceler yoğun olarak 2,5-3 gün sürdü. Bu süre içinde, işkenceye ara verdikle-

ri zaman da sürekli bir duvara yaslayıp, ayakta bekleterek, başka insanlara yaptıkları işkence seslerini, insan çığlıklarını dinleterek uyutmadılar. İşkence seansları arasındaki sorgulamalarda sürekli ailemi de getireceklerini, onlara da işkence yapacaklarını, tecavüz edeceklerini söylüyor ve beni öldürmekle tehdit ediyorlardı.

Gayrettepe’de bu tür işkenceler bir hafta devam etti.

Daha sonra Ankara’dan gelen bir sivil ekip bizi buradan alıp, Ankara’ya götürdü. Gözlerimiz bağlı, ellerimiz arkadan kelepçeli olarak polis otosunun koltukları arasına yatırıldık. Sürekli küfür, hakaret, İstanbul’dakinden beter işkence yapacakları ve ölüm tehditleriyle devam eden bir yolculuktan sonra **Ankara DAL’a** vardık.

Burada, karanlık bir odaya aldılar. Odada kalabalık bir işkenceci grubu vardı. Gözlerime projektör ışığı tutuyorlardı. Gözaltında kaybedebilecekleri, ağır işkence yapacakları tehditleriyle sorguladılar ve eylemleri üstlenmem için tehdit ettiler.

Sorguya götürülüp getirilirken sürekli kaba dayak atıp, hakaret ediyorlardı.

Ankara’da üç gün kaldıktan sonra tekrar aynı şekilde İstanbul **Gayrettepe’deki siyasi şubeye** getirildik. Gayrettepe’deki sorgumuz aynı işkencelerle devam etti. 15 günlük gözaltı süresi dolduktan sonra DGM’ye çıkarılarak tutuklandım ve Bayrampaşa Hapishanesi’ne getirildim.

“AMA SEN DE ÖRGÜT TAVRI ALMIŞSIN....”

Anlatan: Tülay Çakmak

(25 yaşında, Çanakkale Hapishanesi’nde tutuklu)

18 Nisan 1993 günü, film gösterimi yapılan Tavır dergisinin Ankara bürosuna gitmiştim. Bir süre sonra binanın polisler tarafından kuşatıldığını farkettilik. Caddelerden, sokaklardan Tavır’a sürekli olarak gidip gelen, bildikleri insanları gözaltına almaya başladılar.

Bir süre sonra çevik kuvvet otobüsleri de gelince binanın içine yönelmeye başladılar. Elleri silahlarla, küfür ve hakaretlerle kapıyı kırıp içeriye girdiler. Önlerine ne gelirse gelsin kırıp döküyorlar, insanları karga tulumba çevik koridoruna gönderiyorlardı. 5. katta bulunan Tavır’ın kapısının önünden başlayıp binanın çıkışına kadar coplu, tekmeli-tokatlı, bol küfürlü bir koridor- dan, çevik otobüslerine bindirdiler bizi. Bunları gören halk, şaşkın ve ne olduğuna anlam veremiyordu. Çünkü birden ortalık kan gölüne döndü. Sloganlar her tarafı çınlatıyordu. Çevik kuvvetin arabasında; *“kafanızı kaldırmayın, ellerinizi koltuğun üzerine koyun”* diye bağı- rıyorlardı. Nihayet kafa-göz kırılarak, kanlar içinde de olsa Ankara DAL’a geldik.

Beni, 2 işkenceci alıp küçük bir odaya götürdüler. Bi- ri babacan tavırlarla

- *“Tülay bak kaç zamandır eve de gitmiyormuşsun, annen-baban çok üzgün, niye böyle yapıyorsun? Nerede kalıyorsun?”* diye sordu.

- *“Sana ne”* cevabını alınca tokadı indirdi ve alın bu- nu, bu laftan anlamayacak diyerek gönderdi.

Diğer işkenceci beni alıp banyo gibi bir yere götürdü:

“Bak Tülay konuşacak mısın, yoksa çok acı çekersin, konuş biz de uğraşmayalım, sen de...” diyerek nabız yokluyordu. Kendisi için olumlu olmayan cevabı alınca *“hazırlayın bunu alacağız”* diye tehdit ederek gittiler. Hemen almadılar ama zaten istedikleri de *“ha geldiler, ha gelecekler”* korkusuyla, tereddüdüyle başbaşa bırakmaktı.

Akşam geldiler. Küfürler ediyorlardı. Hücreden aldılar, karga tulumba banyoya götürdüler. *“Bak son kez soruyoruz, konuş adam gibi, yazık sana. Herkes anlattı. Sen niye eziyet çekersin, uğraştırma bizi”* diyorlardı. Ve kollarımı arkadan bağlayıp yüksekçe bir yere astılar. Ayaklarım yerden kesilmiş ve bütün yük omuzlarıma binmişti. Bu haldeyken bir taraftan başımdan yavaş yavaş su döküyorlar, bir taraftan da ayak parmaklarımdan elektrik veriyorlardı. Tabii ben bu haldeyken gülmeyi de ihmal etmiyorlardı. Üzerimdeki giysilerimi zaten işkencehaneye girdiğimizde zorla çıkarmışlardı. Sonra tuvalete götürüp hortumla tazyikli su sıktılar. Suyun şiddetiyle duvara çarpıyordum. Dişlerim birbirine vuru-yordu, titriyordum. Çıplak halde hücreye attılar. Kısa bir süre sonra da giysilerimi verdiler.

Tualete gitmeyi bile bir işkence haline getiriyorlardı. Her tualete gidişte gözbağını takmaya çalışıyorlardı. Kabul etmeyince ya tualete götürmüyorlar, ya da gidene kadar kaba dayaktan geçiriliyorduk.

Birçok zaman tuvaletten geri döndüm. Dolu dediler ve içerden işkence sesleri geliyordu. Kalabalık bir şekilde gözaltına alınmıştık. İşkenceciler çok çalışıyordu(!) Her taraf bir işkencehane haline gelmişti.

Hücreye gelip beni tekrar aldılar. *“Buradan konuşmadan çıkamazsın”* diyorlardı. Yine banyoya götürdüler. Kollarıma keçe gibi bir şeyler bağladılar ve astılar. Önce kollarım kasılmaya başladı. Sonra da tüm vücudum. *“Masayı iste getirelim”* diyorlardı *“yeter ki sen tamam de biz her şeyi biliyoruz, zaten herkes konuştu. Sen bilinenleri anlatacaksın”* diyorlardı. Masayı kendi-

leri itip tekrar çekiyorlardı. 3-4 kez aynı şeyi tekrarladılar. İndirdiklerinde hiçbir şey hissetmiyor, ayakta duramıyordum. Ellerimi 3-4 gün hemen hiç hissetmedim. İşkenceciler dalga geçiyorlar; *“Ah yazık yazık sabunu bile tutamaz hale geldin”* diyorlardı, lavabonun başında. Utanmadan kendi yaptıkları insanlık dışı işkencelele gülüyorlardı.

15 gün sonra Adli Tıp’a çıkarıldık. Sırayla muayenehaneye alındık. **Yüzümüze bile bakmadan** birşeyler yazdılar. Kollarımda askıdan sonra oluşan izleri gösterip, hareket ettiremediğimi söyleyince Numune Hastanesine sevkedildim. Yanımda bir arkadaş daha vardı. Numune’deki acil servisin doktoru bizi ilk gördüğünde ne oldu, nasıl yaptılar diyerek şaşırılmış bir halde bizim işkenceyi anlatışımızı dinlerken, işkenceciler bizi odadan çıkardılar. Doktorla konuştular. Tekrar doktorun yanına gittiğimizde, doktor hiç konuşmuyordu. Anlaşılan doktoru da tehdit etmişlerdi. Böylece **“sağlam”** raporunu aldılar.

Savcıda ve sorgu hakimliğinde işkenceyi anlattığımda bana söylediği şey şu oldu; **“ama sen de örgüt tavrı almışsın....”** İşkenceyi meşru gören, işkenceyi savunun bir “hukuk adamı”. Ona göre yasal ve meşru bir hak olan susma hakkını kullanmışsan, işkencecilerin baskılarına karşı direnmişsen, haksız bir şekilde gözaltına alınmanı protesto etmişsen bu “örgüt tavrı”ydı ve bu tavrı gösterenin de işkence görmesi normaldi...

Bu gözaltında serbest bırakıldım. Ama Ankara polisinin beni rahat bırakmaya niyeti yoktu. Sekiz ay sonra Ankara-DAL’a tekrar götürüldüm. Bu sefer yol ortasından hiçbir gerekçe gösterilmeden gözaltına alındım ve tutuklandım. Hala da hapishanede bulunuyorum.

“ŞİMDİ SENİ İNFAZ EDECEĞİZ”

Anlatan: Remziye Yaşar

(36 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

1993 Nisan'ında İzmir'de gözaltına alındım. Yolda yürürken İzmir Emniyeti'nden olduğunu daha sonra öğrendiğim 7-8 polis tarafından yolum kesilerek gözaltına alındım. Gözaltına alındığım andan itibaren kaba dayak, cinsel taciz başladı. Arabanın içinde gözlerimi bantlayıp, ellerimi kelepçeleyerek yaklaşık bir saat bilmediğim yerlerde dolaştırdılar. *“Şimdi seni infaz edeceğiz”* tehditleri savuruyorlardı.

Daha sonra Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüm. Arabanın garaja girmesiyle *“seni bilinmeyen bir yere getirdik”* diyerek üzerimi zorla soymaya ve işkenceye başladılar. Yaklaşık bir saat sonra asansörle Terörle Mücadele Şubesi'nin üst katlarından birine çıkardılar. Burada bir odaya alındım. Hemen elektrik vermeye başladılar. Elektriği arada bir kesip *‘konuşacak mısın?’* diye soruyorlardı.

Gözaltına alındığım süre boyunca elektrik işkencesi devam etti. Ayrıca kollarımın altından geçirdikleri tahta gibi bir şeyle askıya alındım. Askıda zaman zaman ayaklarımdan çekiyorlar, zaman zaman da odayı terketmiş gibi davranıyorlardı. Askıdayken de elektrik verildi.

Gözaltına alınışımın 7 ya da 8 günüydü. Hücreden alıp yine bir odaya götürdüler. Önce elektrik verdiler. Elektrik işkencesi bittikten sonra birkaç saat o odada bıraktılar. Arada bir içeriye giren polisler tarafından tek meleniyor, sonra bırakılıyordum. İki kişi olduğunu düşündüğüm polisler odaya girip *“Şimdi sana banyo yap-*

tıracağız” diye dalga geçerek sürükleyerek tuvalet olduğunu düşündüğüm bir yere götürdüler. Burada soğuk su tutuldu üzerime. Soğuk sudan sonra vantilatörün önünde bir süre bekletiyorlar daha sonra soğuk suya tutuyorlardı.

Bu işkenceler sonucunda Adli Tıp’tan iki günlük rapor aldım. Çıkartıldığım mahkeme tarafından tutuklandım.

“GÖZALTINDA 155 GÜNÜM ŞUBELERDE İŞKENCE ALTINDA GEÇTİ”

Anlatan: Lütfü Topal

(40 yaşında, Bartın Hapishanesi'nde tutuklu)

Cunta döneminde, polis tarafından hapishaneden alınıp yeniden gözaltına (işkenceye) götürmelerini saymazsam, bu süre zarfında, yani 20 yılda dört defa gözaltına alınıp tutuklandım. Her seferinde gözaltı süresi boyunca işkence gördüm ve her seferinde işkence doktor raporuyla belgelendi.

İlk kez, 12 Eylül 1980 gecesini Malatya'da gözaltına alındım... O tarihlerde gözaltı süresi 90 güne çıkarılmıştı. **91. gün** tutuklandım. İşkencecilere 90 gün bile yetmemişti.

Filistin askısı, falaka, kaba dayak, elektrik verme, haya burma, küfür ve hakaret gibi bütün işkence yöntemlerine maruz kaldım. Bu gözaltında kaldığım sürenin 30 ila 46. günleri arasını -16 gününü- Malatya Devlet Hastanesi'nde yoğun bakımda geçirdim...

İşkence doktor raporlarıyla ve hastane kayıtlarıyla belgelendi. İşkence konusunda dava da açıldı. Elazığ Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi işkence gördüğümü kabul etti. Ama kararında **“kimlerin işkence yaptığı tespit edilememiştir”** diye yazdı.

İkinci defa, 2 Ekim 1984 tarihinde İstanbul'da gözaltına alındım. O dönemin meşhur işkence merkezi, **Gayrettepe**'de bulunan siyasi şubeydi. Burada tam 46 gün tutuldum ve yine işkence yöntemlerinin hepsi uygulandı. Savcılığa sevk edilmemize birkaç gün kala alt katta bulunan hücrelere indirildim. O zamana kadar da işkence yapılan yerde ya da üst katlarda bulunan boş bir

odada yazı tahtasına kelepçeli halde tutuldum. İşkence sonucu sağ kolum sakatlandı.

Tutuklanır tutuklanmaz Selimiye Hapishanesi'nden Haydarpaşa Askeri Hastanesi'ne sevkedildim. İşkence bulguları hastane kayıtlarına geçti. Ancak, defalarca şikayet dilekçeleri vermeme ve mahkemede suç duyurusunda bulunmama rağmen dava açılmadı.

10 Haziran 1991'de Ankara'da üçüncü gözaltımı yaşadım. Bu tarihte yasal gözaltı süresi 15 gündü. Ama 18 gün gözaltında kaldım ve 28 Haziran 1991 tarihinde tutuklandım... Gözaltındayken sol ayak kemiklerim falakada kırıldı. İşkence, Adli Tabipliğin muayenesi sonucu tutanaklara da geçti.

Dördüncü ve son defa 5 Haziran 1993 günü İstanbul'da gözaltına alındım. Hakkımda Ankara 1 No'lu DGM'nin gıyabi tutuklama kararı bulunuyordu. Mevcut yasalara göre direkt hakim karşısına çıkartılıp, hakkımdaki gıyabi tevkif müzekkeresinin vicahiye çevrilmesi gerekiyordu. Çünkü sorgulanmam gereken dava Ankara DGM'de devam ediyordu. Ama öyle olmadı. 11 gün İstanbul TEM Şubesi'nde (Gayrettepe) tutuldum ve bu süre boyunca da işkence gördüm.

İlk iki gün gözaltına alındığıma ilişkin hiçbir kayıt tutulmadı. Hatta, Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan gözaltı izni bile iki gün sonra alınmıştır. Alınan bu iznin süresi 5 gündür. Ama bu süre de aşıldı. Ağırıklı olarak Filistin askısı olarak bilinen işkenceyi uyguladılar. Bu işkence seanslarının birinde belimden sakatlandım.

İşkenceyi yöneten TEM Şube Müdürü **Reşat Altay**'dir. Dönemin İstanbul Emniyet Müdürü **Necdet Menzir** de işkenceye "**tanık**" olmuştur.

Gözaltına alındığımanın birinci günüydü. İşkence en yoğun haliyle ve ölüm tehditleriyle sürerken bir ara Necdet Menzir'in karşısına çıkarttılar. Kendisini tanıttıktan sonra Menzir; *"Gecenin bu saatinde istesem, İstanbul'un en güzel kadınının koyununda olurdum. Ama görüyorsun ki işimin başındayım. Bu da bizim inancımız,*

görev aşkıdır, bizi yenemezsiniz!..” diyordu.

Aslında benim Ankara'ya götürülmem gerekiyordu. Çünkü hakkımda açılan iki dava da orada sürmekteydi. Ama götürmediler. İşkencecilerin açıklamalarına göre; Ankara İstanbul'u protesto edip *“biz sizin adamı hallettik, siz yapmadınız”* diyerek sitem ediyormuş. (O günlerde Ankara polisi **Murat Gül'ü katletmişti.**) Bu sitemi telefonla bildiren ise, 18 Nisan seçimlerinde **MHP**'den Karaman milletvekili adayı olan Ankara **DAL**'ın işkencecilerinden **İbrahim Dedeoğlu**'ymuş...

Anlattığım bu olay, ölüm tehditlerinin sadece bir parçasıydı. İşkence ve ölüm tehdidi son güne kadar devam etti.

Savcılığa çıkartılırken, muayene için götürdükleri Adli Tabip, vücudumun değişik yerlerinde işkence sonucu oluşan yara-bere izlerini tutanağa yazdı, durumu çok ciddi görmüş olmalı ki hastaneye sevk etti... Ancak, işkenceciler, işkencenin belgelenmemesi için hastaneye götürmek istemediler. Ertesi gün işkenceyi gizlemenin çaresini buldular ve polis hastanesine götürüp orada *“muayene”* ettiler. Daha sonra çıkarıldığım adli tabip **10 gün rapor** verdi... Ama bu raporun hiç bir önemi yoktu. 6 yıl süren yargılama sonunda Ankara DGM tarafından idam *“ceza”*sı verildi ve Yargıtay tarafından da onaylandı. Şu an Bartın Hapishanesi'nde bulunmaktayım.

**“DEMEK KONUŞMAYACAKSIN HA,
LAN OĞLUM ZATEN SENİ EMNİYETE
GÖTÜRMÜYORUZ, ISSIZ BİR YERE
GÖTÜRÜP KAFANA SIKACAĞIZ”**

Anlatan: Bülent Durgaç

(26 yaşında, Bursa Hapishanesi'nde tutuklu)

Kurban bayramının ikinci (8 Haziran 1993) günüydü. Eve gitmek için, Mersin Altınanahtar'daki Almanya Konsolosluğu'nun önündeki durakta otobüs bekliyordum. Yolun karşı tarafından 3-4 kişinin üzerime doğru koştuğunu gördüm. Aynı anda durağa gelen ara yoldan da elleri silahlı iki kişi üzerime geliyorlardı. Daha ne olduğunu anlayamadan beni yaka paça yere yatırdılar. Bir tanesi de sırtıma oturup ellerimi kelepçeledi. Sonra bağırarak polis olduklarını, beni gözaltına aldıklarını söylediler.

“*Ne oluyor, neden gözaltına alıyorsunuz?*” derken, saçımdan çekerek ve kafama silah dayayarak 7-8 metre ilerideki emlakçıya götürdüler. Burada tekme ve tokat vurarak kendilerini soru soramayacağımı söylüyorlardı. Bunun üzerine, ifade vermeyeceğimi ve susma hakkımı kullanacağımı söyleyince daha da azgınca saldırdılar. Telefonla emniyetten iki ekip otosu istediler. 4-5 dakika sonra beni alarak yolun karşı tarafında bulunan taksilerden birine bindirdiler. Arka koltuklara oturtuktan sonra başımı dizlerimin arasına zorla bastırdılar. Üstümde bulunan tişörtün alt kısmını kafama geçirdiler. Böylece kendilerinin yüzünü görmememi sağlama-ya çalışıyorlardı.

Mersin Emniyeti'ne doğru giderken bana **“demek konuşmayacaksın ha, lan oğlum zaten seni emniyete götürmüyoruz, ıssız bir yere götürüp kafana sıkacağız”** diyerek psikolojik baskı uygulamaya çalışıyorlar-

dı. Emniyete geldiğimizde arka kapıdan girdiklerini tahmin ettim. Çünkü emniyetin de üzerinde olduğu yol güzergahında senelerce Pozcu Kooperatifi dolmuşlarında muavinlik yaptım. Arabayı yanaştırıp beni indirdiklerinde tişörtümü başımdan aldılar. Ve çevreye bakmamamı söyleyerek, kafamı yere doğru eğerek emniyete soktular.

3. kata çıktığımızda gözlerimi bir bezle bağlayıp koridordaki ikinci odaya soktular. Burada ayakkabılarımı çıkardılar ve hemen ifade vermeye başlamamı söylediler. Susma hakkımı kullandığımı, ifade vermeyeceğimi söylediğimden yeniden kaba dayak atmaya başladılar. Döverken de, *"ifade vereceksin oğlum, burada ifade vermeden çıkan yok, kimler girdi ben ifade vermem diye ama sonradan bülbül gibi ötmeye başladılar, sen de ifade vereceksin"* diyorlardı. Ben susmaya devam ettikçe onlar yaptıkları işkencenin şiddetini artırıyordu.

Tavrımın devam ettiğini gördüklerinde, bu sefer de falakaya yatırdılar. İki kişi ayaklarımdan tutuyor, birisi göğsüme iki eliyle bastırırken birisi de ayaklarıma vuruyordu. Sonra tecavüz edecekleri tehdidinde bulunarak çamaşırımı çıkarmaya başladılar. Üzerimde hiçbir şey kalmayınca birisi hayalarımı sıkmaya başladı. Bir süre sonra içlerinden birisi *"komutanım, bunu sağlık ocağına götürelim, sonra devam ederiz"* diye bir cümle kullandı.

Karşıdan "tamam" sözünü duyunca da beni apar topar yerden kaldırdılar, elbiselerimi giydirdiler ve bir taksiye bindirip sağlık ocağına götürdüler. Bir odaya girdik ve daha girdiğimiz anda doktor dedikleri şahsa *"çabuk bak, işimiz var"* türünden şeyler söylediler. O da tişörtümü yukarı doğru kaldırarak karnıma baktı ve *"bir şeyi yok"* dedi. Zaman geçirmeden hızla emniyete geri götürdüler. Yeniden işkenceye başladılar. Bu seferki yöntem, elektrik işkencesiydi. Cinsel organıma ve el serçe parmağıma bağladıkları kablolarla elektrik vermeye başladılar. Elektriğin dozajı giderek artıyor ve

elimde olmadan sarsılıyordum.

Şubede işkence yöntemleri olarak, falaka, haya burma, kaba dayak, tuvalete çıkarmama ve faşist müzik dinletmeyi kullandılar.

Bana işkence yapanlar ise Komutan dedikleri; orta boylu, etine dolgun, alnı açılmış, kestane saçlı, kahverengi gözlüdü. Hacı dedikleri; beyaz saçlı ve kafasının ortası kelleşmiş, etine dolgun, argoyu çok sık kullanan, 1.60 boylarında, sivri burunlu birisiydi. O süreçte **Mersin Emniyet Müdürü** de, adı katliamlarla, işkencelerle ve çetelerle anılan **Hasan Özdemir**'di.

Mersin Emniyeti'nde on gün süren işkenceli sorgudan sonra çıkarıldığım mahkeme tarafından tutuklandım.

“SEN DENEYİMLİSİN, GEL DE YENİ YÖNTEMLERİMİZİ GÖR”

Anlatan: Cumhuriir Bircan

(36 yaşında, Çankırı Hapishanesi'nde tutuklu)

İlk gözaltına alındığım tarih, 1978 yılının Mayıs ayıydı. Gözaltına altı kişi alınmıştık. Bizleri “bildiri dağıtmak”tan ve “bir mağazayı yağmalamak”tan almışlardı. Gözaltına alınan arkadaşlarıma ve bana kaba dayak ve falaka ile işkence yapmışlardı. Bu suçları kabul etmemizi istiyorlardı. Bizler suçlamaları kabul etmedikçe küfür-lü, tekmeli, tokatlı saldırılarda bulunuyorlardı. Yer yer hücrelerden çıkarıp kafamıza silah dayayıp öldürmekle tehdit ediyorlardı. Sorgumuzu yapan genellikle karakol amiriydi. İsmi Ahmet'ti. Yanında da üç kişi bulunuyordu. Bunlardan biri de askeri elbiseliydi. Askeri elbiseli olanın gerçekten asker olduğunu daha sonradan öğrendik. (...) Bu işkenceciler bizi savcılığa çıkarttılar. Savcılık bizi serbest bırakınca hızlarını alamayıp koridorda tekme savurdular. Yaptıkları işkenceyle ilk defa karşılaşuyorduk. Falakaya yatırdıklarında, vurdukları her darbeyi beynimde hissediyor ve bağıırıyordum. Ben bağıır-dıkça onlar gülüyor, güldükçe vuruyorlardı. Ahlaki anlamda yaptıkları hakaretleri ciddiye alıyor ve tedirginlik yaşıyordum. Ama suçlamalarını kabul etmiyordum.

İkinci gözaltım; Temmuz 1979'dur. Bildiri dağıtma, duvarlara yazı yazma ve silahla tehdit olayından dolayı üç kişi gözaltına alınmıştık. Gözaltına alındığımız andan itibaren kaba dayak yine başladı. Karakola götürüldüğümüzde yine bizi karşılayan Ahmet oldu. Gece saat üçte geldi. Sarhoştı, ne yaptığını bilmez halde copla rasgele saldırmaya başladı. Elindeki copla her tarafımı-

za vuruyordu.

Sıkıyönetim dönemi olduğundan, karakolda sürekli asker de bulunuyordu. Onlar da ellerindeki coplarla hırsıyla vurdular. Üç kişi yere yığıldık. Beni daha önceden bildiklerinden daha fazla yükleniyorlardı. Beni yerden kaldırıp yürütmeye çalışıyor, hafif yere bastığımda yine vuruyorlardı. Emniyette bir gün kaldık. Ertesi gün küfür ve tehditlerle mahkemeye çıkardılar ve tutuklandık. Gördüğüm işkenceden dolayı sırtımda ve sol ayağımda yara izi kaldı. Sırtım morarmış ve su toplamıştı. (...)

Üçüncü gözaltına alınmam 1980'dir. 1980'de bir yakınımızın evinin basılması sonucu yedi kişi gözaltına alındık. Basılan evde bir adet tabanca bulundu. Benim üzerimde de sahte kimlik bulunuyordu. Basılan evde silahın bulunmasıyla birlikte işkence başladı. Evi basanlar askerdi. Yine başlarında aynı başçavuş vardı. Evde bulunanların hepsini yere yatırarak hem tekmeliyor, hem de üzerlerini sarkıntılık yaparcasına arıyorlardı. Karakola getirildiğimizde arabadan indirilirken ağızlarımızı kırdılar. Dipçiklerle rasgele vuruyorlardı. Her aldığımız darbeye sarsılıyor ve yere yığılıyorduk. Karakolun içerisine sokulduğumuzda polisler de saldırıya katıldılar. Yapılan kaba dayak ve saldırılardan sonra koridor tamamen kan içinde kalmıştı.

İşkenceli saldırılara bir gün sonra gece 2.30'da yeniden başladılar. İşkencede bu sefer üç subay vardı. Subaylar bizi hücreden tek tek alıp sorguluyorlardı. Sorguda istediklerini vermeyince askerlere emir veriyor, askerler de falakaya yatırıyorlardı. İki polis de başımıza gelip *"bunlara söyleyeceklerinizi söyleyin, bunlar gitsin biz bize kalınca işimizi hallederiz"* diyorlardı. Gözaltına alınanların birbirleri üzerine ifade vermelerini istiyorlardı. Bende bulunan kimliğin sahte olduğunu, orada bulunan birinin söylemesi ve beni daha önce sorgulayan çavuşun da ısrarı üzerine gerçek kimliğimi (babamı getirip, ona da işkence yaparak) çözdüler. Kimliğimi çözdükten sonra bana özel olarak yöneldiler. Bu sorgu-

da kafamın iki yerinde kırık oluştu. Ayak parmaklarımdan üç tırnağım çıktı ve ayak bileklerimde kalın yara izleri oldu. Falakaya yatırdıklarında sadece ayaklarıma vurmayıp, parmaklarıma ve kalçalarıma da vuruyorlardı. Her vurduklarında artık bayılmaya başlamıştım. Her bayılmada üzerime kovalarla su döküyorlardı.

Sürekli öldürme tehditlerinde bulunuyorlardı. Artık hırslarını almadılar ve kafamı tuvaletin deliğine sokmaya çalıştılar. İşkencenin ilk yapıldığı yer karakoldu. Bu karakol, sıradan bir mahalle karakolu gibi gözüküyordu. Bağlar Karakolu'ndaki işimiz bittikten sonra Adana Emniyet Müdürlüğü'ne (Şimdiki Çevik Kuvvet Amirliği) götürdüler. Burada da işkenceye devam ettiler. Buradaki işkence karakoldaki işkenceden yoğun değildi. Yapacaklarını yapmışlardı, onlara bir şey kalmamıştı.

İşkenceler sonucunda vücudumuzda oluşan yaraları orada tedavi ediyorlardı. Hastaneye götürmüyorlardı. Pansuman diye yaptıkları da işkenceden başka bir şey olmuyordu. Yaramızın üstüne bastırıyor ve arada bir de kafalarımıza vuruyorlardı. Bu işkenceli sorgulardan sonra tutuklandım ve hapishanede tedavi oldum.

Dördüncü gözaltım; 1989 Haziran'ıdır. Yeni Çözüm dergisinin Adana bürosunda resmimin ve kimlik bildirimimin çıkması sonucu polis tarafından hazırlanan bir komployla karşı karşıya kaldım. Bir başçavuşun silahını işyerimde unutması, buna da benim el koyduğum gerekçesiyle gözaltına alındım. Siyasi polis sorguya aldı. Silah işi kompo olduğu için sorguda bundan hiç bahsetmediler zaten. Gözaltında bana Adana'daki ilişkileri soruyorlardı. Ayrıca resmimin Çözüm bürosunda ne aradığını, kimlik fotokopisinin ne gezdiğini soruyorlardı. Antep Hapishanesi'nde yatan bazı tutukluları tanıyıp tanımadığımı öğrenmek istiyorlardı. Cevap vermeyince, *“sen deneyimlisin, gel de yeni yöntemlerimizi gör”* diyorlardı.

Üzerime çullanarak çırılçıplak soydular. Ardından elimi ayağımı bağladılar. Sonra arkadan ayaklarımı büke-

rek ellerimle birlikte bağladılar. Bu işlemleri yaparken de tekme vuruyor, küfür ediyorlardı. Bana elektrik vereceklerini söylüyorlardı. Bu esnada, sürekli işkenceciler diye bağıryordum. Biri ağzımı kapatıp çenemi sıkarken diğeri *“bırak bağırsın”* diyordu. Ben bağıırken, kel kafalı, 1.70 boylarında, 45 yaşlarında, yüzleri kırışık, esmer tenli, memur bıyığı gibi bıyığı olan da kafama torba geçirmeye çalışıyordu. Kafama torba geçirildikten sonra birbirine bağlı olan ayaklarımın ve ellerimin arasından bir sopa geçirerek yüksek bir yere kaldırdılar. Yüzüm yere bakıyordu. Vücudum yarım ay gibi oldu. Bu sırada iki kişinin sırtıma bastığını hissettim. Sırtıma basarak göbeğimi yere değdirmeye çalışıyorlardı. Diğer biri de, copla ayağıma vuruyordu. Çıplaktım ve yer yer copla cinsel organıma vuruyor, copu makatıma sokmaya çalışıyordu. Sırtıma bastıklarında beynimde yıldızlar çıkıyordu. Bağıryordum, fakat başıma geçirilen torbadan dolayı sesim boğuluyordu. Duyduğum acıyı biliyorlardı ve arada bir eğilip *“anlatacan mı?”* diye soruyorlardı. Yapılan işkenceden tatmin olmadıkları tavırlarından belli oluyordu. Biri diğerine *“Şefim, man-yetoyu getir”* diyordu. Diğeri de, *“yok yok bunu tabuta koyalım”* diyordu. Ama bir yandan da vurmaya devam ediyorlardı. Her vurduklarında *“anlaşalım mı?”* diyordu diğeri. Belime de basmaya devam ettiklerinden, belim kırılacak gibi oluyordu. İşkencecinin biri, *“Bak oğlum belini kıracaklar, anlat gitsin”* diyordu.

İşkenceciler artık benimle uğraşmaktan yorulmuş olacaklar ki, son kez bir daha yüklenip bıraktılar. Yapa-cağız dediklerini yapmaktan vazgeçtiler. Bana yapılan bu işkence, daha önceki gözaltına alındığım dönemdekilerden daha teknik bir işkenceydi. Sadece ayak ve el bileklerimde bağladıkları iplerden dolayı yara açılmıştı. Ama vücudumun her yanı ağrıyordu. Sürekli kusuyordum. Sırtıma bastıklarından belimdeki ağırlar daha fazlaydı. Kol ve ayak bileklerimdeki yaraları gören komiser, arkadaşlarına *“hayvanlar gibisiniz, neden yara*

açtınız?” diye kızılıyordu. Kızması işkence yapmalarından değil yara açmalarındandı. Çünkü, o dönemde ülkede işkence tartışılıyordu. Komiser hemen bir merhem ve yara kurutucu getirdi. Kendi elleriyle bu sefer yaralarımı tedavi etmeye başladı. Beni bırakacaklarını ama yaramın iyileşmesi gerektiğini söylemeye başladılar. Gözaltında 15 gün tutuldum. Yaram kabuk bağlayınca savcılığa çıkarttılar. Savcılık serbest bıraktı.

Altıncı gözaltım; 1991’de 18 kişiyle birlikte gözaltına alındık. Beni ailemin evinden aldılar. Alanlar yine Adana siyasi polisleriydi. Polislerden biri, 1.85 boylarında olan, en az 120 kilo civarında, göbekli, iriyarı biriydi. Adının Selahattin olduğunu söylüyorlardı. Ayrıca içlerinde Süleyman diye bilinen ve Esmâ Polat’ların katliamına katılan hafif sarışın, 1.60-65 boylarında olan biri vardı. Buna “yüzbaşım” diyorlardı. Aynısını şişman olan polise de söylüyorlardı.

Şişman olan evimizi bastığında direk üzerime saldırarak bir kaç kişiyle birlikte beni yere yatırdı. Bunun üzerinde askeri kamuflej elbisesi vardı. Emniyette de aynı elbiseyi giyiyordu. 10 kişi kadar evde üzerime çullandıktan sonra kollarımı arkadan kelepçelediler. Ve daha sonra sürükleyerek evden dışarı çıkarttılar, polis otosuna koydular. Aynı anda gözlerimi bağladılar. Şubeye getirdiklerinde gözlerimin bağını çıkarttım. Polisler birden üzerime çullandılar. Bundan önce üzerimi soymamı istemişlerdi. Reddettim. Üzerime çullandıklarında elbiselerimi de parçaladılar. Gözlerimi açtığımda özellikle şişman olanı ve 12 Eylül’den beri Adana siyasi şubede görev yapan ve adının Süleyman olduğunu bildiğim ile yassı yüzlü, kaşları hafif dik olan, 95 kilo civarında, 1.60-65 boylarında olan işkencecileri gördüm. Gördüklerimden bir diğeri de, hafif sarı tenli, sürekli telsizle dolaşan, 1.75-80 boylarında, 80 kilo civarında, gözlüklüydü. Buna sürekli “amirim” diyorlardı. Ayrıca bu işkenceci, zaman zaman video kamerasıyla çekim yapıyordu.

Tamamen soyduktan sonra tazyikli su sıkmaya başladılar. Ne kadar tazyikli su sıktıklarını hatırlamıyorum. Ardından askıya aldılar. Önce kalın bir kalas getirdiler. Kalası yere attıklarında sert bir ses duydum. *“Yatırın”* diye bağıyordu biri. Bir anda yere yatırıldım. Ve kollarımdan kalasa bağladılar. Çok dikkatli bağlıyorlardı. Birbirlerine *“dikkatli bağlayın, iz olmasın”* diyorlardı. Bana dönerek *“sende iz bırakmadan, seni öldüreceğiz”* diyorlardı.

Bağlama işlemi bittikten sonra yüksek bir yere kaldırıp bıraktılar. İki ara boşluktan sallanıyordum. Sanki kollarım kopacakmış gibi acı duyuyordum. Kilomun fazla olmasından dolayı kollarım vücudumu tartmıyordu. Dişimi sıkıyor, acı duymak istemiyordum. Bu arada biri ayak parmaklarıma ve cinsel organıma bir şeyler bağlıyordu. Elektrikle daha yeni karşılaşacaktım. Bağlama işi bittikten sonra, bana

- *“Bak bu işe başlamadan konuşalım”* dediler.

- *“Konuşacak bir şeyim yok”* deyince birden sarsıldım. Vücudum gerildi. İradem dışında ağızımdan bir *“oh”* sesi çıktı. *“Oh”* sesimi duyan işkenceciler, kahkaha ve küfürlerle manyetoyu çevirmeye devam ettiler. Manyetonun her dönmesinde vücudum geriliyordu. Sarsıntıyı beynimde hissediyor, içim kuruyordu. Dudaklarım kuruyor, gözlerimde bir gerilme hissediyordum. Gerilme vücudumun her yanında oluyordu

Elektrikli askıya son veren işkenceciler, beni aşağıya indirdiler. Hemen buzun üzerine yatırdılar. Bir koridora kum torbalarını koymuşlar, kum torbalarını bir kanal gibi dizip ortasına kalıp buzlar koymuşlardı. Beni buzun üzerine yatırdılar. Üzerime ve yanıma da buz koydular. Bunun üstüne de kum torbaları koydular. Tir tir titremeye başlamıştım. Soğuktan kollarımı, bacaklarımı hissetmiyordum. Ufak su dökme ihtiyacı hissediyordum ama yapamıyordum. Aradan ne kadar geçti bilmiyorum ama buzlar erimişti. Beni kaldırdılar, başka bir odaya götürdüler. Odanın içinde bir vantilatör vardı.

Çalıştıktan sonra vücudumda korkunç bir sızı oluşuyordu. Ardından vücudum kaygan bir hal alıyordu. Bu seansı dört defa yaptılar. Sonuç alamayınca uykusuz bırakıyorlardı.

Büyük bir koridorda ellerim arkadan bağlı ve çırılçıplak bekletiyorlardı. Gelip geçen küfrediyor, bana "teşhirci" diye hakaret ediyorlardı. Elleriyle sağıma soluma vurup taciz ediyorlardı. Arada "albayım" ve "teğmenim" dedikleri birileri geliyor, ellerindeki copla cinsel organıma vuruyorlardı. Teğmenim dedikleri işkenceci 1.70 boylarında, iri yarı, toparlak yüzlü ve kalın sesliydi. Yaşı çok fazla değildi. Sesini ne kadar kalınlaştırırsa kalınlaştırırsın 35 yaşlarında olduğu belli oluyordu. Bu işkenceci özellikle hayalarımı sıkıp bağırtmaya çalışıyordu. Hayalarım sıkıldığında karın bölgemde derin bir acı duyuyordum. Özellikle bu yöntemle ahlaki saldırıyı yapan, yer yer sesini inceleterek başka biri gibi davranıyordu. Arada bir yeni birilerini çağıracakları zaman "Ayıboğan", "Ceyar", "Kemik Kıran" gibi sözler kullanıyorlardı. Ceyar ve Teğmen dedikleri beni uyutmuyorlardı.

Artık irademin dışında yere düşüyordum. Her yere düştüğümde tekmeyle vurup kaldırıyorlardı. En son yaptıkları ise ellerimi yukarı bir yere bağlayıp vurmak oldu. Bu esnada yorgunluktan ayakta dalmışım. O an biri ağzımı zorla açarak, bir şeyler akıttığını ve akıttığının sidik olduğunu farkettim. Bununla da yetinmeyip kafamın üstüne bir soğuk bir sıcak su damlatmaya başladılar. Ardından fiskiye ile soğuk su tuttular...

Artık işkenceden vazgeçmişlerdi. Yemek yemem için bu sefer yalvarmaya başladılar. Yemek yemeyeceğimi söylediğimde "geber" diye cevap verdiler. Ama ısrarlarından vazgeçemediler. Artık işkenceciler ortalıkta gözükmüyordu. "Gardiyan" diye seslendikleri biri gelip ilgileniyordu. Arada bir de "yav niye konuşmadın, kendini ezdirdin" diye hala konuşmamı bekliyordu. Tedaviye yöneldiklerinde izin vermedim. Traş yapıp kamera kar-

şısına çıkaracaklardı, kabul etmedim. İşkenceciler işini bitirdikten sonra savcılığa çıkartıldım, tutuklandım ve hapishaneye gönderildim.

İdrar yollarım enfeksiyon kapmış, böbreğimde iltihaplanma vardı. Doğru dürüst oturamıyordum. Oturduğumda belime kadar varan ağrılar oluyordu. Buradaki işkencelerden kalanlar da bunlar oldu. Adli Tıp raporum olduğu halde işkenceciler hakkında hiçbir soruşturma açılmadı.

Sekizinci gözaltım; 1993 Temmuz'unda Silifke kırsalında gözaltına alındım. Özel tim ve jandarmanın işkencesi daha orada başladı. Önce, her yanıma tekme ve dipçiklerle vurdular. Ardından dikenlerin üzerinde sürükleyerek arabaya bindirmeye uğraştılar. Bir yandan dikenler, bir yandan da kaya ve taş parçaları vücudumu parçalıyordu. Diğer yandan bölgedeki sivil faşistlerin taşlı sopalı saldırılarına maruz kalıyorduk. Bu vaziyette Silifke Jandarma Bölge Komutanlığı'na getirildik.

Her tarafımızdan kan akıyordu. Dudağım parçalanmış, kaşım açılmış ve kafam kırılmıştı. Bu halimizle hücrelere konulmak için aşağıya indirilirken askerler zevk içinde saldırıyorlardı. Hücrelere atıldıktan sonra hızını alamayan askerler, uzun bir sopa ile uzaktan vurmaya çalışıyorlardı. Askerler işlerini bitirdikten sonra, gece 1.30'da siyasi polisler sorguya aldı.

Buradaki işkence tezgahı değişikti. Bir doktor sedyesi vardı. Beni soyduktan sonra sedyenin üzerine yatırdılar. Her tarafımdan kan geldiğini görüyorlardı. Bundan dolayı askerlere küfrediyorlardı. Buna rağmen işkence yapmaktan vazgeçmiyorlardı. Sedyeye bağlama işi bittikten sonra elektrik işkencesine başladılar. Kablo-nun birisini cinsel organıma bağladılar. Diğerini vücudumun çeşitli bölgelerinde gezdirmeye başladılar. Koltuk altlarım, burnum, gözlerimin alt kısmı, dudaklarım, kulaklarım ve vücudumun daha değişik yerlerine elektrik verdiler. Bu yaptıklarıyla cevap alamayınca, hem falka attılar, hem de elektrik verdiler. Bu esnada par-

maklarımdan biri çıktı. Tırnağımdan kan geldiğini gördüklerinde vurmaya durdurdular. Bu yaptıklarından da sonuç alamayınca, bu sefer makata cop sokmaya çalıştılar. Maksudları beni psikolojik olarak çökertmekti. Vücudumun her yanı ağrıdan sızlarken, onların yaptıklarına sadece ahlaksızlık demekle yetindim.

Silifke'nin işkencecileri sonuç alamayınca Mersin'in işkencecilerine verildim. Bana Mersin'de işkence yapanların hepsi de iri yarı, etine dolgundu. Bunlar üç kişiydi. Sadece 1.70 boylarında, beyaz tenli, hafif kıvrıkcık saçlı olanı net olarak gördüm. Mersin'in işkencecileri beni teslim aldıklarında, bana daha önce işkence yapanlara küfrediyorlardı. Çünkü yürüyemiyordum. Ayakta duracak halim yoktu. Bu durumum daha fazla işkence yapmalarına elverişli değildi. Bu nedenle Mersin polisi bana dokunmadı.

Ama Adana'dan gelen ve sesinden tanıdığım polisler işkenceye başladı. Onlar da fazla ileriye gitmiyordu. Buza yatırıyor, ardından sorguluyorlardı. Buzlar vücudumdaki yaralara sanki tuz basılmış gibi ağrı yaratıyordu. Buzdan sonra bayılmışım. Gözümü hastanede açtım. Hastanede bir iğne yapıp geri gönderdiler. Bu sefer işkencecilerin doktoru beni ayakta tutuyor, yaralarımaya uyuşturucu sürüyor ve yeniden işkencecilerin eline veriyordu.

Sorgumuz bittikten sonra mahkemeye çıkarıldık ve tutuklandık. Malatya Hapishanesi'ne gönderildik. Yine işkence gördüğüme dair rapor almıştım. Bu işkenceden kalan izlerden biri gözlerimde kuruma ve yanmanın yanında oluşan tiktir. Ayrıca idrar yollarındaki enfeksiyon uzun süre devam etti. Bugün hala kollarımda, bacaklarımda uyuşmalar, kemiklerimde sızılar ve kaslarımda gerilmeler oluyor.

**“FALAKADA AYAK TABANIMIN
PATLAMASIYLA OLUŞAN YARALARA
ETKİYİ ARTTIRMASI İÇİN TUZ BASIP KESİCİ
BİR ALETLE OYARAK DERİNLEŞTİRİP
GENİŞLETİYORLARDI”**

Anlatan: Sinan Yavuz

(33 yaşında, Bartın Hapishanesi'nde tutuklu)

9 Ağustos 1993 tarihinde arkadaşımın oturduğu semtte bulunan tuhafiyeci dükkanından gözaltına alındım. Gazeteci olduğumu, keyfi ve hukuk dışı davranışlarını söylememe rağmen üzerime silahlarını doğrultmuş bir halde küfür ve hakaret ederek, döverek polis minibüsüne bindirildim. **Gayrettepe** Siyasi Şube'ye götürüldüm. Burada çalıştığım gazeteden ve mahalleden arkadaşlarımın olduğunu gördüm.

Sosyalist ve devrimci düşüncelere sahip olmamdan dolayı örgüt üyeliğini kabul etmem için tehdit ve telkinlerle üzerimde baskı oluşturmaya çalıştılar. Bir süre sonra etrafımda daire oluşturdular. Sonra işkencecilerin amiri konumunda olanın *“Anlaşılan bu kendini denemek istiyor, bizden günah gitti(!)”* demesiyle yumruk ve tekmelerle üzerime saldırdılar. Daha sonra üzerimi zorla soyarak ters ve düz askı seanslarına başladılar. Bir yandan da hayalarımı sıkıp buruyorlardı. Hayalarımı buran işkenceci, *“mesleki”* birikimini *“ufaklık”* diye hitap ettikleri genç bir işkenceciye *“öğretme ve tecrübe kazandırma”* amaçlı diyaloglarla devrediyordu.

Ardından cinsel organıma ve ayak parmaklarıma kablo bağlayarak elektrik vermeye başladılar. Etkisini artırmak için zaman zaman su döküyorlardı. Elektrik ve hayaları burma yöntemlerini askı dışında yerde de uyguluyorlardı. Falaka yöntemini ayaklarımı bileklerimden tutan mengene ile sıkıştırıp uyguluyorlardı. Ayaklarım hissetme duyusunu kaybedince bırakıyorlar, baş-

ka bir zaman yeni bir seansa başlıyorlardı.

Bu seanslar sırasında ayaklarım şişerek tabanımda balonlar oluştu. Falakada ayak tabanımın patlamasıyla oluşan yaralara etkiyi artırması için tuz basıp kesici bir aletle oyarak derinleştirip genişletiyorlardı. Bunu yaparken büyük bir zevk alıyorlardı. Ayaklarımda oluşan yaralar yaklaşık çay bardağının dibinin çapı büyüklüğündeydi. Bu yara izi halen ayağımda mevcuttur.

Bunların dışında elle boğmaya çalışma, tazyikli su altında tutma, kaba dayak, kafamı, kulaklarımdan ve saçlarımdan tutup duvara ve yere çarpma, saçlarımı yolma, küfür ve hakaret, öldürme ile tehdit etme sürekli yapılmaktaydı.

Bu işkence yöntemleri çeşitli defalarca uygulandı. Gözaltımın ilk dört günü gece ve gündüz işkence ekleplerinin birbirine devretmesiyle hemen hemen aralıksız ve yoğun bir şekilde sürmüş, sonraki günlerde azalmıştır.

23 Ağustos 1993 günü çıkarıldığım Adli Tıp Kurumu'nda vücudumdaki belirgin işkence izleri ve yaralarına rağmen orada görevli doktor rapor vermek istemedi. Kendisine doktorluk görevini hatırlatmam ve suç duyurusunda bulunacağımı söylemem üzerine yanımdaki işkencecilerle görüştüğümde rapor hazırlayıp dosyama koydu. Savcılıkta savcıya raporumun dosyada olup olmadığını sorduğumda "burada" dedi. Ancak daha sonra mahkeme aşamasında raporumun dosyadan çıkarıldığını anladım.

Bunun üzerine Bayrampaşa Özel Tıp Hapishanesi'nden ve daha sonra götürüldüğüm Sağmalcılar Hapishanesi'nden başvurarak kayıt defterinden ve hastaneden durumuma ilişkin bilgi istememize rağmen olumsuz sonuç aldık. Vücudumdaki işkence izleri halen mevcuttur. DGM'de süren davadan 12 yıl 6 ay hapis "ceza" sı verildi.

- **"AMİRİM UZATMAYA NE GEREK VAR?
BASALIM KAFASINA, ÇATIŞMA SÜSÜ
VERİRİZ"**

- **"OĞLUM, ÇEVREDEDEN GÖRENLER OLDU"**

Anlatan: Nail Çavuş

(32 yaşında, Çanakkale Hapishanesi'nde tutuklu)

20 Eylül 1993 günü akşamı, Adana Kurtuluş Mahallesi'nde bulunan bir özel hava yolları bürosunda gözaltına alındım.

Akşam 19.00 sularıydı, büroda çalışan bir arkadaşla birlikte otururken, daha sonra Adana Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı olduğumu öğrendiğim bir grup sivil polis ellerinde silahlarıyla baskın yaptılar. Benim ve diğer arkadaşın üzerine çullanan polisler, ellerimizi arkadan sıkı sıkıya kelepçelediler. Ve aynı anda kafama bir çuval geçirdiler. Büronun arka odalarından birine götürdüler... İçlerinden biri diğerine, "Amirim uzatmaya ne gerek var? Basalım kafasına, çatışma süsü verimiz" dedi. Amir olan ise, "Oğlum, çevreden görenler oldu, büroya girişimizi. Hem acelen niye? Nasıl olsa elimizin atında. Burayı bir arayalım, ona yapacağımızı biliriz" diyerek tehditler savuruyordu. Üzerime çullanmışlardı. Bu şekilde üç-beş dakika bekledikten sonra, dışarıya çıkardılar.

Zorla polis arabasına bindirildim. Bir kaç polis, polis otosunun arka koltuk boşluğuna beni yüzün koyun yaptılar. Birisi sırtıma oturdu. Bir yandan yumruklarla rasgele vururken, diğer yandan da "hadi şimdi slogan at bakalım i... çocuğu" diyerek hakaret ediyordu. Biraz sonra araba hareket etti.

Nereye götürüldüğümü bilmiyordum. İçlerinden biri "Toroşlar'a çek oğlum, burada yapamadığımızı orada yaparız" diyordu. Bir süre araba ara yollardan geçtikten sonra bir binanın önünde durdu. Başımdaki çuvalı

arabada çıkardılar. Burada kollarıma girerek bu bina-
dan içine götürdüler. Burası **Adana Emniyet Müdürlü-
ğü**'ydü.

Hızla koridorlardan geçirerek bir odaya soktular. Ara-
bada gözlerimi bağlamışlardı. Bu odada ilk anda bir
şok hali yaratmak için her yandan tekme-tokat girişip
yere yıktılar. Ardından papaz rolündeki işkenceci şef
devreye girerek; kendilerine zorluk çıkarmamam duru-
munda birşey yapmayacaklarını, aksi taktirde buradan
ölümün çıkacağıını söylüyordu.

Adımı, soyadımı soruyorlardı. *"Keyfi şekilde gözaltı-
na alındığım için cevap vermeyeceğimi"* söyledim. Bu-
nun üzerine "papaz", diğer işkencecilere, yıkın, emrini
verdi.

Bir anda üzerime çullanan işkenceciler, üzerimdeki
elbiseleri parçalayarak, zorla çıkardılar. Çırılçıplak so-
yulduktan sonra ilk olarak tazyikli su işkencesi uygula-
dılar. Bir süre özellikle vücudumun hassas yerleri ol-
mak üzere bu işkenceyi uyguladılar. Tazyikli suyu ağzı-
ma, burnuma tuttular. Bundan sonra kaldırıp bir masa-
nın üzerine çıkarttılar. Kollarımı iki yandan duvardaki
boruya bağladılar. Ayağımın altındaki masayı çektiler.
Bu şekilde bekletilirken işkencecilerden birisi ayakları-
mı burkuyordu. Diğer birisi bacaklarımdan asılarak aşı-
ğya doğru çekiyordu. Sonra, cinsel organıma bir kablo
bağlayarak elektrik verdiler. Gayri-iradi olarak sağa-so-
la vücudumu hareket ettiriyordum. Bu onların çok ho-
şuna gidiyor. Manyetoyu bir hızlı-bir yavaş çeviriyor-
lardı. Kısa bir ara verdiler. Sonra parmağıma ikinci bir
kablo bağladılar. Ve tekrar manyetonun kolunu çevir-
meye başladılar.

Bunların yanı sıra gözaltında kaldığım süre içinde
buz kalıplarına yatırıldım. Bu işkence, ıslak battaniye-
nin üzerine yatırılıp vücudumun dört bir yanına buz ka-
lıpları konularak, battaniyenin sarılması ve saatlerce bu
şekilde bekletilme şeklinde yapılıyordu. Vücudumun
donma noktasına geldiği anlarda kısa aralar veriyorlar-

dı. Sonra tekrar, eriyen buzların yerine yenilerini koyarak, aynı işkence yöntemine devam ediyorlardı. Buz işkencesi sırasında, işkenceci polislerden birisi de karnımın üzerine çıkararak ağırlık yaparak buzların etkisini artırmaya çalışıyordu.

Yerdeyken de sık sık haya burma, vücudumdaki kılları yolma, yakma, kafamı duvara vurma, dizlerimin üzerinde yere çöktürdükten sonra, sırtıma çıkararak, yerde süründürme işkenceleri de uygulandı.

İşkencelerle geçen 15 günlük gözaltıdan sonra çıkarıldığımı mahkeme tarafından tutuklandım ve 7 yıldır da hapisanedeyim.

**“SİLAHLI, MASKELİ POLİSLERCE GÖZALTINA
ALINDIM, ADANA EMNİYET
MÜDÜRLÜĞÜ’NDE İŞKENCE GÖRDÜM”**

Anlatan: Muharrem Güzel

(27 yaşında, Çanakkale Hapishanesi’nde tutuklu)

Çukurova Üniversitesi Su Ürünleri Bölümü’nde okuyan bir öğrenciydim. 21 Eylül 1993 günü akşamı evime girerken, onlarca maskeli polis, ellerinde otomatik silahlarla üzerime çullandılar. Başıma geçirdikleri bir çuvala üzerime kapaklandılar. Merdivenlerden indirerek tekme tokat arabaya bindirdiler. Arabaya bindirdikten sonra küfür, hakaret ve tehditlerle karşılaştım. Özellikle yüzüme tokat ve yumruk atmaya başladılar.

Adana Emniyet Müdürlüğü’ne geldiğimde bodrum kata (burası Terörle Mücadele’ye ait işkence yapılan bir yer) indirdiler. Bir odaya götürüp, sopa ve tekme tokat vurmaya başladılar. Bayılınca beklettiler. Bu arada küfürler devam etti. Sonra bir hücreye attılar. 1 metreye 1.5 metrelik bir yerdi. İşkenceciler birbirlerine garip kod adlarla sesleniyorlardı. Rambo, Böcek, Hoca, Efuli...

Aralarında Hoca dedikleri işkenceyi yürüten sorumluları 40-45 yaşlarında esmer, kır saçlı, 1.75 boylarında, yüzü çiçek bozuğu birisiydi. İlk gün bir saat arayla hücreden çıkarıp odaya götürüyorlardı. Tanımadığım, bilmediğim kişileri soruyorlardı. İlgim olmayan eylemleri bana zorla imzalatmaya çalışıyorlardı. Kabul etmeyince askıya aldılar. Askıda iken cinsel organımdan elektrik vermeye başladılar. Sık sık “buradan sağ çıkamayacaksın oğlum” diyerek ölümle tehdit ediyorlardı. Bayılınca indirip, soğuk suya tutup ayıltmaya çalışıyorlardı. Özellikle de suyu böbreklerimin bulunduğu bölgeye tutuyorlardı.

İlk dört gün bu şekilde süren fiziki işkence sonra yerini psikolojik ve küfür işkencesine bıraktı. Yıllarca hapiste yatacağın, sana ceza verecekler... diyerek tehditlerini devam ettirdiler. Bu durum yaklaşık 13 gün sürdü. Gözlerim ve ellerim bağlı bir şekilde, teşhir masasına çıkarıldık. Artık resmini de çektik, kurtuluşun yok diyorlardı. Bir gün sonra mahkemeye çıkarıldım. Mahkeme hiçbir belge ve kanıt yokken tutukladı. Adana Hapishanesi'ne, oradan Malatya'ya ve daha sonra Çanakkale Hapishanesi'ne geldim. Şu anda Çanakkale Hapishanesi'nde bulunuyorum.

"HELİKOPTER"

Anlatan: Fedai Şarklı

(25 yaşında, Bursa Hapishanesi'nde tutuklu)

21 Eylül 1993 günü, Antakya'da kaldığım otele yapılan baskında, Adana ve Hatay Emniyet Müdürlüklerine bağlı sivil ve Özel Harekat polisleri tarafından gözaltına alındım. İlk anda, otelin içinde, oradaki tüm insanların gözleri önünde dövmeye başladılar. 8-10 basamaklı bir merdivenden aşağıya yuvarlayıp arabaya bindirdiler. Arabada, hemen gözlerimi bağlayıp döşemeye yatırdılar, tekmelemeye başladılar.

Ardından Hatay Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüm. Garajdan doğrudan hücrelerin ve işkence odalarının bulunduğu zemin kata göturdüler. Beni bir odaya aldılar, soydular. İki beni havaya kıldırırken birisi hayalarımı sıkarak ezmeye başladı. Sonra da kollarımı tersten bir kalasa sıkıca bağladılar. Bu kalasın iki ucunu tavana asarak beni askıya aldılar. Kendileri buna "helikopter" diyorlardı. İki-üç dakikada bir ayaklarımın altına sandalye koyuyor, sonra tekrar çekiyorlardı. Bu askıların süresi 15 dakikadan az olmuyordu. İlk indirdiklerinde kollarımı çözüp hareket ettirdiler. Sonra da, önce uyuşan kollarımı yavaşça, ardından tüm vücuduma tazyikli olarak itfaiye hortumuyla su sıktılar. İkinci sefer astıklarında parmaklarıma ve cinsel organıma kablo bağlayıp elektrik verdiler. Bu işkenceler, gece yarısından başlayıp 4 saat sürdü.

Sonra beni giydirip Adana'ya götüreceklerini söylediler. Arabanın içinde gözlerim bağlı ve kollarım arkadan kelepçelenmiş olarak yere yatırıldım. Üstüme aynı

şekilde, gözaltına alınan başka birisi daha yatırıldı. Üç buçuk saatlik yolu böyle gittik. Yalnız, yolda bir yerde durduk. Beni çıkartıp yolun kenarına diz çöktürdüler. Yolun aşağısı uçurumdu, öldürmekle tehdit ettiler.

Adana'ya getirildiğimde dövmeğe başladılar. Çok küçük bir hücreye kapattılar. Bundan sonra da günde en az bir kez işkenceye alındım. Bazen saatlerce yüzüm duvara dönük olarak ayakta bekletildim. İşkence seslerini dinledim. Tüm bunlar 6-7 gün sürdü. Bundan sonra da hücrede kaldım. Bazen gelip hücrede dövüyorlardı.

Bana işkence yapanlar; siyasi şubenin o zamanki müdürü Hasan Özden, Başkomiser Şamil... Ayrıca isimlerini bilmediğim Efuli (Karadeniz şivesiyle konuşan, sarışın, bıyıklı, saçları önden dökük, saçları ve bıyıkları karlaşmış), Hoca lakaplı ve daha başka işkencecilerdi. Her zaman gözlerim bağlı olduğu için yüzlerini görmek zordu.

Bu işkenceleri gördüğüm zaman **18** yaşındaydım. 13 gün Adana Emniyeti'nde gözaltında kaldıktan sonra mahkemeye çıkarıldım ve tutuklandım.

**“BİR POLİS AYAĞIYLA BAŞIMI YERE
BASTIRIRKEN, DİĞERLERİ ONA
‘SİK KAFASINA, VUR’ DİYORLARDI”**

Anlatan: Sevinç Kocakafa

(27 yaşında, Ümraniye Hapishanesi’nde tutuklu)

1994 Mart’ında sokakta yürürken gözaltına alındım. İlk önce lakaplarını daha sonra şubede öğrendiğim Bitirim ve Hacı denilen polisler, ardından da 3-4 polis sokakta üzerime saldırıp yere yatırdılar. Bir polis ayağıyla başımı yere bastırırken, diğerleri ona ‘sık kafasına, vur’ diye bağıyorlardı. Buradan bir arabanın içine sokuldum. Arabada kaba dayak, yüzümü koltuğa bastırarak havasız bırakma gibi uygulamalarına başladı polis.

Gayrettepe’deki işkence merkezine götürülür götürülmez, önceki gözaltılardan da bildiğim alt kattaki işkence odalarına götürüldüm. Askıya alındım. Askıdayken arada ayaklarımdan çekiyorlar, vücudumu sağa sola sallıyorlardı. Yine bir ara ayağımın altına sandalye getirdiklerini istersem basabileceğimi söylediler.

Askıdan indirildikten sonra üzerimdekileri çıkardılar. Başka bir odaya götürüldüm. Polislerden biri üzerime tazyikli su tutmaya başladı. Bir ara gözbandını açtım. Lakabını Rambo olarak hatırladığım polis bir sandalyenin üzerine çıkmış hortumu tutuyordu. Bulduğumuz yerin duvarları fayans kaplı bir mekandı. Yerde 3-4 parmak yüksekliğinde su vardı. Polis tazyikli su tutmayı kestiğinde tekme atma, vurma ve üzerime basarak yerdeki suyla temasımı artırmaya başlıyordu. Buradan alındığımda üzerimi tekrar giydirdiler. Askı seansı tekrar başladı. Gözaltında 12 gün kaldım. Daha önceki gözaltılarımda da benzer işkenceler gördüm. Bu sürenin sonunda çıkarıldığım DGM’de tutuklandım.

“İŞKENCECİLER BAĞIRMADIĞIMI GÖRDÜKÇE İŞKENCEYİ ARTIRIYORLARDI”

Anlatan: Gülay Kavak

(28 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

28 Mart 1994'de İstanbul'da gözaltına alındım. Gözaltına alınmamdan itibaren psikolojik saldırılar başladı. Şubeye varana kadar takside üzerime dört işkenceci oturmuş, bir yandan da tacizde bulunuyorlardı. Şubeye vardığımızda ilk yaptıkları, beni aşağıya indirip Filistin askısına almak oldu. Bir taraftan pantolonumu çıkartırlarken, bir taraftan nefes almayayım diye boğazlı kazığımla ağzımı iyice kapattılar. Nefes alamıyordum, ben sallandıkça askı daha da sıkışıyordu. Bu sırada ayaklarımdan sallıyorlardı. Ayak parmaklarıma ve göğüs uçlarına elektrik bağladılar ve askıdayken elektrik verdiler. Sanki beynimde şimşekler çakıyordu. Girdiğim şokla olsa gerek bağırıyordum. İşkenceciler bağırmadığımı gördükçe işkenceyi artırıyorlardı.

Askıdan indirdikten sonra kollarımı hızla sallamaya başladılar, korkunç susuzluk duygusu içerisindeydim. Bir süre bu işkence odasında nasihat ettiler. Nasihatleri halka, devrimcilere ve kişiliğime yönelik saldırılardı. Ardından yine askıya aldılar. Bu sırada kollarımı dümdüz uzatıp düz askıya aldılar. Diş etlerime, şakaklarıma, cinsel organıma elektrik veriyorlardı. Ayaklarımdan altın da bir sandalye vardı. Konuşacaksan bu sandalyeye bas diyorlardı. Bazen ayağımı özellikle değdiriyorlardı.

Daha sonraki günler içerisinde çırılçıplak soyarak tecavüzle tehdit etmeye başladılar. Bunun için tacizde bulunuyorlardı. Bir işkenceci cinsel organını vücudumda gezdiriyordu. Midem bulanıyordu. “Bitirim” dedik-

leri kadın işkenceci de o sırada diğerleriyle birlikte küfürler ediyor, gülüyordu.

Tecavüz tehdidinin ardından *“buna böyle yapacağız, sonra bizi basına verecek, mahkemelerde konuşacak”* dediler. Daha sonra ayaklarımdan yukarı astılar. Sanki bütün kan beynimde toplanmıştı. Beni yukarıya asarken ayaklarıma çarşaf doladılar ve iplerle bağladılar, sonra yavaş yukarı çektiler. Başım dönüyordu sürekli, işkenceciler saçlarımı çekiyorlardı zaman zaman.

İşkenceler kaba dayakla, psikolojik baskılarla sürdü...

“ELAZIĞ 1800 EVLER’DE İŞKENCE GÖRDÜM”

Anlatım: Gülseven Öztürk

(28 yaşında, Çanakkale Hapishanesi’nde tutuklu)

Elazığ, Fırat Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi’nde öğrenciydim. Ve okulda, eğitim sisteminde, ülkede yaşanan sorunlara duyarlı; devrimci düşüncelere sahip birisiydim. Sorunların örgütlü mücadeleyle çözülebileceğini düşündüğüm için Türkiye Öğrenci Dernekleri Federasyonu (TÖDEF)’na bağlı olarak mücadelemi sürdürüyordum. Bu nedenle sivil faşistlerin ve polislerin baskı ve saldırılarıyla sık sık karşılaşıyordum. Hatta demokratik eylemlere katıldığım için birkaç defa gözaltına alındım, işkence gördüm ve mücadelemi bırakmam için tehdit edildim.

Bu gözaltılarımdan birini, 12 Temmuz 1994 günü Elazığ’da yaşadım. Okula giderken bir polis otosu yolumu kesti. Zorla otoyola bindirmeye çalıştılar. Binmeyince üzerime atılıp dövmeye, küfürler etmeye başladılar.

Zorla otoyola bindirdikten sonra işkence başladı. Kafamı eğmemi istediler. Eğmeyince, iki polis zorla kafamı eğip, koltuk arasına sıkıştırdılar. Birisi de sırtıma oturdu. Hem küfür ediyor, hem de dövüyorlardı. Bu şekilde **1800 Evler** olarak bilinen işkencehaneye geldik.

Arabadan iner inmez sorgu odasına götürdüler. Ve hemen askıya aldılar. Askıdayken ayak parmak uçlarıma, sağ kulak ardına bağladıkları kablolarla elektrik işkencesine başladılar. Bir süre sonra sol ayak küçük parmaktaki kabloyu göğüs ucuna bağladılar. Aynı anda bir çok soru soruyorlardı. Bilmediğimi söyleyince yeniden elektrik veriyorlardı. Daha sonra askıdan indirip hücre-

ye götürdüler.

Gecenin ilerleyen saatlerinde yeniden sorguya alındım. Bir ara askıdan indirip boş bir odaya götürdüler. Odada sadece lambalar vardı. Tam karşımdaki lambayı yakıp tecavüz provalarına başladılar. Sonrasında tuvalete götürüp tazyikli su verdiler. İşkenceler bu şekilde sabaha kadar devam etti.

Sabah dışarıya çıkardılar, harekete hazır bekleyen bir helikoptere bindirmek istediler. Dersim'e götüreceklerini, gerillaların yerlerini göstereceğimi söylüyorlardı. Gitmeyeceğimi ve bilsem de söylemeyeceğim deyince zorla bindirmeye çalıştılar. Binmeyince birkaç adım ileriye götürüp vuracaklarını, "kaçıyordu vurduk" diyeceklerini söylediler.

Sonra vazgeçip, yeniden içeriye sorgu odasına götürdüler. Tekrar askıya alındım. Askıdayken ıslatıp elektrik verdiler. 12. günün sonuna kadar askı, elektrik, kaba dayak, küfür ve tehditler devam etti.

Bana işkence yapanlar: Tim şefi Zeki Ateş ve Japon, Tatar lakaplı işkencecilerdi. Bunların yanında birkaç işkenceci daha vardı ama onları hatırlamıyorum.

Gözaltının 14. gününde çıkarıldığım mahkeme tarafından serbest bırakıldım.

**"İŞKENCE YAPANLAR 'DIŞTAN İZ
BIRAKMAZ, ESAS ACISINI SONRADAN
ÇEKECEKSİN' DİYEREK,
İŞKENCECİLİKLERİYLE ÖVÜNÜYORLARDI"**

*Anlatan: Feridun Yücel Batu
(31 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)*

Memleketim Antalya'dan üniversite öğrenimi için 1989 yılında Bursa'ya geldim. Bursa'da Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ni kazanmıştım. Kayıt yaptırdıktan sonra okula başladım.

Öğrencilik yıllarımda "Demokratik Üniversite" mücadelesi içerisinde yer aldım. Üniversitemizin demokratik öğrenci derneği olan UL-DER (Uludağ Üniversitesi Öğrenci Derneği) yönetiminde bulundum.

UL-DER yöneticisi olduğum için polis ve jandarma tarafından çeşitli tarihlerde tam 12 kez gözaltına alındım. İşkence gördüm, tehdit edildim.

Siyasi polisin takibini ve baskılarını yaşadım. Nitekim beni tutuklatma çabaları içinde oldular.

Son olarak İstanbul'da arkadaşlarımla evinden gözaltına alınıp işkence gördüm.

30 Eylül 1994 akşamı İstanbul Çapa'da bir evde arkadaşlarımla oturmuş çay içiyorduk. Aniden evin ön kapısının kırıldığını, arka taraftan da evin içine polislerin doluştuğunu gördüm. Ellerinde MP5 ve adını bilmediğim kimi silahlar vardı. Bizi tekmeleyerek yere yatırdılar. Yerde hem bileğimizi burkarak, hem tekmeler atarak, hem de "öldüreceğiz" diye tehditler yağdırarak işkenceye başladılar. Bir yandan da evin her tarafını dar-madağın ediyorlardı.

Evde işlerini bitirdikten sonra hepimizi ayrı ayrı arabalarla Gayrettepe'deki siyasi şubeye götürdüler. He-men gözümü bağlayıp bir odaya soktular. Orada bir kaç

polis vücudumun çeşitli yerlerine vurmaya başladılar. Bir tanesi de sürekli sorular soruyordu. Bir ara beni yerden kaldırdılar. Sürekli soru soran kişi gözbandını açtı ve benimle ilgili her şeyi bildiklerini, az evvel sırf eğlence olsun diye saldırdıklarını, yarın gündüz veya akşam Bursa polisinin gelip beni alacağını söyledi. O anda bir gerekçe uydurup yine vurmaya başladılar. Bu kısa sürdü ve tekrar gözbandını takıp hücrelere indirdiler. İniş esnasında sürekli başımı, ayaklarımı duvara, kapılara vuruyor, merdiven boşluklarında yanlış yönlendirerek yere düşürüyorlardı. Hücre kapısından içeriye girene kadar saldırı sürdü.

Ertesi gün akşama doğru bir minibüsle gelen Bursa polisi beni teslim aldı. İlk anda, *“bak yine karşılaştık, bu sefer elimizden kurtulamayacaksınız”* diyorlardı. Minibüse bindirip, arka koltuğa ittiler. Arabanın hareket etmesiyle birlikte hem vuruyor, hem de sorular soruyorlardı. Cevap vermeyince elimdeki kelepçeyi arabanın arka koltuğunun zemine takılı olan demirine takarak, beni yüzüstü arabanın zeminine yatırdılar. Aynı soruları tekrarlıyor ve bacaklarıma, belime tekme atıyorlardı. Feribota gelinceye kadar bu işlem sürdü. Feribotta etrafta çok sayıda taşıt ve insan olduğu için dokunmadılar. Feribot sonrası Yalova’dan Bursa’ya gelinceye kadar geçen bir buçuk saatlik yol boyunca yine vurmaya devam ettiler.

Sabaha doğru şubede ydik. Beni 5. kata çıkartıp bir banka kelepçelediler. İki saat kadar dokunmadılar. Sonra ellerimi çözüp, işkence odasına aldılar. İlk esnada, yumruklarıyla vurup yere düşürüyorlardı. Ardından kaldırıp tekrar yumrukluyor, tekrar düşürüyorlardı. Kaba dayaktan sonra üzerimdeki giysileri zorla çıkartarak elektrik vermeye başladılar. Bir süre sonra ara verdiler. Ardından banyoya götürüp tazyikli su sıkmaya başladılar. Sonra da bir camın önünde tutup hava akımında tutup hasta etmeye çalıştılar. Camın önünden alıp tekrar tazyikli suya tuttular. Sonra *“bu başlangıçtı”* deyip,

“daha sonra görüşürüz” diyerek üstümü giymem için elbiselerimi verdiler. Yine banka kelepçelediler.

Kısa bir süre sonra “**papaz**” geldi. Klasik sorularını sorup çeşitli belgeler gösteriyor, her şeyi bildiklerini söylüyordu. Daha önceki bir operasyonda ele geçen ve bir arkadaşına yazdığım mektubu önüme koyuyor, mektuptan bölümler okuyup “örgüt üyesi” olduğumu akli sıra kanıtlamaya çalışıyordu. Okurken de alay ederek, şaklabanlıklar yaparak moralimi bozmaya çalışıyordu.

Sonraki işkenceler askı, buza sarma, elektrik ve taziyikli suyla kaba dayak biçiminde sürdü. Askıda da elektrik verip yumruk ve sopalarla vuruyorlardı. 8 gün boyunca hiç hücrelere indirmeyip sürekli banka kelepçeli bir şekilde tuttular. İşkenceyi bırakıp banka kelepçeledikleri zamanlarda ise sürekli gelip gidenler başıma, gövdeme vuruyorlardı. Sürekli faşist marşlar çalışıyor, sesi de sonuna kadar açıyorlardı.

İşkencecilerin isimlerini hatırlamıyorum. Bir çoğunu da gözlerim bağlı olduğu için görmedim. Birbirlerine sürekli “**Hacı**” diye hitap ediyorlar ve kendi aralarında küfürlü konuşmalar yapıyorlardı. Çeşitli arkadaşlarıma ilişkin hakaret edici sözlerle beni tahrik etmeye çalışıyorlardı. Tuvalete götürüp getirirken küfür ve tekmellerle saldırıyorlardı. Açlık grevinde olmama rağmen şeker, tuz ihtiyacımı karşılamadılar.

Mahkemeye sevk edildiğimde Adli Tıp rapor vermedi. Bugün sürekli çektiğim bel ağrılarım o günlerde gördüğüm işkencelerden kalmadır. Yine bir kaç hafta sürse de kollarım, el bileklerim ve omuzlarım sürekli ağrıdı. Merhemle masaj tedavisi yapıldı. Zaten işkence yapanlar “**dıştan iz bırakmaz, esas acısını sonradan çekeceksin**” diyerek, işkencecilikleriyle övünüyorlardı.

Gözetiminde kaldığım 8. günün sonrasında tutuklandım ve halen hapishanede bulunuyorum.

3. BÖLÜM

İşkenceyi yaşayanlar anlatıyor

(1995/2000)

GAZETE FOTOĞRAFLARI ÜSTÜNE

....

Emniyet Müdürü

*Güneş bir yara gibi açılmış gökte
akıyor kanı.*

Uçak alanı.

Karşılıycılar, eller göbekte:

coplar, cipler,

hapisane duvarları, karakollar

ve darağaçlarında sallanan ipler

ve siviller göze görünmez

ve bir çocuk işkenceye dayanamadı

attı kendini Emniyet'te üçüncü kattan.

Ve işte Emniyet Müdürü bey

uçaktan iniyorlar

Amerika'dan dönüyorlar

mesleki tetkikattan.

İncelediler uyku uyutmamak usullerini

ve memnun kaldılar pek

hayalara bağlanan elektrottan

ve bizdeki tabutlukların üstüne bir de konferans vererek

açıkladılar faydalarını

koltuk altlarına kaynar yumurta koymanın,

boyun derisini kibritle ince ince yakıp soymanın.

Emniyet Müdürü bey uçaktan iniyorlar

Amerika'dan dönüyorlar

ve coplar cipler

ve darağaçlarında sallanan ipler

üstat döndü diye seviniyorlar.

“İŞKENCE YAPILAN YER SİYAH HALIFLEKS KAPLI BİR ODAYDI”

Anlatım: Erdal Gökoğlu

(28 yaşında, Burdur Hapishanesi'nde tutuklu)

- *Erdal Gökoğlu, hapishanelerde 20 Ekim 2000'de başlayan direnişte, ölüm orucu direnişçisiydi.*

“Zorla tıbbi müdahale” adı verilen bir başka işkence türünün uygulanması sonucu, hafızası yok edilerek, sakat bırakıldı.

O artık, burada anlattıklarını da hatırlamıyor... -

En kısa bir gün ve en uzun 22 gün olmak üzere 14 kez (Ankara, Çanakkale, İstanbul) siyasi polis tarafından gözaltına alındım. Bu gözaltıların hepsinde de değişik işkence ve baskılara maruz kaldım. Bu gözaltıların bir kısmında bir çok işkence ve kaba dayakla karşı karşıya kalmış olmama rağmen Adli Tıp'a götürülmeden, hatta hiçbir işlem yapılmadan bırakıldığım olmuştur.

Gözaltında kaldığım sürelerde; kaba dayak, ayak falakası, ters ve düz askı, hayaların sıkılması, ıslatma, elektrik verme (ayak ve cinsel organdan), saçların kesilmesi, boğazı sıkıp nefes almayı engelleyerek boğmaya çalışma, kolların ve bacakların ters yönlerde bükülmesi, ıslak yerde bekletme gibi işkencenin pek çok türüne maruz kaldım. 1x1 metrelik hücrelerde, ıslak zemin üzerinde bekletilmekten ve fiziki işkencelerden dolayı pek çok rahatsızlığım ise halen devam etmektedir.

10 Temmuz 1995 günüydü. İstanbul'da bir dernekten tekme tokat dövülerek gözaltına alındım. Daha gözaltına alınırken küfür ve hakaretlerle başlayan işkence, **Vatan Caddesi**'ndeki Emniyet Müdürlüğü'nde de devam

etti. Bir kaç kez kollarımdan bir kalasa -yanlara açık şekilde- bağlanıp iki dolap arasında askıya aldılar. Bu haldeyken hem hayalarımı sıkıyorlar, hem de ayaklarımı arkadan bağlayıp içinden bir kalas geçirerek vücudumu aşağıya doğru çekiyorlardı.

Bu bittikten sonra zaman zaman kaba dayak atıyorlar, asıl olarak da küfür, tehdit ve konuşmalarla psikolojik açıdan yıpratmaya çalışıyorlardı. Beraber alındığımız bayan arkadaşlara söylenen en adi küfürlerden, yapılan tacizlerden tutun da kendi aralarındaki -asıl olarak bizi hedefleyen- adice davranışlarına kadar, pek çok yöntem kullanıyorlardı.

Gözaltında tutulduğum bu süre içinde dışarıda yapılan eylemler için bile işkenceciler hücrelerin kapılarını açıp tekme tokat hınçlarını bizden almaya çalışıyorlardı. 12 günün ardından çıkarıldığım savcılıkta, beraber alındığım arkadaşların hepsi serbest bırakılmasına rağmen beni tekrar Vatan Caddesi'ndeki işkencehaneye götürdüler. Ankara DAL'ın işkencecilerine vereceklerini söylediler. Bir gece yarısı kahverengi renkli Reno 21 marka arabayla, dört sivil polis tarafından **Ankara DAL'a** götürüldüm.

DAL'a gelir-gelmez, *"orada sana hiçbir şey yapmamışlar"* diyerek bir çok polis üzerime çullanıp bir süre dövdükten sonra askıya aldılar. Askıyla beraber ıslatıp elektrik vermeye başladılar. Burada bayılmışım ve daha sonra hücreye getirmişler. Askıya aldıkları yer, banyo ve tuvalet gibi bir bölümdeydi. Lavabo, sandalye, hortum vb. bir çok eşyanın olduğu bu yerde kollarıma süngere benzer bir bez bağlayıp duvarda asılı olan çivi ya da çengel demir benzeri bir yerlere bağlıyorlardı. Bir kaç kez daha aynı askıya aldılar. Kaba dayak da devam ediyordu. İşkence yapılan yer siyah halıfleks kaplı bir odaydı. Ayrıca aynalı bir bölüm de vardı. Sanırım buradaki işkenceleri videoya da kaydediyorlardı.

Gözaltında her şey işkenceye dönüştürülmüştü. Açlık grevinde olduğum için günde bir kez şekerli su ya veri-

liyor ya da hiç verilmiyordu. Yine tuvalete de 2-3 günde bir -o da keyiflerine göre- çıkarıyorlar, gerici-faşist müziklerin çaldığı radyo kanallarını sonuna kadar açıp dinletiyorlar ya da hücre kapılarının önünde kendileri benzer müzikler söylüyor veya slogan atıyorlardı.

22 günlük gözaltının sonunda tutuklanarak Ulucanlar Hapishanesi'ne konuldum. Yapılan "yargılama" neticesinde 15 yıl "ceza" verildi. 26 Eylül 1999'da gerçekleştirilen Ulucanlar katliamında ağır yaralandım. Ve yaralı olarak Burdur Hapishanesi'ne getirildim.

**“PORNO FİLM SEYRETTİRDİLER,
ASKIYA ALDILAR”**

Anlatan: Feryal Demircan

(26 yaşında, Burdur Hapishanesi'nde tutuklu)

Ankara’da bir hastanede hemşire olarak çalışıyordum. Devrimci düşüncelere sahip bir kamu emekçisiydim. Ve Sağlık Emekçileri Sendikası (Sağlık-Sen)’in üyesi ve aktif çalışanları arasındaydım. Kamu emekçilerinin en doğal hakkı olan grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı için mücadele veriyordum. Bu kişiliğimden dolayı polisin hedefi olmuştum. Mücadelemden vazgeçmem için polisin sürekli baskı ve tacizleriyle karşılaşırıyordum. Bu tacizleri zaman zaman evimin keyfi bir şekilde basılması şeklinde de oluyordu.

20 Temmuz 1995 günü hastanede görevli olduğum servisten telefon ile başhemşireliğe çağırıldım. Başhemşireliğe geldiğimde daha önceden tanıdığım iki polisi gördüm. Bu polisler daha önce evime gelen polislerin içindeydiler.

Başhemşire odasına girdiğimde polislerden birisi “Ooo... Feryal Hanım. Daha önce de karşılaşmıştık seninle...” diyordu. Birinin benim üzerime ifade verdiğini, kendileriyle emniyete kadar gitmem gerektiğini, ifade mi alacaklarını söylemişlerdi. Hastane müdürüne ve başhemşireye imzalattıkları bir tutanağı imzalamamı istediler. Tutanağı okuduktan sonra imzalamayacağımı söyledim. Tutanağta örgüt üyesi olduğum yazılıydı. Örgüt üyesi olmadığımı söyledim. Polis bunu sorarız der bir tarzda “Sizden de bu beklenirdi Feryal Hanım” dedi.

Beyaz bir minibüse bindirilerek Ankara Emniyet Müdürlüğü’ne (DAL) götürüldüm. Gözaltına alınmamın

nedeni Sağlık Emekçileri Sendikası (Sağlık-Sen) üyesi ve çalışanı olmamdı.

Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne geldiğimizde garaj girişindeki yerde gözlerimi bağlamak istediler. Mesai saatinde hastaneden gözaltına aldıklarını, bu durumda getirdikleri yerin yasal bir yer olması gerektiğini ve dolayısıyla neden gözlerimi bağlamak istediklerini, neyi saklamak istediklerini sordum ve gözbağı bağlatmayaçağımı söyledim. İğrenç yüzlerini gösterdiler. Zorla bağladılar.

Beni, iki tane monitörün olduğu bir odaya götürdüler. Burada bir sandalyeye oturtuktan sonra gözbağını çözdüler. Bu monitörlerin birinden, bir kişinin ifade verirkenki görüntülerini, diğerinden iğrenç bir porno görüntüsünü izlettirmeye çalışıyorlardı. Porno görüntülerin altında ifade veren kişinin söyledikleri alt yazı olarak yazılıyordu, sesini de duyuyordum. İfade veren kişinin orada olduğunu ispatlamak için birisi bir başka polise bir soru sormasını söyledi. Polis odadan çıkıp görüntüsünü izlettikleri kişiye söylediği soruyu sordu. Bununla bana görüntünün, konuşmaların gerçekliğini, güçlerini göstermeye çalışıp psikolojik olarak yıpratmaya çalışıyorlardı. Monitördeki porno görüntü çok iğrençti. Tikinti vericiydi. Daha sonra beni hücreye götürdüler. Bu hücrede 6 kişi vardı. On-onbeş dakika sonra monitörden görüntüsünü izlettikleri kişiyi de buraya getirdiler. Gördüğü işkenceden kaynaklı yürümekte zorlanıyordu. Durumu oldukça kötüydü. Kısa bir süre sonra yemek için bir şeyler getirdiler. Açlık grevinde olduğumuzu söyledik.

Beni, iki gün hiç sorguya almamışlardı. Ancak her an gelip sorguya götürecekler diye beklenti yaratmaya çalışıyorlardı. Bu psikolojiyi yaratmaya çalıştıkları bir anda sorguya aldılar. Sorguda birkaç kez askıya aldılar. *"Sana hiçbir soru sormayacağız, bunu sana polis ders olsun diye yapıyoruz"* dediler. Amaçlarının sendikada bir daha hiçbir faaliyette bulunmamam ve sendikadan

uzak durmam olduğunu açıkça ifade ediyorlardı. Daha çok, yıldırma için psikolojik işkence yapıyorlardı. Özellikle de devlet memuru oluşumu kullanıyorlardı. Her fırsatta *“Hemşire hanım”* diye hitap edip **657’li** olduğumu dile getiriyorlardı. *“Memurluktan olmak istemezsin herhalde, biliyorsun her şey bizim elimizde”* diyorlardı. Ayrıca sendikayla ilgili olarak orasının örgüt için kullanıldığını, sendika çalışması yapılmadığını bir daha gitmememi öğütüyorlardı. *“İsteseydik başka şeyler de bulabilirdik ama şimdilik daha fazlasına gerek yok”* diyerek tehdit ediyorlardı.

Gözaltına alındıktan yaklaşık bir hafta sonra bizim hücrede bulunan arkadaşları erken bırakabileceklerini söyleyerek yine psikolojimize yöneliyorlardı. 1 Ağustos 1995 günü çıkarıldığım savcılıktan serbest bırakıldım. Daha sonra hakkımda açılan davada tutuksuz olarak yargılandım. Dava sonuçlandığında ise ceza verildi ve tutuklandım. Şu an Burdur Hapishanesi’nde yim.

“EŞİME, GÖZLERİMİN ÖNÜNDE ÇIRILÇIPLAK SOYARAK İŞKENCE YAPTILAR”

Anlatan: Mustafa Sarıkaya

(31 yaşında, Çankırı Hapishanesi'nde tutuklu)

Bir yıl Kayseri Hapishanesi'nde tutuklu olarak kaldıktan sonra, 28 Kasım 1995 tarihinde tahliye oldum. Ama hapishane çıkışında polis tarafından gözaltına alındım ve Kayseri Emniyeti'ne götürüldüm.

Bir gün sonra da Sivas'tan gelen ekipler tarafından Sivas Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüm. Üç polisten oluşan ekibin tehdit, küfür gibi sözlü saldırıları yol boyunca devam etti.

Sivas Emniyeti'ne gelince, üzerimdeki montu kafama geçirdiler ve hızla yangın merdivenlerinden yukarı kata bir yere çıkarttılar. Sonra hücreye hapsedildim. Tahmini 5-6 saatlik bir beklemeden sonra gözlerimi bağladılar ve duvarları siyaha boyalı bir odaya getirildim. Elbiselerimin çıkarılmasıyla birlikte bir anda sağlı sollu darbelerle kendimi yerde buldum.

Benden Alibaba Polis Karakolu baskınına kimlerin katıldığını, Mete Nezihî Altınay hakkında bildiklerim, kimlerle ilişkim olduğunu soruyorlardı. Ben cevap vermeyince iki kişi koluma girip tuvaletin olduğu yere doğru götürdüler. Peşinden 4-5 kişinin daha sesi geliyordu. Koridorda ilerlerken birden sırtımda bir acı hissettim. İşkencecilerden biri elindeki manyeto kablosunu sırtıma değdirip geri çekiyordu. Tuvaletlerin olduğu yere gelince beni bir yere diktiler. Neler olduğunu anlamaya çalışırken tazyikli soğuk suyla kendime geldim. Kafama ve cinsel organıma su tutuyorlardı. Arada bir suyu kapatıp tekme-tokat vuruyorlardı.

Yaklaşık yarım saat süren bu işkenceden sonra beni tekrar odaya getirdiler. Tahta bir sandalyeye bağlayıp parmak uçlarıma toplu iğne sapladılar. Bunun ucuna da elektrik verdiler. Şefleri tabancasını çıkarıp başıma dayıyordu. Beni öldüreceğini söylüyordu. Elektrik işkencesi sürerken bayılacak gibi oldum. Daha sonra hücreye koyuldum.

İkinci gün aynı işkenceler devam etti. Sonuç alamayınca üzerimi giydirip yerde halı serili başka bir odaya getirdiler. Bir sandalyenin üzerine oturtular. Karşıma birisi gelip oturdu. Sigara ikram etti. Benimle konuşmaya çalışıyordu. Karşımdakinin papaz rolündeki bir işkenceci olduğunu biliyordum. Benden özgeçmişimi yazmamı istedi ve elime kağıt kalem bıraktı. Yazmayacağıma anlayınca bana küfretmeye, vurmaya başladı. Diğer polisler de odaya girdiler, beni yerde sürükleyerek işkence odasına aldılar. Aynı tür işkenceler, ben bayılıncaya kadar sürdü. Gözümü açtığımda hücredeydim. Ayıldığımda beni yüzleştirmek için başka bir odaya aldılar.

Üçüncü gün tekrar işkence odasına aldılar. Bu sefer daha kızgındılar. Karakol baskını hariç Buca firarıyla ilgili sorular da sormaya başladılar. Askı, dayak, elektrik, tazyikli su işkencelerinden geçirildim. Sonra, *"sana bir sürprizimiz var"* diyerek, beni tuvaletin olduğu yere getirdiler. Ve gözbağını çözdüler. Bağırmamı engellemek için işkencecilerden biri ağzımı kapatmıştı. Eşimi çırılçıplak soymuşlar, işkence yapıyorlardı. Ben eşimi görüyordum ama o beni görmüyordu. Eşim yapmamaları için yalvarıyordu. Beni oradan alıp tekrar odaya getirdiler. Konuşmazsam eşime işkenceye devam edeceklerini, tecavüz edeceklerini söylüyorlardı. Fiziksel işkenceden sonuç alamayınca psikolojik işkenceye başlamışlardı. Bu durum karşısında eşimi korumak adına hazırladıkları ifadeyi imzaladım. Eşimin gözaltına alınması ve böyle bir eziyet görmesi çok zoruma gitmişti. Üstelik 4-5 aylık yeni doğan bir bebeğimiz vardı ve eşim onu

hala emziriyordu.

Bana işkence yapanlara gelince; "Şef" dedikleri; 1.80 boylarında, 80-90 kilo kadar, iri yarı, sarışın, bıyıklı biriydi. İşkenceyi bizzat yönetiyordu. İki de bir tabancasını kafama dayıyordu. Beni öldüreceğini söylüyordu. "Zalım" dedikleri; 1.70 boylarında, esmer, ince bıyıklı biriydi. Bir yandan işkence yapıyor, bir yandan da papazlık yapıyordu. Biri de; 1.80 boylarında, ince-zayıf yapılıydı, sivri ve çarpık dişliydi. Türkçesi bozuktu, burnu kemerliydi, tahminen Kürt'tü.

Kayseri Hapishanesi'nden tahliye oluşuma sevindirmeden kapıda gözaltına alındım, 14 gün en aşağılık işkenceleri yaşadım ve tekrar tutuklandım.

**“NE AHLAKI KIZIM, BİZ MEMLEKETTE
NAMUS MU BIRAKTIK? HER ŞEY BİZİM
KEYFİMİZ İÇİN”**

Anlatan: Fatma Bilgin

(28 yaşında, Malatya Hapishanesi'nde tutuklu)

Kurtuluş gazetesinin Antakya bürosunda muhabir olarak çalışıyordum. Birlikte çalıştığım bir bayan arkadaşla birlikte Kuzeytepe Mahallesi'nde oturan kız kardeşimin evine gittik. 10 Aralık 1995 sabahı uyandıığımızda evin etrafının asker ve polisler tarafından sarıldığını gördük. Kısa bir süre sonra da temin ettikleri bir anahtarla kapıyı açarak içeri girdiler. Niye geldiklerini ve ne istediklerini sorduğumuzda *“Canımız sıkıldı, o yüzden sizi almaya geldik”* dediler. Üstümüzü değiştirmemize bile fırsat vermeden, yaka paça sürükleyerek bizi bir askeri araca attılar. **Hatay İl Jandarma Komutanlığı**'na götürdüler.

Karakolda gözlerimi bağlamaya çalıştılar. Karşı çıkınca üzerime saldırdılar, gözlerimi zorla bağladılar. Hücreye götürdüler. Yanıma Osman adında bir subay geldi, benimle birlikte alınan arkadaşın adını sordu. Ben de, *“kimliği üzerinde”* diye cevap verince askerlere saldırttı. Bu saldırı, bayılıncaya kadar sürdü.

Akşam olunca hücreye Murat Bulut isimli subay geldi. Antakya'da yapılan eylemleri sordu. Bilmediğimi söyledim. Kısa bir süre sonra da Antakya Siyasi Şube'ye götürüldüm. Hemen saldırıya geçtiler ve gözlerimi bağladılar. Sonra Hoca dedikleri işkencecinin talimatıyla işkence yaptıkları odaya götürüldüm. Odada bana *“Sana Kurtuluş muhabirliği yapmayacaksın demedik mi? Şimdi gör gününü”* dediler. Ve imzalamam için bir kağıt verdiler. Gözlerim bağlı olduğu ve ne yaz-

dığını bilmediğim için imzalamadım. Bunun üzerine yere yatırdılar. Başımı birisi bacaklarının arasına geçirdi ve belime tekmelerle vurmaya başladılar. Daha sonra biri belime oturdu ve kollarımı büktü.

Ardından üstümdeki elbiseleri zorla çıkarmaya başladılar. Onlara *“İrz düşmanları, sizin ahlakınız yok mu?”* dediğimde *“Ne ahlakı kızım, biz memlekette namus mu bıraktık? Her şey bizim keyfimiz için”* dediler. Tüm elbiseleri çıkardıktan sonra üzerime soğuk su döktüler. Parmaklarımdan elektrik verdiler. Ardından askıya aldılar, başımdan aşağı bir kaç defa su döktüler. Bir süre askıda kaldıktan sonra banyo gibi bir yere götürdüler. Orada tazyikli su tuttular. Sonra çıplak bir vaziyette küçük bir hücreye attılar. Yatmamam için hücrenin zeminine su döktüler. Bir süre sonra işkence seansı aynı şekilde başladı.

Sabah olduğunda tekrar jandarma karakoluna götürüldüm. Haksız gözaltıyı protesto etmek için açlık grevine başlamıştım. Karakoldaki Murat ve Osman isimli subaylar her gün hücreye gelip zorla yemek yedirmeye çalıştılar. Yemeyince bulunduğum hücreye elma, limon, lahmacun gibi yiyecekler bıraktılar. Ekrem isimli işkenceci de sürekli olarak tecavüz ve ölümle tehdit etti.

Gözaltının 10. günü çıkarıldığımız mahkeme tarafından tutuklandık. Önce Antakya Hapishanesi'ne ardından da Malatya Hapishanesi'ne götürüldük.

“İŞKENCE GÖZALTINA ALINDIĞIM EVDE BAŞLADI”

Anlatan: İsmet Ünver

(26 yaşında, Bayrampaşa Hapishanesi'nde tutuklu)

2 Şubat 1996'da, Kavacık'ta oturan bir arkadaşıma misafirliğe gittiğim. 3-4 saat sonra da evin kapısı büyük bir gürültüyle kırıldı. Ne olduğunu anlayamamıştık. İçlerinde daha sonra Susurluk kazasıyla birlikte görüp tanıdığım **Ayhan Çarkın**'ın da bulunduğu, çelik yelekli, MP-5 otomatik silahlı özel timler içeri girdiler. Evde bulunanların üzerini arayıp kimliklerini aldılar. Ardından da, TİM 1 adlı polis biriminde görevli olduklarını öğrendiğim ve birbirlerine Hurşit, Hans, Rambo, Karadayı, Genç diye hitap eden polisler içeriye girdiler.

Adlarını saydığım TİM-1'deki polisler beni alarak evin başka bir odasına götürdüler. Bu odaya girişimizle birlikte yumruk, tekme, kleş ve MP-5 silahlarının dipçikleriyle dövmeye başladılar. Sürekli olarak komutanın yakalandı, ..., ..., yakalandı. Sen de bildiklerinin yerlerini vereceksin diyorlardı. Söyledikleri kişileri tanımadığımı söyleyince de dövmeye devam ediyorlardı. Bir ara Hurşit diye hitap ettikleri, arkadaşlarımin yakalandığını, her şeyi bildiklerini, ...'yla ... yerinde randevunuz var diyerek 15 gün ellerinde olduğumu, bildiklerimi söylersem hiçbir şey yapmayacaklarını, söylemezsem zaten bildikleri şeyler için boş yere kendimi ezdireceğimi söyledi. Söyledikleri isimleri tanımadığımı söyleyince yeniden vurmaya başladılar. Özellikle ayağında postal olan birisi, postalıyla başıma tekme atıyordu. Kısa bir süre sonra Rambo diye seslendikleri 1.80 boylarında, 80 kilo civarında, saçlarını geriye tarayan, gür saçlı

polis silahını çekerek *“söylüyor musun”* diye bağırdı. Cevap vermeyince silahı üzerime doğrultarak ateş etti.

Daha sonra gözlerimi bağlayıp, ellerimi kelepçeleyerek evden çıkardılar, polis minibüsüne bindirdiler. Kaba dayak Vatan Caddesi’ndeki Emniyet Müdürlüğü’ne gidene kadar sürdü. Yol boyunca sürekli olarak küfürler ediyor, yapacakları işkenceleri anlatarak tehdit ediyorlar, Emniyet Müdürlüğü’ne gittikten sonra bildiklerimi anlatsam bile işkenceden kurtulamayacağımı söylüyorlardı.

Emniyet Müdürlüğü’ne girdiğimizde döverek üzerimdeki saat, para, kemer, cüzdan ve ayakkabı bağlarını aldılar. Götürdükleri bir odada kalabalık bir şekilde dövmeye başladılar. Bu sırada sürekli olarak bağıryorlardı. Ara sıra bir birlerine *“getirin artık şu aletleri”* diyerek sesleniyorlardı. Bir ara dövmeyi bıraktılar. *“Bunu sen kendin istiyorsun. Zaten bildiğimiz şeyler için boş yere kendini ezdiriyorsun, komutanın, ... nasıl olsa elimizde. Sen söylesen ne olur, söylemesen ne olur?”* diyorlardı. Bu konuşma bir kaç kez tekrarlandı. Konuşmaları genellikle sesinden tanıdığım Hurşit dedikleri polis yapıyordu. Bilmiyorum dedikçe yeniden küfürler eşliğinde dövmeye başlıyorlardı. Kısa bir süre sonra üzerimdeki elbiseleri çıkararak kollarım arkada kalacak şekilde askıya aldılar ve elektrik verdiler. Bir kaç dakika sonra indirerek yeniden konuşmaya ve aynı şeyleri söylemeye başladılar. Daha sonra üzerimi giydirdiler ve döverek içinde başkalarının da bulunduğu bir odaya götürdüler. Burada dört gün yüzümüz duvara dönük olarak uyutmadan beklettiler. Bu odada kaldığım süre boyunca günde birkaç kez işkence odasına götürüyorlar ve kaba dayak, elektrik, askı, haya burma işkenceleri tekrarlanıyordu. Bu işkencelerin yanında sürekli olarak öldüreceklerini söylüyor, küfürler ediyorlar, bir daha hapisten çıkamayacağımı söylüyorlardı. İşkenceye bazen ara veriliyor *“iyi polis”* rolünü üstlenmiş olan polis *“nasihat”* ediyor, bildiklerimi söylememi istiyordu.

İşkence odasına götürdükleri ilk anlarda ya da işkenceye ara verdiklerinde sürekli olarak sessizlik oluyor ve işkence gören insanların sesleri, çığlıkları geliyordu.

Gözaltına alınışımın dördüncü gününden itibaren A-1 adını verdikleri, içinde yaklaşık olarak 10 kişinin kaldığı hücreye koydular. Burası nöbetçi kulübesinin hemen yanındaydı. Gözaltına alındıktan sonra açlık grevi yaptığımı söylememe karşın ilk dört gün su ve şeker vermediler. Hücrede kaldığım sürede de işkenceler devam etti. İşkence dışında, üç sefer nöbetçi odasına götürülerek cezalandırılan polislerin arkadaşları olduklarını söyleyen polislerce yumruk ve tekmelerle dövüldüm.

Gözaltına alınışımın üzerinden yaklaşık bir hafta geçtikten sonra hücrelerin önüne gelen bir polis kahkahalar atarak elindeki telsizin sesini sonuna kadar açtı. Telsizden gelen sesler anlaşılmasa da polisin konuşma ve tavırlarından birilerini katlettiklerini anlıyordum. Hapishaneye geldikten sonra Ayten Korkulu, Meral Akpınar ve Fuat Perk adlı üç devrimcinin 9 şubat günü Bahçelievler'de katledildiğini öğrendim.

Gözaltına alınışımın 13. günü DGM'ye götürüldüm. İlk olarak Adli Tıp'a çıkarıldım. Doktor odasında yalnızdık ve ben doktora gördüğüm işkenceleri anlattıktan sonra doktor soyunmamı istedi. Bu sırada elinde telsizle içeri giren Hurşit dedikleri polis "*ne soyuyorsun bunu, ne olmuş*" diyerek doktora bağırmaya başladı. Bunun üzerine doktor oturduğu sandalyesinden bakarak üzerimdeki işkence izleri durmasına karşılık "*bir şeyin yok çıkabilirsin*" dedi. Çıkarıldığım DGM tarafından da polis fezlekesi doğrultusunda tutuklandım.

“İŞKENCE YAPANLAR ARASINDA EMNİYET MÜDÜRÜ KEMAL İSKENDER DE VARDI”

Anlatan: Metin Köse

(27 yaşında, Bergama Hapishanesi’nde tutuklu)

Manisa’nın Soma ilçesinin Karaçam köyünde ailemle birlikte çiftçilik yapıyordum. 8 Şubat 1996 gece yarısı evimde yatarken kapımızın tekmelenmesiyle uyandım. Bu sırada polisler kapıyı kırmış ve içeri girmişlerdi. Hiçbir şey sormadan odalara doluşup heryeri darmadağın ettiler. Bu baskında polislerle birlikte jandarma da vardı.

Beni evden çıkarıp bir arabaya bindirdiler. Köyümüzde yaşayanlar alevi olduğu için, polisler arabada **“bu alevileri kökten kazımak gerekir, hep bunlardan çıkıyor”** diyerek küfür ediyorlardı. Soma’daki Emniyet Müdürlüğü’ne götürdüler. Bir süre sonra da Manisa polisi-ne teslim ettiler. **“Onlar senin icabına bakar”** dediler.

Manisa Emniyeti’nde, beni önce hücreye koydular. Hücrede işkence gören insanların çığlıklarını duyuyordum ve sürekli faşist marşlar çalınıyordu. Yarım saat sonra gözlerimi bağlayarak bir odaya soktular. Burada kaba dayaktan geçirip, elbiselerimi zorla çıkardılar. Yere yatırıp hayalarımı burmaya başladılar. Daha sonra da elektrik verdiler. Yaklaşık bir saat vücudumun çeşitli yerlerinden elektrik verdiler ve tanımadığım insanların isimlerini sordular. Daha sonra hücreye götürüp öylece bıraktılar. Bir süre sonra gelip soğuk su tutmaya götürdüler. Bir buçuk saat kadar soğuk su tuttular. Bu işkenceler belirli aralıklarla beş gün sürdü.

Beni evden gözaltına alıp Soma’ya götüren polislerden biri; esmer, 1.80 boylarında, 85-90 kilo civarında, bıyıklı ve 40 yaşlarındaydı. Diğeri ise; 1.70 boylarında,

kumral, bıyıksız, saçları geriye taralı ve yaklaşık 75 kilo ağırlığında ve 25-30 yaşlarında birisiydi.

Manisa'da bana işkence yapanlar, **Emniyet Müdürü Kemal İSKENDER** ve ekibiydi. Kemal İskender bana yapılan işkencelere **bizzat** katıldı. Bu işkencecilerden biri; 1.80 boylarında, 80-85 kilo ağırlığında, 35 yaşlarında, alını hafif açık, bıyıklı "ökkeş" diye hitap edilen kişiydi.

8 gün sonra çıkarıldığım İzmir DGM'de tutuklandım ve 4 yıldır hapisanedeyim.

“İSTANBUL, ANKARA VE TOKAT EMNİYET MÜDÜRLÜKLERİNDE İŞKENCE GÖRDÜM”

Anlatım: Fehim Horasan

(32 yaşında, Bartın Hapishanesi'nde tutuklu)

15 Mayıs 1995 günü İstanbul Beyazıt'ta gözaltına alındım. Vatan Caddesi'nde bulunan İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüm.

İşkence kaba dayakla başladı. Böbreklere, testislere vuruyorlardı. Peşinden Filistin askısı denilen ters askıya alındım. Askıda böbreklere vurma devam etti. Haya sıkma, cinsel organdan elektrik verme, bacaklara ağırlık bağlama, tazyikli soğuk su sıkma gibi yöntemlerle devam edildi. Özellikle askının etkisini fazlaştırmak için bacaklardan aşağıya doğru çekiyorlardı. Bayılmaya yakın tazyikli soğuk su tutuyorlardı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde kaldığım iki gün boyunca bu işkenceler devam etti. İkinci günün akşamı Ankara'ya götürülmek üzere gelen dört polise verildim.

Ankara'ya gece geldik ve hemen işkenceye alındım. İstanbul'da sol kolum sakatlanmıştı. Ankara'daki işkenceciler bundan dolayı düz askıya aldılar. Sonra vazgeçip ters askıya aldılar. Askıda elektrik, hayaları sıkma, tazyikli su sıkma devam etti. Sakatlanan kolumu özellikle kıvırıyorlar, darbe vuruyorlardı.

Ankara Emniyetinde de üç gün kaldıktan sonra Tokat'a götürüldüm. Yol boyunca başıma silah dayayarak beni öldürüp bir kenara atacaklarını söylüyorlardı. Yol boyunca kaba dayak devam etti. Tokat'ta işkenceye alındım. İşkenceciler yine Ankara'nın işkenceci polisleriydi. İsimlerini sonradan öğrendim. Minik, Yakışıklı, Pisbıyık, Arap diye tanınan polisler vardı. Aynı işkence

yöntemleri burada da devam etti.

Tokat'ta **tabutluk** denilen hücreye konuldum. Hücresinin eni bir adımdan azdı, boyu ise 1.75 cm civarındaydı. Beş gün boyunca burada kaldım. Sonrasında Ankara'ya geri getirildim. Tokat-Ankara yolu boyunca kaba dayak ve hayaları sıkma devam etti.

30 Mayıs 1995 tarihinde çıkarıldığım mahkemede tutuklandım.

Emniyette gördüğüm işkencelerden dolayı Adli Tıp Kurumu'ndan **15 günlük iş göremez raporu** verildi. Tokat ve Ankara işkencecileri hakkında açmış olduğum dava halen devam etmektedir.

“ÖLDÜRELİM Mİ? ÖLDÜRMEYELİM Mİ?”

Anlatan: Bülent Yiğit

(23 yaşında, Bayrampaşa Hapishanesi'nde tutuklu)

Konfeksiyon işçisi olarak çalışıp geçimini sağlayan ve devrimci-demokrat kimliğe sahip biriydim. Bu kimliğimden dolayı bir çok defa polis baskısıyla karşılaştım.

23 Mart 1996 günüydü, hafta sonu tatilinde gezmek için gittiğim Maltepe'de yolda yürürken, daha sonra polis olduklarını öğrendiğim şahıslar üzerime çullandılar. Beni yere yatırdıktan sonra üzerimi aradılar. Bu esnada küfürlü hakaretler yağıdırıyorlardı. Bir el silah sesi duymamla birlikte kendimi kaybettim. Yaralanmıştım.

Tahminen bir kaç dakikada bir kendime geliyor, sonra tekrar kendimi kaybediyordum. Bir ara arabada olduğumu anladım. Polislerin telsiz sesleri geliyordu. *“Öldürelim mi? Öldürmeyelim mi?”* diyerek telsizden birbirlerine soruyorlardı.

Muhtemelen çevreden görenler olduğu için beni hastaneye götürdüklerini hayal meyal hatırlıyorum. Bir kadın sesinin (hemşire veya doktor olabilir) *“buna ne oldu?”* sorusuna, polisler *“trafik kazası”* cevabını verdiler.

Gözlerimi açtığımda yoğun bakımdaydım. Ameliyat olmuşum. Atılan kurşun göğsümün sağ üstünden girmiş, kalbime bir santim uzaklıktan geçmiş ve akciğeri mi parçalamıştı. Yoğun bakımın cam bölmesinin öbür tarafında iki sivil polis duruyor ve sürekli el kol işaretleriyle beni tehdit ediyorlardı.

İki gün boyunca aileme hastanede olduğuma ilişkin haber göndermeye çalıştım. Ancak polisler sürekli engellediler. Hastane kayıtlarına geçirilmemi de geciktir-

mişlerdi. Yoğun bakımdan çıktıktan sonra pansuman yapılmasını önlüyor, tedavi edilmemi engelliyorlardı. Bir gece iriyarı, uzun boylu, şişman, orta yaşlı bir sivil polis üzerime silah doğrultarak *"bu sefer öleceksin"* gibi tehditler savurdu.

9 gün boyunca ölüm tehdidi ve hakaretler bitmedi. Daha iyileşmeden, türlü dalaverelerle hastaneden taburcu ettirildim. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı siyasi şubeye götürüldüm. Yolda tehdit etmeye devam ediyorlardı.

Emniyet Müdürlüğü'nden içeri girdiğimde karşılıklı koridor oluşturmuş sivil polislerin tekme ve yumruklarıyla karşılaştım. Ağızlarından küfür hiç eksik olmuyordu.

Bir odaya götürüldüm. Odada zayıf, esmer, bıyıkları aşağıya sarkık biri, onun yanında orta boylu, sarı saçlı bir diğeri ve onların yanında şu an tarif edemeyeceğim üç kişi duruyordu. Bir masanın arkasında ise tahminen 25-27 yaşlarında genç biri vardı. Genç olan sürekli bana tanımadığım insanların resimlerini göstererek *"tanıyıp tanımadığımı"* soruyordu. Tanımadığımı söyleyince orada bulunan polisler tarafından tekme, yumruk ve sopalarla bayılıncaya kadar dövüldüm. Sürekli ameliyatlı olan yarama vuruyorlardı. Ayıldıktan sonra aynı işlemi tekrarlıyorlardı. Bu esnada dikişlerim patlamıştı. Vatan Hastanesi'ne götürüldüm. Ancak hiçbir tedavi görmeden geri getirildim. Tek kişilik daracık bir hücreye kapatıldım. Tuvalet çıkarmıyorlardı. Çığlık sesleri dinletiyorlardı. Arada bir kapının arkasında *"buradakini de öldürelim"* şeklinde konuşuyorlardı.

Emniyet Müdürlüğü'nde kaldığım 4 gün içerisinde sayısını hatırlayamadığım kere ellerinde kağıtla geldiler ve *"bu eylemleri kabul et, burayı imzala"* dediler. Kabul etmeyeceğimi, benim hiçbir eylemle ilgim olmadığını söyleyince tekme ve yumruklarla dövüldüm. Artık olduğum yerde yatıyordum. Kımıldayamaz hale gelmiştim. Çünkü en ufak kımıldamamda göğsüm parçala-

nıyor, kanama şiddetleniyordu.

Adli Tıp'a çıkarıldığımda dikişlerimin patlamış ve vücudumun kan içerisinde olmasına karşın işkence gördüğüme dair rapor vermeyerek umursamaz bir tavır sergilediler.

Gözaltının 13. günü çıkarıldığım mahkeme tarafından tutuklandım. Davam görülürken delil olarak sayılan kanlı elbiselerimin polisler tarafından yok edildiğini öğrendim. En doğal ve **yasal hakkım olan ifade vermem hakkımı kullandığım için örgüt üyeliğiyle suçlandım** ve 12.5 yıl hapis cezasına mahkum edildim. Bana işkence yapan ve yaralayan polislere ise dava açılmadı.

**“SENİ DE SEHER GİBİ CAMDAN ATACAĞIZ,
SONRA DA KAÇARKEN DÜŞTÜ DİYECEĞİZ”**

Anlatan: Cengiz Bayır

(28 yaşında, Bayrampaşa Hapishanesi’nde tutuklu)

Elektronik teknikeri olarak çalışıyordum. 4 Nisan 1996 günü, işyerimden çıkıp eve giderken, Kuştepe’de beyaz renkte, Renault marka bir araba önümü kesti. Aynı anda arkamdan ve yanlardan ateş etmeye başladılar. Bu ateş esnasında kendimi yere attım. Ve birden, etrafımda onlarca sivil giyimli insan belirdi. Beni apar topar arabaya bindirerek üzerime oturdular.

Kim olduklarını, hangi hakla bana ateş edip kaçırdıklarını sordum. İçlerinden biri **“Biz kontrgerillayız. Belgrat ormanına gidiyoruz”** diye cevap verdi. Beni iki büküm yapıp üzerime oturdukları için yüzlerini göremiyordum. Yarım saat sonra beni, bir bodrum kata indirmeye çalıştılar. (Daha sonra buranın Vatan Caddesi’ndeki İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nün garajı olduğunu öğrendim) İnmeyi reddettim. Bunun üzerine tekrar tekme ve tokatlarla saldırıp araçtan indirdiler ve ellerimi arkadan kelepçeleyerek binaya soktular.

Binaya girdiğimizde, saçlarımdan çekerek götürüyor ve önlerine gelen polise **“bakın kimi getirdik”** diyerek onların da vurmalarını sağlıyorlardı. 5. kata kadar böyle çıkardılar. 5. kata geldiğimizde bir odaya götürüp, her şeyimi çıkarmamı istediler. Bunu reddedince yine saldırmaya başladılar. Zorla üzerlerimdekini çıkartıp, **“Her şey bitti, artık kendini ezdirme”** diyerek bazı isimler soruyor, nerede kaldıklarını söylememi istiyorlardı. Cevap vermeyince tekrar tekme ve tokatlarla birlikte gözlerimi bağlayıp, başka bir odaya aldılar. Burada,

“Konuşacak mısın, yoksa başlayalım mı?” diye sormaya başladılar. Konuşacak bir şeyimin olmadığını söyleyince kollarımı arkadan birleştirip askıya aldılar.

Ben böyle beklerken, onlar çay içiyor ve **“Konuşur”, “Konuşmaz”** diye iddiaya giriyorlar, şakalaşıp gülüyorlardı. Bir müddet sonra ayağımın altına tabure koyup, su getirdiler. Suyu suratıma serpiyor ve gülüyorlardı. Sonra yine tabureyi aldılar. Bu arada, bazen ayaklarımdan aşağıya doğru çekiyor, bazen de hayalarımı sıkıyorlardı. Bir yandan bunları yaparken, diğer yandan küfrediyor, sözlerle taciz etmeye çalışıyorlardı. Bunları yapanlar TİM-1’de görevli “Karadayı” lakaplı işkenceciyle, “Şef” dedikleri 27-28 yaşlarında, orta boylu, hafif sarışın bir polisti.

Bu işkencelerle sonuç alamayınca askıdan indirip, banyo gibi bir yere götürdüler. Burada önce tazyikli soğuk suyla, sonra da sıcak suyla ıslattılar. Yine *“Her şeyin bittiğini, kendime eziyet ettirmemin boş olduğunu, bana acıdıklarını”* söyleyerek konuşmamı istediler. Yine konuşacak bir şeyimin olmadığını söyleyince önce kafamı su dolu bir kovanın içine sokup boğmaya, ardından da yine soğuk suyla ıslatmaya başladılar. Sonra da tekrar aynı odaya götürüp askıya aldılar.

Askıdayken bu defa vantilatörü çalıştırıp bir müddet beklettiler. Yine sorular sordular, cevap almaya çalıştılar. Cevap alamayınca da elektrik vermeye başladılar.

“Kovanın içinde lağım fareleri vardı...”

Fiziki işkenceler böyle sürerken bir yandan da, ailemi de getirip işkence yapacaklarını, buraya gelen herkesin konuştuğunu, benim direnmemin boş olduğunu söylüyorlardı.

Sonra beni, bir hücreye attılar. Bir-iki saat sonra tekrar aldılar. Bu defa papaz rolüne bürünen 30 yaşlarında, mavi gözlü, uzun boylu sarışın bir polis gelerek işkenceyi kendisinin engellediğini, eğer daha fazla direnirsem beni felç edeceklerini ya da camdan atarak öl-

düreceklerini, gençliğime yazık etmememi, yöneticilerin lüks içinde yaşayarak bizi kullandığını anlatmaya başladı. O da umduğu cevabı bulamayınca saldırmaya başladı. *“İnsanlık onuru işkenceyi yenecek”* sloganını atmam üzerine içeriye diğer polisler de geldi ve döverek yine banyo gibi bir yere götürdüler. Burada önce bir kovanın kapağını açarak kafamı bu kovanın içerisine soktular. Kovanın içinde lağım fareleri vardı. Bir müddet böyle bekletip, *“farelerin kuduz olduğunu, eğer konuşmazsam beni de kuduz yaparak öldüreceklerini”* söylediler. Yine aynı cevabı verince 40 yaşlarında, şişman, uzun boylu, kafasının önü kel olan bir polis boğazımı sıkarak boğmaya çalıştı. Ardından mavi gözlü, sarışın, kıvrıkcık saçlı, yüzünün ortasında büyük bir “ben” olan 35 yaşlarındaki bir polis silahını çekerek kafama dayadı. Konuşmazsam ateş edeceğini söyledi. Konuşmayacağımı söyleyince silahın mekanizmasını çekerek tetik düşürdü.

Bu sırada şehit düşen devrimcileri karalayarak etkilemeye çalışıyorlardı. Bir süre sonra da gözlerimi bağlayarak aynı odaya götürdüler. Burada son duamı etmemi söyleyip, *“Seni de Seher gibi camdan atacağız, sonra da kaçarken düştü diyeceğiz”* dediler. Ve ayağıma önce sıkı bir bez sarıp, sonra da bir iple bağladılar. Ardından beni hızla bir boşluğa ittiler. Ben, kafa aşağı sarkarken onlar, **“Bize Ölüm Yok”** ve **“Cesaret”** marşlarını söylüyor, slogan atıyor ve gülüyorlardı. Sonra tekrar yukarı çekip bir hücreye götürdüler. *“Sabaha kadar düşün, sonra yine konuşuruz”* diyerek gittiler.

“Özellikle kafamın sol tarafına vuruyor...”

Benzer işkenceler iki gün sürdü. Bazen isimleri sormayı bırakıp bazı eylemler söyleyerek benim yaptığımı, bazı eylemlerin de talimatını verdiğimi kabul etmemi istiyorlardı. Bunları kabul etmeyince zaman zaman işkenceyi bırakıp benimle **“anlaşmaya”** çalışıyorlar; eğer sordukları isimlerin nerede olduğunu söylersem ya da

devrimciliği bırakmak için söz verirsem beni bırakacaklarını, yoksa yıllarca hapishanede yatacağımı söylüyorlardı.

Birkaç gün sonra sabah tekrar aldılar. Götürdükleri odada masanın üzerinde bir silah duruyordu. *“Bu silahın benim olduğunu kabul etmemi, aksi halde beni felç edeceklerini”* söylüyorlardı. Bunu söyleyen, **Terörle Mücadele Şube Yardımcısı Atilla Çınar**’dı. Kabul etmeyince, orada bulunan polisler *“kabul ettirin”* emrini vererek gitti. Burada bulunan 34-35 yaşlarında, esmer bir polis silahı olarak kabzasıyla özellikle kafamın sol tarafına sert şekilde vuruyor, her vurmasında bir, iki, üç, dört... diye sayıyordu.

Bayılmışım...

Gözlerimi açtığımda beni hastaneye götürmeye çalışıyorlardı.

Koluma serum takmışlardı. Serumunu çıkarıp attım. Buna sinirlenip beni tekrar döverek hücreye attılar.

Bu bayılma ondan sonra sürekli hale geldi. Kafama aldığım darplardan dolayı beynimde zedelenme olmuş ve **epilepsi hastalığı** başlamıştı.

Zaten daha önceden böyle bir hastalık yaşadığımı bilen polis, özellikle bununla tehdit etmiş ve rahatsızlığın başlaması için kafamın sol tarafına sayısız kez sert biçimde vurmuştu.

13 gün sonra DGM’ye çıkarıldığımda kollarımı hissetmiyor ve yürüyemiyordum. Bu işkenceler Adli Tıp tarafından **belgelenmesine** rağmen, DGM savcısı tarafından **dikkate alınmadı**.

İşkencelerin bu tavrı mahkeme tarafından da sürdürüldü. Hakkımda hiçbir delil, belge, tanık olmamasına rağmen 18 yıl cezaya çarptırıldım.

“NİYE BUNU ÖLDÜRMEDİNİZ?”

Anlatan: Mehmet İnan Işık

(22 yaşında, Bergama Hapishanesi'nde tutuklu)

Kurban Bayramı nedeniyle Turgutlu'da bulunan hamlarlardaydım. 3 Mayıs 1996 günü sabahı evden sokağa çıktığımda, etrafın polisler tarafından sarıldığı gör-düm. Yürümeye başlamıştım ki, arkamdan silah dipçiğiyle vurup yere yatırdılar. Dipçiklerle, tekmelerle vura-rak ellerimi kelepçeleyip Turgutlu Emniyeti'ne götürdüler. Yarım saat bekledikten sonra Manisa TEM'e götürdüm.

Daha kapıdan girer girmez kaba dayak eşliğinde göz-lerimi bağladılar. Kısa bir süre hücrede kaldıktan sonra alıp Sağlık Ocağı'na götürdüler. Kapıdan içeri bile sok-madan **“sağlam”** raporu alıp tekrar şubeye götürerek sistemli işkenceye başladılar.

Önce soyarak üzerime su döktüler. Daha sonra vücudumun çeşitli yerlerine kablo bağlayarak elektrik verdiler. Bu ara ara devam ederken Aydın'dan gelen polisler beni alıp Aydın'a götürdüler. Manisa'da bana işkence yapan polisler **“Manisalı Gençler”**e işkence yaptıkları ortaya çıkan polislerdi.

İki buçuk saat sürecek olan Manisa-Aydın yolunu 15 saatte aldık. Bu arada psikolojik işkence yapıp, kaba dayağa devam ettiler. İnfaz provası yaptılar. Aydın'a getirildiğimde “komutan” dedikleri 1. 80 boylarında oldukça esmer, kıvrırcık saçlı bir polis emirler veriyor, işken-ceyi yönetiyordu. Burada kaldığım 9 gün boyunca kaba dayak, elektrik, haya burma, infaz provası, ölüm tehdidi ve psikolojik işkence gördüm.

Aydın'daki polislere **"Baki Erdoğan'ı siz katlettiniz"** dediğimde *"sus lan nereden biliyorsun, başka bilen var mı?"* dediler. Bana işkence yapanlar Baki Erdoğan'ı işkenceyle katlettikleri için ceza alan polislerdir. Gözaltında bulunduğum son gün Aydın Emniyet Müdürü Tekin ARAL gelerek işkencecilerine *"niye bunu öldürmediniz?"* diye kızılıyordu.

Bana Aydın'da işkence yapılan yer şimdilerde **"TSE Belgeli Şeffaf Karakol"** dedikleri **Zafer Polis Karakolu'nun** zemin katıydı.

12 gün sonra Söke'ye götürülerek mahkemeye çıkarıldım ve tutuklandım. 4 yıldır da Bergama Hapishanesi'nde tutuklu bulunuyorum.

“KABUL ET... SENDEN BİRŞEY SÖYLEMENİ İSTEMİYORUZ. YALNIZCA KABUL ET...”

Anlatan: Nuriye Yeşil

(22 yaşında, Ümraniye Hapishanesi’nde tutuklu)

Lise son sınıftaydım. Bir kaç ay önce okuduğum Kadıköy Kız Lisesi’nden paralı eğitime karşı çıktığım için atılmıştım. Devrimci-demokrat bir öğrenciydim.

17 Mayıs 1996 günü okuldaki arkadaşlarımla görüştüğümde eve gelmiştim. Kozyatağı’nda arkadaşlarımla buluşacaktım. Hazırlanıp evden çıktım. Arkadaşlarımla buluştum. Daha “merhaba” dememiştim ki bir minibüsten inen 7-8 sivil polis bize doğru küfrederek koşmaya başladı. Ne olduğunu anlayamamıştık. Biz de koşmaya başladık. Bir yandan da arkamızdan ateş ediyorlardı. Uzunca bir koşuşturmadan sonra beni yakaladılar. Enseme birkaç tabanca birden dayadılar. Bu şekilde Kozyatağı sokaklarında sürüklenerek bir minibüse bindirildim. Hemen yakalayamadıkları için sinirlenmişlerdi. “*Amma da hızlı koşuyormuş o...*” deyip tekme-tokat saldırdılar.

Minibüste üzerime oturan iki kişi ile **Vatan** Terörle Mücadele Şubesi’ne götürüldüm. Nefes alamıyordum. Nefes alabilmek için kafamı kaldırdığımda ya başıma, ya da sırtıma yumruk iniyordu.

Vatan’a geldik. İsmimi sordular. Nüfus kağıdımı aldıkları için söylemedim. Önce ikna etmeye çalıştılar. “*Bak daha küçüksün güzel güzel anlaşalım. Yoksa bizim de istemediğimiz şeyleri yapmak zorunda kalıyoruz*” diyorlardı. Sonrasında ise “*demek bir şey söylemeyeceksin*” deyip başka bir odaya götürüldüm. Burası boş bir odaydı. Biri saçımı çekiyor, bir diğeri yumruk

atıyordu. Beni bu şekilde birbirlerine fırlatıp atıyorlardı.

Bu arada sürekli *"emirleri kimden alıyorsun"* diye sorular soruyorlardı. Cevap alamayınca *"biz zaten her şeyi biliyoruz"* diyerek hapishaneden talimat aldığımı söylüyorlardı. Özellikle de Ercan Kartal'dan talimat aldığımı kabul ettirmeye çalıştılar. Sonra içlerinden biri tecavüz tehditleriyle beraber *"Bunu tuvalete götürelim. Belki orada konuşur"* dedi. Ve oradan tuvalete götürdüler. İlk olarak su dolu olan bir varilin içerisine başımı sokup çıkardılar. Bu bayağı sürdü. *"Bak kabul et. 'Ercan Kartal bize emir verdi. Biz de Cem Boyner'i vuracaktık' de kurtul. Yoksa gebereceksin"* diyorlardı. *"Tamam, bu kez sokuyoruz ve çıkartmıyoruz, bu kez kesin gebereceksin"* diyerek su dolu varile sokup çıkarmaya devam ettiler.

Sonra yere yatırdılar. Bu kez de biri boğazımı sıkıyor biri de parmaklarımı sıkarak *"Kabul et. Senden birşey söylemeni istemiyoruz. Yalnızca kabul et... Konuşmak istersen yalnızca işaret parmağını kaldırman yeterli"* diyorlardı. Sonra içeriye birisi girdi. *"Bunu askıya aldınız mı?"* diye sordu. *"Askıya alınmadıysa ne görmüş ki bu"* dedi. Başka bir odada askıya alındım. Askıda kimi zaman *"bak gidiyoruz, burada böyle kalır acılar içerisinde geberir gidersin"* deyip gitmiş gibi yapıyorlardı.

Şubede 14 gün kaldım. Bu 14 gün içerisinde işkence psikolojik ve fiziki olarak bu şekilde sürdü. Çıkarıldığımız mahkemede tutuklandık.

“İŞKENCE TECAVÜZLE DE BİTMEDİ”

Anlatan: Hakkı Şeker

(23 yaşında, Çankırı Hapishanesi'nde tutuklu)

19 Mayıs 1996 günü Ankara'nın Cengizhan Mahallesi'nde iki arkadaşımın sokakta yürürken, etrafımız silahlı sivil polisler tarafından çevrilerek gözaltına alındım. Ellerim kelepçelendi. İlk işkence kelepçeyle başladı. Kelepçeyi gevşeteceğiz diyerek iyice sıktılar. Kollarım kelepçenin etkisiyle uyuşmuştu.

Ankara DAL'ın kapısında göz bandı takıldı. Apar-topar yukarıya çıkarıldım. İlk önce tekme-tokat ve küfürlerle saldırdılar. Kendimi yerde buldum, yerdeyken üzerimdeki elbiseleri zorla çıkardılar. Hayalarımı burmaya başladılar. İşkenceciler hayalarımı sıktıkça vücudum kasılıyordu. Ayağa kaldırıyorlar, tabanlarım üzerinde tutuyorlar, zıplatıyorlardı.

Sonra bir masanın üzerine çıkardılar. Kollarımı iki yana açarak, bilek çevresini kalın bir bezle sararak askıya aldılar. Ayaklarımın altındaki masayı sürekli, bir çekip bir getiriyorlardı. Masayı çektiklerinde kollarıma ağırlık çöküyor, kaslarım yırtılırcasına geriliyordu. Askıdan indirdiklerinde kollarımı iyice ovuşturup, soğuk suyun altına tutuyorlardı. Vücudum, soğuk suyun etkisiyle ürperiyordu.

Sonra bir odada oturtular. Biri konuşuyor, tehdit ediyor, küfürler savuruyordu. Bir an şok yaratmak için ani bir şekilde sandalyeden kaldırarak tekme, yumruk ve küfürlerle koşturmaya çalıştılar. Ayaklarımdan tutarak boşlukta sallamaya başladılar. Küfürler ediyor ve *“beynine kan damlasın”* türü tehditler savuruyorlardı.

İki gün sonra bulunduğum hücreden alınarak tekrar işkence odasına götürüldüm. Düzgün şiveli, ince sesli bir işkenceci "bunu yatırın" dedi. Ve üç-dört işkenceci kollarımdan ve bacaklarımdan tutarak "*şimdi sen göreceksin*" diyerek yere yatırdılar. İşkencecilerden birisi ayaklarıma, birisi ellerime basıyor, diğer bir işkenceci kafamı tutuyor, hareket etmemi engelliyorlardı. Çırlı-çıplak soydular. Düzgün şiveli ve ince sesli olan cinsel tacizde bulunuyordu. İşkenceci, "*Herkes sana ... diyecek, namusun gidecek*", "*kimsenin yüzüne bakamayacaksın*" diye bağıyor ve tacize devam ediyordu. Tüm vücudum kaskatı kesilmişti. Tacizi daha da ileri götürüp tecavüz ettiler. Namus ve ırz düşmanı olduklarını, iğrençlikleriyle bir kez daha göstermişlerdi. Tecavülden sonra işkenceciler iğrençliklerini kapatmak için ilaç "tedavisi" yaptılar. İlaç tedavisi için hücreye gelen işkencecilerden birisi uzun boylu, kel kafalı, hafif sarışındı. Birisi de şişman (göbekli), kır saçlı esmer biriydi ve sürekli küfürlü konuşuyordu.

İşkence tecavüzle de bitmedi. Kara gömerek sırtıma biniyorlar, kendilerini taşımam için zorluyorlardı. Tetik düşürerek, öldürmekle tehdit ediyorlardı. Birisi sırtıma biniyor, birisi de boğazımdan tutarak çekiyordu. Üzerime binen sürekli "eşşoğlu eşşek" diyordu. Buradaki işkencecilerden birine "33 abi" diye sesleniyorlardı. İşkencecilerden biri orta boylu, dolgun, beyaz tenli, siyah saçlı ve saçlarını yana tarıyordu. Göz bandımı bu işkenceci açıyor ve bağlıyordu.

Yürüyemez duruma gelmiştim. Gözaltınının 15. günü adliyeye çıkarıldığımda işkencecilerden biri yanıma gelip, "*Bak seni kaçırmaz, Adli Tıp'ta kolundaki morluklar için iğneden oldu diyeceksin, bacakların üzerinde durmadığını ve olayı anlatmayacaksın. Anlatırsan ve raporda öyle bir şey okuduğumuzda kaçırmaz, sonunu da sen düşünürsün*" diye tehdit ettiler.

Belliydi ki, yaptıkları iğrençlikleri öğrenilsin istemiyorlardı. Ben de korkumdan ve utancımdan dolayı ne

Adli Tıp'ta ne savcılıkta, ne de tutuklama mahkemesinde uğradığım tecavüzü söylemedim. Hapishanede arkadaşlar farketti ve benimle konuştu. Böylece mahkemede açıklayabildim.

İşkenceciler, iğrençliklerini üzerimde denemeleri yanında, beni kişiliksizleştirmek için de ellerinden geleni yapmışlardı. İnsan olduğumdan, erkek olduğumdan utandırmaya çalışmışlardı. Ama utanması gereken ben değil kendileridir. İğrençlikleri, pislikleridir.

“BENİ CUMHURBAŞKANININ BİLE KURTARAMAYACAĞINI SÖYLÜYORLARDI”

Anlatan: Eylem Yeşilbaş

(25 yaşında, Malatya Hapishanesi'nde tutuklu)

- *Eylem Yeşilbaş, şimdi, ne bir dönem Malatya hapishanesinde kaldığını, ne anlattığı bu işkenceleri hatırlamıyor. O da, 2000 Ekim'inde başlayan ölüm orucu direnişçilerinden biriydi. 19 Aralık saldırısında burada anlattığı işkenceleri yeniden yaşadı... Zorla tıbbi müdahale adı verilen işkence sonucu hafızası yokedildi.-*

Aslen Dersim'liyim. '95 yılında İstanbul'a gelinceye kadar Dersim'de oturuyordum. O tarihten sonra Kurtuluş gazetesinin İstanbul'daki merkez bürosunda çalışmaya başladım. '96 Mayıs ayında gazetemizin Elazığ bürosu kapalı olduğu için ilgilenmeye gittim. 21 Mayıs 1996 günü, İstanbul'a geri dönmek üzereyken Elazığ tren garında şüpheli şahıs olarak gözaltına alındım.

Gardan 1800 Evler işkencehanesine götürüldüm. Arabanın içinde beni kimse görmemesi için kafama bir mont geçirdiler ve koltukların arasına sıkıştırdılar.

Şubeye gelince hemen askıya aldılar. Kim olduğumu bildiklerini ve üzerimde bulunan kimliğin sahte olduğunu iddia ediyorlardı. Askıdayken ayaklarımdan çekip konuşsam indireceklerini, aksi taktirde oradan sağ inemeyeceğimi söylüyorlardı. Yine askıdayken önce başımdan ve el parmağımdan, sonra vücudumun değişik yerlerinden elektrik verdiler. Sürekli küfür edip söylediklerini yapmazsam beni cumhurbaşkanının bile kurtaramayacağını söylüyorlardı. Daha önce katlettikleri Sinan Demir'i anlatıp ölümle tehdit ediyorlardı. Askı-

dan indirdikten sonra da içi su dolu varile soktular.

Kimliğimin gerçek olduğunu öğrenmişlerdi. 2 gün sonra da, İstanbul Kurtuluş bürosunda çalıştığım için beni İstanbul'a götüreceklerini söylediler. Bir taksiye bindirip İstanbul'a götürdüler. Yol boyunca kaba dayak, küfür, hakaret sürdü. Mola verdikleri dinlenme tesislerinde beni halka terörist olarak tanıtmaya çalıştılar. Kışkırttıkları insanların tepki göstermemesi üzerine tekrar arabaya bindiriyorlardı. Yolun تنها yerlerinde arabadan indirip infaz denemeleri yapıyorlardı.

Bu şekilde **Vatan** olarak bilinen İstanbul'un işkencehanesine getirildim. İstanbul'un işkencecileri Elazığ polisi neden bunu sağ getirdi diye kızıyorlardı. Burada bana TİM-1 işkence yaptı. Askı, kaba dayak, küfür, hakaret şeklinde üç gün süren işkenceden sonra tekrar Elazığ'a getirildim. Burada rapor almak için sağlık ocağına götürüldüm. Doktora şikayette bulunmamam için tehdit edildim. Doktora vücudumdaki morlukları gösterdiğim için şubeye geri getirdiklerinde askıya aldılar. 11. gün çıkarıldığım mahkeme tarafından tutuklandım.

Bana işkence yapanların gerçek isimlerini bilmiyorum. Elazığ'da işkenceciler birbirlerine Çorbacı, Cemşit, Kurt, Asker, Komutan diye hitap ediyorlardı. İstanbul'daki işkenceciler ise sürekli değişen numaralarla birbirlerini çağırıyorlardı.

**“KONUŞ YOKSA KIZIN VE KIZ
KARDEŞLERİN BURADA. ONLARI GETİRİP
KARŞINDA SOYAR VE TECAVÜZ EDERİZ”**

Anlatan: Mehmet Koç

(52 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

Gözlerimi Dersim'in Hozat ilçesine bağlı Ormanyolu (eski ismi Tagar) köyünde açtım. Çocukluğum, gençliğim ve yaşamımın büyük bir bölümü ata topraklarımızda geçti.

Onyıllardır, kuşaktan kuşağa yaşadığımız ata topraklarımızdan göçe zorlandık. Her karış toprağında atalarımızın izleri ile dolu olan kardeşliğin, dostluğun yaşandığı bu güzel topraklarda zulmü yeniden yaşadık.

Güzel insanları vardı bu toprakların. Çocuklarımızla, ailelerimizle, akrabalarımızla, komşularımızla yoksulluğu yaşasak da bize baskı yapılmadığı ölçüde burada olmaktan mutluyduk. Seviyorduk topraklarımızı, köylerimizi.

Atalarımıza yapılan baskılar daha unutulmadan bizler de bu baskılardan nasibimizi aldık. Köylerimizin isimlerinin değiştirilmesinden köylerin yakılmasına, insansızlaştırılmasına, sık sık işkence görmeye, katledilmeye varıncaya kadar saldırı, baskı ve zulümle karşılaştık.

En azından benim yaşadıklarım buna bir örnektir.

“Köy meydanında yaşlı-genç tüm köylü askerlerce falakaya yatırıldık...”

12 Eylül döneminde baskıların, zulmün en sinsicesini, en kalleşcesini yaşadık. O dönem iki yıl içinde 5 kez gözaltına alındım.

Günlerce Hozat Alay Komutanlığı ve Tunceli Tuğay Komutanlığı'nda gözaltında kaldım. İşkence gördüm, onlarca köylünün işkence görmesine tanık oldum.

Köyümüz sık sık basılarak köy meydanında yaşlı-geç tüm köylü askerlerce falakaya yatırıldık. Kadınlarımızın ve çocuklarımızın gözü önünde hakarete uğradık, aşağılandık.

1985 yılında Hozat'a bağlı olan köyümüz Ormanyolu askerlerce yakıldı. Köylülerimizin, akrabalarımızın büyük bölümü göç etti. Manisa Akhisar'a, Mersin Çay Mahallesi'ne ve Aydın Ortaklar'a göç ettiler.

Bizse ailece Çemişgezek ilçesine bağlı Tekeli köyüne göçtük. Orada da yaşamımızı çiftçilik yaparak sürdürdük.

Yine burada da muhtarlık yaptım. Bölgede gerillanın olmasını gerekeç yapan askerler yeniden bizlere baskı yapmaya başladılar. Bu nedenle burada da sık sık gözaltına alınmaya, jandarma tarafından tehdit edilmeye başladım.

Gözaltına alındığım jandarma karakolunda falakaya yatırıldım. Askerler bana ve aileme hakaret etti.

İstanbul'da, Devrimci Sol savaşçısı kardeşim Hayri Koç şehit düştü. Cenazesini köyümüze getirdik. Kardeşimin şehit olması ailemize yönelik baskıların yoğunlaşmasını da beraberinde getirdi.

Ailemize yönelik baskıların artması sonucu ailemizin bir kısmını alarak 1994 yılı Haziran ayında İstanbul'a geldim. O sırada iki oğlum İstanbul Hasköy Lisesi'nde okuyordu.

Bağcılar'da bir ev kiralayarak oğullarım, kızım ve köyden gelen 3 kız kardeşimle birlikte kalmaya başladık. Ailece İstanbul'da bulabildiğimiz her işte çalışıyor, hem yaşamımızı sürdürüyor, hem de köyde kalan ailemize para gönderiyorduk.

Biz İstanbul'a geldikten sonra gerillada olan kızım Asuman Koç köyümüze yakın bir yerde şehit düştü. Kızımın şehit olması ile daha çok baskı gördük. Baskılar nedeniyle gidip kızımın cenazesine bile katılmadım.

İstanbul'da da lisede okuyan oğlum gözaltına alınmış, işkence görmüş ve tutuklanmıştı. Kaldığı Sağmalcılar Hapishanesi'nde oğlumu görmeye gidip-gelirken

kapının önünde bulunan polislerin hakaretine uğradım. Oğlumun görüşüne gitmemem için tehdit edildim.

İşte bu baskılardan şehit ve tutuklu ailesi olarak bir kez daha nasibimi 15 Temmuz 1996 gecesi aldım.

Gece saat 23.00 sularında evde çocuklarım ve kız kardeşlerim ile otururken kapının kırılacak gibi vurulmasıyla irkildik. Evdeki herkes telaşlandı. Kapıyı açıp açmama konusunda tereddüt ediyoruz. Ama kapının çalması durmuyor. Biz açmadıkça onlar daha hızlı vuruyor, bağıyorlar.

Gürültüye komşular da çıkıyor. Yaz olması nedeniyle camlar açık. Herkes "ne oluyor" diye merakla bakıyor. Sonunda kapıyı açtım.

"Hepsinin altına bir bomba koyup uçuracaksın"

Açmama birlikte silahlı, çelik yelekli iri yarı, bıyıklı ve hepsi de birbirine benzeyen polisler içeri doluyor. Kapıda silahı bana dayayıp geri çevirdiler ve duvara dayadılar.

Odadan da sesler geliyor. Kız kardeşlerim ve kızım "ne vuruyorsunuz?" diye bağıyor. İçeriden gelen gürültüler, sesler giderek çoğalıyor. Bir baba olarak tedirgin oldum.

Sonra beni de çocukların yanına götürdüler. Odanın bir köşesine çocuklar sıkıştırılmış, başında da bir polis bekliyor ve ağza alınmayacak küfürler ediyordu.

Evde çok fazla eşyamız yoktu. Olanları da polisler rasgele sağa-sola attılar. Evin altını-üstüne getirdiler. Evde asılı olan şehit kardeşim Hayri Koç ve kızım Asuman Koç'un fotoğraflarını indirip çerçeveleri kırarak içindeki fotoğrafları yırtıp attılar.

Şehit kardeşime ve kızıma küfürler yağdırdılar. Olmadık şeyler söylediler. Sonra küfür ve hakaretleri bize döndü...

Evden beni nasıl çıkardılar, tam olarak hatırlamıyorum. O kadar küfür ve ailemize yapılan hakareten sonra ite-kaka götürdüler. Tehditler, gözdağı ve çocukları-

mın başına bir şey gelecek endişesi aklımı başımdan almıştı. Eve o halde gelenler, bize hakaretler yağdıranlar her şeyi yapabiliirdi.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne nasıl geldik, ne kadar zaman geçti onu da tam bilmiyorum. Çocuklarıma bir şey olabileceği kaygısı ve polislerin *"hepsinin altına bir bomba koyup uçuracaksın"* sözlerinin arabada devam etmesi beni iyice korkuttu.

Şunu çok iyi hatırlıyorum; gözlerim bağlandı ve önce bir odaya alındım. Orada gözü kapalı olarak karşısına çıkarıldığı biri *"İyi düşün. Söylediklerimizi kabul etmezsen, bize yardımcı olmazsan sen zararlı çıkarsın. Bak şimdiden söyleyeyim, genç kızların var. Buradaki polisler herşeyi yapar. Ona göre"* dedi.

Kızlarıma, çocuklarıma zarar vermekle, ahlaksızca saldırılar yapabileceklerini söylemekle başladılar işe. Hiç itirazsız her şeyi kabul etmemi istiyorlardı. Kabul etmedim...

O zaman içeri doluşan, küfürler savuran işkenceciler tarafından bu kez başka bir odaya alındım.

Genç bir ses küfrederek *"soyun lan..."* diye bağırdı.

O kadar işkencecinin önünde soyunmak benim için çok ağırdı. Çoğu da oğlum yaşındaydı. Biz halk kültürünü ve değerlerini aldık, onunla yetiştik. Soyunmayacaktım.

"Ayıptır. Niye soyunayım" dedim ve tekme ve yumruklarla kendimi yerde buldum. Yırtarcasına tüm eşyalarımı çıkardılar. Çırılçıplak kalmıştım.

Yerde gözü bağlı yatarken işkenceciler gülüp alay ediyorlardı. Biri ayağıyla ellerimi ezerken, bir diğeri de ayaklarımı ezmeye çalışıyordu.

Alayları, gülmeleri ve ayakları ile çiğnemeleri bir süre daha devam etti. Bu kez hırıltılı, boğuk çirkin bir ses alay edercesine;

"Bak oğlum Memo, dünya kaç bucak göreceksin" deyince işkencecilerden bir gülme seli geldi. Üçü-dördü birden ve bir ağızdan *"haydi... haydi..."* diye tempo tuttu.

Olanlara, konuşmalara, yaptıklarına bakıyor ve polislerin normal bir insan olmayacağını düşünüyorum. Bırakalım normali, bunlar herhangi bir canlı bile olamaz.

Niye bu kadar neşeliler derken, hırıltılı ses küfrederek bacaklarımı ayırıp hayalarımı sıkmaya başladı. Önce bir utanç duydum. Sonra müthiş bir ağrı... Hırıltılı ses devam etti... Zaman geçtikçe uyuştum. Artık hayalarımı hissetmiyorum.

Hırıltılı ses çekiliyor üstümden. Tekmeler ve "kalk hadi" diyerek kaldırmaya çalışıyorlar. Kalkamayınca tutup onlar kaldırdılar.

Ellerimden tutup kollarımı arkaya doğru kıvrıyorlar. Kollarımı arkada birleştirdiler. Battaniyeye benzer kalın bir bezle sarıp, bir iple sıkıca bağladılar. Az sonra kendimi havada buldum.

Askıdayım... Kollarım kopacak gibi oluyor. Ayaklarım sallanıyor. Yere değmeye çalışıyorum ama değemiyorum. O ara birileri ayağıma asılıp iyice asılıyor. O zaman daha çok acı hissettim.

Askıdan indirdiler. Her yanımda büyük bir ağrı var. Kollarım uyuşmuş, bir şey hissetmiyorum. Ayakta dururken tekme ve yumruk vurmaya başlıyorlar.

İşkencecilerden biri bana dönerek; *"Konuş yoksa kızın ve kız kardeşlerin burada. Onları getirip karşında soyar ve tecavüz ederiz. Ona göre düşün"* diyor.

Beynimden vurulmuşu döndüm. Bana yaptıkları neyse ama çocuklarıma zarar verebileceklerini aklıma bile getirmek istemiyorum.

Tedirginim ama sesimi de çıkarmıyorum.

Kızıp, küfrediyorlar. Bu kez başka biri küfrederek *"Banyoya"* komutu veriyor, diğer işkencecilere. Komutu alanlar garip sesler çıkararak beni götürdüler.

Soğuk tazyikli suyun altındayım artık. Nefesim kesiliyor. Ağızıma, burnuma su tutuyorlar. Bu halime gülüyorlar... Artık sabah olmak üzere. Onlar da yoruldu. Ara verdiler. Ve beni de hücreye indirdiler.

Hücredeyim. Benden başka kimse de yok. Kapı de-

mirden ve dışarı da görünmüyor. Arada bir kapı sesleri geliyor. Uyumaya, dinlenmeye çalışıyorum ama aklım çocuklarımda. Onları düşünüyorum.

Bu düşünceler içerisindeyken kapı açıldı. İsmimi okuyup beni çağırdılar. Yine gözüm bağlı, yine bir grup işkenceci arasındayım.

Yürütüyorlar... *"Başını eğ"*, *"dur"* diye komut vererek gözüm bağlı yürütmeye çalışıyorlar. Bazen bilinçli olarak kafamı vuracağım kapı, duvar gibi yerlere yürütüyorlar. Yine bir odaya götürdüler. Gözbağını arkadan biri açtı. Oda biraz büyüktü. Bir masanın arkasında da şef dedikleri biri vardı. Arkamda da gençten iki polis.

Sonradan şef dediklerinin Reşat Altay olduğunu öğrendim. Reşat Altay, diğerleri gibi onlara yardımcı olursam bırakacaklarını söylüyor. Yoksa kızıma zarar vereceklerini de söyledi. Ardından *"Kabul etmezsen en az 24 yıl alırsın, hapiste çürürsün"* dedi.

Kabul etmedim. Yine küfür ve yumruklar arasında işkence odasına götürdüler. Askı, soğuk su, haya burma... Sonra tekrar hücreye indirdiler.

İşkenceciler sonraki günlerde de fiziki ve psikolojik olarak devam etti.

Bir kaç gün sonra da fiziki işkenceyi kesiyorlar. İyileşmem, yaralarımın izlerinin kaybolması için merhem veriyorlar, pansuman yapıyorlar.

Bana işkence yapanlar; *"Rambo"*, *"Karadayı"*, *"Hans"* dedikleri işkencecilerdi.

29 Temmuz 1996 günü de çıkarıldığım İstanbul DGM tarafından tutuklandım. İşkencenin izleri uzun süre devam etti.

***“SİZİN HEPİNİZ TERÖRİSTSİNİZ. SİZLERİ
YA ÖLDÜRÜP KÖKÜNÜZÜ KAZIMAK,
YA DA BU ÜLKEDEN KOVMAK LAZIM”***

Anlatan: Naim Yalçınkaya

(27 yaşında, Çanakkale Hapishanesi’nde tutuklu)

Kız kardeşimle birlikte aynı evde kalıyorduk. 20. 08. 1996 günü, siyasi şubeye bağlı polisler kapımızı kırarak eve daldılar. Kafamıza silahları dayayarak, arka arkaya sorularını sıraladılar. Beni başka bir odaya alıp yere yattırdılar, üzerimde tepinmeye başladılar. Tunceli’li olduğumuzdan dolayı, *“Sizin hepiniz teröristsiniz. Sizleri ya öldürüp kökünüzü kazımak, ya da bu ülkeden kovmak lazım”* diyorlardı. Bir taraftan da silahları, bombaları, telsizleri soruyorlardı.

Daha önce Elazığ’da görev yapmış *“Keko”* dedikleri işkenceci *“Oralarda çok zıpladınız, burada kucağıma düştünüz”* diyerek ölümle tehdit ederken, diğerleri de kaba dayak atıyorlardı.

Daha önce gözaltına alınmadığımdan dolayı *“sen nereden çıktın lan o... çocuğu”* küfürleriyle kafama dayadıkları silahın tetiğini düşürerek infaz provaları yaptılar.

Daha sonra, kız kardeşimle birlikte yaka-paça arabaya bindirildik. Arabada koltukların arasına sıkıştırıp üzerime oturdular. Tehditler, küfürler arabada da devam etti. Sultançiftliği kavşağında arabadan indirip başka bir arabaya bindirdiler. Aynı şekilde İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ne götürdüler.

Kapıdan içeri girer girmez gözlerimi bağladılar, kafama silahın kabzasıyla vurmaya başladılar. Bu şekilde yukarı katlardan birine çıkardılar, bir odaya soktular. Yan taraftan bağırma sesleri geliyordu.

Yaklaşık yarım saat sonra, beni oradan aldılar, başka

bir odaya götürdüler ve gözlerimi açtılar. Karşımdaki masanın başında oturan işkenceci, *“Bak Naim sana yardımcı olmak istiyorum. Kız kardeşin de burada, kendine acımiyorsan ona acı. Bunların işi belli olmaz. Bunlar o... çocuğu, bildiklerini anlat sen de kurtul”* dedi. Anlatacak birşeyim yok deyince, papaz rolünde olan işkenceci, masanın çekmecesinden silahını çıkarıp kafama dayadı. *“Size iyilik yaramaz”* deyip boğazıma sarıldı. Bir ara tam boğulacak gibiydim ki, ellerini boğazımdan çekip rasgele yumruklamaya başladı. 5-6 kişi odaya dolmuşlardı. Her yandan tekme yumruk geliyordu, kendimi yerde buldum. Bu arada gözlerimi tekrar bağladılar. Papaz rolündeki işkenceci bağırıyordu; *“Getirin bunun kız kardeşini”*. Kız kardeşimi de sürekli tehdit ediyorlardı. Odadan çıkardılar, gözlerim bağlı bir şekilde başka bir odaya götürdüler. Her iki kolumu aynı anda geriye bükerek bağladılar, askıya aldılar. Askıda pantolonumu çıkardılar. Hayalarımı burdular, ayaklarımdan tutup aşağıya çektiler. Bir taraftan da küfür ve hareketlere bulunuyorlardı. Kız kardeşime yönelik tehditler savuruyorlardı.

Askıda ne kadar kaldığımı hatırlamıyorum. Kendime geldiğimde suyla ayıltmaya çalışıyorlardı, kollarım tutmuyordu. Sürekli birşeyler soruyor cevaplamamı istiyorlardı. Anlatacak birşey yok deyince yerde sürükleyerek tuvaletin yanında bulunan su dolu kovaya kafa üstü batırıyorlardı. Nefesim kesileceği zaman çıkartıp tekrar anlatmamı istiyorlardı. Sonra, her tarafım ıslak bir şekilde pencerenin önüne koyup, vantilatör çalıştırıyorlardı.

İkinci gün tekrar kaldığım yerden alıp beni başka bir odaya götürdüler. İtirafçıyla yüzleştirdiler, ardından tekrar askıya aldılar. Tekrar bayılmışım, tuvalette kendime geldim. Üstümde hiç elbisem yoktu, hepsini çıkarmışlardı. Tazyikli sudan bütün vücudum parçalanacakmış gibi oluyordu. Arada suyu başka tarafa tutup, *“tamam mı devam mı?”* dedikten sonra tekrar tutuyorlardı.

İşkenceler bu şekilde devam ediyordu. Elbiselerimi

giymemi istediler. Kollarım tutmuyordu. Kendimi zorlayarak elbiselerimi giydim. Ve hücreye götürdüler.

Üçüncü gün gözlerim bağlı bir şekilde asansörden indirilerek arabaya bindirdiler. Arabada kafamı koltukların arasına bastırılmış, üzerime oturmuşlardı. “*Şimdi cehenneme gidiyoruz oğlum, direnirsin ha*” diyorlardı. Araba Topkapı civarında durdu. Arabadan indiler. Biri si kafama silahı dayayarak beni sürekli olarak öldürmekle tehdit etti. Bir süre sonra, tekrar işkencehaneye geri getirildim. Hemen bir odaya alıp, soyduktan sonra tecavüzle tehdit ediyorlardı. Evden aldıkları eşyalara el koyduklarını söylüyorlardı.

14 gün boyunca, anlattığım şekilde fiziki, psikolojik işkence sürdü. Daha sonra DGM’ye sevkedildim ve tutuklandım.

“SİZİN GİBİ TERÖRİSTLERİ ACİLE DEĞİL, MORGA GÖTÜRMEK LAZIM”

*Anlatan: Serhat Karadumanlı
(28 yaşında, Bergama Hapishanesi'nde tutuklu)*

Üniversite öğrencisiydim. İzmir-Kadifekale'de bir öğrenci evinde kalıyordum. 17 Aralık 1996 günü evden çıktım. Yaklaşık 50-60 metre uzaklaşmıştım ki, karşıdan gelen biri kadın 4 kişi yanımdan geçer geçmez arkadan üzerime atlayıp yere yatırdılar ve ellerimi kelepçelediler. Aynı anda ara sokaktan bir sivil ekip arabası geldi ve karga tulumba arabanın döşemesine yatırdım.

Yol boyunca tekme ve yumruklarla vurdular. Sürekli olarak küfür ediyorlar ve *“sen bittin artık, elimizden kurtulamazsın, leşini çöplüğe atacağız”* diye tehditler savuruyorlardı. Araba durduktan sonra başımı siyah bir montla örtüp bir binaya soktular. Montu kafamdan aldıklarında burasının daha önce gözaltına alındığım **Bozyaka TEM şubesi** olduğunu anladım.

Bir süre sonra Karayılan dedikleri biri (doğu şivesiyle konuşan, iri yarı, göbekli ve orta yaşın üzerinde, saçları hafiften kırlaşmış) *“Bak oğlum sonunda enselendin. Ya adam gibi oturup çay içer sohbet ederiz, ya da tezgaha yatırıp işkenceye başlarız”* dedi. Verdiğim cevap hoşuna gitmeyince üzerimi soydular, çırılçıplak bir şekilde ıslak bir zemine yatırdılar. Kollarımdan, göğsümden ve ayaklarımdan bağlayarak ağızıma, boğazıma, koltuk altlarıma ve cinsel organıma elektrik verdiler. Daha sonra hayalarımı burdular.

Bu seans bitince aynı işkenceci *“tamam mı, devam mı?”* diyordu. Cevabım yine hoşlarına gitmeyince beni tuvalet gibi bir yere götürüp pis çamurlu paspası vücu-

duma sürdüler. Kendi aralarında “bu o... çocuğuna paspasımızı sürüp de kirletme diye” hakaret ediyorlardı. Bir diğeri de hortumla su sıkmaya başladı.

Daha sonra başka bir odaya götürüp vantilatöre tuttular. Ardından tekrar hortumla su tutular. Su hortumuyla tecavüz girişiminde bulundular ve elle taciz ettiler. “**Oğlancı**” dedikleri bir işkenceciye “*biraz sabret, Karayılan gelir, o zaman sen de istediğini yaparsın*” diye tehdit ettiler ve ağza alınmayacak küfürler savurdular. Hücreye attıklarında da sürekli gürültü yapıp uyutmuyorlardı.

Beşinci gün işkence esnasında fenalaşarak bayıldım. Kendime geldiğimde Yeşilyurt Devlet Hastanesi’nde dim. Doktora haksız yere gözaltına alındığımı ve protesto için açlık grevinde olduğumu ve tedaviyi kabul etmediğimi söyledim. **Hipokrat** yeminli **Mengele** artığı ise “*sizin gibi teröristleri acile değil, morga götürmek lazım*” diyerek gerçek yüzünü gösterdi. Koluma takılan serumu sökmek isteyince sargı beziyle kollarımı yatağa bağladılar.

Ertesi gün TEM’e yeniden götürüldüm. Bundan sonra DGM’ye çıkarılınca kadar fiziki işkence yapmadılar. Fakat psikolojik işkenceye devam ettiler. İşkence yapılan insanların seslerini dinletiyorlardı. Sürekli olarak beni ve ailemi öldüreceklerini, tecavüz edip seyrettireceklerini söylüyorlardı.

Bu işkencecilerden yüzünü görebildiklerimden “Komando” dedikleri; iri yapılı, gür dalgalı saçlı, kemikli bir yüzü vardı. Diğeri ise; zayıf, 1.75 boylarında, köse, esmer ve sol yanağında derin bir yara izi vardı.

28 Aralık 1996’da birlikte gözaltına alındığımız diğer insanlarla birlikte İzmir DGM’ye götürüldük. Savcıya gerek fiziki, gerekse de psikolojik işkence gördüğümü söyledim. Fakat **savcı** Cevdet ULU **polisleri koruyup öven sözler söyledi**. Ve tutuklandık. Hapishaneye götürürlerken de, jandarmalar ellerimiz kelepçeli olduğu halde tekme yumruk ve joplarla saldırdılar. Şu an Bergama Hapishanesi’nde tutukluyum ve 30 yıl ceza aldım.

**“SENİ BU ZAMANA KADAR
SALLANDIRMADIK, SALLANDIRALIM DA
AKLIN BAŞINA GELSİN”**

Anlatan: Uğur Baysan

(27 yaşında, Bartın Hapishanesi’nde tutuklu)

26 Mayıs 1997’de Bolu’da gözaltına alındım. İlk önce mahalle karakoluna götürüldüm. Küçük bir odaya aldılar, göz bandını takar takmaz tekmeler, yumruklar sağdan soldan gelmeye başladı. İşkenceciler beni tanıyorlardı. 3 yıldır karakolun bitişiğindeki blokta otuyordum. İşkencecilerden biri öğrenciler arasında “ayı yavrusu” denilen biriydi. Sürekli küfür ediyor ve vuruyorlardı. Uygulanan şiddet özellikle kafama ve kasıklarımıydı.

Ahlaksızca laflar ediyorlardı. Sonra gözlerimi bağlayarak koridorda koşturmaya başladılar. Ara sıra kafama basıp “*dikkat kafanı vuracaksın*” diyorlar ya da kendi etrafımda 4-5 defa döndürerek tekrar koşturuyorlardı. Bu sırada koridorda bir sürü işkencecinin beni izlediğini kahkahalarından anlıyordum.

Sonra bir kişi beni boynumdan tutarak hücreye attı. Gözbandını çıkartmamam için tehditler savuruyordu. Gözbandını çıkardım. Koridorun ışığı kapı altından içeriyi az da olsa aydınlatıyordu. Ortalama 1x1.5 metre ebadında bir yerdi. Bir köşede battaniyeler yığılıydı. Yorgunluktan battaniyelerin arasına sızmışım.

Bir an sırtımda ağrıyla uyandım. Birileri beni tekme liyordu. Bağırtilar, inilti ler geliyordu. O an nerede olduğumu ve ne olduğumu anlayamamıştım. Bana sürekli sorular soruyor, çeşitli şeyleri üstlenmemi istiyorlardı. Ben bunları kabullenmeyince vurmaya başlıyorlardı. “*Seni bu zamana kadar sallandırmadık, sallandıralım da aklın başına gelsin*” diyorlardı. Bir ara hep bir ağız-

dan bağırarak ite kaka koridordan çıkardılar. Üzerimi soydular. Bu arada sürekli kaba dayak atıyorlardı. Karşılarında çırılçıplak kalmıştım. Kollarıma girip resmen uçurarak bir yerlere götürüyorlardı ve sürekli tehdit ediyorlardı.

Bir an kollarımdan bağlayıp zincirin yukarı çekilmesiyle havada asılı kaldım. Asılı halde iken mideme vuruyor, cinsel organımı sıkıyor, cinsel tacizde bulunup, tecavüze yelteniyorlardı. Oradan tuvalet ya da banyo gibi bir yere götürdüler. Yere oturup hortumla tazyikli su sıkmaya başladılar. Ben bacaklarımı kapatmaya çalıştıkça onlar tekme atarak açtırıyor, özellikle cinsel organıma su sıkıyorlardı. Bunun bir tedavi olduğunu, kollarımı açıp kapamamı, yoksa sakat kalacağımı söylüyorlardı.

Ertesi gün beni, okuduğum okul olan İzzet Baysal Üniversitesi'ne götürdüler. Gittiğimizde teneffüstü. Bahçede ve okulun tüm katlarında, koridorlarda gezdirdiler. Amaçları hem beni teşhir etmek, hem de *"bak size de böyle yaparız"* diye korku salmaktı.

Her şeyleri ahlaksızcaydı. Arabayla yolda giderken gördükleri bayanlar hakkında sapıkça şeyler söylüyor, benim salak olduğumu, günümü gün etmek varken şimdi hapiste çürüyeceğimi söylüyorlardı.

Aynı durum DGM koridorlarında da devam etti. DGM'nin bayan personeline arkadan laf atıyor, bize de sapıkça işaretler yapıyorlardı. 31 Mayıs'ta çıkarıldığım mahkemede tutuklandım.

**“VÜCUDUMUN BİR ÇOK YERİNDE
İŞKENCE İZİ OLDUĞU HALDE
GÖTÜRÜLDÜĞÜM ÖZEL SUZAN YAZICI
SAĞLIK OCAĞI'NDA SAĞLAM RAPORU
VERİLDİ”**

Anlatan: Faik Önder

(27 yaşında, Bergama Hapishanesi'nde tutuklu)

23 Haziran 1997 günün akşam saatleriydi, aileme telefon edip kaldığım pansiyona dönecektim. Konyaaltı'na yakın bir telefon kulübesinden telefon ediyordum ki, o gün akşama kadar 5-6 kez rastladığım; 28-30 yaşlarında, burnu uzun, bıyıksız, atletik yapılı, öğrenci giyimli bir sivil polis kolumdan çekerek suratıma baktı. Ne oluyor diye yüksek sesle bağırdım ama ikinci bir cümleye fırsat kalmadan onlarca polisin saldırısına uğradım. Çevredeki insanlara gözaltına alındığımı bağıarak söyledim. Beni bir arabaya attılar, üzerime 4 polis oturdu ve bayılmışım.

Kendime geldiğimde Antalya Emniyet Müdürlüğü'nde olduğumu anladım. Yarı baygın bir haldeydim ve üzerimdeki her şeyi çıkarmışlardı. Artık günlerce sürecektir işkence seansı başlamıştı.

Önce soğuk suyun altına götürdüler. Soğuk sudan sonra elektrik vermeye başladılar. Bir su, bir elektrik o gece geç saatlere kadar sürdü. İlk birkaç seansta tek bir soru bile sormamışlardı. Sadece “bağır” diyorlardı. Elektrik vermedikleri anlarda “oğlum herşey buraya kadar, adam olsaydın da yakalanmasaydın, sana o zaman saygımız olurdu ama şimdi herşey bitti” diyorlardı.

Birkaç seanstan sonra kafama poşet geçirip havasız bırakıyorlardı. Poşetin içindeki hava bitip de naylon parçası suratıma tamamen yapışınca tekrar elektrik vermeye başlıyorlardı. Elektrik, soğuk su ve poşet işkencesini buz kalıplarına yatırma işkencesi izledi. Ken-

di aralarında da *“buzu satan soruyor, bu kadar buz ne yapıyorsunuz”* diyerek dalga geçiyorlardı.

3. günde Bozo dedikleri biri geldi. *“Bozo her şeyi biliyor, istersen sen nereden geldin, ne yaptın hepsini anlatsın”* dediler. Bozo bana Mustafa DUYAR’ı anlatmıştı. Tanımadığımı, bilmediğimi söyleyince *“ama o seni tanıyor”* diyordu. Bozo denilen polisi daha sonra Mustafa Duyar’ın tatbikat görüntülerinde gördüm. Bu polis, kır ve hafif uzun saçlı, orta yaşlı, normal boyda, 75-80 kilo ağırlığında biridir. Tatbikat sırasında kanepede oturuyordu. Diğer işkenceciler kendi aralarında *“doktor”, “komutan”, “talebe”* gibi lakaplar kullanıyordu. *“Doktor”* dedikleri; 45 yaşlarında, Kürt şiveli, yanığında derin bir yara izi olan bir polisti. *“Talebe”* ise; yeşil gözlü, 25 yaşlarında tam bir öğrenci tipindeydi. *“Komutan”* dedikleri ise; işkenceyi yöneten şefleriydi. Bu polis 50 yaşlarında tok sesli, ablak yüzlü, hafif topluca birisiydi.

14 gün süren işkenceli sorgudan sonra, vücudumun bir çok yerinde işkence izi olduğu halde götürüldüğüm Özel Suzan Yazıcı Sağlık Ocağı’nda sağlam raporu verildi. Aynı gün çıkarıldığım mahkemede tutuklandım.

“ÖYLE KOLAY DEĞİL, SENİ BAĞIRTIRA BAĞIRTIRA ÖLDÜRECEĞİZ”

Anlatan: Zeynep Arıkan

(32 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

Gülsuyu'nda bir tanıdığın evinden çıktıktan sonra bir arkadaşıma uğramak için otobüse bindim (4 Ağustos 1997). İçerenköy'ü geçtikten sonra otobüsten indim. Yaklaşık 100 metre yürüdükten sonra karşıdan elinde silah olan birinin bana yaklaştığını gördüm. Arkamda da biri var mı diye bakmaya çalışırken iki-üç kişi üzerime çullandı. Bir anda on kişi oldular.

Ben, *“adam kaçırıyorlar”* diye bağırmağa başladım. Polislerden biri *“evet kaçırıyoruz, ne var”* dedi. Karga tulumba bir taksiye bindirdiler. Çantamı alan polis aramaya başladı ve cep telefonuma el koydu. Polislerden biri, şubenin meşhur işkencecisi *“Karadayı”* idi. Karadayı'yı beni tanıması için getirmişler, ancak o beni tanımayınca *“Sen ihtiyarladın artık”* diye ona takıldılar.

Araba kalabalık bir trafiğin içinden ilerliyordu. Bu arada Karadayı benim boğazımı sıkıp *“nereye gidiyordun konuş”* diyor, bir diğer polis (ona şubede Azman diye hitap ediyorlardı) sarkıntılık ediyordu. Ben cevap vermeyince *“şimdi görürsün, insanları işte böyle kaybediyoruz, seni öldürüp atacağız bir kenara”* dediler.

İçinde bulunduğum taksinin yanından geçen bir minibüsün şoförünün bana baktığını fark ettim. Adamın gözleri açılmış bakıyordu. Bağırardım, *“adam kaçırıyorlar”* diye. Bundan sonra beni iyice koltukların altına yatırıp, ayakları ve elleriyle üzerime bastılar.

Daha sonra İstanbul'un Anadolu yakasında olduğunu tahmin ettiğim bir ormana götürüldüm. Orada bir

süre arabada bekledik. Bekleme sırasında diğer arkadaşımı da getirdiklerini, onu da, beni de bu ormanda öldürüp bir kenara atacıklarını söylüyorlardı.

Yaklaşık 15 dakika orada bekledikten sonra Avrupa yakasına geçtik. Ben yine koltuğun altında idim. Dışarıyı göz ucuyla görüp tanımaya çalıştım. Okmeydanı'ndan geçtiğimizi fark ettim. Yine Arnavutköy ormanları olduğunu tahmin ettiğim bir ormana götürüldüm. Burada arabadan indirdiler, polisler dört kişi idiler.

- *Ya konuşursun, ya da seni burada öldürürüz. Öyle öldürüp atmayız da, önce bir içki sofrası kurar sonra senin icabına bakarız, ardından kafana bir kurşun sıkarsın, sonra görenler de alem yapmışlar bu da fahişe zaten derler.*

- *"Yaparsınız, sizden beklenir"* dedim.

"Bunlar iyi adamlar, her zaman gelirler"

Çalılıarın arasına götürüp oturtular. Başımda Karadayı ve Azman dedikleri vardı. Azman silahını çıkartıp ağzına mermi verdi. *"Şimdi işin bitti"* diyerek silahı başıma dayadı.

- *"Öldürün"* dedim.

- *"Öyle kolay değil seni bağırttıra bağırttıra öldürecekiz"* dediler.

Yaklaşık bir saat ormanda bekledik. Polisler bu arada kendilerine yemek getirtip yediler. Talimat bekliyorlardı. Bizim yanımıza ormancı olduğunu söyleyen birisi geldi. Ona *"eğer ormancı isen bu adamlar beni kaçırdı, gidip haber verirsin, yoksa sen de bunlardansın, bunlar işkenceci"* dedim. O adam *"Yok bunlar iyi adamlar, her zaman gelirler"* dedi. Ve bir süre sonra gitti.

Bir saat bekledikten sonra Vatan'daki işkencehaneye götürüldüm. Buraya kadar polisler benim kim olduğumu bilmiyorlardı. Burada içeriye girer girmez vurmaya başladılar. Sordukları tek şey *"sen kimsin?"* idi. Genç bir polis *"dur bakalım, bu, şu darbəcilerin vurduğu kız değil mi?"* dedi. O olup olmadığımı anlamak için karnı-

mı açıp ameliyat izlerine baktılar. Ameliyat izlerini görünce benim o kişi olduğuma emin oldular. Ve ameliyat izlerinin sezaryan izleri olduğunu ve benim de 7 yaşında bir çocuğum olduğunu söylediler. Bunlardan benim hakkımda bir şey bilmediklerini çıkarttım. Hemen işkence odasına götürüp askıya aldılar. Aldıkları askı, Filistin askısıydı.

Polislerden biri *“Sana hiçbir şey sormuyoruz, biz her şeyi biliyoruz. Bak her şeyini kaybettin, bir canın kaldı, onu da burada alacağız, sen kayıpları bilirsin, hepsi buradan geçti”* dedi.

Askıda cinsel taciz yapınca, tekme attım. O zaman ayaklarıma ağır bir şeyler bağladılar. Bir süre sonra (süresini hatırlamıyorum) askıdan indirip, banyo gibi bir yere götürdüler. Tazyikli su sıkmaya başladılar. Su çok soğuk ve insanın vücudunu delercesine tazyikliydi. Buradan çıkardıktan sonra, her tarafımdan sular akar-ken bir kaç soru sorup yeniden askıya aldılar. Artık soru sormuyorlardı. Öyle askıda bekledim. Midem bulandı, kusacağım dedim. İndirdiler. Bu kez artık *“silahlar nerede?”* diye soruyorlardı. Ve yakın süreçte olan lav eylemlerini benim yapıp yapmadığımı soruyorlardı. Üçüncü kez askı için hazırlanırken lav eylemlerini benim yaptığımı söyledim. Bundan sonra işkence psikolojik olarak devam etti. Sürekli öldürmekle tehdit ediyorlardı. Gözaltının beş veya altıncı günü tatbikat için beni Vatan'ın karşısındaki binaya ve Harbiye Orduevi'nin karşısındaki binaya götürdüler. Onlara tatbikat yapmayacağımı söyledim. Harbiye Orduevi'nin karşısındaki bina altı katlı, yüksek bir yerdi. Oradan aşağı atacaklarını söylediler. Tatbikat yapmayınca bu kez Vatan'ın karşısındaki binaya götürdüler. Buraya basın almadılar. Ve yine tatbikat yapmayınca ayaklarımdan tutup camdan aşağı sallandırdılar. *“Kimse görmez, seni buradan atarız, sonra da intihar etti deriz”* dediler. Ben tatbikat yapmayınca, vazgeçip şubeye götürdüler. Gözaltının 7 günü savcılığa çıktım. Ve tutuklandım.

Gözaltında bana işkence yapan polisler TİM 1'in işkencecileridir. Bunlardan bazıları, Karadayı, Azman, Hans diye hitap ettikleri sarışın bıyıklı, uzun boylu, 35-40 yaşlarında bir polis, Ahmet adında bir başkomiser ve ismini bilmediğim genç polislerdi.

“TECAVÜZDEN KURTULACAĞIMI DÜŞÜNÜYORDUM”

Anlatan: Sergül Hatice Albayrak

(22 yaşında, Çanakkale Hapishanesi'nde tutuklu)

21 Ağustos 1997 günü, öğle saatlerinde Niksar-Tokat güzergahında bir minibüste yolculuk yaparken araba jandarma tarafından durduruldu. Belde karakoluna götürülmek üzere gözaltına alındım.

Daha minibüsten indirilir indirilmez on kadar silahlı asker tarafından çevrildim. Çantalarım didik didik arandı. Bayanları arama yetkileri olmadığı halde üstümü aramak istediler. Buna izin vermedim. Askeri bir araca bindirerek yola çıkardılar. Bir süre sonra arabayı ıssız bir yerde durdurarak, ellerimi kelepçelediler. Gözaltına alındığım güzergah halkın kullandığı işlek bir yol olduğu için sürekli araçlar gidip-geliyordu. Yolu تنها buldukları anda aracı durdurdular, kafama silah dayayarak gözlerimi bağladılar. Yol boyunca sürekli ölümle tehdit edildim. Bu şekilde Tokat Jandarma İl Alay Komutanlığı'na getirildim.

Alay'a girişte gözbandını indirdiler. Bir odaya götürdüler. Odada 8 kadar rütbeli, pasaportumu, kimliğimi ve diğer evraklarımı inceledikten sonra bana dönüp, adımı sordular. Ben de “*orada yazıyor*” dedim. Bunun üzerine ellerindeki evraklarımı yüzüme fırlatarak tekme-tokat saldırmaya başladılar. Daha sonra sürükleyerek alt katta bulunan hücrelere götürdüler. Aynı gün üst üste üç defa, beni daha sonra işkenceden geçirecekleri odaya götürdüler. Götürdükleri odada yerler halifleksliydi ve üzeri kan lekeleriyle doluydu. Almanya'dan geldiğim için, sürekli Alman vatandaşı olup ol-

madığımı soruyorlardı. Ve konuşmamı istiyorlardı. Bense, niye gözaltına aldıklarını bilmediğimi, avukatımla görüşmek istediğimi söylüyordum. Sorularıma tekme-tokatla karşılık veriyorlardı.

Akşam üstü, beni hücreden alarak Tokat Kadın Doğum Hastanesi'ne götürdüler. Zorla; onur kırıcı, hiçbir zaman kabul edemeyeceğim muayeneyi yaptılar. Buradan istedikleri raporu aldıktan sonra Alay'a geri götürdüler.

Gece yine aynı odaya götürerek sorgulamaya devam ettiler. Sürekli, konuşmazsam benim için çok kötü olacağı biçiminde tehditlerde bulunuyorlardı. Ben, konuşmadıkça, ifade vermedikçe tekmelerle-tokatlarla saldı- rıyorlardı. Daha sonra buna tacizi de eklediler. Sorgula- malarda ellerim kelepçeli ve gözlerim bağlıydı. Bu hal- de giysilerimi zorla çıkarttılar, elleriyle tacizde bulun- dular.

Bana yaptıkları işkenceleri iki arkadaşa izletip götü- rüyorlardı. Onlara yaptıkları işkencenin sesini de sürekl- i duyuyordum. İfade vermezsem; beni dağa götürece- lerini, elime bir silah tutuşturarak öldüreceklerini ve **"çatışmada ölü ele geçirdik"** diyeceklerini söylüyorlar- dı. Kudurmuş köpekler gibi saldırıyorlardı. Elle tacizle birlikte "seni tüm askerlerin altından geçireceğiz" diye tecavüzle tehdit etmeye başladılar. Bu arada bir kısmı da papaz rolüne bürünüyordu. İşkenceye ara veriyor, sigara teklif ediyorlardı. Bu bir süre böyle devam etti. İşkence yaparken pis, iğrenç elleri, yüzleri vücudumda sürekli dolaşıyordu.

Bir ara iki kişi dışında odada bulunan diğer işkence- ciler dışarı çıktı. Askeri rütbeli olan bir işkenceci ve iti- rafçı olduğunu düşündüğüm kişi odada kaldılar. Kapıyı kilitlediler, dışarıdakilere "siz gidebilirsiniz" dediler.

İşkencecilerden biri beni tutarken diğer işkenceci te- cavüz etmeye çalışıyordu. Bunu "önlemek" düşünceyi- le ifade verdim. Tecavüzden kurtulacağımı düşünüyord- um. Fakat işkencecilerin onuru ve namusu yoktu. Bu

bilinçle hareket edemedim. İfade verdiğim halde bana tecavüz ettiler. Bana tecavüz ettikten sonra tekrar tekrar ifademi yinelettiler. Hep daha fazlasını istiyorlardı.

Gözaltında bulunduğum 3. gün, sabaha doğru, bina-
nın ikinci katına çıkarıldım. Burada da aynı pis, alçak
yöntemler devam etti. Yine tacizler başladı. Yine gözle-
rim ve ellerim bağlandı. Burada da askeri rütbeli işken-
ceci tarafından tecavüze uğradım.

26 Ağustos'ta tekrar hastaneye götürüldüm. Fakat
hiçbir muayeneye tabi tutulmadım. *"İşkence yapılmamıştır"* diye rapor düzenlendi.

Basına çıkarıldıktan sonra tutuklanıp Tokat Hapishane-
nesi'ne götürüldüm.

Bana işkence yapanlar: Tecavüz eden işkenceci; 1.85
boylarında, 90-95 kg. ağırlığında, saçları önden hafif
dökük ve sağa taralı, iri gözlü, askeri rütbeli, Tokat şive-
siyle konuşan birisiydi. Diğer bir işkenceci; 1.90-1.95
boylarında, kara tenli, kır saçlı, gür bııklı, geniş alınlı,
basık burunlu, 40-50 yaşlarında, Kürt şivesiyle konuşan
birisiydi. İşkencecileri birebir yönlendiriyor ve koordine
ediyordu. İtirafçı olduğumu düşündüğüm kişi ; 1.75- 1.80
boylarında, zayıf, esmer, 20-25 yaşlarında birisiydi. İş-
kencecilere yöntem konusunda yol gösteriyor ve gözal-
tında bulunan kişileri sürekli kontrol ediyordu.

**“BAYILDIĞIMDA DURUYOR,
AYILTIP TEKRAR BAŞLIYORLARDI”**

Anlatan: Muharrem Süner

(23 yaşında, Bartın Hapishanesi’nde tutuklu)

Amasya Eğitim Fakültesi’nde öğrenciydim. 11 Kasım 1997 günü, ders çıkışında, fakülte bahçesinde gözaltına alındım. Arabaya zorla bindirilerek kaba dayak, küfür, hakaret ve tehditlerle Amasya Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldüm.

Amasya Emniyet Müdürlüğü binasında ve daha sonra götürüldüğüm Eski Sanayi tarafındaki karakolda kaldığım iki gün boyunca çeşitli fiziki ve psikolojik işkencelere maruz kaldım. Burada örgüt üyesi olduğuma dair hazırlanan bir ifadeyi imzalatmaya çalıştılar.

12 Kasım 1997 günü gece geç saatlerde kaba dayak, ölüm tehdidi, cinsel taciz, küfür ve hakaretlerle gözlerim bağlı, ellerim kelepçeli bir şekilde bir arabaya bindirilerek Ordu Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldüm. 13 Kasım 1997 günü sabah erken saatlerde buraya varır varmaz bir karşılama dayağı çektiler. Yarı baygın bir şekilde küçük bir odaya götürerek, sorguya aldılar. Söyledikleri şeyler hakkında bilgim olmadığını söyleyince bir kaç işkenceci birden, özellikle baş, karın ve sırt bölgelerime vurmaya başlıyor, soluksuz baygın duruma gelinceye kadar dövüyorlardı. Aynı durum bir kaç kez tekrarlandıktan sonra hücreye götürüldüm.

Bir kaç saat sonra tekrar en son katta bulunan sorgu odasına getirildim. Sürekli olarak söylediklerini kabul etmezsem beni öldüreceklerini söylüyorlar, “*Seni dağa götürürüz, vurur öldürür sonra da çatışmada öldü deriz*” diyorlar, kimsenin buraya getirildiğimden haberi

olmadığını söyleyerek kaybetmekle tehdit ediyorlardı.

Ara sıra işkencecilerden biri geliyor diğerlerini dışarı çıkartıyor, papazlık yapıyor, kendince işkence yapmayan polis numarası yapıyordu. Aynı gün ilerleyen saatlerde üzerimdeki elbiseleri zorla çıkardılar ve sürükleyerek tuvalete götürüp tazyikli suyun altında tuttular.

Sonra koridora götürüp hava akımında bekletmeye başladılar. Oradan geçenler laf atıyor, küfrediyor, yer yer saldırıyordu.

Belli bir zaman geçtikten sonra da tuvaletin yanında bulunan çay ocağı olarak kullandıkları bir odaya götürüldüm. Ranzaya yatırıp ayaklarımı ve ellerimi ayrı ayrı kelepçelediler. Sonra vücudumun çeşitli yerlerine bir sıvı dökerek elektrik vermeye başladılar. Biri kabloları vücudumun çeşitli yerlerinde gezdiriyor, o ara verdikten sonra bir başkası hayalarımı sıkıyor, "*Seni hadım edeceğim*" diye küfrediyordu. Bayıldığımda duruyor, ayılıp tekrar başlıyorlardı.

Birbirlerine sürekli "*Ortadoğu*", "*Hoca*" gibi kod isimlerle sesleniyorlardı. Aile çevremden insanları gözaltına alıp işkence yapmakla tehdit ediyorlardı.

Gözaltında kaldığım sekiz gün boyunca fiziki ve psikolojik işkence çeşitli biçimlerde sürdü. 19. 12. 1997 tarihinde savcılığa ve oradan da Ordu 2. Sulh Ceza Mahkemesi'ne çıkarılarak tutuklandım.

O gün ifade mi alan savcıya ve Sulh Ceza Hakimi Havva Can'a işkence gördüğümü söylememe rağmen, işkence yapanlar hakkında hiçbir işlem yapılmadı. Tutuklanarak Efirli Hapishanesi'ne götürüldüm. Şu anda Barın Hapishanesi'ndeyim.

**“KOMUTANIM BUNLAR İŞKENCEDEN
ANLAMİYORLAR, GÖTÜRÜP BALKONDAN
AŞAĞI ATIP KURTULALIM”**

Anlatan: Ergun Akdoğan

(21 yaşında, Bartın Hapishanesi'nde tutuklu)

17 Kasım 1997 günü, Trabzon'da süren Gazi davasının duruşmasını izlemeye gitmiştim. Duruşma sabah saat 08.00'de başladı ve 14.00'e kadar sürdü. Duruşma bittiğinde geri dönmek için geldiğimiz arabaya binmiştik. Henüz hareket etmeden arabanın içi sivil ve resmi polislerle dolmuştu. Ne olduğunu anlamadan üzerime gelip beni yaka paça alıp götürdüler.

Trabzon Emniyet Müdürlüğü'ne getirilince gözlerimi bağlayıp hücreye attılar ve hemen psikolojik işkenceye aldılar.

Daha sonra beni gözlerim bağlı bir şekilde ekip otosuyla doktora götürdüler. O ana kadar fiziki işkence yapmamışlardı. Asıl işkence bundan sonra başlayacaktı. Beni oradan tekrar geri getirip aynı hücreye attılar. Göz bandımı açmışlardı. Bu hücre 3. kattaydı. Fazla bir zaman geçmeden beni hücreye atan kişi geldi ve gözbandını tekrar bağladı. Gözbandını bağlayan kişi, tahmini olarak 40 yaşlarında, uzun boylu, siyah saçlı, saçlarında tel tel beyazlar olan, esmer tenli biriydi. Bu şahıs yapılan işkencelerden sonra gelip kaldığım hücrede beni kontrol ediyordu.

Beni ilk önce ıslak bir battaniyenin üzerine yatırdılar. 3-4 işkenceci kolumdan, bacağımdan tutmaya çalışıyorlardı. Elektrik vermeye başladılar. Arada hayalarımı da sıkıyorlardı. İşkence yaparlarken de teybin sesini sonuna kadar açmışlardı. Bu böyle bir kaç defa sürdü. Sonra tazyikli su sıkmaya başladılar. Vücuda elektri-

ği önce ıslatıp sonra veriyorlardı.

Kendi aralarında sürekli *“komutanım bunlar işkence-den anlamıyorlar, götürüp balkondan aşağı atıp kurtulalım”* diyorlardı. Her getirip götürdüklerinde de *“sağa sola dokunma, her taraf jilette dolu, başını eğ duvara vurursun”* gibi psikolojik işkence yapmaktan da geri kalmıyorlardı.

3. gündü. *“Komutanım”* dedikleri işkenceci *“Bunu makinenin bulunduğu odaya alın”* diye emirler yağdırıyordu. Ve beni tekme tokat alıp götürdüler. Çırılçıplak soymuşlardı. Kollarımı bir şeyle sardılar ve sağa sola bağladılar. Yukarı doğru çektiler. Askıya alınmışım. Askı belli aralıklarla sürüyordu. Vücuduma su atıp ıslattıktan sonra askıda elektrik vermeye devam ediyorlardı. Askıda elektrik verdiklerinde iki sefer kendimden geçtiğimi hatırlıyorum. Her iki bayılmamda da kendime geldiğimde tazyikli su sıkıyorlardı.

Doktora götürdüklerinde iki günlük rapor verildi. Bu rapor dosyamdadır. Çıkarıldığım mahkemede tutuklandım. Erzurum DGM’de görülen dava sonucu müebbet hapis cezası verildi.

“ÜZERİMDE BULUNAN PARALARA, CEP TELEFONUNA EL KOYDULAR”

Anlatan: Gülbahar Ünlü

(22 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

18 Aralık 1997 günü, bir arkadaşımı görmeye gitmek için ticari taksiye binmiştim. Polisler taksiyi durdurdu ve hakkımda ihbar olduğunu söyleyerek gözaltına aldılar. Alındığım andan itibaren işkenceye başladılar.

İşkence merkezi olan Vatan'daki Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ne getirildiğimde üst araması için bir bayan çağırdılar. Ancak kabul etmedim. Sürekli karın boşluğuma ve başıma vurup, tehditler savurarak işkence yapacaklarını söylüyorlardı.

İlk gözaltımdı. Daha önce gözaltına alınmamıştım. Alındığım andan itibaren sürekli soru sorarak bir şeyler öğrenmeye çalışıyorlardı. Sorularına cevap vermeyince tehditler ve işkence seansları başlıyordu.

İki rolde oynuyordu polis; iyi ve kötü polis...

Önce **papaz** rolü takınan bir işkenceci karşıma geçip kendime yazık ettiğimi, üniversiteyi neden bıraktığımı, geleceğimi kararttığımı, annemi ve babamı üzdüğümü anlattı. Beni bu şekilde etkilemeye çalışıyorlardı. Kendisinin aslında beni kurtarmaya çalıştığını söylüyor, işkence yapmaktan hoşlanmadığından bahsediyordu. Karşılığını bulamayınca *“tamam ben sana yardım etmek istedim ama sen illaki işkence yapın diyorsun”* diyerek beni yanındaki diğer işkenceciye devrediyordu. Bu kaldığım süre içerisinde tekrarlandı.

Sordukları sorulara cevap bulamayınca işkence seansları da başlamış oldu. Önce ellerimi arkadan birleştirerek bir kalasa bağladılar ve kalası kaldırarak iki do-

lap arasına yerleştirdiler. Byolece askıyla tanışmış ol-
dum. Kollarımda müthiş bir ağrı vardı. Bacaklarımdan
aşağıya doğru çekiyorlardı. Bir süre sonra kollarımı his-
setmemeye başladım. Kağıt yakarak yüzüme tuttular.
Hemen ardından soğuk suya tutarak pencerenin nn-
de bekletildim. Boynuma sardıkları elektrik kablosuyla
kısa bir süre elektrik verdiler.

Gözaltında bulunduğum süre içinde sürekli kaybet-
mekle tehdit ettiler. Beni kimsenin görmediğini syl-
yor, bir ormana götürüp kurşunlayacaklarından bahse-
diyorlardı.

5. kattaydık. Gece pencereyi açarak beni pencereden
aşağıya sarkıtıp atacakları tehdidinde bulundular.

İlk iki gün özellikle işkence yoğundu. Tecavüzle teh-
dit ediyor, cinsel tacizde bulunuyorlardı. Hakkımda ve-
rilmiş ifadeleri önüme getiriyor, her şeyi kabul etmemi
istiyorlardı. Kendi hazırladıkları tutanakları imzalamam
için sürekli baskı yapıyor, imzalamadan buradan çıka-
mayacağımı söylüyorlardı.

Üzerimde bulunan paralara, cep telefonuna el koy-
dular. Paraları DGM'ye dahi vermemiş, almışlardı. İstediğimde ise DGM'ye verdiklerini söylemişlerdi. G-
zaltının 5. günü ıkarıldığım DGM'de tutuklandım ve
hala hapisteyim.

"48 SAAT ARA VERMEDEN İŞKENCE YAPTILAR"

Anlatan: Ayhan Mimtaş

(29 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

Üniversitede okurken, demokratik üniversite mücadelesi içinde yer aldım. YÖK'e karşı gençliğin sürdürdüğü mücadelenin içinde oldum. Bu nedenle siyasi polis tarafından sık sık gözaltına alındım.

Şu ana kadar 6 kez gözaltına alındım. 15 Mart 1996 günü gözaltına alındığımda yine işkence görmüş ve tutuklanmıştım. 1.5 yıl Sağmalcılar Hapishanesi'nde tutuklu kaldıktan sonra 25 Eylül 1997'de tahliye oldum.

Daha aradan bir yıl geçmeden, bu kez de, 29 Mayıs 1998 gününün akşam saatlerinde, İstanbul'un gecekondularından Nurtepe'de gözaltına alındım. Burada Halk Meclisi çalışmalarına katılıyordum. Yine bir Halk Meclisi üyesinin evindeyken, onlarca polis ellerindeki maki-neli silahlara eve daldılar. Hızla beni ve bir bayan arkadaşımı yere yatırıp ellerimizi arkadan kelepçelediler. Ellerindeki silahların namlusunu vücudumuzun çeşitli yerlerine bastırarak *"artık bittiniz"* dediler. Onlara bakıyoruz diye tükürdüler, küfrettiler ve kafamızı zorla aşı-ğı bastırdılar.

İşkence evde başlamış oldu. Daha önceden de gözaltına alındığım için neler yaşayacağımı kestirebiliyordum. Beni, bayan arkadaşı, Halk Meclisi üyesi olan ev sahibinin liseye giden kızını, eşini ve kendisini de gözaltına aldılar. Evi arama adı altında talan ettiler, dağıttılar.

Arabada giderken isteklerine uymadığım için yumruk ve tekmelerle saldırdılar. Bir ara hayalarımı el attılar anca sıkmaktan vazgeçtiler. Bana, şubede nelerin bek-

lediğinin mesajını veriyorlardı. Şubede, “*konusacak mısın?*” sorusuna olumsuz cevap verince hemen yere yatırdılar, boğazımı sıktılar. Nefes alamıyordum. Karanlık görmeye başladığım anda bıraktılar. Sonra baş parmaklarıyla gözlerime bastırdılar. Karşılık verince yine boğazımı sıktılar. Ardından da hücreye attılar. Kısa bir süre sonra tekrar aldılar. Gözlerimi bağladılar. Hücrelerin bulunduğu bodrum katında bir odaya götürdüler.

Odanın içinde, seslerinden çıkardığım kadarıyla 6-8 işkenceci vardı. Çeşitli tepkiler vererek beni güvensizleştirmeye çalıştılar. Bazıları iğrenç sesler çıkarıyor, bazıları küfrediyor, bazılarıysa “sevgi” gösterisinde bulunuyordu. Önce oturup söylediklerini kabul etmemi, anlatmamı istediler. Reddedince bu sefer geçmiş gözaltılara benzemeyeceğini söyleyerek işkenceye başladılar.

Kollarımı arkadan birleştirdiler, muhtemelen sünger sarıp üzerinden iple bir kalasa bağladılar ve bileklerimden havaya kaldırdılar. Buna ters veya Filistin askısı deniyor. Aynı anda ayaklarıma ip bağlayarak aşağıya doğru çektiler. Bu da yetmeyince kendileri ayağımdan asılıyorlardı. Böylece ağırlık artıyor ve kollarım daha fazla ağrıyordu. İşkenceyi protesto etmek için slogan atınca boğazıma sarıldılar.

Askıda ek olarak yapılan işkenceler bitmiyordu. Bu sefer pantolonumu çözdüler ve hayalarımı sıkmaya, burmaya başladılar. Acının uyuşmadan kaynaklı azaldığını farkedince bırakıp, bir süre sonra tekrar başlıyorlardı. Artık yeterli görmüş olacaklar ki, askıdan indirdiler. Kollarıma masaj yaptılar. Hücreye götürdüler. Böylece kendimle başbaşa bırakıp, daha fazla neler yaşayacağımı düşündürmek ve direncimi kırmak istiyorlardı. Kollarım ve hayalarım ağrıyordu. Hücrelerde yüksek sesli ve sürekli aynı faşist parçayı çalıyorlardı. Kafam hem işkenceden, hem de yüksek sestten dolayı davul gibi olmuştu...

Bir süre sonra tekrar işkenceye aldılar. Bu sefer 5. kata çıkardılar. Burada pencerenin iç kısmında bulunan bir tel örgüye bağladılar. Üzerime bardakla onlarca kez

su boşalttılar. İstemeyerek de olsa titremeye başladım.

Sonra kollarımı çözüp beni tuvalete götürdüler. Üzerimdeki elbiseleri çıkarttılar. Sadece külot kaldı. Bileklerimi arkadan bağlayarak yere oturtular ve bir boruya bağladılar. Sonra karşıma geçip hortumla tazyikli su sıkmaya başladılar. Kısa aralıklarla kesip tekrar başlıyorlardı. Böylece vücudu soğuğa tam olarak alıştırmamış oluyorlar ve suyun etkisi daha fazla oluyordu.

Bu ıslatma oldukça uzun sürdü. Sanırım gecedен sabaha kadar hiç durmadan ıslattılar. Birileri gelip tuvalete giriyordu. Üzerime işeyeceklerini söylüyorlardı. Bir yandan da küfür, hakaret, tehdit ve kaba dayak durmadan sürüyordu. Her tarafım uyuşmuştu. Güçlkle hareket edebiliyordum.

Sabah vardiya değişikliği oldu. İşkencede 2. gününe girmiştım...

Ellerimi çözüp bir odada duvara dönük olarak ayakta beklettiler. Cereyan yapması için camları açtılar. Sonra beni tekrar tuvalete götürüp tazyikli su sıkmaya devam ettiler. Bu sefer ayaktaydım. Suyu özellikle ciğerlerime tutuyorlardı. İleride hastalanacağımı söylüyorlardı. Sonra tekrar odaya götürüp ayakta beklettiler. Ve tekrar tuvalete soğuk su tutmaya, yine aynı odaya...

Bu gidiş gelişler uzun bir süre devam etti. Sonra yine tuvalete gittiğimde bu sefer büyük bir buz kalıbı hazırlamışlardı. Buzu bir bezin üzerine yatırmışlardı. Beni bunun üzerine yatırdılar. Her tarafımın buzla temas etmesi için külodumun içine, koltuk altlarına ve diğer bölgelere irili ufaklı buzlar koydular. Bir bezle sardılar. Aynı anda ıslatmaya devam ettiler. Suyu ağız ve burnuma boğuluncaya kadar tutup sonra çekiyorlardı. 30-40 dakika kadar sonra kaldırıp odaya götürdüler. Sonra yine buz kalıbına... Oda ve tuvalet arasında mekik dokuyordum. 3-4 saat sonra buz erimişti. Böylece tazyikli suya devam edildi.

İşkenceciler vardiyayı sürekli değiştirdikleri için su işkencesinin yanında kendilerine özgü yöntemleri de uyguluyorlardı. Bazıları hayamı sıkıyor, bazıları suyla

boğmaya çalışıyordu. Yine bazıları ise cinsel tacizde bulunuyordu. Bir ara işkencecinin biri suyu kesip kafama düz ve geniş bir tahtayla vurmaya başladı. Bu beni iyice sersemletti. Odaya geri götürüldüğümde bilincimde sorunlar ve bulanıklıklar yaşadım...

Sonra 3. ve 4. günler geldi...

Beşinci kattaki su ve diğer işkenceler yaklaşık 48 saat sürdü. Kendi aralarındaki konuşmalarında vücudumun morarmış olduğunu söylüyorlardı. Hiç uyumamıştım ve ayakta zor duruyordum. Elbiselerimi giydirip tekrar hücreye götürdüler. Uzun bir süre hücrede kaldım. Tahminen 7-8 saat gibi.

Sabah tekrar yukarıya götürüldüm. Soyup tuvalete götürdüler. Yine yere oturtup kollarımı arkadan bağladılar, su işkencesine devam ettiler. Her şeyin yeniden başladığını söyleyerek gözaltı boyunca dayanamayacağımı, pes etmemi istediler. Bir saate yakın süren bu işkenceye ara verip üstümü giydirdiler. Hücreye götürdüler. Götürmeden önce benimle birlikte gözaltına alınan bayan arkadaşına tecavüz tehdidinde bulundular. Bundan da sonuç alamayınca, bu kez beni tecavüzle tehdit ettiler.

Bundan sonra mahkemeye kadar daha çok psikolojik işkence yaptılar. 3-4 gün sonra da DGM'ye çıkarıldım ve tutuklandım.

Kafatasım şişmişti. Gözlerimin içinde kan pıhtılaşması oluşmuştu. Kafamda yarık vardı ve her tarafım uyuşmuş, yara bere içindeydi. Adli Tıp'daki bayan doktor şikayetimi sordu. Her tarafımın, özellikle de kafamın ağrıdığını söyledim. Gözlerimdeki kan pıhtılaşmasının kafama vurulmasından kaynaklandığını doktorun kendisi söyledi. Ancak kafama bakmadı bile. Vücudumun çeşitli yerlerindeki morlukları yazdı ve fotoğrafımı çekti.

TİM-1'deki bütün polisler işkenceme katıldı. Ancak hepsinin ismini bilmiyorum. Birbirlerine taktıkları lakaplar ve sonrasında mahkemede öğrendiğim isimler var. Bunlar; Karadayı, Ramazan (Rambo), 52, Hilmi Yarıyıcı, Ali Erşanlı, Tatar, Hans...

“ASKIDAYKEN KOLLARIMDAN KEMİK SESLERİ GELİYORDU”

Anlatan: Şengül Arslan

(21 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

8 Temmuz 1998 tarihinde, akşam saat 21.00 sularında, İkitelli'de komşumuzun evinde otururken, ev işkenceci polisler tarafından basıldı. Evin etrafı ablukaya alınmıştı. Her yer polis kaynıyordu. Evin her yerini aradılar. Evdekilerin ve benim bütün karşı koyuşlarımıza, küfür ve hakaretlerle karşılık verdiler.

Beni ve evdeki 4 kişiyi arabalara bindirip Vatan'daki işkence merkezine götürdüler. Arabada *“bu sefer işin bitti, hiç şansın yok”* tehditlerinde bulundular. Şubeye girer girmez beni diğerlerinden ayırıp gözlerimi bağlayarak bir odaya soktular.

İlk önce iyi polis rolündeki papaz geldi. *“Bak kızım seninle baştan anlaşalım. Bize zorluk çıkarmazsan biz de sana zorluk çıkarmayız. Bak daha gençsin, kendine eziyet etme.”* Buna benzer birçok şey anlattı. Arada bir diğer işkenceciler geliyor onlar da laf atıp gidiyorlardı.

En sonunda papaz rolündeki işkenceci dayanamayıp cellat yüzünü açığa vurdu. *“Yeter artık be, senin için daha fazla çenemi patlatamam”* diyerek beni sürükleyip koridora çıkarttı. Koridorda beni, duvara, kapılara vuruyor, odalara sokup çıkartıyor, sağa sola savuruyordu. Ne yapacağını şaşırılmış gibiydi. Diğer işkenceciler gelip beni bir odaya soktular. Üzerimdekileri çıkarmamı söylediler. Çıkarmayınca zorla eteğimi ve tişörtümü çıkardılar. Beni bu şekilde bir süre koridorda dolaştırdılar. Sonra aynı katta bulunan tuvalete götürdüler. Lavabodaki musluğa hortum bağlayarak üzerime tazyikli su

sıkmaya başladılar. Arada bir hortumu bırakıp vuruyor, yerlerde sürüklüyorlardı. *“Seni buranın paspası yapacağız”* diyorlardı.

Sonra üzerimi giydirip bir odaya götürdüler. Bu sırada gözbağım açıldı. Odada daha önceki gözaltılarımdan tanıdığım Rambo, Karadayı, Hans, Şef lakaplarını kullanan işkenceciler ile ilk defa gördüğüm işkenceciler vardı. *“Bu sefer işin bitti, mahvoldun. Biz sana şans tanıyoruz sen yine bildiğini okuyorsun. Ne var sanki kendini ezdirecek”* diyerek vurmaya başladılar. Kafama ve karnıma vuruyorlardı. Saçlarımdan tutup odanın içinde yerlerde sürüklediler. Kafamı duvara ve masalara vuruyorlardı. Boğazımdan sıkıp, yukarıya kaldırıyor bu şekilde boğmaya çalışıyorlardı. Bu boğma yöntemini birkaç kere denediler.

Daha sonra yere yatırıp üzerime oturdular. İşimin bitiğini, artık kimsenin yüzüne bakamayacağımı, tecavüz edeceklerini söylüyorlardı. Ağzıma ve burnuma yanan sigarayı tutup nefessiz bırakıyorlardı. İşkence bu şekilde saatlerce devam etti.

Asansörle alt kata indirdiler. Burası hücrelerin olduğu yerdi. Hücrelerin olduğu yerde bir de işkence odası var. Beni oraya götürdüler. Yerler kalın, siyah bir naylonla kaplıydı. İçerisi hafif karanlıktı. 3 dolap, 1 masa ve sandalyeler vardı.

Konuşmaya başladılar. *“Bak şimdiye kadar daha hiçbir şey yapmadık sana. Bu iyi niyetimizi kötüye kullanma, yazık etme kendine, bizi dinle. Yoksa bu kolları bir daha kullanamayacaksın”* gibi telkinlerden sonra kollarımı arkadan bir sopaya bağladılar. Sonra da sopayı iki taraftan kaldırıp iki dolabın üzerine koydular. Bütün ağırlığım kollarımdaydı artık. Bir taraftan kollarımdan bastırıyor, bir taraftan da ayaklarımdan aşağıya doğru çekiyorlardı. Bir ara içeri iki kadın girdi. *“Bak daha önce biz de sizin taraftaydık. Ama bunun hiçbir işe yaramadığını anladık. Bunlar boş işler, bırak bu işleri bizimle çalış...”* diyerek işbirliği teklif ettiler.

Bu şekilde ağırlık daha çok artıyordu. Bir süre sonra indirip aynı katta bulunan tuvalete götürdüler. Duş kabinlerine sokup önce sıcak tazyikli su sıktılar, ardından da soğuk su...

Tekrar askıya aldıkları odaya götürdüler. Aynı şekilde askıya aldılar. Bu sefer elektrik de verdiler. Kablonun bir ucunu ayağıma bağlayıp, bir ucunu da vücudumda gezdirdiler. Bir süre sonra elektrik vermekten vazgeçtiler. Kollarımdan kemik sesleri geliyordu. İçtikleri çayın artıklarını başımdan ve ensemden aşağı döküyorlardı. Askıdan indirip tekrar sıcak ve soğuk tazyikli suyun altına tuttular. Artık zaman kavramını unutmuştum. Bir ara hücreye koydular. 1-2 saat sonra tekrar işkenceye başladılar. İşkence 2 gün boyunca sistemli bir şekilde devam etti. 2 gün de hücrede bekletildim. Burada da sürekli yüksek sesle "**Türkiyem**" adlı marşı dinlettiler.

4. gün, 12 Temmuz'da çıkarıldığım mahkemede polisin hazırladığı senaryolar sonucunda tutuklanıp Ümraniye Hapishanesi'ne getirildim. Halen tutukluyum.

**"İLK KEZ UÇAĞA BİNİYORUM.
SEVİNSEM Mİ, ÜZÜLSEM Mİ?"**

Anlatan: Ahmet Aslan

(21 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

8 Ekim 1998... Bornova'da bir lokantadayım. Yemek yiyorum. Karın ağrısı birden bastırınca kendimi lavaboya attım. Merdivenlerden tekrar çıkarken masamda 3-4 kişinin oturduğunu gördüm. Kim olduklarını tahmin etmem zor değil. Sevimsiz suratları beni görmüş değil hala. Belli ki beni bekliyorlar. Kendime kaçma fırsatı yaratmalıyım. Ama şehrin göbeğinde kapalı bir mekandayım. Kapıdan dışarı adımımı atar atmaz Bozyaka işkencehanelerine doğru yola çıkarılıyorum. Masada beni bekleyen yer de aynı yer aslında. Karar verdim, masaya yöneliyorum.

- *Biz polisiz, kimliğini göster.*
- *Üstünü arayacağız.*

Çevremdeki insanlar olayın şaşkınlığındalar. Biraz önce yanlarında yemek yiyen genç, dört haydut tarafından götürülüyor. Kimbilir gazetede okuyanlar beni nasıl tanıyacak?

İzmir polisi nasıl deklare ederse etsin; ben işkencecileri, onlar beni iyi tanıyor. Onlarla sık sık oturma eylemlerinde, kampüsteki yürüyüşlerde karşı karşıyaydık. 31 Mart'ta (1998) kaybettikleri 4 arkadaşımız için her hafta Konak Meydanı'nda sloganlarla toplanıyor, kayıplarımızın fotoğrafını açıyor ve oturuyorduk. Ege Üniversitesi kampüsünde paralı eğitime, YÖK'e ve faşist saldırılara karşı yürüyüşler düzenliyorduk. Onlar, Konak Meydanı'nda, kampüsün içinde de bizi karşıdan izlerler ve çoğu zaman da saldırırlardı. Şimdi yine karşı

karşıyaydık.

- *Adım Ahmet Aslan, beni işkenceye götürüyorlar.*
- *İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek*

Kayıplardan biri de ben olabilirdim. Ama şimdi kolay kaybedemezler. Yemek yiyenler beni duydu. Sloganı ikinci kez atamadım. En suratsız, kocaman ve çirkin elleriyle ağızımı, burnu kapattı. Nefes bile alamıyorum. İki iki elimden, ikisi iki ayağımdan tuttu, yerle ilişki kestiler.

Beyaz renkli bir otoyola bindirildim. Kafamdan aşağı doğru bastırıyorlar. Neyi görmemi istemiyorlar, anlamıyorum. Hergün defalarca geçtiğim yoldan işkenceye götürülüyorum bu kez, anatomi laboratuvarlarındaki kadavra dersleri yerine. İşkenceleriyle beni kadavraya çevirmeyi planlıyorlar herhalde. Bankamatik var yolun sağında. Acaba hesapta param var mı? Düşündüğüm şeye bak... Bir el hayalarım uzanıyor, sıktıkça sıkıyor. Stres topu gibi geliyor ona.

Bozyaka'dayız... Asansörle 4. kata çıktık. En suratsız dedim ya, aynı zamanda en göbeklisi, en esmeri ve en kalın seslisi kafamın üstünü yumruklayıp duruyor. 4. kattan 5. kata merdivenle çıktık. Yanlışlıkla çıkan olmasın diye 5. kata asansör yapmamışlar. 5. katın ününü daha önce duymuştum. Yüzlerce insan buradaki işkence odalarından geçti. Şimdi sıra bende. Odaların duvarlarını ses geçirmeyecek şekilde dizayn etmişler. Zorla üstümü arayıp hücreye attılar. Üstümdeki bir kağıdı farketmediler. Ne olduğu önemli olmasa da ellerine geçmemeli. Hücrede saklayacak bir yer yok. Yemeye başlıyorum. Derken sorguya aldılar.

"Her yerim elektrodun diğer ucuna mekan oldu"

Bir saat boyunca konuştular. Hep aynı şeyler. İlk kez şubeye düştüm ama hep okuduğum, duyduğum şeyleri söylüyorlar.

- *Sosyalizm öldü. Kendinizi niye yıpratıyorsunuz?*
- *Önderiniz, abileriniz Avrupa'da, siz işkence görü-*

yorsunuz.

- Ulan üniversite öğrencisiymişsin. Ne bokuna bu işlere bulaştın?

- ...

Önce beynimi teslim almaya çalıştılar. Sonuç alamayınca vücuduma yöneldiler. Çırılçıplak soyuldum. Üstü keten kaplı bir tezgaha yatırdılar. Ellerimi ve ayakları sabitlediler. Yaptırdıkları bu özel tezgah biraz ıslak. Beni de bir şişe suyla ıslattılar. Buz gibi suyu yavaş yavaş döktüler üzerime. Acele etmiyorlar. Psikolojiye oynamaya devam ediyorlar. Ama bir kez başladılar mı onları cumhurbaşkanları bile durduramaz. Elektrodun bir ucunu ayak serçe parmağıma bağladılar. Diğer seygar olacak anlaşılan. İlk akımı cinsel organımdan verdiler. Yanaklarım, çenem, kulaklarım... her yer elektrodun diğer ucuna mekan oldu. Aynı zamanda acıya mekan. Sağ ayağım felaket kasılıyor.

Gözlerim bağlı, zaman kavramım kaybolmuş. Ne kadar oldu bilmiyorum, elektriği kestiler. Zorla tezgaha yatıranlar, zorla ayağa kaldırıp zıplatıyorlar, dolaştırıyorlar. Arkasından soğuk suya tutuldum. Şimdi n'olcak derken koca bir vantilatörün önüne getiriliyorum. Vantilatör kurutuyor, onlar su döküyor. Elektrik bayağı halsiz düşürdü, ayakta durmakta zorlanıyorum. Vantilatör soğuk soğuk esiyor, titrememek elde değil. Konuşmaya devam ediyorlar. Hiç susmadılar ki. Bir taraftan sorular yağıyor, diğer taraftan "*kendini harcatma*" diyorlar. Gözbandını çıkarmaya çalışıyorum. Gözlerim kamaşıyor. Kaçışanlar oldu. Kimseyi doğru dürüst seçemedim. Saldırarak tekrar bandı taktılar. Tekrar elektrik, su, vantilatörden hava... 6 defa bu iş tekrarlandı. Birinde manyetonun sesi duyulmaz oldu, galiba bir sorun çıktı. Fısıldaşıyorlar. Manyetoyla uğraşanı o sırada elektrik çarptı. "*Adama elektrik veriyoruz, biz çarpılıyoruz*" dediğini duydum. Ardından işkenceye ara verdiler.

Üçüncü günün akşamı minibüsle yola çıkarıldım. Yanımda bir de bayan arkadaş vardı. Aynı nedenlerle gö-

zaltına alınmıştı. Onun görünüşü benden daha kötü. Araba ilerledikçe kafamda sorular oluşuyor. Gittiğimiz yer nihayet anlaşıldı. Uzaktan havaalanı görüldü. Meğer uçakla İstanbul'a götüreceklermiş.

İlk kez uçağa biniyorum. Sevinsem mi, üzülsem mi? İzmir'e kuşbakışı bakmak güzel. Evlerin ışıkları, Körfez, Kordon ve Karşıyaka... Elektrik, dayak, soğuk su ve askı... Filistin askısı...

45 dakikada Vatan'dayız. Bayan arkadaşı ayrı arabaya bindirmişler. Yalnızlık duygusunu gözaltına alınanda oluşturmak onlar için önemli. Vatan Caddesi'ndeki işkencehanelere girer girmez askıya alınıyorum. Kollarımı arkaya büküp sıkıca sarıyorlar. Daha sararlarken uyuşuyor. Birazdan havalanacağım. İşkenceciler kendi bayraklarının göndere çekilmesini izler gibi mutlular. Seslerinden anlıyorum, gözlerim bağlı. Sorular geliyor peşi sıra:

- *Hangi eylemlere katıldın?*
- *İsim ver...*
- *Tanıklar öyle demiyor...*
- *Hangi eylemler?..*

Kollarımı hissetmez oldum. Havada yüzülmeye hazır kurbanlık koyun gibiyim. Bir süre sonra indiriyorlar. Kollarıma kan hücum ediyor. Askıdayken daha az ağrı vardı. İşkencecilerden biri kollarıma egzersiz yaptırıyor. Beni düşündüğünden değil, birazdan yine askıya alabilmek için.

Toplam üç askı etti. Askıdayken hayalarımı buruyorlar ve ayaklarıma bağladıkları ipe aşağıya çekerek kollarımdaki gerilimi artırmaya çalışıyorlar. Ardından hücre... Karşı hücrede tanıdık bir yüz, ses... Farklı bir nedenle gözaltına alınmış.

Bir hastaneye götürüldük. Doktor sadece "iz var mı?" diye sordu. Görünürde belirgin iz yoktu. Sağlam raporu verdi. Ağrılar, sızılar, psikolojim doktor için önemli değildi. Ayrıntılı muayene etse o doktorun da işkenceden geçmeyeceğini kim garanti edebilir ki?

Yine havaalanındayız. İzmir'e geri gidiyoruz. Hava bu kez daha kararmış. Elimi uzatsam Bakırköy'e degecek gibiyim. Ayasofya, Sultanahmet, uzaktan Adalar, bu kadar yakından son kez geçiyorum. Tost getiriyorlar, çay, kola veya viski diyor hostes. Şekerli su diyorum. Yanımda oturan işkenceci yalvarırcasına tost-kola istememi söylüyor. Reddediyorum. *"Artık bitti"* diyor, işkenceleri kastederek; *"Yarın mahkemeye çıkarsın"*. Şekerli suyu içiyorum, hostesin verirken şaşırdığı şekerli suyu. 14 Ekim 1998'de tutuklanıyorum. Suçum, *"Anayasanın tamamını veya bir kısmını tağyir ve ilgaya teşebbüs etmek"*. Böyle diyor savcı ve hakim...

"İYİ BAK, AZ SONRA ÖLECEKSİN" DEDİLER, 5 . KATTAN AŞAĞIYA ATILAR

Anlatan: Rıza Poyraz

(30 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

- 19 Aralık 2000 tarihinde Ümraniye hapishanesine düzenlenen katliam saldırısında aldığı kurşun yaralarıyla ağır yaralandı ve kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdi...

Ailemle birlikte, devletin düşman gözüyle baktığı İstanbul Gazi Mahallesi'nde oturuyorum. Ve bir şirkette çalışıyordum. Mahallemize yönelik bir çok saldırıyı, polis terörünü bir Gazili emekçi olarak ben de yaşadım.

Ayrıca Gazi Mahallesi'ne yönelik katliam sırasında polisçe katledilen Zeynep Poyraz da amcamın kızıdır. Polis terörünü ailece en yakından bizler de yaşadık.

Gazili olmak, Gazi'de oturmak polisçe sakıncalıdır. Gazili olana bugüne kadar hep "terörist" dendi ve potansiyel suçlu olarak görüldü.

21 Aralık 1998 günü iş çıkışında Pangaltı'dan geçerken resmi polisler tarafından "şüpheli şahıs" denilerek gözaltına alındım. Polisin gözaltılarda keyfiyeti öyle noktalara varmıştır ki, anlaşılır olmaktan çıkmıştır. "Şüpheli şahıs" denerek sık sık yoldan geçen onlarca insan alınmakta ve günlerce karakol karakol dolaştırılabilmektedir.

"Şüpheli şahıs" dedikleri bendim...

Oysa, kimliğimi sordular gösterdim. İş ve ev adreslerimi, telefon numaralarımı verdim. Ayıca üstümde herhangi bir "suç unsuru" da yoktu. Kesici, delici, ateşli bir silahta çıkmamıştı.

Polise göre bunların hiçbir önemi yoktu. Gazili olmam, Gazi'de oturmam "şüpheli şahıs" olmak için yeterliydi.

"Şüpheli şahıs" olarak alındığım Pangaltı'dan önce Mecidiyeköy Polis Karakolu'na götürüldüm.

Orada derdimi anlatacak hiçbir yetkili bulamadım. "Niye beni gözaltına aldınız?" soruma hep küfür ve dayakla cevap verildi. Orada soru sormayacağımı, söylenenlere uymak zorunda olduğumu, ne denilirse onu yapmam gerektiğini dayak ve küfürlerle anlatıyorlardı.

Karakola geldiğimde sapasağlamdım. Gözaltından sakatlanmış, vücudu örselenmiş, işkencenin izlerini taşıyan fiziksel ve manevi acılarla çıkacaktım.

Orda beni içi pislik dolu bir hücreye koymuşlardı. Bekliyordum. Hiçbir açıklama yapmadan beni tutuyorlardı. Onlara göre "şüpheli şahıs" tım. Bu bekleyiş akşam kadar sürdü.

Akşam, gürültülü bir şekilde içeri 7-8 kişilik genç bir polis grubu girdi. Elinde telsiz olan karakolun komiserine benim adımları soruyorlardı. Ardından işlemler yapıldı ve yeni gelenler beni oradan alarak kendi arabalarına götürdüler.

21 Aralık akşamı Vatan Caddesi'ndeki İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne getirildim...

Şubeye getirilir getirilmez işkence de başladı. Önce Gazi Mahallesi'nde oturduğum için işkence yaptılar. Gazi Mahallesi'nde oturduğum için "terörist" ve "DHKP-C'li olduğumu" tüm işkenceciler hep bir ağızdan haykırdılar.

Sonra hep bir ağızdan Gazi Mahallesi'nin ne kadar "büyük teröristler" yetiştirdiğini sayıp-dökmeye başladılar. Mücadelede şehit düşmüş olan DHKP-C'lileri sayarak onları tanıyıp-tanımadığımı sordular.

İşkencecilerin içinden genç bir ses;

"Bu hepsini tanır. Üstelik bunun birçok eylemi de vardır. Hem Gazili olacak, hem de yapmayacak" dedi. Onun bu keşfini diğer işkenceciler hemen destekledi.

Ve birbiri peşi sıra İstanbul'da gerçekleşmiş olan eylemleri sayarak benim bunlara katıldığımı söylediler... Şaşırıştım... Yoldan gözaltına alınmış, "şüpheli şahıs" olmuşum. O yetmemiş ve bu kez de bir eylemci yapılmak isteniyordum.

İşkenceciler en azından bu eylemlerin bir kısmını bana zorla kabul ettirmeye çalışacaklardı. Eylemlere katılıp-katılmadığımı hiç önemli değildi. Katılmadığımı, olaylarla ilgimin olmadığını onlar da biliyordu.

Dışarıdayken, çoğu kez TV'lerde ve gazetelerde silahların, yayınların olduğu masaların arkasına çıkarılan insanların durumunu düşünürdüm. O insanlara ilgili "*yapılan araştırmaya göre... eylemleri yaptılar*" açıklamasını yapardı polis şefleri.

"Nasıl araştırdılar" diye merak da ederdim. Şimdi aynı durumda olan bendim. Avukat istesem getirmezler. Karakolda aileme haber vereyim dediğimde polis üzerime yürüyüp küfür etmiş, telefon ettirmemişti.

Yani hem gözaltına alıyor, hem gizliyorlardı.

"Eylem yaptın" diyorlar ama o eylemlerin olduğu saatte benim nerede olduğuma, ne yaptığıma, katılıp-katılmadığıma ilişkin tek bir araştırma çabası yoktu.

İşkence yapmakla, öldürmekle beni tehdit eden polisler, bu eylemleri kabul etmemi istiyorlardı. Peki onlar bu sonuca nasıl vardı? Eylem yaparken beni gördüler mi? Böyle bir şey de yok.

Kısacası polisin elinde hiçbir somut belge, fotoğraf, tanıklık yoktur. Sadece polisin işkence zoruyla bu eylemleri kabul ettirme çabası vardır ortada.

Yani işkence yapacak, kolumu-kanadımı kıracaklar ve zorla ilgim olmayan eylemleri kabul ettirecekler. Olan buydu, yapılmaya çalışılan buydu...

İşkencede kaldığım 7 gün boyunca ben hep bunları yaşadım. O nedenle 4. kattan atıldım ve sakat kaldım.

Karşımda polis de olsa, yapmadığımı birşeye nasıl olur da "*evet ben yaptım*" derdim? Demedim. "*Hayır ilgim yok, bırakın beni gideyim*" dedim.

“Hayır” demem bardağı taşıran son damla oldu. Ve bilinen işkence yöntemlerini gün gün üzerimde denemeye başladılar.

Bana yaptıkları işkenceler arasında -fiziki olanlar içerisinde- belki de en yoğun yapılan askıya almaları oldu. İlk gün gecedan başlayarak ertesi gün, beni camdan attıkları süreye kadar 7 kez askıya alındım.

Askıdan indirdiklerinde uzun boylu dinlendirmiyorlar, banyo dedikleri bölüme götürüp uzun sürelerle tazeyikli suya tutuyor ve soğuk su altında bekletiyorlardı.

Askı işkencesinden dolayı kollarım artık tutmaz olmuştu. Tamamen uyuşmuştu. Bu nedenle kollarım ilk başta sakat kalmasın ve daha uzun süreli işkence yapabilmek için işkenceciler kollarımı tutuyor, hareket ettiriyor ve sallıyorlardı.

Soğuk su işkencesine, yumruklayarak, tekmeleyerek, yerlerde sürükleyerek götürüyorlardı.

Bazen sorgu odasına götürüyor, “bombaladığımı” saydıkları eylemleri kabul etmemi istiyorlardı. Neler yoktu ki bu eylemler içinde; parti binalarının, adliye sarayının, vergi dairesinin bombalamalarıydı...

“İlk vuran da papaz...”

Tabii bunu da değişik bir yolla yapıyorlardı. İşkenceye ara verip oturmam için bir sandalye veriyorlardı. Az önce bana işkence yapanlardan biri “papaz” oluyor ve yumuşak bir üslupla kabul etmem için ikna etmeye çalışıyordu.

“**Papaz**” eylemleri kabul etmezsem tekrar işkence görmek, öldürülmek, tecavüz edilmekle tehdit etmekten geri durmuyordu. Yani “papaz” da işkencenin bir parçasıydı. Askı ile, fiziki işkence ile kıramadıkları direncimi bu kez beynime hitap ederek, korkutarak kırma-ya çalışıyorlardı.

Papaz’ın maskesi çabuk düşüyordu.

Papaz’ı ikna etmeye çalışıyor, eylemlerle ilgimin olmadığını anlatıyordum. Sonra da “*bırakın beni gideyim*”

dediğimde film kopuyordu. Ve küfürle karışık **ilk vuran da** papaz oluyordu...

Önce yumruklama faslı geliyordu. İlk gece işkencecilerden biri giydiğim ayakkabıyı çıkarmış, topuğuyla onlarca kez kafama vurmuştu. Ardından copla kafama, ellerime, sırtıma ve ayaklarıma vurmaya başladılar.

Sonuç alamadılar...

Tekrar askıya götürdüler. Küfürler, hakaretler, psikolojik saldırılarla beraber hırıltılı bir ses hayalarımı sıkmaya, çekiştirmeye başladı. Beynimde ince bir sızı duyuyorum. Tüm sinirlerim alt-üst olmuş durumda.

Hayalarımı sıkın hırıltılı ses yoruldu. Bu kez onun yerini başkası aldı. Küfürler ederek hayalarımı sıkmaya başladı. Bir süre sonra o da yoruldu... ve bir üçüncü işkenceci devam etti. Acı büyüdükçe büyüdü. Bir yandan da kollarımın gerildiğini, kopacak hale geldiğini hissediyorum.

Yaptığı işkencenin etkisini artırmak için olsa gerek, o hırıltı ses;

"Oğlum Rıza!.. Artık bu halinle işe yaramazsın. Sen artık öldün, hadım oldun. Ölüsün oğlum, öldün... Duyuyor musun?.. Öldün... Hayatın kararı" demeye başladı.

Bu lafları sık sık değişik süslemelerle bir çok işkencenin ağzından duydum. Bir yandan hayalarımı buruyor, diğer yandan da "hadım oldun" diyerek zayıf yanımı bulmaya çalışıyorlardı.

Zaman gece yarısını çoktan geçti... İşkence sürüyordu...

Tekrar askıdan indirip başka bir odaya götürdüler. Tehditler, dalga geçmeler, aşağılamalar devam ediyor. İşkencecilerden biri;

"Oğlum burası Tim-1... Hiç duymadın mı? Buradan öyle kolay kolay kurtulan olmamıştır. Sen de kurtulamazsın. Bizim dediğimizi kabul edersen çıkar gidersin" dedi...

Bu kez kaba dayak başladı. Ardından soğuk su işkencesine götürüldüm. Ellerimi bir boruya kelepçelediler.

Hortumla, soğuk ve tazyikli suyu vücuduma tutmaya başladılar. Önce yüzüme, ağızıma ve sonra da diğer bölgelere...

Uykusuz, yorgun ve bitkin bir haldeydim. Ayakta duracak halim yok. Vücudum kırık-dökük içinde.

Ucunda madeni bir ağırlık olan hortumu ağızıma sokuyorlar. Suyu istemeden de olsa yuttukça boğulacak bir noktaya geliyorum.

Kelepçeyi söküp yerimi değiştiriyorlar. Kokudan tuvalet bölümüne geldiğimi anlıyorum. Biri bir fırça istiyor. Gülmeye başlıyorlar. Ne olacağını, nasıl bir alçaklık peşinde olduklarını ben de merak ediyorum.

Az sonra ne yapmak istedikleri ortaya çıkıyor. Tuvaletin pisliğini vücudumun bir çok bölgesine fırça ile sürüp sürüp gülüyor, yorum yapıyorlar. Ardından da aşığılamaya, alay etmeye çalışıyorlar.

Daha iyi anlıyorum ki, işkenceciler her şeyi yapabilecek durumdadır. Onları bağlayan hiçbir kural, hiçbir ahlak anlayışı, hiçbir değer yoktur...

"Kaçarken düştü!"

Sabaha dek askı, kaba dayak, soğuk suya tutma ve bekletme yanında psikolojik işkence de devam etti.

Ailemi buraya getireceklerini, onlara da işkence yapacaklarını, tutuklatacaklarını söylüyorlardı. Suçlamaları kabul etmemi istiyorlardı. Kabul etmeyince saçlarını yormaya başladılar. Tekrar kaba dayak ve soğuk su işkencesinden sonra "dinlendirmek" için hücrelere indirdiler.

2 saat hücrede kaldım. Sabah da olmuştu. Bir ara işkence yerlerine; hayalarım, kollarım, ayaklarıma bir merhem getirip sürdüler.

"Dinlenme" çok uzun sürmedi. Aceleleri vardı. Hücreden alıp tekrar işkenceye başladılar.

Askı, falaka, kaba dayak, soğuk su altında tutma, su dolu kovaya batırıp çıkarma gibi işkenceler öğlene kadar devam etti. Bir süre yine ara verdiler. Öğleden son-

ra tekrar başladılar...

Kaba dayak atarken bırakıp çıktılar. Kendi aralarında konuşmaya gittiler diye düşündüm. Az sonra geldiklerinde yine papaz öne çıktı. Ve üzerine basa basa;

“Rıza, oğlum dinle beni!.. Kabul etmen lazım. Yoksa seni öldürecekler...” diyerek uzun uzun tehdit etti. O an öldürebileceklerini düşündüm... Bunlar **22 Aralık** günü oldu...

Tavrımda değişiklik yoktu. Hayır deyince *“bizden günah gitti”* deyip diğer işkencecilere seslendi. İçeri dolu olan işkenceciler beni karga tulumba alarak yukarıya, 5. kata çıkardılar.

Bir odanın önünde gözümü açtılar. Kelepçemi çıkardılar. Ve camı açıp, küfrederek *“iyi bak, az sonra öleceksin”* diyerek vücudumu camdan aşağıya itmeye başladılar. Bir an kendimi boşlukta hissettim...

...

Gözlerimi açtığımda hastanedeydim. Ayaklarım kırılmıştı. Belim incinmiş, ellerim yara-bere içinde kalmıştı. Hayalarım şişmiş, ağrı içindeydi.

Vakıf Gureba Hastanesi’ne getirilmiştim. Polis doktor ve hemşirelere *“terörist”* olduğumu, eylemlere karıştığımı ve kaçarken düştüğümü söyledi.

Doktorun bu olaydan sonra tavrı değişti. Hem tedavi etmiyor, hem de polislerin orada bana saldırmasına göz yumuyordu. Vakıf Gureba’da 2 gün kaldım. Polis alçılı ayaklarımla oynadı, kalem sokup canımı acıtma-ya, çakmak ile yakmaya çalıştı.

Sonra Haseki Hastanesi’ne götürüldüm. Orada da 1.5 gün kaldım. Tedavim yine engellendi. Tedavi yapmak isteyen doktorlara polis baskı yaptı.

Yaralı olmama rağmen polis, doktorlara baskı yaparak taburcu ettirdi. Ve tekrar şubeye getirdiler.

Şubede kaldığım son iki gün boyunca da polisler baskı ve tehditlerini sürdürdüler. Daha sonra mahkemeye çıkarıldım ve tutuklandım.

“BAYILDIĞIMDA VÜCUDUMU ÇAKMAKLA YAKARAK UYANDIRIYORLARDI”

Anlatan: Mehmet Zincir

(26 yaşında, Ümraniye Hapishanesi'nde tutuklu)

- Gördüğü işkenceler, şubede kalmadı. Ölüm orucu direnişçisi olarak hapishanede ve hastanede işkencenin başka biçimlerini yaşadı. Mehmet Zincir de, artık hapishanelerde hafızası yok edilip yaşayan ölüye çevrilenlerden biri.

Öğrenci olmamın yanı sıra Devrimci Gençlik dergisinde de çalışıyordum. Gençliğin sorunlarına sahip çıkan dergimiz sürekli polisin engellemesi ve baskılarıyla karşılaşılıyordu. Dergide çalışan bizler de bu baskıdan nasibimize düşeni alıyorduk.

Siirt'te okula devam ederken 30 Mart 1996'da polis tarafından gözaltına alındım, işkence gördüm. Yine İskenderun'da 16 Temmuz 1997'de gözaltına alınıp işkence gördüm.

4 Kasım 1997 günü, İstanbul'da, Kurtuluş gazetesinden çıkışta siyasi polisçe gözaltına alındım. Vatan'daki işkencehanede 5 gün boyunca tutuldum ve işkence gördüm. Bir kez daha gözaltına alınma durumunda tutuklatıp hapishaneye göndermekle de tehdit edildim.

Şu anda tutuklu bulunduğum gözaltım ise 28 Aralık 1998 gecesi idi. Polisler, Anadoluhisarı'nda kaldığım evin kapısını kırıp girdiler. Başları kasklı, çelik yelekli ve ellerinde büyük silahlarla bağırs-çağrış arasında “yere yatın” komutu vererek evde bulunan herkesi dipçikle-yerek, yumruklayarak yere yatırdılar.

Üstümüzde tepiniyorlar, başımızı kaldırmamıza izin

vermiyorlardı. Yerden başımı kaldırdığım an yüzüme, başıma gelen tekmelerle yeniden yere yapıştım.

Şefleri olduğunu sandığım biri etrafa emirler yağdırıyordu. *"İyi arayın", "aranmadık yer kalmasın"* diye ulurcasına bağıyordu. Bu, evin yağmalanması, dağıtılması, her şeyin kırılıp-dökülmesi anlamına geliyordu. Zaten bu emrin ardından kırılma sesleri gelmeye başladı.

Başımızda silahlı polisler, bizse yüzüstü yere uzatılmış olarak bekletildik. Her kalkışta kafama, sırtıma tekme ve dipçik yedim.

Şefin *"alın gidiyoruz"* sesiyle ne kadar zaman geçtiğini kestirememekle beraber işkencehaneye yolculuğumuz başladı. Başımı zorla eğerek, gözlerimi kapatarak ve sürükleyerek beni dışarı çıkardılar. Arabaya geldiğimizde kaba dayak atmaya başladılar. Bir kısmı *"geber-tip burada atalım"* diyordu.

O ara ellerime kelepçe takıp arabaya bir paket gibi atıldılar. Arabada gözlerimi bağlayıp başımı zorla eğdirmeye, olmayınca da üzerime oturmaya çalıştılar.

Beykoz'dan Aksaray'a, Vatan'a "yolculuğumuz" gecenin sessizliğinde sürdü. Gözlerim bağlı olduğu için nereden, nasıl geçtik bilmiyorum. Vatan'a götürüleceğimi biliyordum. Daha önce orada kaldığım için ne yapacaklarını da az-çok kestiriyordum.

"Beni niye aldılar?" diye hiç düşünmedim. Devrimci Gençlik dergisinde çalışmam alınmam için yeterliydi. Hiçbir sorularına cevap vermeyecektim. Uzun süredir bana diş bilediklerini biliyordum. Ve bunu da daha önce ifade etmişlerdi.

Sonunda Vatan'daki işkencehaneye geldik. İlk işleri pantolonumu çıkarmak oldu. Kısık sesli bir işkenceci küfürler arasında hayalarımı vargücüyle sıkmaya, burmaya başladı. Dayanılmaz ölçüde acı veren bir işkenceydi. Bir yandan da *"seni hadım edeceğim"* diyerek psikolojik olarak da etkilemeye çalışıyordu. Hayalarımı yeteri kadar sıktığını düşünerek bıraktı. Bu kez başka bir işkence çeşidine geçtiler.

“İzmir 4’ünü birden halletti. Biz bunu halledemeyecek miyiz?”

Ellerimi arkadan bağlayıp kalın bir iple yukarıya çektiler. Askıya alma faslına geçtiler böylece. Kollarımı çok sıkı bağlamışlardı. Askıda çırılçıplaktım. Aynı hırıltılı ses yine hayalarımı burmaya devam etti. O ara verdikçe diğerleri de yumruklarla karnıma, böbreklerimin olduğu bölgeye vuruyorlardı.

Askıdayken, daha önce İzmir’de kontrgerillanın 4 devrimciyi kaybetmesini kastederek, ***“İzmir 4’ünü birden halletti. Biz bunu halledemeyecek miyiz?”*** diye konuşmaya başladılar.

İnce sesli bir işkenceci *“Hemen öldürmeyelim. Biraz çeksin. İşkence ile öldürelim”* diye katıldı bu konuşmaya. Vurmaya, hayalarımı sıkmaya kısa sürelerle ara verip sık sık sorular soruyorlardı. Çalıştığım dergi için *“örgütün yayın organı”*, çalışanları içinse *“örgütün üyesidir”* diye ifade vermemi istiyorlardı.

Cevap vermedikçe saldırı devam ediyordu. Askıdan indirip soğuk su işkencesine soktular. Oradan getirip bu kez pis kokan ve içi su dolu bir kovaya başımı sokup sokup çıkardılar. Konuşmazsam boğacaklarını söylüyorlardı.

Saçlarımdan yakalamış olan bir işkenceci, saçlarımı kanatırcasına çekiyor, bir kısmı da arkadan tutup bastırıyor, su dolu kovaya sokuyordu. Kovada nefes alamayacak bir duruma gelinceye kadar öylece tutuyorlardı.

Kova işkencesinden sonra bu kez de boğazımı sıkmaya başladılar. Bayılacak noktaya geliyordum. Nefes alamıyor, hırıltılı sesler çıkarıyordum. Bayılmak üzere olduğum her seferinde bırakıyorlar, sonra tekrar sıkıyorlardı.

Sorular, sorular... cevap alamayınca daha saldırganlaşıyorlardı. İçlerinden biri *“şunu banyoya indirelim”* dedi. Banyo dedikleri bölüm 2 odadan oluşuyordu. Hücrelerin olduğu kattaydı. Burada soğuk ve sıcak su işkencesi yaptılar.

Bir hortumla önce kaynar derecede sıcak su tuttular. Vücutum adeta haşlandı. Özellikle kaynar suyu vücudun hassas bölgelerinde daha çok tutuyorlardı. Kaynar suyun ardından yere uzattıkları buz kalıplarının üzerine yatırıyorlardı.

Bir süre sonra buzun üstünde daha çok tutmaya başladılar. Yan tarafıma, üstüme de kalın ve ağır buz kalıplarını koyarak bezlerle vücuduma sardılar.

Kaynar su ile haşlanırken buzların altında donuyordum. Vücutum kısa aralıklarla sıcak su ve buzda kalma şokunu yaşıyordu. Hissizleşiyor, donuyordum.

O anda işkenceciler kaldırıp yine soğuk ve sıcak suya tekrar tutular. Bunlar yetmiyor, bir kez de falakayı deneyecekler. Ayaklarımın altını parçalarcasına inip-kalkıyor falaka sopası.

Falakaya ara verip bir süre yürütüyor, hareket ettiriyorlar. Tekrar yatırıyorlar. Yeni bir işkence yöntemi daha deneyecekler. Ellerimi ve ayaklarımı çığnıyorlar. Karnatıncaya kadar buna devam ediyorlar. Ellerim ve ayaklarım iyice ezilince bırakıyorlar.

Boylu boyunca yerdeyim, Hareket edemiyorum. Vücutumun her yanı sızlıyor, ağırlar içindeyim. Altımda bulunan betonun soğukluğunu hissediyorum.

Sırasıyla diz kapaklarıma ve omuzlarıma ellerindeki sopalarla vuruyorlar. Her vuruşlarında omuzlarımdan "tak" diye ses geliyor. Karnıma vurduklarında nefes alamıyorum.

Hiç durmadan sürdürdükleri işkenceye bir süre ara veriyorlar. Yemeğe gitmeye hazırlanıyorlar. Beni orada bir yere kelepçeleyerek ve başıma bir nöbetçi bırakarak çıkıyorlar. Uzun süre yorgun ve ateşler içinde orada kaldım.

Akşama doğru işkence seansları tekrar başladı. Yine askı, yine soğuk su işkencesi başladı. Kaba dayak da bütün hızıyla sürüyor. Saçımı da yormaya başladılar. Acı dayanılacak gibi değil. Kendimden geçiyorum. Başım kanamaya başlıyor. Haya sıkma, sopayla vurma

şeklinde işkence devam ediyor. Zamanı artık kestiremiyorum. İşkence seansları birbiri peşi sıra sürdü.

İkinci gün aynı hızla tekrar devam ettiler. Önce çırılçıplak soydular. Betona zorla yatırıp, orada tuttular. Yerde sopa ve tekme darbeleri sonucu bayıldım. Yumruklar ve soğuk su ile kendime geldim. Gözlerimi açacak durumda değilim. İşkencecilerinin konuşmalarını da anlamakta güçlük çekiyorum artık.

Saç yolma, sıcak ve soğuk su işkenceleriyle devam ettiler. Bir süre sonra kendimden geçmeye başladım. Her seferinde çakmakla vücudumu yakarak uyandırdılar. Bu şekilde akşam oldu. Ve işkenceye bir kez daha ara verdiler.

Sonraki üç günde işkence aynı şekilde devam etti. 4. gün D-4 hücrelerine indirdiler. Daha sonra merhemle işkence izlerini kapatmaya çalıştılar.

Sonraki günlerde, yani gözaltında kaldığım 7. güne kadar psikolojik işkenceye devam ettiler. Mahkemeye çıkana kadar da bunlar sürdü. Çıkarıldığım mahkemede de tutuklandım.

İşkencecilerden "Hans", "Karadayı", "Kemal" diye çağırdıklarını çok iyi hatırlıyorum. Bana yapılan hemen hemen bütün işkencelerde yer aldılar.

“BURASI İSTANBUL İL JANDARMA ALAYI. BİZ JİTEM’İZ”

Anlatan: Serdar Salman

(31 yaşında, Ümraniye Hapishanesi’nde tutuklu)

22 Mart 2000 gününün akşamı saat 22.30’da Sarıgazi’deki bir arkadaşımı iş dolayısıyla ziyarete giderken arabamız jandarma tarafından durdurularak aranmak istendi. Üzerimize silah doğrultunca araçtan inerek uzaklaşmaya çalıştım. Bir grup jandarma peşime düşüp, silah sıkarak durdurmaya çalıştı.

Yaklaşık beş yüz metre gidince üzerime çullandılar, başıma silah dayadılar, küfürlerle tekme ve dipçiklerle vurmaya başladılar. Bir süre sonra kaldırıp araçlarının olduğu yere götürmek istediler. Gitmek istemeyince sürüyerek götürdüler.

Araçlarının bulunduğu yere gelince yere yatırıp üzerime 3-4 kişi oturdu. Bir taraftan üzerimi ararken bir taraftan da sorular soruyorlardı. “*Ne çaldın, hangi evden çıktın?*” şeklinde soruları gelince bir hırsızlık ihbarı sonucu yolu kestiklerini anladım.

Bu arada içlerinden biri “*komutanım, bu gerilla*” deyince işin rengi değişti. Hemen ayak bileklerimden, ellerimi arkadan bağladılar, montumu da kafama geçirdiler. Sorular da buna bağlı olarak değişti. Cevap veremeyince kafama silah dayayıp infaz edeceklerini söylemeye başladılar. “*Hiç durmayın hemen öldürün, öldürmezseniz namussuzsunuz*” deyince tekme ve dipçikleri daha hızlı vurmaya başladılar. Yaklaşık bir saat kadar bu işkence devam etti.

Ardından bir askeri araca kucaklayıp attılar, Sarıgazi Jandarma Karakolu’na götürdüler. Bir odaya attılar. Bir

süre sonra odaya gelen işkencecilerin sayısı artmaya başladı. Her gelen bir şey soruyor, cevap alamayınca küfürler eşliğinde tekmeleyerek çıkıyordu.

Bir süre sonra odaya kalabalık başka bir grup girdi. Sürükleyerek başka bir odaya aldılar. Ellerimi ve ayaklarımı çözdüler. *"İsmi, dağdan ne zaman geldiğini, Sarıgazi'de kimin yanında kaldığını hemen söyleyeceksin"* diyerek üzerimdeki bütün elbiseleri zorla çıkartıp tekrar bağladılar. Ve sürükleyerek tuvalet gibi bir yere soktular, hortumla soğuk su tutmaya başladılar. Soğuk suyun etkisiyle kısa sürede hareket edemez duruma geldim. Sorularına cevap alamayınca soğuk su işkencesine son verdiler. Tekrar sürükleyerek ilk attıkları odaya çıplak olarak götürdüler. Pencereyi açıp, başıma iki de asker diktikten sonra çıkıp gittiler.

Bir-iki saat sonra tekrar geldiler. Bağları çözüp elbise giymemi istediler. Soğuktan dolayı hareket edemediğimi görünce kendileri vura-söve elbiselerimi giydirdiler ve çıkıp gittiler. Sabaha kadar sürekli yeni Jitemciler gelip soru soruyor, cevap alamayınca da tekmeleyip gidiyorlardı.

Papazlar, senaryolar...

Bu durum 23 Mart geceyarısına kadar sürdü. Odaya giren iki işkenceci askerleri çıkardılar ve saatlerce sürecekle olan papazlıklarına başladılar. Gözbağını çıkarıp beni rahatlatmak için işkence yapanlar adına özür bile dilediler ama sonuç alamayınca gözbağını tekrar takıp çıkıp gittiler.

Kısa bir süre sonra da beni **Vatan**'a (İstanbul Emniyet Müdürlüğü) verdiklerini, kendilerine ifade vermediğimi, oraya ifade verirken diye başlayıp bir sürü küfür ettiler. Dışarı çıkarıp bir araca bindirdiler ve hareket ettik. Yaklaşık bir saat yolculuktan sonra indirip bir binaya soktular. Biraz beklettikten sonra bir odaya aldılar ve sandalyeye oturtular. Gözbağımı çözdüler. Burası büyük bir salon görünümündeydi. Karşımda da 15 kişi ka-

dar sivil giyimli işkenceciler vardı. Şefleri, *“Burası İstanbul İl Jandarma Alayı. Biz JİTEM’iz”* diyerek sorularına cevap vermemi istedi. Cevap vermeyince gözbandını takıp başka bir odaya götürdüler.

Bu andan itibaren 26 Mart geceyarısına kadarki süreç tam bir sinir harbi şeklinde geçti. İtirafçılardan elde ettikleri kimi yalanlarla, planlayıp ortaya koydukları oyunlarıyla konuşurmaya, ikna etmeye çalıştılar. Ve sık sık da *“TİM 1 istiyor seni, biz vermiyoruz, eninde sonunda anlatacaksın, bari bize anlat, onlara verirsek kötü ederler”* tehditlerini de eksik etmediler.

26 Mart geceyarısı beni tekrar dışarı çıkarıp bir araca bindirdiler. Kendilerinin TİM 1’den olduklarını, başından itibaren kendilerine verilmemin gerektiğini söyleyerek korkutmaya çalıştılar. Bir süre sonra araç durdu. Beni indirip hızla bir binaya soktular. İki kişi kollarımdan tutup bir kişi de ensemden bastırarak çömeltiler. Kafama silah dayayarak konuşmadığım taktirde öldüreceklerini söylediler. Cevap vermeyince, bir diğeri *“diğer yere alalım”* dedi. Hızla çıkartıp arabaya bindirdiler. Bir kaç dakika sonra tekrar araçtan indirip hızla önceki benzer bir yere soktular. Tekrar çöktürüp kafama silah dayadılar, konuşup konuşmayacağımı sordular. Tepki vermeyince bir süre daha tehdit ettiler ve oradan çıkartıp arabaya bindirdiler. Tekrar aynı yere getirip bıraktılar.

Bir kaç dakika sonra da ilk günkü iki papaz gelerek gözbandını açtılar. *“Bizden habersiz TİM 1 almış, öğrenince telefonla arayıp seni getirmelerini söyledik”* diyerek oyunlarını sürdürdüler. Oysa infaz provalarını yapanlar kendi adamlarıydı ve götürdükleri yer de muhtemelen askeri depolardı.

Ertesi gün (gözaltının 5. günü) sabah saatlerinde Sarıgazi’den gelen bir ekibe teslim ettiler. Önce Sarıgazi Karakolu’na oradan da doktora götürdüler. Ardından da İstanbul DGM’ye çıkardılar.

Savcıyla uzun bir tartışmadan sonra Adli Tıp’a çıka-

rılmamı kabul ettirdim. Adli Tıp'ta soyunarak muayene oldum ve rapor yazdırdım. Sonra tekrar savcılığa ve ardından hakimliğe çıkardılar. Savcılık ve hakimlikte de fiziki ve psikolojik olarak iyi olmadığım için savunma yapacak durumda olmadığımı, savunma hakkımı sonra kullanacağımı belirttim. Tutuklama kararı aldılar.

Oradan tekrar Sarıgazi Jandarma Karakolu'na götürdüler ve üzerimde çıkanlardan param hariç diğerlerini zimmete aldıklarını söylediler. Ardında da Ümraniye Hapishanesi'ne getirildim.

**Yıllar boyu işkenceler içinde
hanetler ve direnmeler içinde
Beklediler
beklediler de gelmedi ölüm
Tuttular yakasından
koydular önlerine
Konuş be ölüm
konuş dediler
Biz büyürüz
sen böyle küçüldükçe
Seninle kavgamız
nsanlık tarihiyledir**

Adnan Yücel

“Evimizin kapısı kırılırcasına açıldı... Dayak arabada da sürdü...”

“Sabaha dek askı, kaba dayak, soğuk suya tutma, elektirik ve ayakta bekletme yanında psikolojik işkence de devam etti...”

“Saç yolma, sıcak ve soğuk su işkenceleriyle devam ettiler. Bir süre sonra kendimden geçmeye başladım. Her seferinde çakmakla vücudumu yakarak uyandırdılar...”

“Adice sarkıntılık yapıp tecavüz edeceklerini söylüyordu...”

“Küfürler, hakaretler, psikolojik saldırılarla beraber hırıltılı bir ses hayalarımı sıkmaya, çekiştirmeye başladı.”

“Ailemi buraya getireceklerini, onlara da işkence yapacaklarını söylüyorlardı...”

Bu sahneler, bu ülkede yüzbinlerce kez yaşandı ve hala

YAŞANMAYA DEVAM EDİYOR...